

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

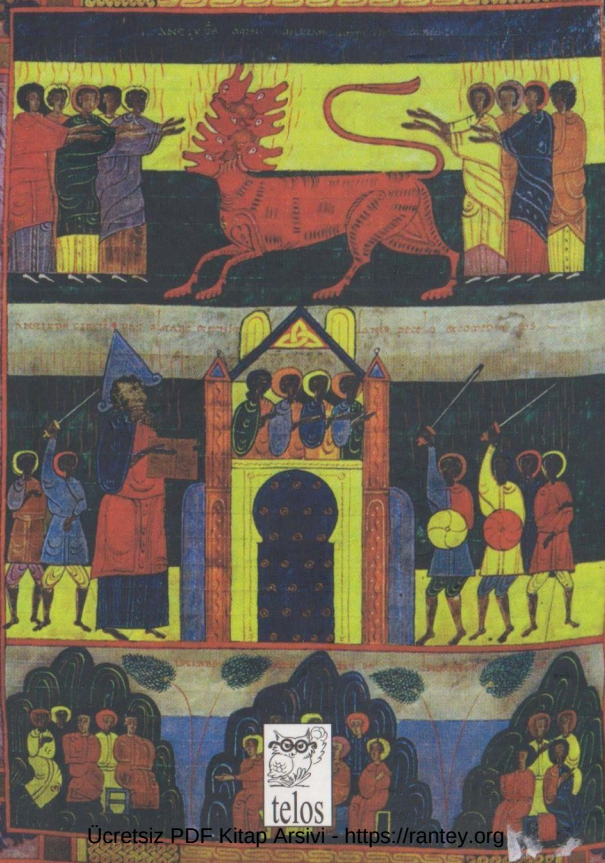
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

HOMERO ARIDJIS

Son Günlerin Efendisi

Çev: Esin Talu-Çelikkan





1940 yılında
Meksika'da,
Contepec'te doğan
Homero Aridjis şiir
ve düzyazı olarak
25 kitap yayımladı.
Bunların arasında
Antes del reino,
Persefone, Los
espacios azules, El
poeta nino,
Espectaculo del ano
dos mil, El ultimo
Adan, Gran teatro
del fin del mundo,
La leyenda de los
soles, En quien
piensas cuando
haces el amor?
bulunmaktadır.

Kitapları on yabancı
dile çevrildi. Çeşitli
ödüllerin yanı sıra
iki kez Guggenheim
Bursu kazandı,
Columbia, New York
ve Indiana
Üniversitelerinde
ders verdi.

İsviçre'de kendisine
fahri doktorluk



telos 134

edebiyat 090

Homero Aridjis

•

Son Günlerin Efendisi

Bin Yılının Vahiyleri

Kitabın Özgün Adı
El señor de los últimos días, Visiones del año mil

Fransızcadan Çeviren
Esin Talu-Çelikkan

Bu kitap Editions du Seuil tarafından 1996'da,
***Le Seigneur des Derniers Jours* adıyla yayımlanan**
Fransızca baskıdan dilimize çevirilmiştir.

© Irene Skolnick Agency & Kesim Telif Hakları Ajansı
Telos Yayıncılık 1997

ISBN 975-545-133-1

Dizgi
Melek Şancı
Düzeltili
Fusun Kayra
Ofset Baskıya Hazırlık
Telos Yayıncılık
Kapak Tasarım ve Uygulama
Telos Grafik
Kapak ve İç Baskı
Yön Matbaacılık
Cilt
Yalçın Mücellit

Birinci Basım
Ağustos 1998

TELOS YAYINCILIK
İmam Adnan Sokak, No: 2, Kat: 4 80080 Beyoğlu - İstanbul
Telefon: (0212) 249 24 80 Faks: (0212) 249 29 48

HOMERO ARIDJIS

—

SON GÜNLERİN EFENDİSİ
BİN YILININ VAHİYLERİ

Çeviren: Esin Talu-Çelikkan

Betty, Cloé ve Eva Sofia'ya

•
•
•

*Ejderi, şu eski yılanı – iblistir, şeytandır o – yaka-
layıp bin yıl süreyle bağladı.*

Apokalips ya da Aziz Yuhan-
na'nın Vahiyleri, XX, 1-2

*Yeryüzündeki izleri sana, tarihini kendi gözlerinle
görmüş gibi gösterecektir.*

İbni İdari, Bayan II.
İbni Ebu Amir Kamil El Mansur

*Facanos Deus Omnipotens tal serbition fere ke de-
nante ela sua face gaudioso segamus. Amen.*

Aziz Millan'ın Yorumları. x.yüzyıl
(Söylendiğine göre ilk cümleler İspanyolca yazılmış.)

Ben, mezmurları haykıran dudaklarım.

*Ben, mezmurları haykırmam için Tanrı'nın
yarattığı dilim.*

Ben, mezmurları izleyen sessizlik'im.

León'lu Alfonso, Bin Yılının Vahiyleri

BİRİNCİ VAHİY*

Kardeşlerim yeryüzünün yollarında ilerlerken Tanrının Cisimleşmesi'nin bininci yılının üzerine şafak söküyordu. Gecenin gölgeleri yeryüzünden henüz silinmemişti ama onlar manastırın yükseldiği yüksek burundan inmeye başlamışlardı bile. Haçlar, Meryem Ana heykelleri, ekmekler, peynirler, bal ve süt yüklü katırları ile yağmur sularının kabarttığı derelerden geçtiler ve krallığın kasabalarına Kıyamet Günü'nün işaretlerini bir an önce ilan etmek üzere, sollarındaki ilk patikaya saptılar.

Aralarından bazıları, binyılının dehşetinden kaçmak isterken Arap ülkelerinde ve Karanlık Deniz'de bilinmeyen korkunç olaylarla karşılaştılar. O denizde ne keşfettiklerini kimse bilmiyor, karanlıklar mı, canavarlar mı, fırtınalar mı, yoksa üzerlerinde insanların yaşadıkları adalar mı? Dalgalar tarafından açıklara itilerek, bilinmezde kayboldular.

San Juan el Teólogo** Manastırı'na anne ve babaları tarafından ayın sırasında Tanrı'ya sunulmak üzere bırakılan yedi çocuk, keşişlere, Aziz İsidor'un *infantia* (çocukluk), *pueritia* (buluş çağı), *adolescentia* (ergenlik) diye adlandırdığı yaşam devreleri sırasında, cismani yaşamlarını hep yadsımış olan şu fani adamlara, eşlik ediyorlardı.

* Vision (Görme, deringörü): Tanrıbilim bağlamında, peygamber ya da ermişlerin gizli şeyleri görmesi; gönül gözüyle görme; vahiy; gizli görüntü. Rüyet (Arapça). İncil'e göre Tanrı'dan gelen görüntü; insanın ruhsal varlığında beliren Tanrısal açıklama. Bk. İncil, Resullerin (Habercilerin) İşleri, 2:17. "Ve gençleriniz rüyetler (görmeler) görecekler. -y.n.

** İsa'nın oniki havarisinden biri, Aziz Yuhanna. -y.n.

Bu yedi sungu çocuk, birkaç yıl ve birkaç ay önce, ellerinde Tanrı'ya armağan edilecek ekmek ve suları ile başrahip Andrés'e canlı birer sungu olarak verilmek üzere tapınağa, ana ve babaları tarafından götürülmüşlerdi.

Suluk yüzlü, sıska, kaba saba bir adam olan ve dört ile beş yaşındaki çocuklara yolculuk sırasında bakmakla yükümlü rahip Martin Meñique, çocukların iffetini gözetmekle görevlendirilmişti. Kendisi de bir vakitler bir sungu çocuktı. Henüz yedi yaşını doldurmadan babası Recafredo ve annesi Liliosa tarafından bundan önceki başrahibe teslim edilmişti. Manastırdaki görevi, köylülerin rahip Andrés'e Tanrı aşkına değil de onlardan kurtulmak için sundukları çocukları muayene etmektir. Çünkü genellikle bu çocuklar kör, cüzzamlı ya da sakattılar.

Geceleri, Martin Meñique elinde şamdan, çocukların yattıkları yatakhaneyi denetler ve herkesin yatağında olup olmadığına bakardı; çocukların koyun koyuna yatmalarını kesinlikle yasaklamıştı, Düşman'a karşı kendilerini koruyacak ve nefislerine hâkim olacak yaşa gelene kadar ayakyoluna yalnız gitmelerine izin vermezdi.

Her gün, dört kez hafif bir yemek yemelerine, açık havada bir saat oynamalarına ve ilk sabah duası ile ikinci duası arasında uyumalarına izin verirdi. Henüz beş yaşında olduğu halde bir ihtiyarın bilgeliğini gösteren Faustino, onu gölge gibi izlerdi.

Acımasız rahip Anselmo ise, büyüklerin disiplininden sorumluydu: onlara köle muamelesi yapar, acımasızca döver ve çok ağır cezalar verirdi. Onun şöyle bir görünmesiyle, on beş yaşındakiler, kafalarından her türlü günah işleme hevesini atarlar ve yakın beden temasından çekinirlerdi.

O soğuk ve yağmurlu sabah, çocuklar yemekhaneye

girer gibi sıraya girmiş olarak, yüzyılın yollarında uzaklaşıp gittiler. Ben León'lu Alfonso, yüzüstü yatıyordum. Keşişlerin yatak adını verdikleri bir tahta yığınının üzerinde, rahip Andrés'in, nefsimi körletmem için koyduğu dikenleri bulmuştum; gözlerimi açmış, kulenin at nalı biçimindeki mazgal deliğinden çiseleyen yağmurda koşuşan keşişleri izleyen Jimena'yı gördüm. Hayır duası ile kutsanmış meslektaşlarımin ne yapmak istediklerini bilmediğinden, gördüğüne inanmıyordu ama gidiş nedenlerini anlaması zamana kaldı.

Biraderlerim, kesinlikle belirtildiği gibi bininci yıl içinde kıyamet kopacağını anlatmaya kentlere ve köylere gidiyorlardı. Rahip Andrés'in emirlerine uyarak, Aziz Eulogio'un '*Kutsal Anılar*'da tekrarladığı İsa'nın sözlerini kendilerine mal etmişlerdi: "Gidin ve bütün uluslara öğretin: size karanlıklarda söylediklerimi gün ışığında söyleyin. Kulağınıza dediklerini evlerde anlatın. Sizleri kuzular gibi kurtların içine salıyorum... Bedenleri öldürenlerden korkmayın, ruhları öldüremezler."

—Piskopos León Don Froilán, İsa'nın doğumunun ertesinde, her iki İspanya'nın alanlarını ve pazarlarını dolduran basit halk tabakasına, ruhlarını Son Yargı Günü'ne hazırlamalarını söylemişti. Bunu söylerken beyaz atına binmiş, Rio Bernesga'daki malikânesine gitmekteydi. Mesih'in gelişi yakındır, sizi kimse yanıltmasın çünkü önce Günahkâr ve İnkârcı gelecek. Tanrı yolundan ayrılmış olan, isyan ederek Tanrı'nın tapınağında Tanrı olduğunu iddia ederek oturmaya kalkışacak.

—Doğaya ters düşen kadınlar kendi aralarında sevişecekler; erkekler, birbirlerini arzulama ateşi içinde birbirlerinin olmak rezilliğine uğrayacaklar ve rahip Andrés'in dediği gibi, günahlarının kefaretni kendileri ödeyecekler. Bu evrensel zina gerçekleştiğinde, oğlanlar ve kızlar ruhen sarsılacak ve bedenleni iğfal edilmiş olacaklar.

—Sona eren yıl sırasında, üç yaşında Germanyaya Kra-

lı ve on altı yaşında dünya imparatoru olan III.Otón, Kutsal Roma İmparatoru olarak ve dünyayı Roma'dan yöneterek eski Romalıların ihtişamını geri getirmek istedi, diye haber verdi Don Froilán.

—Basit bir aileden gelen Gerberto de Aurillac II. Sylvestre adıyla dokuz yüz doksan dokuz yılında Papa seçildi. Krallık yazıcısı Sampiro'nun açıkladığına göre, yılın üç dokuzu toplandığında yirmi yedi, bölündüğünde yeni baştan dokuz veriyordu. Bin yılının Papası, gerek dinsel gerek dünyasal işler için dünya imparatorluğuna boyun eğecekti.

—Şimdiden bedensel ölümünüze hazırlanmalısınız. Bana bir melek göründü ve bir pazar günü geleceğini söyledi, diye anlattı Don Froilán, kan rengi güneşin battığı bir tepenin ardında gözden kaybolmadan önce.

—Rahip Andrés, Sampiro'ya sordu: “Cildin altında iskeleti görüyor musunuz?”

—Elbette görüyorum, yerin altında olmaktansa gökyüzünde olmayı yeğlerdim, diye yanıtladı krallık yazıcısı.

—Manastırımın bu al rengine bürünmüş kurbanlar alayı uykularımı kaçırıyor, dedi rahibimiz.

Kardeşlerimin dağlar ve arzular, nefretler ve ırmaklar ile dolu bu yeryüzünü kat etmeğe çıktıkları sabah, ben, her olanın gerçek veya öylesine gerçek bir sahte olduğu ve bu yüzden hiçbir şeyin yalancı görünmediği ikinci uykuma dalmıştım.

O zaman öylesine hareketli ve öylesine garip bir karışıklık içindeydim ki sonunda kafamın içinde hareket eden yaratıkların gerçekten manastırda dolaştıklarını düşünmeye başladım.

Düşümde, *Apokalips* ya da *Aziz Yuhanna'nın Vahiyi'*ne insan suratlı bir P harfi çizdiğini görüyordum – baş ve göğüs harfin gözünü oluşturuyordu – Bakire Meryem, Öfke Günü'nün tarihi hakkında bana bir şey söylemek i-

çin dudaklarını aralarken, ama P harfi G harfine, sonra da S harfine dönüştü ve gizli adlar siliniverdi.

Ruhumun belirsiz arzusunu anımsıyorum: “Kutsal minyatürleri yaparken ölecek olursam, süslediğim kitapla birlikte beni kiliseye gömsünler.”

Düşümde gözleri olan harfler, okuyana bakan sözcükler, çizenin önünde açılıveren yazgı işaretleri çiziyordum.

Rahip Andrés beni almaya gelmişti. Yatakhaneye sabah karanlığında, tan vaktinin toprağı nemlendirdiği ve keşişler sabah dualarını bitirip ikinci duaya kadar yatmaya gittikleri sırada girmek gibi bir alışkanlığı vardı. Oğlancılığı önlemek için yatakhaneleri boydan boya geçer, her birimizin kendi yatağımızda olup olmadığımızdan emin olmak isterdi. Görünüşe göre beni görmemişti. Martin Meñique de öyle. Varlığım yatağın üzerinde hareketsiz, kaskatı yatıyordu ya da beden olarak orada yoktum. Aslında onu kapının eşiğinde, adımı çağırıp ve beni unutulmuş gibi terk edip gittiğini görmüştüm. Her şey göz açıp kapayıncaya kadar olmuş ben de uyanıp onları alıkoymaya kalkışmamıştım. Sessiz ve uzaktım.

Keşişler teker teker, yatakhaneye göz atarak geçtiler. Çağı manastırdan ayıran eşiği teker teker geçtiler ve yağmurdan korunmak için başlarına kukuletalarını geçirdiler. Her birinin giysileri altından geniş ve kısa bir pala sarkıyordu. Ülkeyi yakıp yıkan, manastırlara saldıran, surları, tapınakları yerle bir eden, keşişleri, kiliseye bırakılan çocukları, kadınları ve rahibeleri esir alıp götüren El-Mansur’un Müslüman birliklerine rastlamaktan korkuyorlardı.

Ben, Bernesga nehrinin kenarında uzanıp giden kara kavaklara doğru gidişlerini ve ufukta bir nokta haline gelişlerini seyrediyordum. Kıştı, hava kapalıydı, güneş görülüyordu. Yerler, yağmur yüzünden su birikintileri ve çamurla doluydu.

Uzakta, her yıl León kiliselerinin ambarlarını inatçı çabaları ile dolduran Santa Maria köylülerinin kerpiç evleri fark ediliyordu. Ufukta, keşişten iz kalmamıştı. Manastırın dışında, taş gömütlere dolmuştu. Bu dar ve içleri beden biçiminde oyulmuş gömütlerde, kafanın konulduğu bir yer vardı ve ayaklara doğru giderek daralıyordu.

Bunun üzerine, üzerinde uzun süredir çalıştığım *Apokalips* kitabının durduğu yazı masasına yöneldim. Ö-nümde, Beato de Liebana'nın yorumları duruyordu. Maius tarafından tezhip edilen bu kitap, manastırımıza Escalada'daki San Miguel Manastırı tarafından ödünç verilmişti. Aziz Yuhanna'nın sözleri ve ressamın çizgileri beni bunalttığından kırlara açılıverdim. Sundurmadan bakınca, üzerlerinde at nalı biçiminde kemerler olan sütunların arasından vadiyi ve nehri gördüm. Çakılların, damın, kavakların üzerine düşen yağmurun sesi duyuluyordu. Sağımdaki pencereden, yosunlu kayalıkları, çamurlu tarlaları, ilk görüldüğünden daha hızlı akan dereyi gördüm. Ellerimin, yüzümün, saçlarımın ve giysilerimin üzerinde soğuk suyu hissettim.

Hiçbir gürlleme olmadan gökyüzünü yaran şimşeklerden korkarak yatakhaneye döndüm. Rahip Andrés'in, sallanan iki ayak üzerine oturduğu tahta sedirin üzerine uzandım. Yedi saat, belki de yedi gün uyudum, artık bilemeyeceğim.

Ruhum karmakarışık ve ürpererek uyandı. Karanlık korkusunu çocukluğum boyunca çekmiştim. Haremin, insanı gözleri veya ağzı ile yiyor izlenimini veren kadınlarından biri tarafından yenmekten de korkardım. Arapların, uzak ülkelerden Endülüs'e getirdikleri harem ağaları gibi karanlıkta iğdiş edilmekten de korkardım.

Gece öylesine koyuydu ki, elimi gözlerimin hizasına istediğim kadar kaldırayım, vücudum görünmüyordu. Duvara bir zincirle bağlı olan tunç meşaleyi, kendimi

görmek ve kendimi bulmak için yaktım. Tek tek, pişmiş toprağın koluna sokulu üç şamdan – ışık üçlemi – üçlü bir gölge yansıttı. Benim gölgemi, duvara ve yere.

Öylesine aç ve susuzdum ki birşeyler bulabilmek için mutfağa, Dona Miquel'in egemenlik alanına indim. Orada farelere ve kurtlara bıraktığı peynirleri tıkındım. Ancak bir hava akımının beni yeniden karanlıklara gömeceğinden korkarak kapının kenarlarını tahta parçacıkları ve paçavralarla tıkamaya koyuldum.

Sabah çanı çalınca taş kulenin tepesine çıktım. *Stella crinita*'yı, eskilere göre dünyanın yakıcı gazı ile yıldızların ve güneşin soluğundan oluşmuş kuyruklu yıldız görmek istiyordum. Bu lif lif maddeye “saç kuyruğu” adını takmışlardı ama daha çok, uzun kuyruğu ile yeryüzünün karanlık yerlerini aydınlatan tutuşmuş bir yıldız benziyordu. Kuyruklu yıldız kâh bir pala gibi kıvrık bir kuyruğa, kâh darmadağınık kadın saçına benziyordu. Yıldızlar karanlığından fırlamış olan ışıklı küre, birkaç saniye görülebildi.

Korkaklar, onun felaket habercisi olduğunu söylüyorlardı: Çocuk Kral V.Don Alphonso zehirli bir ok ile ölecek; Kurtuba'da öncekilerden daha korkunç ve Hıristiyan kıyıcısı bir halife doğacak; León ve Santiago'da Müslümanların darbeleriyle yeni yıkımlar olacak; İsa'nın ikinci gelişinin habercisi olarak korkunç bir deprem olacak.

Sabahın ilk saatleri soğuktu, gerçi rahip Andrés'in buz gibi gecelerde güneş doğana kadar gidip uzandığı mahzenler kadar, içlerinde asla dinlenmek istemediğim manastırın dışındaki lahitler kadar soğuk değildi. Gözlerimi, hareketsiz yıldızlara dikmiş, eski üstatların aksine, enlerini, boylarını, biçimlerini, konumlarını ve hareketlerini tahmine çalışıyor, günler ve gecelerin değişimini öğrenmeye, zamanı ve saatleri hesaplamaya uğraşıyordum ama bu konuda fazla bilgim olmadığı için kendimi yenilmiş kabul ediyordum.

Rahip Andrés, gitmeden önce, dokuz yüz ellibeş yılında, elini kafasına götüremeyen, tacını takamayan, yardım görmeden kılıç kullanamayan Kral, *Şişman* Don Sancho'nun tahttan indirilişinin arifesinde ateşten bir suratın ateşten işaretlerinin görüldüğünü söylemişti. Yeni açıklamalar bulma umuduyla gökyüzüne gözlerimi dikmiş, görünmez kuzgunların çıkarttıkları seslerin eşliğinde saçlı yıldızın ortaya çıkmasını bekliyordum. Kulenin at nalı biçimindeki mazgal deliğinde hareketsiz, gökyüzü ile ve kendi sınırsızlığımla yapayalnız, yılın son günü, Aziz Luka Kilisesi'nin kapısına iki başlı, dört bacaklı ve her iki çift bacağının arasında hem erkek hem kadın uzvu bulunan bir yaratığın bırakıldığını anımsadım. Rahip Sabarico, bu doğa garibesini göstermek üzere koşa koşa V.Alfonso'nun annesi Dona Elvira'ya götürmüş ama yeryüzü canavarı, dul kraliçenin karşısında çığlıklar atarak buharlaşmıştı.

Özetleyeyim: Geçtiğimiz yılın on beş Aralık'ında León'a on dört yaşında bir yaratık gelmişti. Aslen Toledolu olan ve ailesi tarafından getirilen çocuğun yüzü ve göğsü yeryüzünün en sakallı adamından daha kıllıydı. Kızın adı Dominga idi ve annesiyle babası kıllı doğduğunu ve damağında bilinmeyen diller konuşan bir boynuz olduğunu söylüyordu.

—Bütün keşişlerin yiyip içip sefa sürmelerini, saz ozanları ile görüşmelerini, çok gerekmedikçe meyhanelere girmelerini, garip yapılı yaratıkları yeryüzüne getirmelerini yasaklıyoruz, demişti piskopos Don Froilán, yaratığın babası Toledolu küçük adama.

Her şey sessizleşmişti. Mavimtrak gökyüzünün derinliğinde, pırıl pırıl parlayan kuyruklu yıldız belirmişti. Ben uzun süre hayranlıkla bir canavarinkine benzeyen kuyruğunu izledim. Birden, bu donmuş buz ve toz yığını arasından, iğrenç bir suratın görüntüsü ortaya çıktı. Kıvılcımlar saçan gözleri, eşek kulakları, yılan bedeni ve karnı olan demir dişli bir surat!

O, eski Rakip idi. Koyu bir yoğunluğun içine diz üstü çöktüm. Belki bir su ya da kül birikintisiydi çünkü soğuk havaya kara damlalar sıçratmıştım. Gözlerim kapalı, kollarım açık, bitirdiğimde, görüntünün gitmiş olması umuduyla bir dua geveliyordum. Gözlerimi açtığımda, kuyruklu yıldız kudurmuş bir hayvan gibi gökyüzünden geçiyordu.

“Bu kızıl canavar, eski yılan, kötülüğün cisimleşmiş biçimi”, diye düşündüm. Demek Deccal, Kurtuba’da doğdu bile! Annesi zina yapmış bir rahibe, babası Hristiyan kanı ile sarhoş olmuş bir Arap olmalı! Birleştikleri, o korkunç çiftleşmede bulundukları sırada şeytan, çocuğun kişileşmiş kötülük olduğundan emin olmak için, fahişenin rahmine girmiş olmalı. Havari bizlere, Horazin’de doğacağını, Beytsayda’da büyüyeceğini ve Kafernahum’da saltanat süreceğini, üç kentin bundan gurur duyacağını, gökyüzüne yükseleceklerini ve sonra hep birlikte yerin dibine, cehenneme batacaklarını bildirmişti.

Kafam arı kovanına dönmüştü. Yılanlar tıslayıp duruyordu: “Zekeriya, Zebedé, Zamarros, Zaparrastrozos. Zas, Zas.”

Yeryüzüne dönüp haykırıyordum:

—Ben, son günlerin insanı, şeytanın oğlunu bulmak ve büyümesine, silahlanmasına, kötülüklerini yeryüzüne yaymasına fırsat vermeden onu öldürmekle görevlendirildim. Çünkü Haksızın hükümranlığında, azizler ve doğrular ezilecek, hayvanlar yok edilecek, ormanın ağaçları kesilecek, dağlar yıkılacak, göller ve nehirler zehirli akacak, kentler kirlenecek ve Doğa ölmeye başlayacak. Şeytanın altı yüz altmış altı tümeni altı bin altı yüz altmış altı hizmetkârı ile altmış altı kötülük prensinin kumandası altında yeryüzü cennetine son vermeye kalkışacaklar. Sadece, bütün iyiliklerin kaynağı olan Günahsız Meryem bizleri kıyametten kurtaracaktır.

Kulenin tepesinde gölgem, tekdüze karanlığın üzerine düşüyordu. Tepemde tıraş edilmiş Kelliği uzadığı için örten saçlarının çizimi yere vuruyordu. Kilisenin damında koca gözlerin parladığını gördüm. Kara kavakların arasından baykuşların öttüğünü duydum.

—Şuralarda bir yerde mutlu bir kadın. Son Günlerin Rabbi'na gebe kalacak ve Deccal ile karşılaşp onu yere serecek olan Kutsal Varlık'ı doğuracak, diye bağırdım. Mesih, Günah Çocuğunu öldürdüğü vakit, Tanrı'nın tek günü sürecek olan bin yıllık krallık kurulmuş olacak ve adiller, yaşamın eylemleri ile dolu olan gökkubbenin altında parlayacaklar. Buraya kadar konuşan havari idi.

Kızılımtrak yıldıza bakıyordum. Baykuşlar gökyüzünde uçuyordu, görünmeden. Rüzgâr esiyordu. Devam ettim:

—Şeytanın hayranlarından biri, bir yerlerde bu gizli işareti gördü ve Tanrı'nın Oğlu'nu öldürmek için ona gebe kalacak kadını arayıp duracak.

Sonra neden bilmem, Kurtuba'yı düşünmeye koyuldum, halifenin başkentini ve Ocak ayında, orada olup bitenleri. Orada ılık suları ile buharlar çıkartan Guadalquivir'i gördüm; yuvalarını kurmakta olan şahinleri, doğuran inekleri, zeytin ağaçları ile nar ağaçlarını tutan direkleri toprağa sokan insanları gördüm. Orda ilk nergis çiçeklerinin açtığını gördüm.

Gün ışığında, İsa'nın Sünnetini yücelten ilâhileri okumak üzere aşağı indim. Merdivenin altında yumuşak bir şeye çarptım, ellerim tüylü bir hayvan burnuna değdi, bir hayvan profili.

Rahip Andrés'in bekçi köpeği idi, kendisinden sadaka istemeye gelen dilencileri uzak tutardı. Özellikle onu en çok tiksindiren dişsiz dilencileri. Birkaç hafta sonra köpek doğuracakken, birileri onu bıçak darbeleriyle öldürmüştü.

Karanlık maviye dönüştü, gökkubbesi kırların üzerinde beyazlaştı. León surlarının dışında ve içinde San Lucas, San Marcelo, San Adrian, El Salvador ve Santiago Manastırları'nın ve Santa Maria de Regla Kilisesi ile köşeli Kulenin ıııdığını gördüm. Bin yılının sabahı, öteki sabahlara benziyordu, batıdan doğuya onu delip geçen kan kırmızısı şimşeklerin dışında.

Bininci yıl bugün başladı.

İKİNCİ VAHİY

—Göz, el, ayak, ev, at...

Manastırın dışında Dilenci Kapısı'nın yanı başında yere oturmuş olan adam, oğluna yeni Roman dilini öğretmekteydi.

—Bıçak, güvercin, göğüs.

Dört yaşlarındaki çocuğun suskunluğu karşısında şöyle devam ediyordu:

—Çoğu kez başarısızlıklar, sefahat yaratır.

Yaprak oynamıyordu. Gökyüzü, yağmurdan sonra, altın rengine bürünmüştü. Akşam duasından sonra belirsiz ve soğuk bir mavilik León'un sert görüntüsünü kapsamıştı. Şubat ayında, Meryem Ana Yortusu'ndaydık. Rahibe Casta ve rahibe Larga, Torio ile Porma nehirleri arasında, Valdesbugo'daki arazilerini, rahip Andrés'in bizim Manastıra vermeleri için tüm uğraşlarına karşın, Santiago Manastırı'na bağışlamışlardı.

Dizine kadar sarkan boyalı bir örtüyü sırtına geçirmiş olan adam:

—Tilki bağırdı, yılan tısladı, domuz homurdandı, karga gakladı ve kimse yanıt vermedi, dedi.

Ne sırtında palto, ne ayağında ayakkabı vardı.

Bir taş atımlık mesafeden, görünmeden dört nala geçen bir atın kişnemesi duyuldu. Civarda bir Müslüman'ın dolaşmasından korkarak, mezarlığı gözlerimle taramaya koyuldum.

Hiçbir Arap görmedim. Benim boyumda, benim yapımında bir adam, ıslak tarlalardan koşar adımlarla geç-

mekteydi. Onu görünce kendim sandım, ya da ben değilsem bana benzeyen biri. Ama orada ne yapıyordum, nereden geldiğimi ve nereye gittiğimi, adımın ne olduğunu bilmeden? Yaratık, kavaklığa dalıverdi.

Bunun üzerine en çok otuz yaşlarında, çirkinimsi ama çevik, şişman bir kadının yaklaştığını gördüm. Eski püskü ama çok fantazi giysiler içindeydi. Ellerinde, mezarlar arasından topladığı birkaç parça tahta ile birkaç tutam ot vardı.

Gömlekli çocuk kollarına uzandı ama kadın onu kucağına almadı; taşınmayacak kadar büyümüştü. Bana gelince, manastırın duvarı arkasına gizlenmiş, taşların delikleri arasından onları izliyordum. Saklandığım yerde bir örümcek bir sineği yakalamak üzere ağlarını örüyordu. Tuzak hazır olunca, sinek içine düştü. Ağzımdan çıkan güçlü bir soluk, ağı, örümceği ve sineği yok ediverdi.

—Çeşitli sinekler var, diye açıkladı adam çocuğa, bunlardan biri sersemlemiş olarak eline konduğunda. Etin içinde kirlenenler, peynire konanlar, acımasızca dil sokanlar, saçların içine girenler, kulaklarda vızıldayanlar.

—Ya sen? Ne yiyorsun?, diye sordu kadın.

—Düşümde kendimi arpa ambarında görüyorum, diye yanıtladı adam.

—Seni benim hana davet ediyorum, orada peynir yiyebilirsin.

—Yemek yiyen ve kendilerini seyredenlere ekmek kırıntısı atan zenginleri anımsa.

—Bize atan, diye doğruladı kadın.

—Oro Maria, buyrun, yemek yiyin. Her türlü düşü kurabilirsin, dedi tozlu ve dağınık saçlı adam, olmayan bir tabağı uzatarak.

—Şu hayali yiyeceklere lânet olsun!, diye bağırdı kadın.

Dizlerine kadar sarkan giysisinden bir hançer görünen adam çocuğu eğlendirmek için:

—Zavallı hokkabaz, her zaman dilenci ve her zaman sefil. Her zaman kötü ve her zaman aç, dedi.

Çocuğun, hareketlerini eğlenerek izleyen kadın da:

—Ne hırsız ne sakat, ne papaz ne serseri. Giysileri yırtık pırtık, beş parasız hokkabaz, kentlerde ve kasabalarda yoksulları eğlendirir, dedi.

—Gomez haydi çal ve dans et. Babası gibi hokkabaz olacak bu da! Ne oyuncu, ne ayyaş ne de hovarda olacak!

—Konuşabilseydi soytarı ve yeni dilin saz şairi olurdu. Şatodan şatoya, pazarlara ve meydanlara gider, basit halkı eğlendirirdi, dedi Oro Maria diye çağırılan kadın.

Adam kendisini övdü:

—Karga gaklamaktan çekinir çünkü Sancho Saborejo şarkılarıyla, başka hokkabazlardan daha eğlenceli.

—Oro Maria, şu serseri kadın da, ekmeğini günlük kazancından çıkartıyor. Uyuduğu zaman bile ayakları rahat durmuyor, pazar yerinde halkın karşısında dans edip çaldığını düşünüyor.

—Hokkabazın yanında dans ederken, bedeni ve kalçalarını çalkalıyor.

—Çarşamba haftanın dördüncü günü, León pazarına gidip, peynir ile et alabilmek için şarkı ile dans satacağız, dedi kadın.

Sancho haykırdı:

—Astorga Piskoposu Don Gimeno “sefil kaltak, pis fahişe, cellat seni meydanda kırbaçlasa yeridir”, diye hakaret etmemiş miydi?

—Kral Vermudo'ya bir tazı, bir atmaca ve değeri yüksek bir İspanyol köpeği, karısı Dona Elvira'ya da halılar, doğu işi dibalar ve alnını süslemesi için boynuzlu bir elmas taç armağan edecek kadar eli açık olan pis-

kopos, bana gelince rezilce davrandı, diye anımsadı kadın.

—Karısı aracılığı ile can sıkıcı hokkabaz alaya alınıyor, dedi Sancho Saborejo.

Oro Maria sözünü kesti:

—Sana, bütün dünyayı dolaşan bir hikâye anlatacağım.

Sancho Saborejo Gomez'i kolundan yakaladı.

—Günün birinde karga güvencinin yavrusunu yakaladı. Bunun üzerine güvercin karganın yuvasına kadar uçarak yavrusunu geri vermesi için yalvardı. Karga da ona: "Şarkı söylemesini öğrenirsen onu sana veririm", dedi. Bunun üzerine güvercin şarkı söylemeye başladı.

Hokkabaz güvercinin taklidi yapmaya başladı. Oro Maria, gülmesini beceremeyen çocuktan daha fazla eğlendi.

Çanlar çalmaya başladı. Küçük ve yarım küre biçimindeydiler ve elle çalışıyorlardı. Dona Miguel'in harekete geçirdiği bu çanlar kâh bir biraderin ölümü, kâh sabah ya da gece ayinine çağrı için çalarlardı. Birkaç hafta önce, kont Fermán Gonzáles, Müslümanların duymaktan nefret ettiklerini bildiği için, bunları Aziz Yunanna Manastırı'na armağan etmişti.

Saklandığım yerden, genelde rahip Anselmo tarafından korunan kapıdan çıktım. Hiç kimsenin, keşiş olsun, manastıra bağışlanan çocuk olsun, rahibin izni olmadan çıkamıyacağı bu kapıdan içeri, manastırın bakımı için gerekli gereçler girerdi.

Bir gece önce kilisenin önüne yerleştirilen göçebele-
rin önünden geçmiştim. Çamura direkler sokarak bir
çadır kurmuşlardı. Yanıbaşlarında boş bir sepet ve tek
malları olan kapkaçakları ile dolu bir torba vardı.
Sancho denileni asık suratımı görünce:

—Burası Santiago yolu mu?, diye sordu.

—Evet.

—Geceyi geçirmek için bir han arıyoruz, diye mırıldandı kadın.

—León’da Piskopos Hanı var.

—Atlarımız dağlarda yorgunluktan öldüler, ormanda mallarını ele geçirmek için adam öldüren hırsızlar neyimiz var neyimiz yoksa alıp götürdüler. Açız ve bir han arıyoruz, diye itiraf etti hokkabaz.

—Santiago’da ne yapacaksınız?, diye sordum.

—Efendimiz Havarî’nin kutsal emanetlerini görme-ye gideceğiz.

—Konuşamayan bir çocuğa yeni dili öğretmeye neden kalkışıyorsunuz?, diye sordum.

—Kendi dışında ve kendi içinde bulunan şeylerin adlarını bilsin diye.

—Hokkabazlık numarası yapan şeytanlar! Bu manastırda işiniz ne?, dedim sertçe.

—Efendi, sevgili kardeş, Sahagun yanlarından gelmekteyiz ve buralarda kaybolduk. Aziz Pavlus Yortusu’ndan beri yürüyoruz. Bir şatodan ötekine, bir kasabadan diğerine, doğmakta olan dilde eski kahramanlıkları anlatıyoruz şarkılarda. Fakir insanları neşelendiriyor, yetimleri güldürüyor, sefih dulları keyiflendiriyoruz.

—Çığırtnan ve sesi bozuk bir hokkabaza benziyorsun sen, hırsızlar arasında bakireleri ve dulları ziyaret eden takımından!

—Domine*, kardeşim, Kurtuba’da düşmanlarım olan Müslümanlar beni yakalayıp, hiçbir kabahatim olmadığı halde hapise tıktılar. Oviedo’da Tanrı ile alay ettim, diye yüzüm çarpıldı. Toledo’da, kent düştüğünde yıldızım söndü. Ben tarihsel biriyim, yüzyıllar boyu acı çektim.

—Bu torbada ne var?

—Kıpırdayan taşlar. Kan emen taş, uyku kaçıran

* Üstat, öğretmen -y.n.

taş, süttten kaçan taş ve kırlangıcın karnındaki taş. Onları görmek ister misiniz?

—Duyduklarım yeterli!

—Keşişlerin de arasına kaygılarından kurtulup hokkabazlara başvurmaları gerekir. Yardımseverlik kapının eşiğinde başlar. Senin kapıcın nerede? Ayak yıkama faslı saat kaçta başlıyor?

—Ben ayak yıkamam, günahkârların ağızlarını yıkırım.

—Bizi günah işlemeye iten beş şey vardır bedenimizde; ben bütün bunlarla günah işlerim ama temastan çok, göz ve kulakla, diye oynamaya başladı adam.

—Burada, yasanın emrettiği gibi tövbe edeceksiniz. Manastırın kalfası Dona Miguel ihtiyaçlarınızı karşılar.

—Bizler çok yoksul hokkabazlarız. Konukseverliği ödeyecek gücümüz yok. İbrani der ki: “Biz yüzyılın konukları ve hacılarıyız. Açlıktan ölmememiz için bize yiyecek ver.”

—Atasözü der ki: “Yaşlılık hokkabazlar ve kaltaklar için felakettir.” Bence açlık çekmek felakettir.

—Efendi, bizim gibi muhtaçlara bu kadar öğüt verme, açlık içimizi kemiriyor. Nehrin kenarında, büyük açlık çekenleri doyurabilecek malı, iki tekerlekli arabasıyla zorlukla taşıyan bir din adamı gördük. Ona yardım etmek istedik ama malını kılıcı ile savundu.

Oro Maria söze karıştı:

—Ben bu karınla kabarmış bir duvara benziyorum ve Tanrı’dan gebe kalmadım.

—İnsanın ki kadar hayvanın karnına da amin dedim. Şaka olsun diye haç işareti yaptım.

—El Mansur ve Müslümanları yoksulların tarlalarını yağmaladı, bağları bozdu, hayvanları çaldı. Kış geldi ve ne dağlarda ne ovalarda otlatacak bir tutam ot ve yem kaldı, diye sızlandı Sancho Saborejo.

—Köpekler bir hayvan leşi bulunca onu yerler, bu

sırada kuzgunlar ve kargalar havada dönerek köpeklerin gitmesini beklerler. Köpekler doyunca kuşlar kemiklerin başına üşüşürler. Aynı şekilde krallar ve kardinaler de yoksul köylülerin etlerini, hayvanmışlırcasına yiyip bitirirler. Onlar doyduğunda, kemikleri kemirmek üzere sıra hükümdarın papazı ile seyisine gelir. Bu örnek her yerde geçerli, diye ekledi Oro Maria.

—Siz Sancho Saborejo ve siz, karısı Oro Maria, burada kalacaksınız. Evimde göreceğiniz işler için size on iki altın metelik borç vereceğim. Böylece, bütün bir yıl için öküzlere boyunduruk alıp bütün yıl tarlaları gerektiği gibi sürersiniz. Karı ve koca, ev ve tarla ile meşgul olmak ve sadık bendeler olmak zorundalar, diye açıkladım. Sizler bana oğlak, domuz, tavuk, keten ve kenevir sağlamak, çevreyi temizlemek, öküzlere bakmak, tarlayı sürüp ekini biçmek ile yükümlüsünüz. Bu ülkede usul böyle.

—Daha başka *domine*? diye sordu Sancho.

—Manastıra ait koruluktan tek bir dal kesmek yasak, aksi halde cezası hapistir.

—*Domine*, ben Sancho Saborejo ve Dona Oro Maria, evin damını aktaracağız; duvarları kaplıyacağız, toprağı ekeceğiz, diye söz verdi hokkabaz.

—Tohum ekmekle köylü kadınları uğraşsın, ben hokkabaz karısıyım, köylü değil. Oğlum küçük ve bizler çorak topraktan para kazanmak için yaratılmadık, diye karşı çıktı Oro Maria.

—İsyankâr ve vahşi olma, dedim. Ücret istemiyorsa, hokkabazın karısı istediği zaman gidebilir.

—Kraliçe Dona Velasquita, Tanrı onu korusun, benim koruyucum, dedi Oro Maria. Onu, Don Vermudo ile birlikte San Andrés de Pardomino Manastırı'na bazı mülklerini hibe ettikleri dönemden beri tanıyorum.

Anında susturdum onu:

—Dona Velasquita, Don Vermudo İbn Ordono ken-

disini boşayınca, kızı Cristina ile birlikte Oviedo'ya gitti. Sonra Don Vermudo, Fernan Gonzales'in torunu Dona Elvira Garcia ile evlendi.

—Kardeş çocuklarıydılar ya da teyze ve yeğen. Aşkları da uzun sürmedi, dedi Sancho Saborejo düşünceli bir havayla. Bu ensest evliliği yüzünden El Mansur ülkemizi yerle bir edip, Hıristiyanları esir etti.

Oro Maria sordu:

—Velasquita, Damla hastası Vermudo'nun, Hıristiyan topraklarına açlığını dindirmek için saldıran El Mansur'a sunduğu kadın değil mi?

—Don Vermudo, Kurtuba *Hâcibi*'ne* boşanmış bir kadını değil, kendi kızını sundu. Kızın adı Teresa idi ve onun cariyesi oldu. Kızı Kurtuba'ya götüren León kentinin soyluları, ondan, El Mansur'un daha insafli davranması için girişimde bulunmasını istediler. Kız da onlara "Bir krallık, onurunu savaşçıların kılıcı ile korur, kadınlarının kıcı ile değil," dediğini anlattım.

Hokkabaz atıldı:

—İşte uzak diyarlardan aramaya geldiğim, sözünü ettiğiniz bu Don Vermudo.

—*Veredemusserenissimus et pius princeps* yeryüzündeki fani ömrünün bedelini ödedi ve öldü. Miras olarak bir kral ve bir dizi piç bıraktı, diye sürdürdüm konuşmamı.

—Kuzen olan III.Ramiro ve II.Vermudo tahta geçmek için El Mansur'un yardımını istemişlerdi. Ramiro kendini Mansur'un bağımlı beyi, Vermudo da askeri diye ilan etmişti. León Krallığı da bağımlı beylik olmuştu. Ramiro hastalıktan ve gururundan, aklının azlığından, ihtiyatsızlığından ve büyük günahından ötürü öldü.

—Yüz karası böyle mi bitti?, diye sordu, Oro Maria.

* Hâcib: Emeviler döneminden başlayarak çeşitli islami devletlerinde baş mabeyincinin ünvanı. Vezir -y.n.

Sancho devam etti:

—El Mansur'un, şikâyetlerine yukarıdan bakmasına dayanamayan Vermudo Arapları kovdu. El Mansur da, cezalandırmak üzere León'a saldırdı. Damlalı Vermudo, onunla karşı karşıya gelmek üzere krallığından çıktı. Son derece halsizdi. Sedye ile, her şeyden, gölgesinden bile kaçtı. Oro Maria Sancho'nun sözünü kesti:

—Vermudo barış isteyip krallığına döndü ama hiçbir saygınlığı kalmadı. Köpekler bile üstüne işiyordu. Derebeyleri elindeki toprakları, hayvanları ve köleleri aldılar. Eskiden şatolarını emanet ettiği hınzır beyler ona karşı ayaklandılar, onunla alay ettiler ve her saniye alayları ile onu biraz daha öldürdüler.

—Geçen yıl gerçekten öldü, dedim.

—Ona eski köprüde rastladık, yazgısına bakmak ve Santiago yolunu öğrenmek için elinde bir ustulap vardı. İsteddiği kadar kâhin olsun, felaketinin hemen önünde olduğunu bilemedi.

—León'daki piskoposlar ve rahipler ona öğütte bulundular, kefaretler ödedi, sadaka verdi, iyilik yaptı. Ama bunların hiçbir yararı olmadı. El Bierzo'da öldü ve Villabuena'da gömüldü. Beş yaşında olan V. Don Alfonso, birkaç ay önce babasının yerine tahta geçti, dedim.

—Çocuğu Galicia'da Kont Meneando Gonzales ile karısı Dona Mayor büyüttü, dedi, Sancho.

—Kontun adı Meneando değil Menando, diye düzelttim.

—Efendim, size dul Dona Elvira'nın ikinci bir evlilik yapıp yapmadığını soracaktım, dedi Oro Maria.

Yanıtladım:

—Toledo din bilginleri kurulunda, Kralın ölümünden sonra geriye kalan eşinin yatağına göz dikmek, iğrenç bir günah ve çok yakışsız bir girişim olarak ilan edildi.

—İyice düşündükten sonra, öküz boyunduruğu almak için on iki altın meteliğe ihtiyacımız olmadığına karar verdik, çünkü Aziz Yuhanna çamurluğunda çalışmaya gönlümüz yok, dedi Sabojero özür dileyerek.

—Sadece Azize Eulalia Yortusu'na kadar manastırınızda birkaç gece geçirmek istiyoruz, sonra Santiago'ya gideceğiz, diye geveledi Oro Maria.

—Biz Sabagun'dan değil Toledo'dan geliyoruz. Davud'un oğlu Süleyman'ın masasının ve diğer hazinelerin bulunduğu kentten, diye itiraf etti Sancho. Dokuz gündür yürüyoruz.

—Çok yorulduk, karlı dağlardan, korkunç ıssızlıklardan geçtik. Burada Leónlular, çok kendini beğenmiş.

—*Mare Britannicum*'un karşısına düşen İspanya'ya emanet edilmiş bulunulan, Havarinin kutsal anmalıkları, Gomez'i konuşturma mucizesini gösterecek mi diye görmek için Hristiyanlığın büyük tapınaklarından birini ziyaret etmeye niyet ettik.

Sancho'ya sordum:

—Ne zaman ve nasıl konuşamaz oldu?

—İki yıl önce şafak vakti. Şeytanı gördü (Gomez'i parmağı ile gösterdi). O zamandan beri korku içinde.

Kadın açıkladı:

—Bu kefaret yolculuğuna günahlarımızdan arınmak ve Efendimiz İsa'dan af dilemek için çıktık. León'dan sonra hac yolculuğumuza yalınayak devam edeceğiz.

—*Ut per te, beatissime Iacobe apostole, remissionem peccatorum meorum ante dominum Ihesum Christum*, diye seslendim.

—Karım ve ben, ilk hacı Puy piskoposu Monsenyör Gotesaldo ve Fransa'yı boylu boyunca geçen Ermenistanlı Simeon gibi, büyük bir imanla Santiago'ya gidiyoruz çünkü yeryüzündeki tüm inananların anlattıkları mucizeleri duyduk.

—Zebedi'nin oğlu Aziz Büyük Yakub mu, yoksa

İsa'nın kardeşi Aziz Küçük Yuhanna mı aradığımız, henüz bilmiyorum, dedi Oro Maria.

—Sadece bildiğim, bunlardan birinin bedeninin Kudüs'ten Galicia'ya altı günde taşındığı, diye ekledi Sancho.

—Ona, Santo Yago, Yage, Sanctiago, Santiago, Yakub ya da Jakob da derler ama ikisi de aynı kişi diye belirttim.

—Benim duyduğuma göre, dalgaların üstünde, kayık yerine bir taşın üzerine oturarak tek başına gelmiş ve Iria Flevia'ya yanaşmış. Gece, çevredeki bir kalede, parıldayan ışıklar ve melekler görülmüş...

—Benim duyduğuma göre de, melekler bedenini havada, hiçbir yardım almadan taşımışlar, Piskopos Teodomiro mezarını bulmuş ve ondan geriye kalanını, saygı görsün diye *campus stella*'ya taşımış dedim. III.Alfonso bazilikası, onun adına yapıldı ama El Mansur tarafından yerle bir edildi. Kentin kapılarını ve Kilişenin çanlarını söküp götürdü.

Oro Maria giysisine takılı bir deniz kabuğunu göstererek yalvardı:

—Bize acıyın çünkü Santi Yague hacıları olan zavalı bizlerin parası yok. Burgos'tan Fromista'ya, Fromista'dan Sahagun'a, Sahagun'dan León'a geldik. Buradan da Astorga'ya gideceğiz.

Sancho Saborejo, karısıyla oğlunu göstererek konuştu:

—Bir kadın ve bir dilsiz çocukla, hırsızlar ve Araplarla dolu yollarda yolculuk etmek çok tehlikeli. Biz zavallıların hiçbir şeyimiz olmasa bile...

—Şu gördüğünüz bedenler tek zenginliğimiz ve hırsızlarla işgalcilerin şiddete başvurmalarını ya da öldürmelerini istemiyoruz, dedi Oro Maria ve bana sorgu dolu bakışlarını yöneltti.

—Hacı ve hokkabaz olarak sizleri ağırlamak zorun-

dayım, manastıra hoş geldiniz. Dona Miguel size dinlebileceğiniz yeri gösterecektir.

Yer yer çıplak bedenlerinin görüldüğü yırtık pırtık giysilerine bakarak konuştum:

—Sizden tek istediğim yıkanmanız ve giysilerinizi yıkanmanız. Çünkü kokuyorlar.

Manastıra döndüğüm sırada, Sancho Saborejo söyleniyordu:

—Hokkabazın ücreti yiyip içmeye yarar, bir de iyi bir bardak şarap almaya...

Oro Maria seslendi:

—Efendi beyim, adınız ne?

—Bana León'lu Alfonso derler, dedim. Kulaklarınızı dört açın çünkü benden çok söz edileceğini duyacaksınız.

Beni tanıır gibi yaptı:

—Aradığım adam sizsiniz. Bu toprakların azizisiniz.

—Ben bir aziz değilim.

Çekilirmiş gibi yaptım ama onları incelemeye devam ettim.

İki hokkabaz, o saatte loş olan kiliseye girdi. Sunağın yanbaşıında bulunan, bilinmeyen bir Azize ait kurumuş bir el muhafaza eden kutsal kalıntı kutusuna büyük ilgi gösterdiler. Elin parmakları haç işareti yapmış, serçe parmak kıvrılmıştı. El küçüktü, bir çocuk eli gibi değil ama zayıf ve güçsüz bir adamın eli gibi.

Gözleri parmaklarını oynattığı çıplak ayaklarına dikili Gomez dışarıda kalmıştı. Sonra mezarlar arasından birşeyler kopartmak üzere mezarlığa gitti. Çocuk lahitlerine görünür biçimde ilgi duyuyordu. Bunlar, ilâhiler ve nakaratlar ile gömülmüş, bedenleri saflıklarına ve bekâretlerine uygun olarak, kutsanmış sularla yıkanmış ve diğer mezarlardan ayrı idi. Sancho ve Ora Maria, iki çene kemiğinin bulunduğu kutunun karşısında ağızları açık kalakalmışlardı. Aziz. Genadio, bu kemikleri bir

mağarada bulmuş ve Vaftizci Yahya'ya ait olduklarını iddia etmişti.

Gomez aniden, mezar taşları arasında, tuhaf bir ısrarla bir şey aramaya koyuldu. Belki, kendisiyle aynı adı taşıyan ve bir süre önce ölen bir köylü çocuğunun taşını arıyordu.

Bunun üzerine, bir ağacın ardından, gaipten bir ses ona seslendi; çocuk gözlerini gökyüzüne, kendisiyle konuşanı yakalamak istercesine kaldırdı. Ağaç beyaz kargalarla, ortalık karga sesleri ile doldu. Tek duyan bendim. Bir masal kuşunun ötüşü uzaklarda, bin yıl sürmek istercesine tınladı. Bir saniye sürdü.

Az sonra kiliseyi yapışkan bir sessizlik sardı, kulenin taştan teraçasına kadar yükseldi, çanların seslerini, zillerin çınlamasını durdurdu.

Duvarlardan, ağaçlardan, mezarlık taşlarından saydam ve belirsiz varlıklar çıktı. Siyah giysileri ve siyah şapkaları vardı. Ağır ve törensel bir yürüyüşle bir tabut taşıyorlardı. Dünya düzeninde olduğu gibi, önlerinden topal bir papaz, ardında savaşçı dindar bir adam, ayakları paçavralara sarılı, sırtında gömleği bir köylü gidiyordu. Saçları yılan biçiminde taranmış gösterişli siyah giysiler giyinmiş yüksek tabakadan bir kadın tabutun üzerine oturmuştu. Siyah tülleri ardından mavimsi yüzü ve ıslak gözleri görünüyordu. Başı o kadar saydaındı ki, nemli yeşilliklerden yapılmış gibiydi çünkü öte yanından tepeler ve nehrin kavakları görülebiliyordu. Elleri o kadar görünmezdi ki kollarından çıkmamış gibiydi. Simli terlikleri batan güneşin ışığında parlıyordu.

Belki de kafele Kurtuba'dan geliyordu. Gökyüzünde beyaz kargalar onları izliyordu. Maviler giymiş cüce, çirkin ve vahşi bir kadın ilk sırada zavallı bir beygire binmiş gidiyordu. Arkada, tarlalarda birkaç saniye için gördüğüm bana benzeyen adam gidiyordu. Benimle aynı boydaydı, aynı gözler ve yanılmıyorsa aynı yüz ifa-

desi vardı. Onunla aramızdaki tek fark, onun Müslümanlar gibi giyinmiş olması, yanaklarının solgun, uzun saçlarının bembeyaz oluşuydu. Gerisi, tıpkı bendim.

Tabutun üzerinde oturan kadın, kilise duvarının ardında saklanmış olduğumu görünce kin dolu bakışlarını bana dikti. Ağacın dalları alevsiz, dumansız kıvılcımlar saçıyordu.

Tören alayı geçip gitti. Tabutun üzerindeki kadının yüzü yavaş yavaş karardı. Önde, bir papaz, elindeki tasta kutsanmış su serpiyordu. Sönmüş şamdanlar taşıyan iki çömez arasında bir haç tutan diğer bir papaz adayı, onların ardından gidiyordu. Daha sonra, göğsünde kara kaplı bir kitap tutan bir din adamı vardı.

Yeşilimsi ve soluk yüzler Gomez'e yaklaşması için işaret ettiler. Elllerinde yılan biçimli sopalar vardı. Çıkarttıkları gürültüden ağladıklarını ya da ağıt yaktıklarını sandım. Şurada burada mırıldanmalar duyuluyordu: *Sed libera nos a malo. Libera me Domine de morte, Qui Lazarum resuscitasti, Qui venturus es judicare vivos et mortuos, Et clamor meus. Oremus.*

Gomez, kara giysiler giymiş insanların çağrılarını duymadı. Aralarından biri diğerlerinden ayrıldı, ellerini uzatarak ona doğru ilerledi. O sırada Sancho Saborejo kiliseden çıktı, onu görmeden, hissetmeden, içinden geçti. Çocukla konuştu.

Tören alayının yaratıkları, hayalet yolcular gibi, sessiz ve görünmez olarak, ağaçların, kilisenin içinden geçtiler, yürüyüşlerine devam ettiler ve sonunda boz renkli yolda kayboldular.

Gomez, ellerini çırparak hokkabazları çağırırdı. Oro Maria, oğlunun suratını asarak söylemek istediklerini anlamakta zorluk çekti. Kocasına, çocuğun beyaz giysili adamlar tarafından bir sedye üzerinde taşınarak Santiago'ya götürülen çok güzel bir kadının yüzünü gördüğünü söyledi. Çocuğun yüzü parlıyordu, gün gibi aydın-

lıktı. Kadın ona birşeyler söylemişti ama dudaklarından sözlerini okuyamamıştı.

Çocuk dilsizdi. Hokkabazın ona, yeni Roman dilini öğretmeye kalkışması tuhaftı.

Defin sırasında Gomez bir bakire görmüştü; benim gördüğüm bir iblisti.

ÜÇÜNCÜ VAHIY

Ben, León’lu Alfonso, ince ve uzun bir adamım. Yüzüm ince ve sevimli, kulaklarımın üzerine dökülen saçlarım siyah, omuzlarım oranlı ve ellerim narin. Mantığım güçlü, sohbetim yerinde, sözlerim sade ve ılımlı, şen, uyanık, akli başında, cesur, yemesi içmesi ölçülü, yine de hüzünlü, aniden öfkelenebilen biriyim. Üstüme başıma özenli, kendime bakan biriyim, kitapları severim ve kendimi çekinmeden kadınlara veririm. Bir keşişe yakışandan daha fazla!

Çocukken, Araplar tarafından ayartıldığım için Müslüman olmuştum, Kurtuba’dan ayrılarak onlarla ilişkimi kestim. Yalnız canımı değil ruhumu da kurtarmak için. Sülalem eskiye dayanır: baba tarafından kral-lara. Arap olan bir ikiz kardeşim var.

Öykümü parşömen kâğıdına, yayılmaya başlayan dille yazıyorum. Bu yeni sözcükler sayesinde, içimdeki deringörülerini sabitleştirebiliyorum. Yavaş yavaş, tıpkı bir çocuk gibi kendi düşüncelerimi dile getirmeye ve ağzımda doğmakta olan sözlerle bin yılının destanını anlatmaya uğraşıyorum.

Dünyanın sonu gelirken yeni bir dilin doğması tuhaf! Çünkü bir dil doğduğunda yeryüzü insanı da doğar, düşler ve şiirler gibi. İnsan dil sayesinde çevresindeki varlıkları adlandırır, zevklerini, tutkularını, hayallerini anlatır, yeryüzünün aldığı çeşitli ifadeleri anımsayabilir.

Bu sözsel parıltı batıda doğuyor, parıldadıkça yıkıl-

ma tehdidi ile karşılaşılıyor, sanki birkaç günlük zaman diliminde bin yıllık ömür tükeniyor ya da bin yıllık cehennem başlıyor gibi. Ne olursa olsun, bin yıl bir soluk, bir göz kırpması, diriltilecek kelimeler ve hergün biçimlenen söz karşısında bir hiç.

Adımı istediğim kadar bileyim, ölümlü bedenimi istediğim kadar tanıyayım, şu son saatte León'lu Alfonso muyum yoksa Kurtuba'lı Abdullah mı, İsa'yı mı temsil ediyorum yoksa Deccal'ı mı, bilmiyorum. Belki de ne biri ne ötekiyim, belki de bitmez tükenmez olasılıkları ile gökyüzünde sözsüz işaretlerin sadece A harfiyim.

Ölüm saatinde her insan kendi kıyametini bulur, her insan kendi sonunu bilir. Her insana kutsal yedi mühür açıklanmıştır. Sadece ruhu için. Çünkü bu bağışlama ve suçlama saatinde bakışlardaki ışık sessizce söner.

Her Tanrı'nın günü Dona Miguel – Rahip Andrés'in malikâneler ve köylerle manastır mülkiyetine kabul ettiği sakallı kadın – kısa ve şişman olduğumu, suratımın çirkin, buruşuk ve solgun olduğunu, boynumun kısa burnumun uzun, gözlerimin biçimsiz, sakalımın fazla uzun, omuzlarımda yüksekte ve şekilsiz, kafamın, göğsümün ve kollarımın kocaman olduğunu tekrar eder durur. Ama ne derse desin, benim yüzüm kimseye benzemez. Tanrı yalnızca beni düşünerek yarattı onu.

Yine de, dokuz yüz seksen yılının yirmi dokuz mayıs cuma günü manastıra gelen bu kadın (onu çıplak ayakları, dağınık saçları, itici haliyle görür gibiyim) kötü giyindiğimi ve bakımsız olduğumu, kadınlarla ahlaksızlık yaptığımı, yatağında çıplak göreceksin anama bile saygı göstermeyeceğimi söyleyerek hakaret eder. Aklımın zayıf, elimin sıkı olduğunu, anamla babamın, ölmek üzere olduklarını görsem bile, yardımlarına koşmayacağımı ileri sürer.

Bu erkeksi kadın beni iyice inceledikten sonra bende yönetme ve kumanda etme tutkusu bulunduğunu, kin-

dar, hüznü ve batıl inançlı olduğumu söyler. León'da, babam Endülüs Müslümanları tarafından öldürölünce o denli mirassız kalmışım ki annem ekmek parasını kazanmak için, Kurtuba'daki harem hayatına dönmüş diye anlatılmıştır. Salt dedikodu!

İşin en garip yönü, Dona Miguel'in manastırda bakımımı üstlenmiş olması! O (kadın ya da erkek) bir erkeğe ya da bir kadına özgü işleri görür, gününe göre kâh erkek kâh kadın gibi giyinir. Sanırım esas kimliği, öldüğü gün ortaya çıkacak ve azizler takviminde ilk hünsa olarak yerini alacak. León keşişleri ona "la doncel" (delikanlı kız) adını takmışlar.

Aziz Luka Manastırı'nın ilk taşının konmasına yardımcı olan ve San Juan de Esla adlı evimin tuğla duvarlarını ören, manastırımıza ait hayvanları otlatan o oldu. Yorgunluk, tembellik nedir bilmeyerek, dağlarımızın bitki ve ağaçlarının sökülüp satılmasını engelleyen, tavşan avlamaya giden, tepelerden odun toplayan, malikâne tarlalarını süren, yemek için süt kuzularını öldüren, şarap küplerini taşıyan da odur. Erkek haliyle.

Mart ayında, San Niceforo Günü'nden Meryem Ana Yortusu'na kadar bağları budayan, yün eğiren, kuyudan su çeken, ayak yolunu temizleyen, değirmene, pazara giden, her cumartesi kilisede ve manastırda yerleri süpüren, yemeğini yapan ve çamaşırlarımı yıkayan da odur. Kadın haliyle.

Erkek haliyle güçlü kolları ve elleri, karışık saçları, erkeksi bir boyu var ama yine de benden uzun ve şişman. Kadın haliyle beyaz teni, biraz büyükçe bir burnu, keskin hatları, geniş kalçaları ve omuzları var ve boyu ve endamıyla bir kadından çok bir erkeğe benziyor. Bazen keşişlerin hayret dolu bakışları karşısında Müslümanlar gibi giyiniyor ve haremdeki Arap kadınlar gibi rakediyor. Görüntüsü çirkin.

Dona Miguel yürüyüşe dayanıklı, çabuk öfkelenen,

sözünü esirgemeyen, köylülerin çocuklarına sevecen davranan, hiçbirini bir lokma ekmekle göndermezlik etmeyen bir insandır. Başkalarının acıları, kendi bedenine ve ruhuna bulaşır korkusuyla hastalardan vebalıymış-larcasına kaçır ve onları görmek ya da onlar tarafından görülmekle hastalığı kapacağına inanır.

Akıllı erkeklerle özellikle rahip Andrés ile bir arada bulunmaktan hoşlanır. Sancho Saborejo'ya gelince, ka-fiyeli mısralar okumasından ve cezalandırılan günahla-rın öykülerini anlatmasından hoşlanır. Oysa onunla ilk karşılaştığında, erkeksi bir sesle bana sormuştu:

—Bu palavracı buraya ne yapmaya geldi? Bizim ye-terince günahımız yokmuş gibi tanımadığımız insanla-rın günahlarıyla kafamızı şişirecek.

—Yaratıcı, iyilik yapan masumları şaşırtmaktan vazgeçmez, çünkü kartal her zaman kanatlarını açıp doruklara yükselmez, bazan kanatları ıslanmış, yere düştüğü de olur, dedim.

Sonra da ona, manastıra geldiği günü anımsattım.

Kötü öğrenilmiş Roman diliyle geveledi:

—Bu sersefil ve ıssız yerlerde babam bana *trivi-um** değil, hayatı öğretti... adaletin sopası ile dövü-yordu... Gilise beni kurtardı.

Ona hatırlattım çünkü babası öfkeli bir adamdı ve Dona Miguel gençliğinde çok mutsuz ve yoksuldu. Ama bu duruma sabırla katlanmış, babasından gördü-ğü kötü muameleye ve onun açgözlülüğüne dayanmıştı. Bir Arabın onu hapsedip Chozas de Abajo'da öldürme-sine dek...

Onu manastıra getirdiklerinden beri, keşişlerden gerçek cinsiyetini ya da cinsiyetlerini gizlemişti Dona Miguel. Sadece rahip Andrés onu soyunuk görme mut-luluğuna ya da mutsuzluğuna ermişti. Ya da ona daha

* Trivium: Ortaçağda öğretilen dilbilgisi, sözbilim ve lehçe bilim üçlü-sü. —Ç. n.

çok acı çektirebileceği yerini seyretmişti. O tarihte ona, kafasını ve kollarını cildi morarana kadar demir halkaya sokmak cezasını vermişti.

Aziz Luka Manastırı'ndan Rahip Sabarico bir gün bana, Dona Miguel'in Rahip Andrés'in kapatması olduğunu ve İlahiyatçı Aziz Yuhanna Manastırı'nın kapısında terk edilmiş ve Kutsal Ruh'un müdahalesi ile doğmuş olan çocuğun yüzünde Dona Miguel'in çizgilerini bulabileceğimi söylemişti. Kutsal Ruh'un adı Andrés idi!

Sabarico'ya göre, sevgili rahibimiz, dokuz yüz seksen beş yılının bütün gecelerinde, manastırdan dışarı çıkıp bostanın içindeki Anonsiyasyon* Kulübesine gidiyor ve Dona Miguel'in karşı konulmaz bedeni üzerinde uzun saatler dua ediyordu.

—Bu gözyaşı vadisinde, ölümlü bedenlere dönük olarak yaşadığımız sürece, dualarımızın etkisinden yararlanalım, Tanrı'nın bizlere verdiği yeryüzü nimetlerini hor görmeyelim...

Elinde dua kitabı ile devam etti:

—Her zaman ve her seferinde toz ve külden ibaret olduğumuzu anımsayalım.

Bugün onbeş yaşına gelmiş olan Jimena, Rahip Andrés'e rastladığında onu peder diye çağırdığı kadar rahip efendi diye de çağırıyordu. Öte yandan rahip de onunla oynadığında, onu kızım diye çağırıyordu. Efendimiz İsa'nın müminlerinin kızı! Günün birinde onun, göğüsleri kesilmiş, bedeni ayrılmış, ateşler içinde yanan bir kurbanın tacını takmasını arzuluyordu.

Bir öğleden sonra, rahibe şöyle dedim:

—Siz, bu bakirenin babası ve kocası, aynı zamanda oğlusunuz.

—Kadın, karnı ile bize ölümü verir; ağzı ile de dirilmeyi!

* Anonsiyasyon: Cebrail'in Meryem Ana'ya gebe kalacağını önceden bildirmesi —Ç. n.

—Düşünce erkektir, ruh da dişidir, dedim, bir azizin sözlerini anımsatarak.

—Kurban olmuş Eulalia gibi Jimena da kamçılanmalı, vücudu ikiye ayrılmalı ve bir haça gerilmeli. Yüzünün çirkinliğinden ancak böyle kurtulur, dedi bu buluşunun keyfi içinde.

Ama Jimena'nın yüzü güzeldi, pembe yanakları (biraz sivilceli) küçük bir ağzı, kırmızı dudakları, iri kara gözleri, beline kadar inen siyah saçları, güzel bir endamı, geniş kalçaları ve iri göğüsleri vardı. Yanlarından geçtiği zaman, iffet yemini etmiş rahipler ona bakmaya çalışırlardı. Zaaf gösterme korkusuyla.

Çünkü onlara göre İlahiyatçı Aziz Yuhanna Manastırı'nda, Düşman pusuya yatmıştı, kıskanç, lânetli hayvan, Şeytan, her gece yatakhane duvarlarına genç kızların kışkırlarını ve tekelerin uzuvlarını yansıtarak ya da yatağıma Jimena'nın şehvetli bedenini sokarak keşişlerin inançlarını sarsıyordu. Kaç kez Şeytanı duvara kısıtırmak zorunda kalmıştım, Toledolu bir papaz, Santiago hacısı ya da köle bir hadım görünümünde olmasına bakmaksızın Manastırın sessizliğinde – rahipler bunu biliyorlardı – Şeytan beni tehdit etmişti çünkü kitapta onu pek çirkin bir suratla resmetmiştim. Ben, basit bir yazıcı, Tanrı'nın Şanlı Anası Kutsal Meryem'i öven harfleri ancak çizebilen, adını yaldız, mavi ve pembe boyayıp süsleyen ben! León'lu Alfonso, kendine inanmayan ve hakkımda başkalarının söylediklerine daha az inanan ben!

Şimdi manastırda kimse kalmadığına göre, artık bütün manastır benim. İlahiyatçı Aziz Yuhanna, insanların hakaretleri yüzünden mahvolmuş ama hizmetkârlarının kutsal yaşantıları sayesinde bu hakaretlerin üstesinden gelmişti. Özellikle dar bir hapisane olan hücreye sahip üstadı Rahip Alfonso'nun sayesinde.

Kurtuba'lı Hristiyanlar, Müslümanların tahribatından kaçıp Rahip Alfonso ile gelenler, bu yüzyılın ilk yıl-

larında ana kapının üzerindeki taşın belirttiği gibi, hiç durmak bilmeden manastırı inşa ettiler. Rahipler ve müminler, sessiz, dünya şehvetinden ve gürültüsünden uzak bir yer aradılar ve manastırı burada, yağmur suları ile beslenen nehrin yamacında, León'un bulutlu gökyüzü altında inşa ettiler.

Roma ve Vizigot binalarının ve tapınaklarının taşları, Kiliseyi ve manastırı inşa etmelerinde *Mustarip-ler*'in* işine yaradı. Manastırın iki avlusu vardı ve biri dehliz görevi görüyordu. Sık sık şeytan gelip *Mustarip-ler*'in onları oynatmalarını engellemek için ya da birkaç keşişi ezen duvarları çökertmek için onların üzerine otururdu. Kilise dokuz yüz on üç yılında Astorga'dan gelmiş olan Piskopos Genadio tarafından kutsanmıştı. Aziz adam tören sırasında, alfabeyi yere soldan sağa, uç doğudan uç batıya doğru yazmış ve dört ana yöne, asası ile bütün duaları içerebilen harfler kondurmuştu.

İlk başlarda Manastırda yedi keşiş ve rahip Alfonso'ya bırakılan yedi çocuk vardı. Yedi sayısı İlahiyatçı Aziz Yuhanna Manastırı'nda, onun kutsal kişiliğine ve kutsal yedi yeteneğine atfen her zaman geçerli olmuştur. Kilisede devamlı yedi haşmetli bakire, yedi lamba ve gece gündüz yanan yedi mum olmuştur. Sütun başlıkları üzerinde yalnızca Efendimiz İsa ve iyiliksever annesi Meryem'in hayatına ait sahneler değil aynı zamanda iblisin ve yandaşlarının da resimleri, Hıristiyan müminlerin onların pençelerine düşmemeleri ve yüzyılın bütün karışıklıklarından sorumlu olduklarını anımsatmak için çizilmişti. Her ne kadar Aziz Yuhanna Manastırı'nda ruhun, Kilisedeki ayinler sayesinde kötü cinlerden kurtarıldığı tek bir gün geçmiyorsa da, keşişlerin ayrıca bu dünyadan gelip geçmiş milyonlarca ruhu kurtarmak gibi bir görevleri de vardı. Yeni ölenlere her gün eklenen bir sayı! Bu insanüstü çabayı hafifletmek i-

* Hıristiyan Endülüslüler -Ç. n.

çin, rahip, Ölüler Günü'nü icat etti ve böylece bir seferde binlerce ruh kurtulmuş oldu. Ayrıca her ölen keşişin adının bir anıta kaydedilmesi ve keşişlerden biri komaya girdiğinde diğer keşişlerin başucuna toplanıp Amen-tü duasını okumaları ve Düşmana karşı nihai savaşımında ona yardımcı olmaları geleneğini getirdi. Rahibe göre müminler, mezarlarında ölü değillerdi sadece Kıyamet'te yargı gününe kadar dinlenmeye çekilmişlerdi.

Rahip Alfonso öldüğü vakit İlahiyatçı Aziz Yuhanna keşişleri ile Aziz Luka Manastırı'ndakiler, kutsal kalıntılarınin kavgasına tutuştular. "Rahip bizimdir ve bizim mezarlığımızda dinlenecektir. Yaşarken mucizelerini burada gerçekleştirdi, ölünce de, ölülerin diriliş gününe kadar burada gerçekleştirmeye devam edecek," diye karşı çıktı bizimkiler. Kavga aylarca ve yıllarca sürdü ve günün birinde cesetinin ortadan kaybolduğu, tabutu, kefeni, saçı, tırnağı, parmağı ile birlikte Lupicino adında bir din adamı tarafından çalındığı haber alındı. Yeni rahip: "Alt tarafı bir aziz değildi, kendini çaldırmış olmasından da belli," deyiverdi.

Dünyadan elimizi ayağımızı çekmiş olarak yaşadığımız o günden beri şeytan, tüm günahların kızı olan sefahat aracılığı ile rahip ve rahibelerin peşini bırakmadı. Ayartıcı ve Karaçalıcı, rahibe Onnega ile rahibe Odoino'ya saldırdı. Şehvet düşkününü ve doyumsuz olan rahibeler, yörenin dağ ve vadilerinde deliler gibi dolandılar. O hınzır Hain, keşiş Gundisalvo'yu da kandırdı, Torio Irmağı'nın ortasındaki bir kayalık üzerinde duaya çekilmiş olan zavallının yalnızlığına günahkâr eğilimler sokuşturdu. Kendini kendisine karşı savunmasını bilmeyen adam kendi hezeyanlarını gerçekmiş gibi benimsedi.

Rahip Andrés, San Benito'nun kurallarının yanı sıra, Manastıra başka kurallar da getirdi: *Regula Communis* (Genel kurallar) *Codex Regularum* (Kurallar Yasası), *Penitentie Regularum* (Ceza kuralları). Ayrıca Sevilla-

lı İsidoro'nun *Etymologiae*'si, Eusebio'nun *Historica Ecclesiastica*'sı, Alarico'nun *Code'u*, Aziz Ambrosio'nun *De Paradiso*'su, Beato de Liébana'nın *Lex Romana Visigothorum*'u ve *Comentarius Apocalyps* gibi kitaplar. Peygamberlerle başlayan ve Yeni Ahit'i içeren *Latin İncili*'ni de ihmal etmedi. Rahip Mauro için el yazısı ile yazılan, çömez Juan ve Papaz Vimara tarafından tezhip edilen bu İncil, yaratıklar ve iblislerle doluydu. Kilisenin hazineleri, Müslüman akınları ve hırsız saldırıları korkusu yüzünden, lahitlere saklanmıştı.

Kutsal anmalıklara aramızda en çok ilgi gösteren, rahip Martin Meñique idi. Çocukluğundan ve manastırdaki gençliğinden beri, Azize Cecilia'nın, Azize Columba'nın Azize Marina'nın lahitin içinde muhafaza ettiği kalıntıların hayranı idi. Geceler boyunca, bozulmayan kalıntılarını seyre giderdi. Ailesinden birileriniymiş gibi batıl bir inançla onlara sadece bakar, o ellere, o kemiklere, o parmaklara, o giysilere, o saçlara asla dokunmazdı.

Sungu çocukları gözetmekten başka Manastıra, León Krallığı'ndan Endülüs ve Roma'dan gelen manevi koruyucular bulmak da onun göreviydi. Her şeyden önce kalıntıların nerelerde olduğunu saptamak, onları kilisemize taşımak, müminlerin gelip dua edecekleri uygun mezarlar inşa ettirmek ile görevliydi. Genellikle, zahmetli yolculuklardan sonra, kime ait oldukları bilinmeyen iskeletlerle döner ve Rahip Andrés onlara bir isim uydurmak ve bir hayat öyküsü yaratmak zorunda kalırdı.

Martin Meñique alışverişini haklı çıkartmak için, ünlü aziz kemikleri getirme arzusuna rağmen, sadece getirdiklerinin satıldığını çünkü keşişlerin pek çok mucize gerçekleştirmiş kendi aziz ve kendi rahiplerinin iskeletlerini satmak istemediklerini anlatırdı.

—Bir Aziz öldüğünde, cesedi kamunun malı oluyor. Müminler saçlarına, dişlerine ve giysilerine hücum edi-

yor, diye anlatmıştı bana. Müminler, ölenin yaşamı hakkında, can çekişmesinin ayrıntıları ve son sözleri hakkında her şeyi öğrenmek istiyorlar. Onlar için, mezarlarında yatan azizlere yaşayanlardan daha canlı ve daha etkili olabiliyorlar.

At nalı biçiminde sekiz kemerli ve bitki ve hayvan resimleriyle süslü mermer sütunlu bir kapıdan küçük kiliseye gidilmekteydi. Kilise, her biri kendi *apsid*'ine* sahip üç sahına ayrılmıştı. At nalı biçiminde çift sıralı ve mermer sütunlu kemerler, sahınları birbirinden ayırıyor ve kubbeyi tutuyordu. Ortada, kemerli dört sütun; ayinci ile müminleri birbirinden ayırıyordu. Üstte, her iki yanda dikdörtgen biçiminde pencerelerden ışık giriyordu. Orta sahında bir tepe penceresi vardı. Sunağın önünde üzerileri yazılı, kapalı iki lahit vardı ve Aziz Aciselo'nun Aziz Cristobal'ın, Aziz Bartolomé'nin, Aziz Esteban ve Aziz Genadio'nun kutsal artıklarının orada olduğu belirtiliyordu. Bu da León ve diğer çevre kiliselerinin bu adamlarının bilinen cesetlerinin bir hayli fazla olan sayısını daha da artırıyordu.

Girişin bir yanında bir kapı vardı. Öylesine alçak ve dardı ki papaz merdivenleri inmeden önce başını eğmek zorundaydı. Müminler ortadaki kapıdan, kutsanmış su havuzunun yanından girerlerdi. Dışarıda eğrili küçük kiliseler, Kilisenin yuvarlak biçimini kapatmaktaydı.

Ayini yönetme sırası bana geldiğinde, sütunlar arasında ayakta, sırtım sunağa dönük, cemaati incelerdim. Özellikle kadınları. Ya da, ayaklarımda soğuğu hissettiğimde, yerde uzanıp giden ve kırmızıya boyanmış duvarlarda son bulan, ince sütun gölgelerini izlerdim. Veya, kekliğin ya da sakanın ötüşlerine kulak verirdim.

Kilisenin karşısında Manastır'ınki gibi çevresi duvarla örtülü bir mezarlık vardı. Definler orada yapılrđı ve genellikle on yaşını bulamamış çocuklarınki olurdu.

* Kilisede sunak ardına düşen bölüm -ç. n.

Bunlar ya yetim ya da sabah karanlığında kanlı bezlere sarılmış olarak Manastırın kapısına bırakılan bebekler olurlardı. Bu mezarlıkta putperestlere, Yahudilere, Müslümanlara, din sapkınlarına, mezhepçilere ya da a-foroz edilmişlere dinsel tören yapmayı reddederdik.

Duvara gömülü bir taşın üzerinde, oraya gömülmüş olan kralların ve kraliçelerin, kontların ve şövalyelerin, piskoposların, rahip ve rahibelerin ve manastır hizmetlilerinin ayrıca sivillerin adları yazılıydı. Bütün bu insanlar, mezarlığımızı dolduran hayaletlerdi: Her biri sessizce, rahip ve rahibelerden, günahlarının affedilmesi için dua okumalarını isterlerdi.

Kadınlar lekesiz, erkekler her daim iffetli ölmüşlerdi. Renkli ve değişik yazıları ile mezar taşları, şiirsel bir nitelik kazanmaktaydılar. Şöyle ki:

† Epifania* ve San Hilario Yortusu'nun sekizinci gününde *puella*, Legundia öldü, bir bakire.

† Azize Engracia** Yortusu olan bugün, bu manastırın din görevlisi yaşlı, zayıf ve 46 yaşındaki Menendo Menendez öldü.

† Bugün, vasiyeti ile Manastıra onca para bırakan Trastemiro Trastemiriz öldü.

† Bugün Santiago Manastırı'nda kendini İsa'ya adanmış Rutilia öldü. Cenazesi kızkardeşi Adonsinda'nın yanında, Ölülerin Diriliş Günü'ne kadar dinlensin diye bu mezarlığa taşındı.

† Bugün bu manastırda ayin eşyaları bakıcısı Sarra-cino öldü.

† (Alfa ve Omega) Burada, bu taşın altında, anılmaya layık asker Miguel yatıyor. Günahlarının affı için Tanrı'ya dua edelim. Amin.

* Krallar Yortusu –ç. n.

** İmparator Maximien'in işkence ettiği Azize –ç.n.

Manastırın bir duvarının dibine, yedi açık mezar kazılmıştı. Keşişlerin, ömürleri kısa olacak diye, kendileri için kazdıkları mezarlardı. Oyuğun biri, kemik gömüt-lüğüne dönüştürülmüştü.

Manastırın sınırını belirleyen taştan haçın ötesinde, tıraşlı başlara yer yoktu. Ölüler bile belirtilen sınırların içinde kalmak zorundaydılar. Burada bulunan ruhlar, sınırları aşamazlardı. Bunun için canlıların izni gerekirdi. Yörenin köylüleri, köy kilisesinin koruması altında doğmuşlardı ve tıpkı babaları gibi, tıpkı çocukları gibi burada vaftiz edilmişler, burada evlenmişler, yortularını burada kutlamışlardı. Ahretteyken de bizim korumamız altında olacaklarından hiç kuşku duymuyorlardı.

Burada bulunmasa bile, Rahip Andrés beni korkutmaya devam ediyordu. Gerçekten de hiç kimse onun gibi sopa atmayı ya da aç bırakmayı bilmezdi. Oburluğu aç bırakarak cezalandırmayı, kaba giyecekler giydirerek alçakgönüllü olmamızı sağlamayı bilirdi. Manevi babamız disiplini ele alarak, bedeninin ölüme mahkûm olduğu ve varlığı arındırmanın en iyi yolunun acı çekmek olduğu ilkesini biz oğullarına durmadan anımsatırdı.

Manastırın girişinde oturup kapıyı çalanlara *Deo Gratias* (Tanrı Seni Kutsasın) diyen acımasız Anselmo, Rahip Andrés'in; Kont Orosio'nun gayrimeşru oğlu olduğunu ve kendisi gibi piç ve rahibe olan Gaudiosa adında bir kız kardeşi bulunduğunu söylerdi. Bir gün her biri kendi yolunda giderek, Santiago de Penelba dolaylarındaki mağaralarda Tanrı'yı aramışlar ve yol boyu bitki ve su ile beslenmişlerdi. Andrés daha sonra yollara dökülüp, Tanrı'yı tanımamış olan çocuklara vaaz vermişti.

Rahip, manastıra bırakılan ve yasak olduğu için hiç kimsenin çıplak olarak görmediği çocuklara şöyle derdi:

—Erken yaşta edinilen kötü huylar asla iyileşmez.

Onun yanında duran ve gözlerini Rahip Anselmo'ya diken Martin Meñique de şöyle derdi:

—Her zaman imana ve iffete ihanet etmek üzere ruhun derinliklerine saplanmış bir diken vardır. Bu istek düşlerde ortaya çıkar, diye eklerdi Rahip Andrés bana bakarak. Bazı biraderler, düşlerinde şehvetli kadınlarca ziyaret edilirler ve uyandıklarında yataklarını ıslatmış olduklarını görürler.

—Kirlenmelere karşı Davud'un mezmurlarını ve ilâhileri okumak, bostanda çalışmak, kuyudan su çekmek, hamur yoğurmak, şarkı öğrenmek, dilbilgisi, aritmetik, latince, dinbilgisi çalışmak gerekir. Tek bir sayfa atlamadan, baştan sona kadar. Her mevsimde bir kitap okumakta yarar vardır, kendinizi tamamen Tanrı'ya vermenizi tavsiye ederim, derdi Martin Meñique.

—Kışkırtıcı'nın tuzaklarına karşı koymak için, keşişlerin ne gündüz ne gece birbirlerine dokunmamaları, yataklarına yanaşmamaları, ayakyoluna başlarında gözetici olmadan çiftler çiftler gitmemeleri, ıssız yerlerde bir çocuğa eşlik etmemeleri gerekir. Özellikle bize emanet edilen sungu çocuklar kadar saf ve uysal olmanızı isterim, derdi rahip.

Ama Rahip Andrés Manastır'a sungu olarak verilen bu çocuklara karşı da çok sertti. İki yemek arasında ekmek istemelerini, dinsel ayinler sırasında konuşmalarını yasaklar ve her koşulda mutlak bir itaat beklerdi. Elinde sopası, bütün gününü çocuklara, tenasül uzvu sahibi olmanın nasıl bir felaket olduğunu, tövbe etmenin, şarapla ekmek ayini olan Kudas'ın ve aforoz edilmenin anlamını, arzularını, üzüntülerini öfkelerini, kahkahalarını denetlemelerinin ne denli önemli olduğunu anlatmakla geçirirdi. Bu çocuklar için ve bizim için, yemekhanedeki sessizliği asla bozmayan bir işaretler dili uydurmuştu.

Gece vakti aniden yatakhaneye girer, bizimle birlik-

te olmak için değil namuslu olmamız için, bizi soğuktan koruyup korumadıklarına bakmak için değil kuzu postlarının ve yün battaniyelerin bedenlerimizi birbirinden uzak tutup tutmadığına bakmak için gelirdi. Yine mumun bütün gece yanık kaldığından ve keşişlerin yatağa giysileri ile girdiklerinden emin olmak isterdi.

Sabah duasından önce, manevi babamız dua etmek için kiliseye gider ya da kulede gökyüzündeki yıldızlara kımıldamadan baktığı görülürdü. Onu orada, sabah ayazına ve dünyaya aldırılmaz halde görünce, bizler de, uykulu ve gözkapaklarımız gecenin karanlığı ile ağırlaşmış olarak, şükran duaları okurduk.

O, yüzü ciddi, gözleri saklı olarak, kiliseye girdiğimizi görür ve bizi incelerdi. Sunağın önünde durarak elleri arasına ağır ilâhi kitabını alır, bizler de sahindaki yerlerimize geçer, o da bizlere aramızda hiçbir mevki, soy, zekâ farkı olmadığını hissettirirdi.

Yine de, sabah karanlığına dayanamayanlar için bu yaşam çekilmezdi; sürekli aç olanlar ve ekmek, peynir ve yumurta porsiyoncuklarından doymayanlar için de öyle. Ekmeği paylaşana arkadaş dense de buradaki anlamı açlığı paylaşmak olurdu.

Arife günleri bizleri uyuturdu. Ya da bizleri üç gün üç gece karanlık ve rutubetli bir hücreye kapatırdı. Bütün bunlar, bizlerde sürekli bir ruhi korku ve bedensel yorgunluk yaratmak ve böylece kimsenin uyumamasını ve kötü düşüncelere sahip olmamasını sağlamak içindi.

Rahip, kutsal dinin gizlerine ama daha çok kırbaçlanmaya inanırdı. Başkalarına uygulananlar kadar kendi kendine uygulanana inanır ve her yortunun arifesinde üç değil, beş değil ama (adilce bölüştürüldüğü dürüst) yüz elli kırbaç atardı. Darbeleri gözü kapalı indirirdi, adil olduğundan, eksik ya da fazla indirmiş olmak için. Bana gelince, ilâhi kitabını dişlerimin arasına sıkıca sıkı ve böylece iman sahibi olmanın acısına katla-

nırdım. Yüksek sesle, yüz elli mezmurdan her birini okumam gerektiğinden bu seanslara dinsel ezgi saatleri derdim.

Bizlere korku salmak için, sabah akşam ve yemek saatlerinde, unutmuş gibi yaparak, üzerlerinde et parçaları bulunan kırbaçları ortada bırakırdı. O et parçaları, bizim taze bedenlerimizden kopmuş olurdu.

Gece yaratıklarına düşman olduğu için vampirlere ve büyücülere inananlara; hayvan ve insan kanı ve sidiği içenlere; fırtınaları lânetleyip yıldızlara ve putlara tapanlara; aileden biri öldü diye kendini paralayanlara ve karanlıkta haykıranlara daha çok vururdu.

İlahiyatçı Aziz Yuhanna Manastırı'nın kapıcısı olan Rahip Anselmo, sahte bir tevazu ile, en fakir müminlere Latince seslenirdi. Okuma yazma bilmeyen bu zavallılara, henüz anlamadıkları yeni roman diliyle hakaret ederdi. Ya da ciddi ve dürüst görünerek bizi cehennemle tehdit eder, günahlarımızı öğrendiğinde çarpık dişlerini gösterirdi.

Biraderlerimden bazıları, hep hazır ve nazır olan rahipten asla kurtulamadıklarından, yüzyılın yokluklarını ve yolculuğun acımasızlığını onun Hıristiyanlık inancına tercih ederlerdi. Bin yılının korkunçluklarından çok, verdiği cezalardan dehşete düşerlerdi.

DÖRDÜNCÜ VAHİY

O kutsal cuma günü, koşumları takılı atı üzerinde İbni Amir El Mansur çıkageldi. Kafasına geçirdiği altın başlık, alnını, ağzını, burnunun yarısını ve boğazını örtmüştü. Gümüş rengi zırhı güneşte parlıyordu. Yivli kılıcına Yaman adı verilmişti. Kılıcının parıltısı kurbanlarının gözlerini kamaştırıyor, denilirdi, çünkü iki yanı ölümcül bir ateş saçardı.

Hıristiyanların Almanzor, diye çağırdıkları El Mansur, güneş batarken, birliklerinin başında at sürüyordu. Kilise kapısı önünde durdu. Sefer sırasında toplanan hayvanların ve ganimetin (işli kumaşlar, merinos yününden giysiler, diba örtüler, kürkler, altın ve gümüş haçlar, kutsal çanaklar ve mücevherler) ortasında esirler ve köleler duruyordu. Arabalar, kralların, kontların, şövalyelerin kızları ve karıları ile doluydu. Çocukluklarında hadım edilmiş erkekler, kadınlara bekçilik ediyorlardı.

Halife Hişam El Müeyyed Billah sarayının hareminded Kur'an ve şehvetin bendesi olarak dua edip, sevişip güç yitirirken Endülüs'te El Mansur hüküm sürüyordu. Kendi *Hâcib*'inin bir tür tutsağı olan II.El Hakem'in oğlu muhafızlar ve casuslar arasında yaşıyor ve halkı için bir yabancı olmayı sürdürüyordu. Kurtuba sokaklarında tek bir kez görülmüştü. Altın bir kafes içinde, erkânı peşinde, asası elinde, yanındaki kadınlar gibi türbanı başında, maşlağı sırtında olarak...

Sanat ve edebiyatın azılı düşmanı olan El Hakem,

harem ağaları Faik ile Şavdar'ın kollarında öldüğü gün, felsefe, astronomi, ya da dince yasaklanan diğer bilim kitaplarını okuyanları mezhep sapkınlıkları diye ilan etmişti. Kurtuba'nın fâkihlarının gözleri önünde, halifelik kütüphanesini kendi elleriyle yakmış ve bir kuyunun dibini boylatmıştı.

Dini ve sivil yapıtları arasında, Kuzeye yapılan seferlerde yağmalanan hıristiyan hazineleri sayesinde Büyük Kurtuba Camii'ni büyütmesi, İslam ülkelerinden gelen yabancılarla Afrika'dan gelen kabileleri barındırmak için kenti genişletmesi sayılabilir. Kurtuba'ya lime lime giysiler ve berbat binek hayvanları ile gelen bu kabileler, onun sayesinde zengin konutlara, pahalı giysilere ve esaslı atlara sahip olmuşlardı.

Tutkulu ve muhteşem bir kişiliği olan El Mansur, II. El Hakem'in gözde cariyesi ve aynı zamanda veliaht prens Hişam'ın annesi olan kapatması Zubh için bir saray yaptırmıştı. Kendisi için de, El Rusafa Mahallesi'nde bir malikâne yaptırmış, Medinet üz-Zehra yakınlarına taşınmış ve yeni konutuna El Emiriye adını takmıştı. Yine de sonunda, Medinet üz-Zehra Sarayı'na yerleşmiş, Endülüs'ün egemenliğini üstlenmiş, Halife Hişam'ın kendini tamamıyla dine verdiği haberini bütün dünyaya yaymıştı.

Dokuz yüz seksen bir yılının yedi temmuzunda, halifelere özgü bir ünvan edinerek, El Mansur-u Billah (Allah'ın Muzafferî) adını takınmış sonra da çevresindekilere, kendisini *Efendi* ya da *Melik-i Kerim*, Yüce Hükümdar diye çağırmalarını emretmişti. Kendisine hükümdar, gibi davranılmasını, hükümdar soyundan gelen prenslerin ve vezirlerin elini öpmelerini istemişti. Generalleri, valileri, harem ağalarını öldürürdü ama Tanrı'nın, yolculuklarında inayetini üzerinden eksik etmesin diye kendi eliyle kopya ettiği Kuran'dan ayrılmazdı. Diğer dinlere de saygılı olduğundan, pazar gün-

lerine saygı gösterilmesini Hristiyan askerlerinden olduğu kadar Müslüman askerlerinden de isterdi. Allah'ın sofu bir kulu olarak, kâfirlere karşı yürüttüğü savaşlarda yüzüne yapışan tozları biriktirirdi. Dinlenmek üzere her mola verişinde, uşakları bu tozları bir torbaya alır, o da onları, kızlarının diktiği bir torbanın içinde saklardı. Uşaklarından, ölecek olursa torbayı yanına koymalarını istemişti.

Dokuz yüz seksen yedi yılında, Mansur, Peygamberin de yardımı ile, Berberîlerden, Hristiyanlardan ve kölelerden oluşan birlikleri ile Coimbra'yı, yedi yıl oturulamayacak biçimde yerle bir etti. Ertesi yıl, León Krallığı'na saldırdı, kentleri, şatoları, köyleri, manastırları, kiliseleri yok etti ve yolunun üzerine çıkan herkesi ya öldürdü ya da esir olarak beraberinde götürdü. León kenti, Romalılar zamanında yapılmış surları, sağlam kuleleri ve mermer kapıları sayesinde direndi ama Mansur Güney Kapısı'ndan girmeyi başararak kenti yağmaladı ve kentlileri katletti. Vali Kont Gonzalvo Gonzales, sedyesinde hançerlendi. Arapları kovmakla savaşa neden olan Damla hastası Vermudo tam zamanında kaçtı. Yıkıcı öfkesiyle Mansur, yıktığı kentin haşmeti ileride anlaşılsın diye Kuzey Kapısı'nın yanındaki kuleye dokunmadı.

O yıl El Mansur, Portekiz'den Galicia'ya girdi. Çevredeki Hristiyan kontların yardımı ile arazileri, nehirleri, dereleri ve dağları geçti ve Santiago üzerine yürüdü. Şaban ayının ikisi çarşamba günü ya da on ağustos günü, sakinlerince terk edilen kentin önüne karargâhını kurdu ve havarinin anmalıklarına rağmen kiliseyi ateşe verdi. Bu işte iki yazıcı ona eşlik etmekteydi: İbnül Dârâ ve daha sonraları Yakub'un yok edilmesini bir şii-riyle kutlayacak olan Abdülmalik bin İdris.

El Mansur gitmeden önce, kilisenin küçük çanlarını, Kurtuba Camii'ne kandil yapmak üzere alıp götürmüş-

tü. Kentin kapılarına gelince, onları da ibadethanenin damına oturtmuştu. Santiago'ya girdiğinde, Azizin mezarı başına çömelmiş yaşlı bir keşişe rastlamıştı sadece. Mezara dokunulmaması için emir vermişti.

—Neden buradasın? diye sormuştu adama.

—Aziz Yakub'a saygı sunmak için. Yaptıklarını hayatınla ve oğlun ve veliahtının hayatı ile ödeyeceksin çünkü pek yakında sarayın alevler içinde kalacak ve sana sadık tek kişi kalan bir hristiyan kontu, aklını yitirecek. Sen, Muzaffer, yenilgiyi tadacaksın. Sen, Ölüm-süz, ölecek ve cehennemi boylayacaksın.

Berberîlerin adamı boğazlamaya kalkıştıklarını gören Mansur:

—Onu rahat bırakın, diye emretti. Yirmi bin asker, bir elimin hareketi ile itaat ediyor ama yine de benden zavallısı yok, dedi.

Hâcib, batıl bir korku ile keşişten uzaklaştı. Sonra, iki gün boyunca surları, sarayı ve kiliseyi yıktırmakla uğraştı. Sipahilerinin başında kentten çıktı ve San Man-kas Yarımadası'na vardı, orada Okyanus'un karşısında durdu. Sonra, ganimetleriyle birlikte Kurtuba'nın yolunu tuttu. Santiago seferine katılan hristiyan kontlara, önünden geçmelerini söyledi ve onlara ganimetten elde ettiği giysilerle kürkleri dağıttı. Onlardan biri, Rodrigo Davila, altın bir haç ile değerli taşlar götürdü.

Tarih, El-Mansur'un yol üstünde, damı ve duvarları sarmaşıklı bir eve rastladığını ve orada kimin yaşadığını merak edince askerlerin beyaz sakallı, korkudan benzi atmış bir keşişi getirdiklerini yazar.

—El-Mansur'u gördün mü? diye sordu, ona El-Mansur.

Keşiş, suskun, ona baktı.

—Onu öldürmek için arıyoruz çünkü büyük bir keşiş avcısı o, mağaralarda ve manastırlarda nicesini öldürdü. Ona buralarda rastlayacak olursan gelip bana

haber ver ki, gidip boğazını keseyim, dedi *Hâcib*, birliklerin başında oradan ayrılırken.

Kastilyalıların haraç olarak yüz gelinlik kız verdikleri adam, işte böyle bir adamdı; Santa Cristina ve León'un öteki manastırlarındaki rahibeleri kaçıran ve Dona Flora'nın iki teyzesini, çektikleri yüzünden ölmemişlerse eğer, hâlâ zincire vurulu olarak tutan adam! Arap ordularının başında sefere çıkan da oydu. Berberîler ve El Hakem'in halife ordularına kattığı köleler; Banu Birzal'in süvari birlikleri; Arapça konuşmadıkları için "dilsizler" denilen *el-hurlar*; satın ya da esir alınmış köleleri; üzengi ile ata binmesini bilmeyen ve hemen hemen hiçbir dil konuşmayan ancak savaşta, kurnazlıkları ile çok yararlı olan Endülüslüler kendisine eşlik ediyorlardı. Yanında yabancılar da oluyordu: Leónlular, Galicia'lılar, Franklar, Kastilyalılar, Navaralılar, ganimet peşinde olan ve ona, diğer hıristiyanlara karşı güttüğü savaşta eşlik eden sefil hıristiyanlar.

Şu anda cihat taraftarı olanlar, askeri ya da dinsel savaşlara hazırlanıyorlardı. Kâfirlere karşı savaşmak, evlerini yıkmak, mallarını çalmak üzere, yol boyunca birliklere katılmaktaydılar. Aralarından bazıları, hıristiyan krallıklarının durumları, sürüleri ve ürünleri hakkında subaylara bilgi vermişlerdi.

Çocukluğumda, subaylar ile erlerin Kurtuba surları dibinde günlerini geçirdiklerini ve gidecekleri seferleri gizli tuttuklarını görmüştüm. Yazın, sancaklarını mızraklarının ucuna bağlayarak Büyük Camide toplanıp tören yaptıktan sonra, hıristiyan ülkelerine gittiklerini anımsıyorum. Sonbaharda, ganimetler ve esirlerle döndüklerini görürdüm.

O öğleden sonra, El-Mansur, yüz kuzu, otuz sığır ve elli katır değerindeki atının üzerinde tüm haşmetiyle oturuyordu. Anladığım kadarıyla Toledo'ya ve Medinet'üs Salim'e gidiyordu. (Ya da oradan geliyordu.) Ya-

nında, Hıristiyanlara kötü kötü bakan Anzammar Ebu Bekr vardı. Şu, Arapçayı küfreder gibi konuşan Berberî!

Birgün Mansur'a şöyle demiş:

—Efendi, açık havada yatmamam için bana bir oda vermeni rica ediyorum.

—Sana koca bir ev vermedim mi? diye sormuş Hâcib.

—Evet Efendi verdin ama bütün odalarını buğday taneleriyle doldurdum. Bana yer kalmadı.

Ondan ve diğer Berberî subaylardan söz ederken, O-zan Mütenebbi şöyle der: “Sanki atlar onların bedenleri altında doğdu / Sanki onlar atların üzerinde doğdu.”

Banu Birzal'in adamları olan Berberîler, savaş ganimeti olarak kılıçlarının uçlarında kelle taşırlardı. Esir düşmüş hıristiyan kabilelerini götüren onlardı. Orta yaşlı ve genç insanlar, kentlerde, yollarda ve köylerde ağır işler görmek veya oğlancılıkta kullanılmak üzere esir alınmışlardı. Kadınlar, saray hanımları olsun ya da rahibe veya köylü kadını olsun, Arap beylerinin haremelerini dolduracak ya da Kurtuba ile Almeria'nın kuzeyli kadınların fiyatlarının yüksek tutulduğu esir pazarlarında satılacaktı. Esir satıcıları bunların vücutlarını ipek kumaşlarla sarmalarlar ve satılacakları sırada hıristiyan prensesi yerine geçip geçmeyeceklerini incelerlerdi. El-Mansur her yere, Zamora'ya, Simancas'a, Barselona'ya esir getirmişti.

Bir Berberînin süngüsüyle tartaklanan esir kadınların arkasından, iki katırı yularlarından çeken bir adam gitmekteydi. Ona Kral Rodrigo derler ve alay ederlerdi. Bu rüküş adam kâğıttan bir taç, tavşan derisinden eldivenler ve yalancı mücevherler takardı, tıpkı Goth Kralı'nın taktıkları gibi.

Daha uzakta, ayakları prangalı sekiz esir, yürüyebilmek için zincirlerini elleriyle kaldırmak zorundaydı. Yalınayak, göğüsleri çıplak, saçlı ve sakallı bu adamlar,

bellerine bir paçavra ile tutturulmuş renkli etekler giyerlerdi. Çelimsiz, zayıf ve sıska halleri ya yaratılışları ya da başlarına gelenler yüzündendi. Çamura oturmuş dört adam, aç köpekler gibi dinleniyorlardı. Bu zavallı adamlar eskiden de açtılar, yoksulluklarına bir de esaret binmişti. “Dilsiz” bir düşman onlara bekçilik ediyordu.

Araplar, atlarını ve hayvanlarını mezarlıkların arasında otlatmaktaydılar, sanki mezarlık ahırmış gibi...

Günlerden kutsal cumaydı ve ölüleri, kokuşmaya başlamaları dışında, gömmemiz ve arkalarından dua etmemiz yasaklanmıştı. O sabah, ailesinin gün ışıırken getirdiği küçük bir köylü çocuğun ruhu için bir ilâhi okumaya başlamıştım. Toprağı henüz tazeydi ve kokusunu alan hayvanlar, toprağı eşelemeye başlamışlardı. Birkaç Arap, rahibelere ve köylü kadınlara kılıçlarının ve mızraklarının ucuna geçirdikleri gömlekleri, kurdeleleri, yüzükleri ya da kenarları kıvrık takkeleri uzatmaktaydılar.

Adına Marvan denilen bir delikanlı kendi dilinde şöyle sesleniyordu:

—Kalçalarının üzerinde sallanan bir daldır o! Bu dalı süsleyen iki ay parçası küre var.

—Efendi, kadınlar doğuştan köle olduklarından, sadece çocuk doğurmaya ve emzirmeye yararlar diye karşılık verdi, Banu Sabarico adında biri. Belki de Marvan'ın hizmetkârı idi.

—Halife III. Abdurrahman el-Nasir, elli yıl saltanat sürdükten sonra on dört günlük bir mutluluk yaşadı. Tasasız on dört gün! Bana gelince, ben on dört kadın bildim; her biri, şu ayda, şu günde, şu yılda, tatlı geceler geçirtti bana.

El-Mansur, esir alınan kadınları görünce, miğferini çıkarttı; belki de onları daha iyi gözlemlemek veya hava almak ya da emirler vermek için. Verebilecekleri zevki sezinlermiş gibi her birinin yüzünü ve bedenini tek tek

süzdü. Kadınlar ise bunca sözü edilen *Hâcib*'in sakallı yüzünden korkmuş ve büyülenmişcesine ona bakıyorlardı.

Hâcib'in yanında Arapların kara gömleği ile kara sarığına bürünmüş bir adam duruyordu. Siyah deriden hırkasının üzerinde sırma ile, uçacakmış gibi, incecik nakışlanmış çiçekler, hayvanlar ve kuşlar işlenmişti. Pabuçları siyahtı. Kısrağının, eğerinin ve silahlarının siyah oluşu gibi. Kara Şafak isimli kısrağının kuyruğu, yeleşi ve önüne düşen perçemi, kara sırma tellerle tutturulmuştu. İçinden bir ateş itiyormuş gibi her an fırlamaya hazır, yerinde duramıyordu.

Bu gizemli adam, El-Mansur'un yanında duruyordu. Saçları dalga dalga omuzlarına ve sırtına dökülmekte, kara sakalı geniş göğsüne kadar inmekteydi. Yapılı bedeninde zırh yoktu, başı miğferle korunmuş değildi. Bir elinde kurumuş bir yılan, diğerinde kara bir kılıç vardı. Öylesine enli ve uzun bir kılıçtı ki ona karşı koyacak birini düşünmek bile olanaksızdı. Kara giysili adam hırsla kılıcını oynatmakta, en ufak kıskırtmada kullanmaya hazır görünmekteydi. Kısarak ve süvarisi, görünmez düşmanların saldırısına uğrayacaklarmış gibi, havayı koklayıp durmaktaydılar.

Kara Şövalye küstahça sordu:

—Bu manastırın başı nerede? Gelip karşımda eğilmesini istiyorum.

El-Mansur ise, toplanan kadınlar arasında en güzellerini seçmekle meşguldü. Kimse yanıtlamadı. Kara Şövalye gözlerini her bir esirin üzerinden gezdirdi, sonra küçümseyerek kafasını çevirdi.

—Endülüsten kaçan bir *molla*'yı kendisine *Alfuns* dedirten bir münkiri tanıyor musunuz? Buralarda oturduğunu biliyorum. Onu görürseniz Kurtubalı Abdullah arıyor deyin.

Aziz Luka Manastırı'ndan Rodriguez adında genç

bir keşiş ağızını açacak oldu ama gözlerini kendisine dikmiş azıman bir harem ağasını görünce dili tutuldu. Hokkabazın oğlu Gomez, konuşmak istercesine genç keşişin yanına geçti. Ama sadece yüzünü buruşturabildi.

Kara şövalye, belki de ardında saklandığını tahmin ettiğı manastırın duvarını görünce ifrit kesildi. Sonra, gün batımının ışığında, elleriyle eyerini yakaladı, tırnaklarında kızıl şimşekler çaktı. Gözlerini diktiğı yere uzun uzun baktı.

—Buralarda Kastilyalıların dili olan *Alcamiya* dilinde konuşan kimse var mı? şu Hıristiyanlar, Arapçayı öğreneceklerine dillerini yutmuşlar gibi geliyor bana.

Bir adam, Mansur'un söylediklerini çevirdi:

—Efendimiz, bu dağlardaki birkaç özgür İspanyol tarafından konuşulan dilin, birkaç yıl içinde tamamen yok olup sadece anısının kalacağını söylüyor.

León ve Santiago kentlerini yerle bir etmiş El-Mansur'un korkusundan dilleri tutulmuş hıristiyanlar cevap vermediler. Öte yandan, meraklarını çeken Kara şövalye'nin, Arapların arasında ne işi olabileceğini kendi kendilerine sordular. Bazılarının yapmaya cesaret ettikleri tek şey, aralarında ailelerinden birini bulma korkusuyla titreyerek yaklaşıp, esirleri incelemek oldu. Diğerleri ise, yerlerinden hiç kıpırdamadı.

Anzammar İbni Ebu Bekr, Mansur'a dönerek:

—Efendi, dedi. Bu öküzerle konuşmayın. Söylediklerinizi anlamıyorlar.

Sancho Saborejo Kara şövalye'ye:

—Mulay*, adınız neydi? diye sordu.

Bu soruyu Banu Angelino adına konuşan ve sıska elleri, kemikli suratı ve paslı teni ile bir ölüye benzeyen Sevilalı Yüzbaşı yanıtladı:

—Bu lânet olası köpeğe cevap vermeyin efendim.

*"Efendim" anlamına gelen bir Arapça sözcük. Peygamber soyundan gelenlerin sahip oldukları ünvan -y.n.

Saçlarının karışıklığından ve giysilerinin eskimişliğinden, at sırtından pek inmediği anlaşıyordu.

—Peygamber demiş ki: “Gidin ve dilini kesin, ancak böyle susturabilirsiniz,” diyerek korkunç görünüşlü bir cüce kadın ortaya atıldı. Meryem Ana Yortusu’nda gördüğüm cüceye tıpatıp benziyordu.

Banu Angelino haykırdı:

—Bu hıristiyan köpeğinin her dediği kılıçla silinecektir. Keskin ve insan kanına susamış kılıç ile, kan tutmayan ve boğaz kesen parıltılı kılıç ile! Değdiği giysileri lime lime eder.

Anzammar Ebu Bekr işi alaya vurdu:

—Kötü cins, kesmeyen, körlenmiş, paslanmış, etle kemiğin üzerinde zıplayan kılıçlar mı? Hani şu, hıristiyanların kılıç diye kullandıkları, savaşırken atlarının ayakları ile kulaklarını kestikleri, kendi ayaklarını yarıdıkları kamalar mı demek istiyorsun?

Ölüye benzeyen komutan Banu Angelino:

—Peşine takacakları köpek yavrusunun büyümesine ve vahşileşmesine fırsat vermeden peşine düş, diye öğüt verdi. İmansızlığı ölümle cezalandır.

Dilsiz anında mızrağı ile, boynuna tasma takılmış olan yaşlı Kont Orosio’yu dürtükledi. El-Mansur’un sözlerini nakleden ve onun yanında duran adam:

—El-Mansur diyor ki, “Silahlarını güzel bir hayvan Kader’in yolunda taşıyor. Düşün gerçekleşirse, o yaratık en güzel at ırkını yaratmış olacak,” dedi.

—Bedenimle onu ölümden koruyorum, o da beni mızraklardan uzak tutuyor. Her yönüyle Kader’den kaçan ben, gece gündüz karşımda kendimi buluyorum diye, karşılık verdi Kara Şövalye.

Yanındaki adam:

—Ben dedi, ölümden korkmuyorum, efendim *Hâcib*, kendimden kaçmakla ölümden asla kaçamam, der.

—Uykumda kişnediğini, dört nala gittiğinde soluğunu, yiyecek istediğinde çağrılarını duyuyorum ve savaşın tam ortasındaymışım ve çılgılığım onun hunhar öfkelerini kabartıyormuş gibi geliyor.

Adam Kara Şövalyeye Mansur'un sözlerini nakletti:

—El-Mansur, diyor ki: Mızrak, demir kolundan düştü. Mızrak mızrağı reddediyor.

—Peygamberin dört mızrağı vardı, dört idamlık dört ip, gırtlığı delen, işkembeyi parçalayan yılanlar, diye geveledi Kara Şövalye. Onu sağ eliyle tutan savaşçı yiğittir ve cesareti artar.

Sancho Sabarejo, küstah bir tavırla, Arap komutanını süzdü. Sonra Kont Orosio'yu inceledi. Kont, yeryüzünün en yoksul köylüsünün en zavallı ifadesiyle bakışına karşılık verdi. Kara Şövalye Konta seslendi:

—Orosio, cesaretinin ünü, yeryüzünün bilinen sınırlarına ulaştı. Onun için dilediğin silahla seni teke tek dövüşmeye çağırıyorum.

—Efendi Şövalye, beni savaşta öldürmeyi düşünüyorsan büyük düş kırıklığına uğrarsın, diye yanıtladı Kont Orosio. Ben El-Mansur'un birliklerine katılıp onu kral olarak kabullenmek istiyorum. Onu, o Muzaffer'i!

—Sana tek bir nazar atfetmemiş olan Allah'a şükürler olsun, dedi *Hâcib*'in adına konuşan adam. Sonra da ekledi: Seni öldüren adamdan da Allah razı olsun!

Daha sonra Araplar, yollarına devam edip etmeme konusunda El-Mansur'dan bir işaret beklediler. Kara Şövalye, kara kırsığının üzerinde Kontun çevresinde dolanıyor, korkunç bakışlarla hristiyanları inceliyordu. Kara kaşları yay biçimindeydi, kara sakalı öfkeden titriyordu. Bunun üzerine, üzengilerinin üstünde doğrularak, sol elindeki baltayı sallayıp haykırdı:

—Nasıl olur? Ünleri Kurtuba'ya kadar gelen León savaşçıları, bunlar mı?

Anzammar Ebu Bekr doğruladı:

—Hıristiyan yiğitleri tavşandan beterdir!

—Hayır tavşan değil kılıcsız süvaridirler, dedi Banu Angelino. Kadınlar gibi, silah taşımazlar.

Hâcib'in yanındaki adam seslendi:

—El-Mansur emrediyor: Kont öne çıksın!

Kont toz yığını içinde diz büktü:

—İhtişamının önünde eğiliyorum, diye mırıldandı.

Kara Şövalye eğerinin üzerinde dönerek:

—Ona silah verin, karşıma çıksın dedi.

Cüce kadın güldü:

—Pençeliye değil, dişliye aslan denir.

Esirler, aç, bitli, yüklerinin altında iki büküm yürümeye koyuldular. Bazıları sırtlarında El-Mansur'un yol yatağını taşıyordu. Atların ve çalınmış hayvanların ortasında yürüyor ve Aziz Yâkub'un, yardımlarına gelmesi için boş yere yakarıyorlardı.

Kara Şövalye Dona Miguel'i göstererek:

—Şu zavallı ihtiyara bak, dedi. Zaman, hiçbir insana acımiyor.

Erkek kadın, hokkabazın arkasında, Jimenna ile duruyordu. Sancho Saborejo onu haşladı:

—Burada ne işin var? El-Mansur'un askerleri kızını kaçırsın ve ırzına geçsin mi istiyorsun? Kurtuba'daki esir pazarında, hıristiyan kadınlarına daha hâlâ büyük talep var.

Cüce terslendi:

—*Hâcib* seni selamlamış değil, susmanı emrediyor.

Dona Miguel Sancho'ya cevap vermedi. Çılgınlığını ve ihtiyatsızlığını yüzüne vurduğu için ona öfkeyle bakıyordu. Birkaç saniye sonra asık yüzü, eğik başı ve peşinde Jimena ile manastırın yolunu tuttu.

Mansur Kara Şövalye'ye seslendi:

—Dişi deve sütü ister misin?

—Hıristiyan memesinden gına geldi, diye yanıtladı Kara Şövalye eğerinin üstünde doğrularak.

Cüce kadın Jimena'yı göstererek:

—Bunun kâfir adı ne?, diye sordu.

Hokkabaz, *Hâcib*'in anasının ve kızının adı olduğu için, yalan söyledi:

—Burayba.

Mansur yanındaki adamı uyardı:

—Ona dokunan köpek gibi geberecektir.

Saraylının biri, iki askere genç keşiş Rodriguez'i göstererek:

—Şu hayvanı bana getirin, diye emretti. İyi harem ağası olur. Kurtuba'da iğdiş ederiz.

Beyaz sekili bir ata binmiş Berberî subaylarından biri bir ıslık çaldı. İbni Ebu Bekr homurdandı:

—Allahın inayeti ile, gün gelecek bütün hıristiyanlığı fethedeceğiz.

Kara Şövalye Mansur'a dönerek:

—Ey Müminlerin Emiri! diye seslendi. Müslümanları sadece okyanuslar durdurur.

Mansur'un yanındaki adam, onun ağzından:

—Mansur diyor ki, diye açıkladı, “ben sadece Peygamberin bir neferiyim. Allah onu kutsasın ve huzur versin!”

Cüce kadın kehanette bulundu:

—Abdûlmelik'in oğlu Sait'in oğlu Abdülaziz'in oğlu Muhammed'in oğlu Ömer dedi ki: “Allahın merhameti üzerinde olsun çünkü Allah'ın Muzaffer evladının Kurtuba halifesi olacağı gün uzak değildir.”

Mansur'un yanındaki adam yanıtladı:

—Gözlerini Asturias Dağları'na dikmiş, kayalıklar arasında Araplara karşı şimdiden birleşmiş Kastilyalı Kont Sancho Garcia ile müttefiki Garcia Gomez'i arayan El-Mansur, “Endülüs'te saltanat sürmem için Kurtuba halifesi olmaya ihtiyacım yok,” diyor.

El-Mansur yürümeye başladığında, on iki muhafızı, gümüş mızrakları ve altın kılıçları ile çevresini aldı.

Bunlar yüksek sınıftan genç, dinç ve sakallı delikanlılardı. Arkalarında, zırhlara bürünmüş şövalyeler ve oklu, mızraklı adamlar vardı; bunları Araplar ve Hristiyanlar yaya olarak izliyordu. Arkalarından, silahlı harem ağalarının korunan örtünmüş kadınları taşıyan sedyeler hareket etti. Davul ve borazan sesleri, sağır edecek kadar yükseldi. Tüm bu yenilikler ve bu musiki ile düşmanlarını bulmaya gitti El-Mansur!

El-Mansur, Asturias ülkesinde yolculuk yaparken at değiştirmesi için hizmetkârlarının çektikleri ve halifelik eyerini taşıyan altı atın arasında koşmaya başladı Gomez.

Kara Şövalye onu doğrar gibi yaptı ama Sancho çocuğu zamanında kavradı ve eliyle ve diliyle çocuğu azarlamaya başladı: Tam saklandığım yerden çıkmak üzereyken, Ora Maria yanımda belirdi:

—El-Mansur'un yanındaki kara giysili adam kimdi? diye sordu.

—Kurtubalı Abdullah, kardeşim, diye yanıtladım.

—Leónlu Alfonso, diye birini arıyor, iyi tanıdığım biri, diye ekledi Sancho Saborejo.

—Tanrı sizi korusun, diye bağırdı Oro Maria.

Hokkabaz sordu:

—Sizi niye arıyor?

Batıya, Mansur ile askerlerinin yavaş yavaş, tıpkı gün ışığı gibi görünmez oldukları yöne bakarak:

—Beni öldürmek için! dedim.

BEŞİNCİ VAHİY

Yoksulların Mesihi İsidoro, manastıra geldiğinde nisan ayı henüz sona ermemiştir.

Dona Miguel, *Vahiy Kitabı*'nın tezhibini yaptığım kütüphaneye gelerek, hayvan postu giymiş, yanında bir sürü zavallı ve yoksul insan bulunan, tuhaf bir yaratığın beni hemen görmek istediğini söyledi.

Bu, mucizeler yaratan, dilsizleri, körleri iyileştirdiği söylenen ve bininci yılın sonundaki korkuları çevreye aşılayan insanın manastıra girmemesi için hemen çıktım.

İsidoro, mezar taşlarının arasında, müritleri ve bir sinek bulutunun ortasında duruyordu. Sinekler çok zeki ve neler olup bittiğinden haberli görünüyorlardı çünkü ya havada asılı kalıyor ya da bir duvara konarak kiliseye bakıyorlardı. Pis kokan adam beni görünce:

—Size manastır mallarını vermenizi emretmeye geldim, diye seslendi. Yani kutsal çanağı ve kutsal haçı, altın ve gümüş kâseleri, azizlerin anmalıkları ile dolu camekân ve sandıkları, her türlü süs eşyasını... içlerinden beğendiğimi alabilmek için.

Onu yanıtlamadım. Konuşmasını sürdürdü:

—Azize Maria Magdalena'nın baş parmağı ile Efendimizin haçından bir parça da istiyorum. Karşılığında köpek kemiği ve köpek dişi veririm.

Susmayı sürdürdüm. O yine devam etti:

—Mumları kutsar, ölümlere dua eder, iskeletleri canlandırır ve bir üstlük ve bir değnekle törene katılırım.

Yoksulların Mesihi'nin saçları dağınık, sakalı diken

dikendi. Bedeni cılız, yüzü limon gibi sarıydı. Vatanı ve adı bilinmiyordu. Alçakgönüllülüğünden ya da adını bildirmeme huyundan değil, çoğunlukla düşmanlarından kaçmak için sık yer değiştirirdi. Kendisine tapınılmasına bayılırdı ve sopa diye çatallı bir dal kullanırdı.

—Kıyamet alametleri açık: salgın hastalıklar, savaşlar, depremler ve sahte İsa'lar ile sahte Peygamberlerin ortaya çıkışları olacak. Sahte İsa'lar, seçilmişleri yanıltmak için mucizeler gerçekleştirecekler. Bunlar Havarî'nin sözleri.

Yoksulların Mesih'i müminlerine böyle söyledi. Mümin sürüsü aç yerlilerden, erken yaşlanmışlardan, uyuz körlerden, kambur dilencilerden, akılsız yetimlerden, aptal fahişelerden, sakat dullardan, savaş malüllerinden, göz hastalarından ya da Aziz Vit, Aziz Lorenzo, Aziz Lazaro ve Aziz Blas hastalığına uğramışlardan oluşuyordu. Aralarından bazıları o denli yoksuldu ki, giysilerinden tenasül uzuvları görölüyordu, o denli bitliydi ki durmadan kafalarını ve vücutlarını kaşıyorlardı ve kulaklarının arkasında, yağ ve ter tabakası gibi kümelmiş böcek yığını yakalıyorlardı. En iğrençleri, çarpık dişleriyle durmadan başa sırtıyorlardı.

Yanlarında, hapse girmişler, mevkilerini koruyamamışlar, borçlular, sürgünler, evli veya bekâr serfler, hödükler, köylüler, kaçak esirler, keşişler ve serseriler de vardı.

İslamın ve Hristiyanlığın münkirleri, sahte papazlar, dilenciler ve sahtekârlar, caniler, reziller ve günahkârlar, düzenbazlar ve kendilerini Kutsal-Ruh'un cisimleşmesi sanan ve Üçüncü Ahit'in gelmesinin yakın olduğunu ilan eden şarlatanlar ve İsa'nın ve Doğrular ve Azizler Cennetinin ikinci gelişlerini beklerken dua eden kendinden geçmişler ayrı bir grup oluşturuyordu.

İsidoro, bir önceki gün, Aziz Luka Manastırı'nın kapısında verdiği vaazda Şeytanın elçilerinden, yalancı

mesihlerden, sanrılıları aldatan diğer sanrılılardan söz etmiş ve sadece kendisinin Tanrı'nın Sevgili Kulu olduğunu söylemişti.

—Biri çıkıp da “Kurtarıcı burada ya da şurada,” diyecek olursa inanmayınız çünkü sahte peygamberler türeyecek ve gözlerinizi kamaştırmak için göstergelere ve büyük mucizelere başvuracaklardır.

—İnsan Oğlu tarlalardaki hayvanları ve gökyüzündeki kuşları çağırarak ve “Toplanın ve gelin çünkü sizler için büyük bir sungu hazırlıyorum; güçlülerin etini yiyin, büyüklerin kanını için,” diyerek onları yüreklendirecek, diye Hezekiel'in sözlerini tekrarladı çömezi Nauj. Giysilerinin arasından İsa'nın imzaladığı bir mektup çıkartmıştı. Bu da tanrısal kimliğini ve gerçekten Tanrı'nın Oğlu olduğunu gösteriyordu.

Dinlenmek için yanına oturmuş olan Sancho Saborejo'ya bakılacak olursa, Isidoro, vaazının sonunda yanlış meseller vermiş ve yoksullara, diğer yoksulların kendisine sunduğu giysileri, hayvanları ve gereçleri dağıtmıştı. Halk kendisine ait anmalıklar edinmek üzere çevresini sarmıştı: eşeğinden bir kıl, paçavralarından bir parça, saçından bir tel, hastaları iyileştireceği ya da düşmandan veya meczuplardan koruyacağı söylenen muskalar.

Yanıbaşındaki bir köylü, bir vakitler piskoposa ait olan bir kumaş parçası ile yere vurarak:

—Aziz Genadio büyük bir aziz değildir çünkü tek bir mucize gerçekleştirmedi, demişti ona hakaret olsun diye.

—Efendime rüyasında malum olmuş, Aziz Luka Manastırı'nda, Aziz Genadio'dan daha güçlü bir aziz yatıyormuş. Kemiklerini çıkartıp istediği kiliseye nakletmemiz yeterli, diye doğruladı Nauj.

—Aranıp bulunacak Aziz, Yoksullar Mesih'inin peygamberidir, diye ekledi Sacul.

—Dua edelim, ölen azizlerin isimlerini yad edelim:

Adin, Tubuel, Sabaok, Simiel ve diğer hepsi diyerek onlara katıldı Socram.

O andan itibaren León kentinde ve çevresinde bir söylenti çıktı: İsidoro'nun bugünü yorumlaması, geleceği öngörmesi ve mucizeler yaratması için gözlerini kapatıp bir dua mırıldanması yeterlidir.

Lekesiz ve iffetli doğduğu, hiçbir zaman et ve şarap tatmadığı, ellerinin asla kadına dokunmadığı anlatılır. Ruhundan söz edilirken, Yeruslaim'e gittiği, İsa'nın kendisine görünerek yeryüzünde Kıyamet'e ve Tanrının krallığının hükümrانlığının gelişine kadar vaazda bulunmasını istediği söylenir.

Şu anda, yandaşları mezarlıkta bulunuyordu ve kutsal anmalıklar bulmak amacıyla çevreyi kolaçan etmekteydiler ve daha kötüsü orada aylarca kalmaya niyetli gibi görünüyorlardı.

İsidoro için ölüm, örnek alınacak bir gerçektir ve mezarlıklardaki haçlar sonsuz yaşamın kanıtlarıdır. Benim için, kendisi ve cemaati, gözleri, ağızları ve elleri olan ve günah işlemeye eşsiz bir yeteneği bulunan toz zerrecikleriydi. Ona hakaret yağdıran sesleri uzaktan duyduğu, mezarlıktan iskelet çalıp satmak için sandıklara doldurduğu ve bunlara aziz süsü verdiği anlatılırdı. Bu uyduruk kurban ve azizlere isimler takar, hayat hikâyeleri uydururdu.

Bir gün önce Aziz Luka Manastırı'nın dışında, "imansızlar" Aziz Adrian ve Azize Natalia hakkında ona sorular yönelttiklerinde ve bunca anmalığı nereden bulduğunu sorduklarında, Sancho Saborejo'nun bana anlattığına göre, onlara inanılmaz öyküler anlatmış. Şunun gibi: Şehitler, nerede gömülü olduklarını bildirmek üzere kendisine görünmüşler. İsidoro'dan, kalıntılarını parçalara bölmelerini istemişler, böylece giysilerinden ve kutsal bedenlerinden çıkan mucizevi güçten daha çok Hristiyan yararlanmış olacakmış. Bir melek onu mezarlarına götürmüş ve ne bilmek istiyorsa, ona açıkla-

miş. Bu sahne yirmi üç kez tekrar etmiş çünkü her türlü işkence görmüş ve değişik krallık ve dukalıklardan gelen yirmi üç aziz ve azizeyi taşıyormuş.

İlahiyatçı Aziz Yuhanna Manastırı'mızın önünde, yanındakilerin en açgözlüsü olan Socram, Roma'da aldığı Aziz Sebestian'in bedenini ve ölümüne neden olan okları sattığını söylüyordu.

Nauj, sağrıların duymasını sağlayan bir keşişin kullaklarını sunuyor, iki kadın da Roma'dan getirdikleri Aziz Estaban'ın ve diğer azizlerin saçlarını, parmaklarını ve tırnaklarını gösteriyorlardı.

Kadınlardan biri Isidoro'ya, Tanrı'nın lütfuna sahip bedenlerle giysilerin dağıtılmakla güçlerini yitirip yitirmediklerini sorduğunda, büründükleri gizin elle tutulamaz olduğu çünkü asla solmayan doğaüstü bir güce sahip oldukları yanıtını verirdi. İyileşmek için onlara dokunmak, onlardan söz etmek yeterliydi.

—Papazlar ve rahibeler, prensler ve krallar kendi kiliseleri ve sarayları için benim anmalıklarımı satın almak istiyorlar ama onlara hiçbir şey satmayacağım diye böbürlendi Socram. Efendim onları zafere ulaştırdığı gün, bu dünyanın yoksullarına dağıtmaya söz verdi.

Isidoro, sesini yükseltip havari Aziz Yâkub adına, kendisine, müminlerine ve yoksullarına yiyecek vermem için beni çağırmadan önce “bu yörenin halkı o kadar fakirdir ki mucizelere ihtiyacı vardır, yaşamlarını sürdürmenin tek yolu budur, azizlerin kemikleri ve anmalıkları işte bu mucizelerdir,” dedi.

İstediklerini vermeyi reddettim. Sadece bizim de yiyeceğimiz ve herkesi yatıracığımız yerimiz olmadığı için değil ama Aziz Yuhanna keşişlerinin kıyameti haber vermek üzere gittiklerini ve Manastırda Oro Maria, Sancho, Gomez, Dona Miguel, Jimena ve benden başka kimsenin kalmadığını öğrendikleri taktirde gelip yerleşmelerinden korktuğum için.

Onlara, içerde yatamayacaklarını çünkü keşişlerin, ülkeyi kasıp kavuran vebadan öldüklerini ve geceleri manastırda iblislerin dolaştıklarını söyledim.

—Benim olağanüstü yeteneklerim var, iyileşmeleri için hastalara dokunmam yeter, diye karşı çıktı İsidoro. İblisleri de kaçıyorum.

—En güçlüleri bile dayanamıyor, diye uyardım onu. Tehdit dolu bakışlarını üzerimde gezindirdi:

—Bugün iyi olanlar, yarın hastalanıyor. Geleceği haber veririm: yakında, León Krallığı'nda hiç görülmedik yıkımlar ve felaketler olacak. Leónluların merhametsizliği yüzünden...

—Gerçek nedenleri söyleyeyim, diye söze başladım.

—Yalan düzme, kafanın içinde tasarladıklarını okuyabiliyorum.

Socram araya girdi:

—Daha bir süre sonra Sahagun Manastırı'nda keşişler bize iyi davranmadılar ve gece bedenlerinden kara cüceler çıktı. İçlerindeki açgözlülüğün iblisleriydi.

—Ben de kendi iblislerimi tanıyorum, hiçbirisi açgözlülüğün iblisi değil. Sizleri kabul edemem, dedim sırtımı İsidoro'ya çevirerek.

—Pişman olacaksın!

İsidoro'nun yol boyunca haçlar diktiğini ve halkı, diğer azizlere olduğu gibi, kendisine yakarmaya zorladığını duymuştum. Toledo'da Maria adında bir kadınla evlenmiş onu Airam* adıyla yeniden vaftiz etmiş ve anesi değil karısı olduğunu açıklamıştı; bir pazar sabahı halkın karşısında kendisini Kutsal Anamızın uyduruk benzetmesine bağlayan günahkâr sözler söylemişti.

—İşte, diye zorlamıştı. Eş olarak bakire Meryem'i aldım. Düğün armağanlarını getirin, kızlar, onları şu sandığa doldurun! Delikanlılar, siz de diğerlerine koyun!

* Maria'nın yani Meryem'in ters yazılışı, söylenişi. —y. n.

Hiç utanmadan, daha anasının karnındayken, Tanrı'nın inayetine sahip olduğunu ve doğar doğmaz Babası tarafından seçildiğini söylemişti. Doğumundan birkaç gün önce, anası sağ yanından bir kuzu çıktığını görmüştü düşünde; İsa da Meryem'in sağ böğründen doğmuştu. Tıpkı İsa gibi, daha ufacık bir çocukken, hem Hıristiyan hem Müslüman ülkesinde elindeki altınları, gümüşleri ve giysileri dağıtmıştı. Bunlar, Socram'ın kitabında ileriye sürdükleriydi.

Yanı başına, kendisine tapan genç kızları yatırıyor-du, onlara sonsuz hayatı verecek mühürü basmak üzere! Bir kez Kurtarıcıyı doğurmak üzere yanına yattıklarında, tohumu ile karınlarını kirletiyordu. İsidoro'nun bininci yılında hüküm sürecektir Kurtarıcı, Kıyamet Günü'nden sonra gelecekti.

Havarilerini, Azizlerin adlarının tersinden okunuşu ile, Noel, Saduj, Ordep, Socram, Nauj, Sacul, Soetam* diye vaftiz eden İsidoro, onlara gökyüzünün en yüksek katında bulunan Melek Tubuas'ın yardımlarını gördüğünü itiraf etmişti. Meleğin kuruyuculuğuna karşın, İsidoro müritlerini sopalar, bıçaklar, mızraklar ve kılıçlarla donatmıştı. Bunlar onu, dünyevi düşmanlarından koruyacaktı çünkü Astorga'lı Piskopos, mucizeleri şeytanın yardımı ile gerçekleştirdiği söylentisini yaymıştı.

Bir haftadan beri, Piskopos II.Froilan ona çullanmaktaydı. İsidoro ona iki habercisini göndermişti; biri çulsuz ve dişsiz, diğeri paçavralar içinde ve açlıktan yüzü küçülmüş. Her ikisi de Piskoposa, yeryüzünü, León kentini ve Froilan'ın kendisini kurtaran efendileri Kurtarıcı'nın, kutsal görevini bildirmeye gelmişlerdi.

O pazar günü İsidoro, ihtiyatla kontun kapısına gönderdiği habercilerinin dönmesini bekledi. Elleri boş döndüklerini görünce, daha da avanak başka haberciler

* Leon, Yahuda (Aduhay), Petrus (Surtep), Markos (Sokram), Juhan-na (Annahuj), Luka (Akul), Matta (Attam) gibi. -y. n.

göndermenin telaşına düştü. Ertesi gün, İsidoro kente girdiğinde, Piskopos Froilan onu davul zurna ile karşılayacağı yerde homurdanmalar ve vaazlarla karşıladı; dindarlar arasında sapıklıklarını yaydı ve tıpkı efendisi şeytan gibi yalancı bir melek görünümünde olduğunu söyledi.

İsidoro, Aziz Luka Manastırı'nın eşiğinde ayakta durarak, León ve çevre manastırlarında rahiplerle rahibelerin birlikte yaşadıklarını, rahibelerin papazların kapatmaları olduklarını, yatakhanelerin fuhuş yuvasına döndüğünü ve zina yapanların kutsamalarının geçersiz olduğunu ilan etti. Taştan bir koltuğa tüneyerek, manastırların Arapların haremlelerinden farksız olduğunu ve genelev fahişelerinin rahibelerden daha dürüst olduklarını çünkü sevmedikleri erkeklerle birleşerek Hıristiyanlık iyilikseverliğini gerçekleştirdiklerini bildirdi. Sözlerini bitirirken basit halkı ve köylüleri, kilise yöneticilerine ödedikleri parayı vermemeye çağırdı.

—Herkes kendine bir tanrı edinsin. Onu, olanaklarına göre, çamurdan, tahtadan, taştan, fildişinden, billurdan, demirden; altından veya gümüşten yaratsın. Heykeli sevgiyle yontsun, canlı renklerle boyasın, ona insan gözleri taksın. Bir kez bitirdi mi, ona ruhunu versin ve ona tapsın! diye vaaz verdi.

O gün, pis ve çıbanlı kadınlarla erkekler, bitli dullar ve çocuklar, körler ve topallar, mülksüz özgür köylüler, açlıktan ölen ya da hayvan leşi yiyen, Arapların kılıç darbeleri ile ölmemişse çöp yığınları üzerinde soğuktan ve haksızlıktan ölen, ekmek ve para sağlamak üzere yolculara saldıran, şatolarda, kiliselerde ve manastırlarda hırsızlık yapan insanlarla sıra sıra, ellerinde mumlarla sökün ettiler.

İsidoro, İncilci Aziz Luka'nın giysisinden parçalar, Azize Leocadia'nın saçları ve tırnakları, Aziz Ubaldo ile Azize Odilia'nın kemiklerini getirdiğini söyleyerek övü-

nüyordu. Tövbekâr olarak cinsellikten uzak yaşayan keşiş Alfonso Perez'in elini ve Aziz Genadio ile, bedeni kilisemizde saklı bulunan ve hoş bir koku yaydığı için dindarların Aziz diye çağırdıkları Rahip Vincente'nin kemiklerini bir sandıkta tuttuğunu iddia ediyordu.

Noel, arkadaşı Ebu Zamaa el Balavi'nin, Muhammed'in sakalından koparttığı üç tel sakal-ı şerifi bir kütuda saklamakla övünüyordu.

Socram, bir armağan kutusunda, adını kimsenin bilmediği bir çocuk parmağını muhafaza ettiğini söylüyordu.

İsidoro'nun arkasından, değneğine tutunan ve pıncırlı bir çocuğa yaslanan iki kör geliyordu. Birincisi ellerini uzatarak yalvardı:

—Sen ki Sessizlik Vadisinde yaşıyorsun, görmemi sağla!

İkincisi bir şey söylemedi; yüzünü sahte peygamberin durduğunu tahmin ettiği yöne çevirdi.

Socram, kalabalığın arasından sıyrıldı, İsidoro'nun yüzünü ve göğsünü kutsanmış suyla ıslattı. İsidoro, körlerin gözlerindeki kirli bezleri kuru parmaklarıyla çekmeye çalışarak:

—Güzel gözlerin ölmüşse, kara deliklerinden iki sıçan çıkartmamız uygundur, dedi.

İki kör, avaz avaz, gördüklerini söyleyerek uzaklaştılar.

Yaygın söylentiye göre, Yoksulların Mesihî, Santiago Penalba yakınlarındaki manastırda dünyadan uzak olarak, kendisini duaya ve tövbeye, tapınmaya ve büyüye adanmış olan Piskopos Genadio'nun yaşadığı mağaralarda yaşamıştı. Ama bu yalandı. İsidoro, nehrin kenarında, kendisine tapınılsın diye bir kilise yaptırmıştı. Aziz Benito kurallarını ve Azizlerin hayatını bilişi, ruhların kurtarıcılığına heves etmeden önce de din adamı olduğu kanısını veriyordu. Zaten vaaz vermeye, keşiş giy-

sileri içinde başlamıştı. Hitabeti güçlüydü. Kalabalık onu, Tanrı'nın Oğlu imişcesine dinliyordu. León'a geleceği, yıl başında kuyruklu yıldızın görülmesiyle bildirilmişti deniliyordu.

Aziz Luka Manastırı'nın dışında, kükremişti:

—Günü geldiğinde, despotluk ve kılıç gücü ile iktidarda olanlar, silinip gideceklerdir. Çölden gelen barbarlar çoğalmaktadırlar. Kokuşmuş olarak, başkalarını da kokuşmuşluğa itmektedirler. Nefret edilenler olarak, nefreti doğurdular.

Dağlarda, ovaları aşarak, çıplak ayak, kentten kente, köyden köye, şatodan şatoya, manastırdan manastıra gidiyor, meydanlarda, hastanelerde, pazarlarda, kıyameti, dirilerin ve ölülerin yargılanmalarını anlatıyor, diye kulağıma fısıldadı Sancho Saborejo.

Gece gündüz, yağmurda ve karda, aç ve yorgun, ya-ya veya eşek sırtında, İsa gibi İsidoro da açgözlülüğü, ipek giysileri, dünya mallarına bağlılığı ve insanların kötülüğünü hiç durmadan yeriordu.

—Efendimiz İsidoro, doğum tarihinin, yüzyılından çekip gideceği tarihten daha önemli olduğunu söylüyor, dedi Noel.

—Efendimiz İsidoro, bugün, çocukken paçavralar içindeyken pinti bir keşişin köpekleri tarafından izlendiğini anımsadı. O korkulu öğleden sonra, bir ağaca tünemiş olarak, varlığını ilk kez aydınlatan tanrısal ışığı gördü, diye anlattı Socram.

Sacul devam etti:

—Efendimiz İsidoro, cisimleştiği vakit, İsa gibi zenginliği yoksulluk için terk ettiğini anımsadı ve yoksul olunca bize zenginlikler bahşetti.

İsidoro sevinçle sordu:

—Sana biri gelip “Yiyeceğim yok, solucan gibi çıplığım,” diyecek olsa, ne yapardın? Yemesi, giyinmesi için kilise mallarını satar mısın? Manastır hayatı ile hayır iş-

leri birbirinden ayrılmaz. Sofrana yoksulları oturttun mu? Ekmeğini onlarla paylaştın mı? Dulu ve yetimi korumak için krallar ve piskoposlarla savaştın mı? Başını koyacak bir yeri olsun diye yastığını yoksula verdin mi? Yerli halkın gereksinimini güler yüzle, el açıklığı ile karşıladın mı? Yoksulların çığlıkları sonuna kadar duyulacaktır.

Yanıtlamadım. Kafa tuttu:

—İkinci bin yılının kentini kurtarmam için ilk taşı koymama yardım edecek misin? Bizimle birlikte, bu Hayır, Dostluk ve Adalet Kenti'nin bekçiliğini yapar mısın? Yoksulun törenine benimle birlikte katılıp ayaklarını yıkar mısın? İsa'yı İsa olarak sever misin? (Kötü bir bakışla beni yukarıdan aşağıya süzdü) İnsanoğlu'nun İsmail çocukları arasında benim gibi imanı bulacağına inanıyor musun?

Usulca yanıtladım:

—Havari dedi ki: “Her İsrail'den olan, İsrail değildir”. Aynı şekilde, kendine senin gibi Hıristiyanım diyen her kişi, Hıristiyan değildir.

Neredeyse bağırarak:

—Bu dönmelik çağında bütün insanlar kâfir, krallar ve piskoposlar da öyle, ödle ve kıskanç! dedi. Araplara boyun eğip, onların tanrılarına tapıyorlar, bizimkiler değil!

Sacul ekledi:

—İsmailiye çağında kiliselerde ne dua ne de sungu kalacak. Hıristiyanların oğulları ve kızları halifenin köleleri olacak.

İsidoro devam etti:

—Hıristiyanların oğulları ve kızları, aileleri tarafından Araplara satılacak. Kendi kanlarından olanlara karşılık daha fazla çıkar sağlamak için! Bu da köleliklerini daha da acı kılıyor.

—Tanrı'nın Araplara bu ülkede egemenlik sürmeleri

için tanıdığı süre son bulunca, felaketi, açlığı, hastalıkları, esareti tadacaklar ve kralları toz ve çamurda secdeye kapanacaklar.* Kimse onlara vergi vermeyecek. Vezirleri uyandığında ellerinde sadece boşluk ve sessizlik kalacak, dedim.

İsidoro mırıldandı:

—Bunların gerçekleşmesi için yüzyılların geçmesi gerek.

—Esir kızlar ve erkekler ailelerinin yanına, Yunanistan'a, Afrika'ya, Galicia'ya ve Toledo'ya dönecekler, çoğalacaklar ve çocukları özgür olacak. Yeryüzünde barış hüküm sürecek, diye devam ettim.

İsidoro da:

—İsmail'in çocukları, İran'a ve Sicilya'ya, Endülüs'e ve Toledo'ya hakim olacak ve "Hiç kimse elimizden Hristiyanları alamaz" diyecekler, diye ekledi.

O sırada Gomez, havadan inmişcesine çıkageldi. İsidoro'ya eğilerek selam verdi. Sonra eski ve pis bir beze sarılı bir armağan verdi. İsidoro, kalabalığın önünde paketi açtı ve bir kol kemiğini gösterdi. Bu, Aziz Genadio'nun koluydu, kilisemizin en değerli anması! Gomez, Yoksulların Mesih'inin yanında duruyordu. O, çocuğa bir şeyler sordu. Çocuk yüzünü buruşturdu.

—Konuşmasını bilmiyor musun? diye sordu İsidoro. Gomez bir ses çıkarttı.

—Dilsiz misin?

Çocuk başıyla doğruladı.

—Bana inanıyorsun, León'a gelecek sefer geldiğimde, seni konuşturacağım. Bütün dünyaya, dili olmayanları konuşturduğumu kanıtlamış olacaksın.

Yağmur yağmaya başladı. Gökyüzü soğuk yağışlarla doldu. İsidoro manastıra dönmek üzere olduğumu anladı, arkamdan bağırdı:

—Birader, pişmanlık getir!

Socram adlısı da bağırdı:

—Yakında döneceğiz ve kilisenin kapılarını açacaksın, yaşayan şeytan adına bizimle geleceksin.

Noel de kehanette bulundu:

—Oğlaklarını çevrene topladığın güne ve saate lânet olsun çünkü bu manastır, bininci yıl bitmeden yıkılacak.

Sacul uyardı:

—Damda hayaletler görüp boş yere bağıracaksın çünkü yıkımın tam ortasında olacaksın.

—Köylüler der ki “Sana git demem ama ocağını sökerim,” diye yanıtladım Sacul’u; o da, kalabalığın ortasında, gözlerimin önünde bir hayal gibi yok oldu.

Bunun üzerine Noel İsidoro’ya tahta parçalarından yapılmış bir haç verdi: İsidoro sol eliyle haçı aldı ve yürümeye başladı, çamurda kara izler bırakarak...

Dinsel şarkılar söyleyen kalabalığın başında, bir elinde şamdan, öteki elinde gerçek haçtan bir parça bulunan bir kutu tutarak Socram yürüyordu. Bacaklarına çanlar takılmıştı, kötü ruhları kovacakları varsayılıyor-du.

Kalabalığın arkasında Noel, Aziz Genadio’nun kuru kolunu bir silah gibi sallamaktaydı. Müminleri İsidoro’yu nehre kadar izlediler sonra kara kavakların ardında kayboldular. Astorga’ya giden yola saptılar. Bu basit insanlar bu kötü adamın, Yoksulların Mesih’i olduğuna inanıyorlardı. Yanılıyorlardı çünkü gerçek Mesih, Bin Yılın Efendisi benim. Ama bunu açıklama vaktim henüz gelmedi.

ALTINCI VAHİY

Kurtuba'da doğdum, haklı olarak "Dünyanın Süsü" ünvanını kazanmış bu eski, soylu kentte. Yaygaracı ve rezil halktan uzakta, III.Abdülrahman'ın oğlu II.El-Muntasır Billah'ın tahta çıktığı gün! Hırslı ve kurnaz bir adam olan bu sonuncusu, kendi kendini halife ilan etmişti. Hazret-i Muhammed'in halefi, Müminlerin Emiri dokuz yüz yirmi dokuz yılında adının ardına bir de *El Nasir li-dini Allah* yani Allah'ın dini için muzaffera-ne savaşıran sıfatını eklemişti. Tanrı onu affetsin!

Sekizinci Emevi emiri Abdülrahman, altmış yıl yaşadıktan ve kırk yedi yıl saltanat sürdükten sonra öldü. Onu tanımış ya da yaşamları süresinde görmüş olanlar mavi gözleri, kısa bacakları olduğu ve kasalarında yirmi milyon altın para ve haremde her yaştan ve her ırktan üç bin altı yüz kadın bulunduracak kadar zengin ve güçlü olduğunu söylerler. Ayrıca anlattıklarına göre, Medinet üz-Zehra'daki sarayında her iki cinsten üç bin yedi yüz elli köle yaşardı. Amansız bir adaleti olan hükümdar, halifelîği ele geçirmek için babasına ve ağabeyine karşı fesat çevirmiş ve oğlu Abdullah El-Zahid'i ya kendi elleriyle boğmuş ya da boğdurmuş olduğu anlatılırdı. Askeri alanda yenilmezdi, donanması ve ordusu Hristiyanların denizlerine ve krallıklarına egemendi. Saltanatının doruk noktasındayken, Endülüs'teki sarayında Kuzey Afrika aşiretlerinin başları kadar, Doğu'nun İmparatoru VII.Konstantinos Porphyrogenetos ile Batı'nın İmparatoru I.Otto ve Frank kralları ve de Roma Papaları koşuşup dururlardı.

Bana gelince, ben dokuz yüz altmış bir yılında, Medinet üz-Zehra'da "Göz Kamaştırıcı Kent" adını alan bu kentte, Ekim'ayının bir perşembe günü doğmuşum. İlk çığlığım, taht şenlikleri ile ve yeni halifenin haremdeki kapatmalarının, töreni mermer kafeslerin ardından görmek isterken koşuşma sesleri ile bastırılmıştı.

II. El-Hakem el-Mustansir Billah (Allah'ın Muzaffer kalmasını dileyen) Sarayın salonlarından birinde yemin etti. Hiç kuşkusuz benim üvey kardeşimdi ama bunu asla öğrenemedi. Kırk altı yaşında, sarı saçlı, siyah gözlü, kartal burunlu, geniş çeneli bir adamdı. Harem ağaları, rütbelerine göre, sağında ve solunda yer alır ve bu sıra odanın dibine kadar uzardı. Beyaz gömleklerinin üzerine, III. Abdurrahman'ın ölümüne yas tutuluşunun işareti olarak kemerli kılıçlarını takmışlardı. Harem ağalarından köle olanları, zırhlar içinde, ellerinde mücevherli kılıçlarıyla iki düzgün dizi halinde ilerlemekteydi. Onların ardından, baştan aşağı kendi zırhlarını giymiş serfler geliyordu. Daha sonra okçular, *Yund* boyuna bağlı birlikler, piyadeler ve zenci köleler ilerlemekteydi. El-Sudda kapısını nöbetçiler ve askerler bekliyordu. Bu kapının öte yanında atlılar kemerlere doğru ilerliyordu.

Kitabbül Enva veya *Zamanlar Kitabı*'nda, doğduğum günün ertesini şöyle tanımlamışlardı: *Sindhind*'e göre Güneş, Terazi burcundan Akrep burcuna girmişti. Ayın yirminci günü Kurtuba halkı soğan ekmeye başlamıştı, zeytin ürünü değerlendirilmişti, soğuk o denli artmıştı ki insanlar beyaz giysilerini bırakıp yünlülere bürünmüşlerdi. Sığırcıklar ve turnalar gelmeye ve ayva ve elma şurubu hazırlanmaya başlanmıştı.

Saraylar kenti Medinet üz-Zehra, III. Abdurrahman'ın başlıca yapıtı idi. Kimine göre dokuz yüz otuz altıda, kimine göre dokuz yüz kırkta başlamış olan inşaat yirmi beş yıl sürmüştü. Çalışmalar dokuz yüz doksan bin arış-

lık* bir alanda yapılıyordu ve hergün bin insan, bin dört yüz katır ve dört yüz deve kullanılmıştı. Hergün cilalı bin taş bloku, beş yüz torba kireç ve alçı harcanmıştı. Toplam olarak Afrika'dan, Bizans'tan, Kartaca'dan, Roma'dan, Franklar ülkesinden ve Endülüs'ten getirtilen beyaz, yeşil, pembe ve damarlı dört bin mermer sütun kullanılmıştı. Kimileri ahşap, kimileri demir veya pirinç levhalı beş yüz kapı, salonlara, yatak odalarına, koridorlara takılmıştı. Geçitler ve köprücükler, evleri ve yapıları birbirine bağlıyor, iki kapı arasında işçilerle bekçilerin oturmaları için sıralar konulmuş bulunuyordu. Güney Kapısı Bab el-Sura ya da Heykel veya Güller Kapısından, dünyanın geri kalan yanı ile ilişki kurulabiliyordu.

Medina bittiğinde, vezirler, komutanlar, memurlar, sakalar, dil bilginleri, hizmetkârlar, atlar, yük hayvanları, harem ağaları, halifenin karıları ve odalıkları saraya gelip yerleştiler. Kenti süslemek için Doğunun ve Batının hiçbir harikası ihmal edilmedi: altın ve gümüş işleri, fil dişleri, değerli taşlar, halılar, mobilyalar, kıymetli kumaşlar!

Dört köşe kuleleri olan surlar, sarayın, evlerin, camilerin, bahçelerin, gölcüklerin, hamamların, kışlaların, depoların, atölyelerin hapishanelerin, ahırların, pazarların ve çeşmelerin çevresini çepeçevre sarmıştı. Mimarının adı Maslana İbn-i Abdullah idi.

Alkazar'ın en yüksek yerine Dar el-Mülk'ü, halifenin sarayını oturtmuşlardı. Yattığı yerden Kurtuba ve çevresini seyredebilirdi. Çünkü *Medina* gerek ibadethanelerinde gerek batakhanelerinde, onun yüceliğini, bedeninin ve gözlerinin hareketini dikkate alarak, tasarlanmıştı.

Bahçe cennetten farksızdı ve cennetten su geçiyordu. Bu dünya cennetinde ağaçlar yetişmekteydi: serviler, dişbudaklar, defneler, ardıçlar, dutlar, kavaklar, meşeler, söğütler ve palmyeler. Meyve ağaçları da vardı: li-

* Dirsekten orta parmak ucuna giden eski bir ölçü —ç. n.

monlar, cevizler, incir, elma, armut, kayısı, erik ve nar ağaçları. Sonra sebzeler: patlıcan, bakla, marul, salatalık, kuşkonmaz, enginar, turp, soğan, bezelye ve karpuz. Duvarlara tırmanan sarmaşıklar ve hanımelleri vardı; ovalarda nane, papatya, anason, susam, hardal, rezene, biberiye, mercanköşk, mersin, zakkum, kocayemiş, şebboy, menekşe ve zambak yetişiyordu.

Peygamberin müminlerine vaad ettiği cennet işte böyle ağaçlar, gölgeli köşeler, meyveler ve misk kokuları, canlı huriler ve iğdiş edilmiş delikanlılar cenneti idi. Hazret-i Muhammed'in Allah'ı seçkin kullarına ahirette sunduğu cenneti, halife yeryüzünde yaşıyordu.

Annem Adosinda de la Vega, Sarayın alt katındaki odalardan birinde ikiz doğurdu. Ama bunu pek az kişi bildi çünkü inlemeleri, sarayın gürültüsü arasında kaynayıp gitmişti. O gece, yeni hükümdarın sekiz erkek kardeşini, annemden ve sancılarında uzak tutmuşlardı. Onlar, hükümdarın meşru kardeşleriydi ve halifelik töreni sırasında Doğu ve Batı salonlarında bulunmuşlar ve taş giyen hükümdara ilk biat edenlerden olmuşlardı.

Dünyaya ilk gelen ben oldum. Sonra erkek kardeşim doğdu, anamın karnında bağırان ve benimle kavga eden erkek kardeşim! Benden önce doğmak istemiş, ağabey olmak isteğı ile bana geçit vermemeye kalkışmıştı... Sonunda onu benden ayırabilmişlerdi. Annemin anlattığına göre, beni doğuracağı sırada kardeşim ayaklarımdan yakalamış ve boğmak niyetiyle elini yüzüme dayamıştı. Ama onu itmişim. Doğar doğmaz sarayın odalarından birine götürülmüştüm ve herkes yüzümü ve yeryüzünde geleceğimin parlak olacağını işaretli sayılan pırıl pırıl gözlerimi görünce şaşmıştı.

—Kardeşin Abdullah senden sonra doğdu, öfkeden kapkara, suratı kanlı, gözleri görmez, yumrukları sıkılmış idi. Uzun tırnakları ve sivri dişleri ile seni ısırmaya ve göğüslerimi çizmeye kalkışmıştı. Bağırmaktan çok

havladı, diye itiraf etti Adosinda. Onu ilk kez gördüğümde, ve gözlerini açtığında, bu dünyadan olmayan bir yaratık doğurduğumu anladım.

O andan itibaren annem beni ondan uzak tuttu ve kötülük etmesin diye hep kucağında üyüttü. Çünkü bir saniye bile dalacak olsa, cildim çizikler ve çürüklerle doluyordu.

Adosinda haremde doğup büyümüştü. III. Abdülrahman'ın saltanatının ilk günlerinde esir aldığı Leónlu Rahibe Froila'nın kızı idi. Halife büyük annemi kendi malı sayıyordu, adını değiştirip Ualada koymuştu. Adosinda, babasının metresi oldu; ve bizler her iki kadını baştan çıkartan adamın oğulları ve torunları olduk.

Bu damızlık erkekler dünyasında büyükannem ile annemin adları ve yaşamları, Müminlerin Emiri'nin on iki yatak odasından birine götürüldüklerinde anlam kazanıyordu. Daha sonra, özellikle Kuzeydeki Hristiyan ülkelerinden getirilen genç köle kızlarla rekabet edemedikleri için gözden düşmüşlerdi.

Annem, istisna olarak küçükken okula gönderilmiş ve orada şair Abdülhüseyin'in kızı Ayşe bin Ahmed ile arkadaş olmuştu. Ancak buluş çağına varır varmaz yüzüne peçe takılmış ve kafes ardında yaşamaya zorlanmıştı. Sarayın haremlğinde yaşamış, ut çalmayı, şiir okumayı ve dünyaya mermer kafesler ardından bakmayı öğrenmişti. Bir sabah, harem ağası Luna ona:

—Peçe kadının yüzünü, çarşaf vücudunu ve bütün varlığını örtmeli demişti.

Harem ağası Crepusculo ise şöyle demişti:

—Kadın konuşmamalı çünkü sesi kimliğini açığa vurur, oysa kadının yaşamı kesin bir bilinmezlik içinde geçmelidir.

Luna devam etmişti:

—Kadın olmak güneşin kusuru değil, cariyesi kız doğurursa kabahat erkekte değil.

Yıllar sonra bana Crepusculo'nun anlattığına göre:

—Erkek yerine kadın olmak annem için daha hayırlı ve aynı zamanda daha kötü olmuş.

Annemle bir arada yaşayan cariyeler Galicia'lı, Navarralı, Katalanyalı, Endülüslü ve Afrikalı esir ve kölelerdi ve harem ağaları tarafından korunurlardı. Bazıları Kurtuba, Sevilya, Merida, Almeira ve Toledo esir pazarlarından satın alınmışlardı. Arapların Hristiyan ülkelerini işgalleri sırasında esir alınmış ya da yenik düşen yörelerde savaş tazminatı olarak verilmiş bu kızlar harem hayatına, birbirlerini kıskanmalarına ve halifenin gözdesi olma rekabetine karşın, çabuk alışmışlardı. Kapalı kaldıkları günler boyunca birbirlerine harikula-de öyküler anlatırlardı. Bu öykülerin kahramanları, ağaç boyunda yılanlar, zehirleri öldürücü olan maymunlar, sırtları boynuzlu gergedanlar, alevlerde yaşayan ve suyun teması ile ölen *samandalaslar* ve yarı vücutlu, tek bacaklı ve tek elleri, Babilce konuşan ve kendileri de kendilerini anlamayan ve yenmek üzere köpekler gibi kovulan *nasnaslar* olurdu. Özellikle Züleyha ile Zafire, Galicia'da bulunan ve her tür yaşamın son bulduğu ölü gölden, Endülüs'te Kral Süleyman tarafından yaptırılan tunç kentten, yılda tek bir gün çiçek açan, meyve verdikten sonra kararan San Torcuato'daki zeytin ağacından söz ederlerdi. Ayşa, Hazret-i Muhammed sülalesinden gelen ve kendisine karşı gelirler ve öldürürler korkusu ile bütün ailesini zincire vurup hapsettiren Bağdat'taki Müminler Hükümdarını anlatırdı.

—Yılda bir kez tebasına yüzünü gösteren bu halifenin, sıcaktan delirenleri kapattığı bir sarayı var, derdi Ayşa.

Zıfâf gecesi, Adosinda'nın bekâreti III. Abdülrahman tarafından bozuldu. Kızlar ve memeler cennetinde yaşayan hükümdar onu gebe bıraktığını, hatta yüzünü bile anımsamıyordu.

Bekâretinin karşılığı olarak halife ona fildişi bir kurtu ve altın bir gerdanlık vermiş ve yeryüzünde ondan güzeli bulunmadığını söylemişti. Kızın vücudu, arzu fırınasının göksel yatağına ittiği bulutlardan oluşmuştu ve adam da bahçesindeki çiçekleri koparan sefiş bir hayvandı. Günün birinde, şafak vakti, kıza şöyle demişti:

—Beyaz saçlarım ve buruşuk yüzüm olduğunu görünce yaşımı sorma, sadece bir saniye yaşadım o da seni tanıdığım an.

Bir başka gün, öğle vakti şöyle demişti:

—Üzülme, üzüntü demir gibi ruhunu paslandırır.

Bir başka fırsatta da şunları söylemişti:

—Yeryüzünde safiyet kisvesine bürünmüş kar kadar saf olduğuma Allah tanıktır.

Sonunda, bir tutku ve iltifat sırasında, kabul ederse ondan başka kimseden çocuk istemediğini itiraf etmişti.

Köle kabul etmiş ve halife, Saray ozanlarınca yazılmış şiirler sunmuştu ona. Orada kendisini çorak ve yaşlı bir toprağa benzetiyor ve ona duyduğu aşkla yumuşak otlarla kaplandığını söylüyordu.

Endülüslü şarkıcılar, onu eğlendirmek üzere ütlarıyla odasına gelip raksediyorlardı. Her gece, yatağının önündeki duvara altın para keselerinin asılı olduklarını görüyor, aralarından birini almak üzere kapıyı açtığında, cenneti görüyordu.

Halife gelmeden önce Adosinda odasını tütsülüyor ya da bütün gece yanan yaldızlı mumlar yakıyordu. Çamaşırlarını, nezleye ve boğaz ağrısına karşı aldığı kokulu maddeler sindiriyordu. Cildi ve saçları için güzellik merhemleri alıyordu.

—Kalp ve beyin hastalıkları için amber, misk ve kâfuri birebirdir. Birincisi balinalardan çıkartılır, diğer ikisi Hindistan'dan ve Çin'den gelir. Çok pahalıdırlar ve armağan olarak bir attan, bir esirden ya da bir kap

altından daha değerlidir demişti bana, yıllar sonra bir vakitler halifenin hediye ettiği fildişi bir kutuyu gösterek.

Günün birinde hareme Bizanslı bir köle getirdiler. Henüz erginlik çağına girmemişti ama ateşli kızın bal rengi göğüsleri ve kırsakındaki gibi kalçaları vardı. Halife ona Yıldız adını takmış ve yürüyüşünü ormanda dalgalanan nergislere benzetmişti. Ateşe düşen bir böcek gibi bedeninin ateşine yenildiğini ve ona bakan gözlerinin, güzelliğinin sınırı olmadığı için nerede duracağını bilemediğini itiraf ediyordu.

Adosinda, harem ağalarından ve haremdeki kadınlardan, halifenin onunla şafak vakti seviştiğini öğrenmişti. Halife kıza “kalçaların yeryüzünün tek cenneti” demişti.

Endülüslüler Adosinda’nın odasına gelip çalgı çalmaz olmuşlardı. Altın kesecikleri başka duvarlara asılır olmuştu. Çok karılı erkeğinin sevgisini kaybettikten sonra bir salonda gece ve gündüz diğer rakibeleri ile birlikte yaşamak zorunda kalmıştı. Bazı kadın arkadaşlarını kabul etmesine izin verilmişti. Takılar içinde, kölelerin yardımıyla beni (ve Abdullah’ı) dünyaya getirdi. Bize gebe kalınca, bir başka hareme gönderilmemeyi ya da Almeria genelevlerinden birine satılmamayı sağlama almıştı. Açıkça kovulduktan sonra, kendisini sabırla ve bilgece oğlu Alfonso’nun geleceğini örmeye adanmıştı. Bir berberi komutan, halifenin onu bıraktığını görünce:

—Gülü bozduktan sonra uzağa fırlatan sen, ey Müminlerin Emiri, onu bana versene. Bu canlı armağanı vermekle bana sevgini ve cömertliğini göster demişti.

Halife de:

—Tohumumun tutmadığından emin olmalıyım, diye yanıtlamıştı.

Yeni sevgilisine çok tutkun idi ve bu aşktan kurtulmak için harem ağasından, onu Guadilquivir’de boğ-

masını istemişti. Neyse ki harem ağası sözünü dinlemediği için ertesi gece huriyi odasına getirmesini söylemişti.

Adosinda'nın bana anlattıklarına göre, bu koşullar altında sadece beni emzirmişti. Beni dört yaşına kadar emzirmiş, ben de yüzüm iki ay küresinin arasında süten parlayarak mutlulukla emmiştim. Oyun oynamayı bitirdiğimde, acıyan memelerini emmeme izin verirdi. Kardeşim sütninelerin elinde büyümüştü. Dişleri memelerini acıttığından sütnineler sık sık değişiyordu. Ama bazen, Adosinda, onu ben sanarak, Abdullah'ı kucağına alırdı.

Bize hayat veren kadının olumlu etkisinden uzakta, sarayın başka bir dairesinde yetişmişti Abdullah, nefretten benzi sararmış olarak! Bana gelince annemin sabırlı eğitimini izlemekteydim: çok küçük yaşta yeni dili ve Arapçayı öğrendim ve bana yabancı olan ya da olmayan sözcükler söylemeye başladım.

Dokuz yüz altmış beş yılında veliaht Hişam'ın, gelecekteki Müminler Emirinin doğuşu, artık yaşlanmış olan halifeyi mutlu etti ama bana ve ikiz kardeşime gösterilen ilgiyi azalttı. Kardeşim bana kızdığı zaman, gelip bana saldıracığı yerde, gidip bir ağaca kafasını kanatana kadar vururdu. Ya da ağır yaralar almak için kendisini taşların üzerine atardı. Böyle yaptığında bütün vücudum sızlardı.

Başka zamanlar, kıskançlıktan kudurarak aynada kendine bakar ve kendi kendine hakaret ederdi. Beni bu yoldan kızdırmış olurdu. İkimiz de birbirimize benzediğimizi keşfetmiştik, yalnız beden değil ruhen de! Birbirimizle, el hareketleri, yüz hareketleri, kaçamak bakışlar ya da başkalarının fark edemedikleri işaretlerle anlaşıyorduk. Kullandığımız dil, Arapça ile *alcamia* karışımı dildi, bilmeyen kulaklara yabancı bir dil gibi geliyordu çünkü şivesiz ve çok çabuk konuşuyorduk. Ab-

dullah sözleri tersinden söylemeyi seviyordu. Seslerimiz genellikle karga sesine benziyordu.

Aylar ve yıllarca, Abdullah benden ayrılmadı, canlı gölgemdi. Ne onun ne de benim arkadaşımız vardı. Birinin gelip bizimle konuşmasını da hiç arzulamıyorduk. İkimiz de çekingendik ve harem kadınları ya da yataklarının bekçileri harem ağaları ile karşılaştığımızda ikimiz de kıpkırmızı olurduk. Bize yaklaştırmaya tek bir genç kızın hakkı vardı. Çok dindar bir kızdı ve adı Maria idi. Bir Müslüman erkeğin ve bir Hıristiyan kadının kızıydı. Kurtuba'da yaşıyordu, arkadaşımızdı ve her ikimiz de ona âşıktık. Bir sabah:

—Siz hiç birbirinizden ayrılmaz mısınız? diye sordu.

—Hayır, dedim.

—Kimsin sen? Düş gördüğünde düşlerini kime anlattırır? En gizli arzularını kime açarsın?

İkimiz de sustuk, birbirimizin sırrını açıklamaktan korkarak.

—En çok kimi seviyorsun?, diye sordu Maria.

—Tanrı'yı, diye yanıtladım.

—Hiç kimseyi, diye geveledi Abdullah, tek sözcük söylemedim, dudaklarını aralamadan...

İnsanlar kâh Abdullah'ın benim güdümümde, kâh benim onunkisinde olduğumuzu sanıyordu. Herkes hangimizin güçlü olduğunu, diğerini hükmü altına almanın kim olduğunu öğrenmek isterdi. Ama tüm bu sorular karşısında birbirimize bakar, susardık. Birbirimizden o kadar farksızdık ki, bizimle alay edenleri şaşırtırdık. Abdullah ve ben, bütün yıl saray kalesi içinde yaşadık. Halife, ilkbahar ve sonbaharda Alkazar'da oturmadığı zaman da oradaydık.

Dokuz yüz altmış altıda II.El-Hakem öldü ve El Mansur Kurtuba'nın doğusunda bir başka kent, Medinet üz-Zehra'yı kurdu. Sarayı ve Yönetimi oraya taşıdı. Orada, siyah kehribardan, aslan biçiminde bir çeşme

yaptırdı, belki de kendisini temsil ediyordu. Yine de olayları sırasıyla anlatayım, zaman adımlarımızı hızlandırıyor ve istediğimizden çabuk gidiyoruz.

Abdullah ile aynı giysileri giyiyorduk. Başkaları merakla bize bakıyor ama ayırt edemiyordu. Yine de birbirinin eşi iki varlıkla alay ediyorlardı. Bu alaylara son vermek için kışın kalın ve koyu renk giysilerini bırakıp yazın hafif ve beyaz giysilerini giyer oldum. Nisanda renkli ipekten cüppe, Ekim ve Kasım'da renkli çift kat giysiler giyiyordum. Saçlarımı kesmiştim ve kulaklarım ortaya çıkmıştı. Azatlı Ziryab'ın Kurtuba'ya getirttiği kokuları sürüyordum.

Kuzey kapısının yanında bir sıranın üzerine oturmuş, annemle dışarısını seyrediyorduk: yukarıda çitlenbik ağaçları, kavaklar, zeytin ağaçları, serviler ve meşeler vardı; aşağıda, Guadalquivir'in yemyeşil vadisinde uzanan Kurtuba! Güneş gözlerimizi zedeler, benim yüzümü yaralardı. Kalın duvarları aşarak ve yol kıvrımında saraykente girişi olanaksız kılan kale kapısından çıkarak kaçmamız olanaksızdı. Kaldı ki muhafızlar, stratejik noktalarda her hareketimizi izlerdi. Öğle sıcaklığında iki büklüm olmuş bir saka, güneşten bayılmış palmye ağaçlarının altından gidiyordu. Az uzakta, Abdullah, ölümü ararcasına ayaklarının dibinde kaçışan kara karıncaları eziyordu.

Abdullah ile ikimiz sık sık Müminlerin Emiri tarafından Şark salonunda kabul edilecek yabancı kralların elçilerini izlerdik. Ziyaretçilerin arkalarından gider, duvarlardan atlar, koridorlarda, odalarda kaybolurduk ve kimse nerede olduğumuzu bilmezdi, bahçıvanların dışında. Onlar bize kusurlu güller sunarlardı. Kardeşim de onlara öldürdüğümüz kertenkeleleri ve kara karıncaları verirdi.

Halife halkın karşısına pek çıkmazdı ama biz onu sıkça görürdük. Onu, kiliseye benzer salonun ortasın-

daki tahtında oturmuş halde, yüzünü gizleyen bir tülün ardında gördüğümüz olurdu. Duvarlardaki levhalar karşısında büyülenmişcesine hayat ağacına bakardık. Başka sefer, çimenlere yatmış olarak, onu bahçede bir cariyesi ve harem ağası ile birlikte Sevilla ve Niebla batakliklarında yetiştirilmiş tayları izlerken görürdük. Bizi en çok şaşırtan, yatak odalarının, yatakların ve kadınların sayısı olurdu. Ne denli arzularsa arzulasin, sonunda tek bir yatak odasında, tek bir yatakta, tek bir kadınla olacaktı.

Korkunç sıcaklarda ya da yağmur altında, kardeşim ve ben daracık sokaklarda, merdivenlerde, avlularda koşuyor, oynuyor, dövüşüyorduk. Hapishanenin önünden geçtiğimizde harem ağaları bizi, uslu durmazsak yeraltı kanallarına atmakla tehdit ederlerdi. Havuzdaki balıklarla ekmek atıyorduk ama en sevdiğimiz yer, pirinçten yapılmış hayvan ağızlarından su akıtan iki çeşmeydi. Hele de öğleleri, yazın kızgın güneşinde...

Kuzey kapısından, üç sütunlu askerlik merkezinin bulunduğu yere inen yokuşta El-Mansur'un geçmesini beklerdik. El Mansur'a, Muhammed bin Ebu Amir de denilirdi. Çevresinde Berberiler, sıcaktan yol yol olmuş miğferi ile yoldan inerdi geleceğin *Hâcib*'i. Çevredeki bahçelerden birinde El-Mansur ile karşılaştım. Elimde o denli büyük bir elma vardı ki, yemem olanaksızdı. Beni görünce yanıma geldi, elimden elmayı koparırcasına alıp ağzına götürdü ve dişledi. Sonra şaşkınlığım ile alay ederek elmayı parçalanmış halde geri verdi. Bana bakış tarzından beni tanıdığını anlamıştım ama beni, birliklerinde askeri eğitim gören kardeşimle karıştırmış olmalıydı. (Bana gelince, ben de daha sonra silah kullanmayı öğrenecektim ama orta sınır başkomutanı Galib Nasiri'den.) El-Mansur'un yanında kızı vardı, daha önce onu sarayda, kaçamak olarak görmüştüm.

Bir gün, dokuz yüz yetmiş bir yılının Eylül ayında

El-Mansur'u Ziri bin Manad'ı yenmiş olan halife ordularının başında gördüm. Medinet-üz Zehra Sarayından çıkmışlar, bütün ovaya yayılmışlar ve Çadır kapısının önüne kadar ilerlemişlerdi. Oraya, Manad ile yüz arkadaşının kelleleri takılmış uzun mızraklarını saplamışlardı. Daha sonra bu kelleler “*hurular*” (dilsizler) tarafından alınacak ve Kurtuba sokaklarında geçit başladığında Ziri bin Manad'ın kellesi önde olmak üzere gezdirilecekti. Onları karşılamaya gelen memurların ve eşrafın ortasında ilerleyen birlikler Rove kapısına kadar ilerlemişler ve orada askere çağrılan silahlılar ve her yeri doldurmuş olan mahalle halkı tarafından karşılanmışlardı. Zırhlı süvariler ve beyaz üstlükler giymiş, yayları omuzlarına takılı okçular çeşitli yerlerde geçit yapmış ve ağızları açık aslan, avını parçalayan pars ve kartal resimli bayrakları ile, iki sıra olmuş atlılar arasından Medinet-üz Zehra'ya girmişlerdi. Mızrakların uçunda sallanan kelleler. Tahta yeni çıkmış halife tarafından karşılandılar.

İşte dev çocuk Ömer İbni Araqin bu dönemde II.El Hakem'in huzuruna çıkartıldı. Büyükbabası bu lop etli çocuğun bu hale gelmeden önce korkunç bir hızla büyüdüğünü anlattı. İştahını kanıtlamak isteyen ve yarım dilde konuşan torun, narları, ayva ezmelerini, meşe palamutlarını ve kestaneleri, turunçları ve cevizleri ve ne kadar balık, tavuk ve et varsa hepsini silip süpürdü.

Bu olaydan birkaç hafta sonra sarayın bahçesine, kediye benzeyen ama ondan çok daha büyük olan, siyah çizgili, sarı tüylü, uzun kuyruklu, sarı gözlü, tırnakları ve dişleri sivri bir hayvan getirdiler. Halife ve oğulları, saraylılar ve harem ağaları, halifenin gözdesi ve birkaç kadın, kardeşim ve ben, Hyrkania'da* yakalanmış olan çok vahşi ve çok saldırgan hayvanı görmeye çıktık. Koca etleri yutuyor, kemikleri eziyor, canlı kü-

* Bugünkü Dağıstan -ç. n.

çük hayvanları parçalıyor ve hemen yutuyordu. Onu bulmuş olan Berberîler bir fili yenebileceğini, çan sesinden korktuğunu ve duyar duymaz uzaklara kaçtığını anlatıyorlardı. Eğer, bir kafeste kapalı olduğu için kaçamazsa, kendini öldürüyordu çünkü müzik sesinden nefret ediyordu. En nefret ettiği çalgılar davul ile zurna idi. Onu yakalamak için adamların bir ayna göstermeleri gerekmiş çünkü kendi resmi karşısında büyülenip kalamış. Bu vahşi hayvanın adı kaplan idi.

Çok yağmur yağdığı zamanlar bile Abdullah ile ben, bir yere sığınmaya kalkışmazdık. Sahra çocukları ile bir arada yağmuru bir mucize olarak karşılardık. Fırtınanın ortasında, rüzgârların üfürmesi ve şimşeklerin aydınlatmasıyla, sağnağı sarayın bahçesinde karşılar ve ilişkilerimize kadar ıslanırdık.

Çadırın ötesinde, ağaların gözetimindeki Adosinda, kafesin arkasından bizleri çağırırdı. Aldırmazdık. Olduğumuz yerde kalırdık. Bir öğleden sonraydı, Hristiyanların Kurtubalıların palamut, kestane, havuç toplayarak kutladıkları Şehit Aziz Zoilo Yortusu olan dört Kasım günü, beyaz bir at sarayın bahçesinden dört nala geçti. Halifenin en sevdiği ulaklardan biriydi. Abdullah ve ben şaşırılmış halde atlının gelip geçtiği yöne bakakalmıştık.

Bir başka öğleden sonra, aynı ayın on sekizinde, Hristiyanların Şehit Aziz Acisclo Yortusu'nu *Kanisa al-Asrá*'da yani Mahkûmlar Kilisesi'nde kutladıkları günde, kardeşim ve ben beyaz ata bindik. Eversiz gidiyorduk, ahırlardaki seyis gelip bizi azarlayana dek. Aramızdan biri yularları önce bıraktı, sonra öteki. Aramızdan biri attan aşağı önce kaydı, sonra öteki. Hangimizin Abdullah, hangimizin Alfonso olduğunu kimse anlayamadan...

Harem ağalarından biri hakaret etmek için:

—Bu ata binmiş olan koca güçlü ve soylu katırlar pekâlâ iki yüz dinar eder, dedi.

—İnsanların hakkımızda bildiklerini sandıkları her şey yanlış. Aramızda nelerin geçtiğini ve kim olduğumuzu kimse bilmeyecek.

Bir gece Abdullah beklenmedik bir biçimde bana dedi ki:

—Hiç kimse bizi kendimizden iyi tanıyamaz. Ben kendimden, senden, hiç ayrılmak istemiyorum. Ne buradaki hayatta ne de ötekisinde. Bizi bölmeye kalkışan biri olursa, nefret bizi ayırırsa, bir gün yeniden buluşuruz. Ölüme kadar birbirimize bağlıyız.

O gecedan itibaren birbirimizden uzaklaşmaya, bağımsızlığımızı ve anlaşmazlığımızı sergilemeye başladık. Dünyaya, ama asıl kendimize, o kadar benzeşmediğimiz, tamamıyla farklı insanlar olduğumuzu kanıtlamak istiyorduk. Abdullah kara giysiler giymeyi yeğledi, ben ise renkli. O ölüme benzemeye başladı, ben yaşama!

On beş temmuz günü, öğle vakti bana saldırdı. Boğazıma saldırmadan önce bana öyle bir hırsla baktı ki, beni yok etmek isteyen bir iblisi gördüğümü sandım.

Ondan korkmadım.

Beni korkutmak için korkunç bir çılgılık attı. Sivri tırnaklarını göğsüme soktu, parmaklarıyla kalbimi çıkartmak istercesine. Bana vurdukça öfkesi ve hırsı artıyordu. Ben acısını hissettim, o benim can çekişmemi. Tırnaklarıyla koparttığı derim, parmaklarına yapışıp kalıyordu. Vücuduma indirdiği darbeler yüzünden elleri acıyordu. Bana o kadar benziyordu ki bir an onu yaralayanın ben olduğumu sandım. Bende yarattığı dehşeti, onun yüzünde görebiliyordum. Aniden, anlatılmaz bir öfkeyle ağlamaya başladı:

—Sen Abdullah'sın, ben Alfonso'yum ve senden bütün ruhumla nefret ediyorum, dedi yüzüme vurarak.

—Hayır, diye bağırdım. Ben Alfonso'yum ve sen Abdulah'sın. Her ikimiz de sonsuzluk için neyseki oyuz.

—Yalan söylüyorsun pis domuz, diye haykırdı. Sen

Abdullah'sın ve doğduğumuz günden beri beni aldatmak istiyorsun.

Annemin arkadaşı zenci harem ağası, öldürecek korkusuyla onu benden ayırdığında, Abdullah hareketsiz kaldı, ayakta, duvara karşı, boş bakışlarla. Daha sonra öğrendim ki parmaklarını savaşçıların oklarına sürdükleri zehire bandırmış.

Ondan sonra Abdullah kendini silahlara verdi. Ender konuşuyordu. Biri onunla konuşacak olsa, yanıtlamadan omuzlarını silkiyordu. Ualada yaşlı ve Hıristiyan olarak öldü. Adosinda beni gerçek dinde yetiştirmek istedi. Beni gizlice Kurtuba surlarının dışında Cutedlara köy yolunun üzerindeki Aziz Acisclo Bazilikası'na din dersi alayım diye yolluyordu. Orada, Aziz Cipriano köy okulunda Arapça öğrenen Hıristiyan çocuklarla tanıştım. Bu ara halifenin köse çocukları, babalarının gözde cariyelerinin oğulları, Hıristiyan ülkelerinden yeni gelmiş yeni yetme kızlarla oynayıyorlardı.

Artık haremde aranıp sorulmayan annem, en beklenmedik zamanda, gerdanlıksız, altın sikkersiz, altın küpesiz, saraydan kovuldu. Oğlu Abdullah tarafından *fakıhlar*'ın önünde, gizlice Hıristiyanlık dinine bağlı olmakla suçlanmıştı.

Kıvrımlı yoldan, halifelik nizamiye kapısından çıktığında karanlık basmıştı. *Şatambar* – eylül – ayındaydık. Anımsıyorum. Hıristiyanlar Aziz Miguel Arcángel Yortusu'nu kutluyorlardı. Şeftaliler, narlar, ayvalar olmuştu, kırlangıçlar deniz kenarlarına gitmişler ve Niebla akbabaları okyanustan gelmişlerdi.

Adosinda de la Vega, Tabanos Manastırı'na sığınmıştı, en sert manastır kurallarına sahip olanına. Rahip, vücudunu demir çubuklarla morartarak onu Tanrı'ya adanmış bir bakire yapmaya çalışmıştı. Tıpkı Artemia Cutedlara ve Elizabeth de Tabanos adlı kutsal kadınlar gibi. Tanrıya adanmış bir bakire olmayı ve vücu-

dunu yaralamayı reddetmişti annem; ama bir ihanetini itiraf etmişti: Abdullah ve ben, Yehuda bin İshak adlı Yahudi bir hekimin çocuklarıydık. Haham Hanok'un refakatçilerinden biri! Hergün saraya yüzlerce araba içinde her biri Müslüman prensleri gibi giyinmiş yüzlerce Yahudi ile gelen bu hekim, onu büyük bir aşkla sevmişti. Bir harem ağasının ispiyonlaması üzerine bir sepetin içinde canlı canlı bir kuyuya sarkıtılmıştı.

Birkaç ay sonra Sendemiro adında bir *ingenuo* – özgür – adamla evlendi Adosinda. Onun kapatması ve kölesi değil, karısı ve arkadaşı olmuştu. Piskopos Juan evliliklerini kutsamıştı. Ona gizlice sağladığım drahoması on sığır, yirmi inek, bir gerdanlık, beş yüzük, bir gümüş çanak, bir at, bir yatak ve bir hizmetçiden oluşuyordu.

Abdullah evlendiklerini duydu, saklandıkları yeri bulup ihbar etti. Hristiyanlığa dönen *mulladiyelerin* cezası ölümdü, bu yüzden Adosinda ve Sendamiro Barse-lona'ya kaçmak zorunda kaldılar ve bunun için Kurtuba'dan Valencia'ya on iki menzilden geçtiler. Oradan, Hristiyan ülkelerine Araplar saldırır korkusuyla, Fransa'ya geçtiler.

Abdullah ile beni, oturmamız için kemerli bir avluya bakan bir yere gönderdiler. Odaların kendi ayakyolları vardı. Burada gözden düşmüş kadınlar, hizmetçiler oturuyordu. Bize kardeş muamelesi yaptılar ama birbirimizle konuşmadan ve birbirimize selam vermeden yaşamaya başlamıştık.

Abdullah, birkaç yıl sonra din değiştirmeleri için baskı yaptığı Yahudilerin arasında, kuyudan kurtulmuş, öz babası Yehuda bin İshak'ın bulunduğunu hiçbir zaman öğrenmedi. Ben de hiçbir zaman Adosinda'nın ne olduğunu öğrenemedim. Sanırım birkaç yıl sonra Cluny Manastırı civarında öldü. Şayet daha yaşıyorsa, üzüntü dolu yılların yükü altında yaşıyordur.

YEDİNCİ VAHİY

Henüz tüysüz bir çocukken, harem benim kilisem oldu. Sayısız yataklar üzerinde, genç cariyelerin sevgileri ve kendi bedenimin aldığı zevk sayesinde Tanrı'yı sevmeye başladım. Sarayın kuytularına gizlenerek halifeyi gözdelelerinin ya da harem ağalarının kolları arasında yakaladım ve okşamaları, öpücükleri ve acımasızlıkları keşfettim. Beden zevklerinde benden daha önce uyanmış olan kardeşim, hükümdarı zevk âlemlerinde izlemeyi alışkanlık haline getirmiş ve arasına canlı hediyeler gibi kendisine taze Afrikalı kızların sunulmasına tanık olmuştu.

Bana gelince, günlerimi, tenlerinin kokusu, hatlarının güzelliği ve anlaşılmayan konuşmalarının musikisi ile büyülenmiş halde, II.El Hakem'in hareminde geçiriyordum. Yanıbaşımında her an sahibi tarafından terk edilmiş görünen bir kadın beliriveriyordu. Kapatmalarını tatmin etmeye hiç aldırmayan ama her an emirlerine amade olmalarını isteyen sahipleri tarafından terk edilmiş!

Hatırlıyorum. Haziran sonunda çok sıcak bir günün sabahı idi, üzüm suyu hazırlandığı, yay yapmak üzere geyik boynuzu kesilen bir günün sabahı, bir Yunan köle kız – adı önemsiz – yanıma gelmiş, karşılıklı bir konuşmadan sonra beni vücudunun gizleriyle tanıştırmıştı.

Onu izleyen günlerde, onu düşünmüştüm. Elimde olmadan çıplaklığı gözümün önüne geliyor, kalçalarına dokunuyor, tüysüz kutusunu düşünüyordum. Uzunlarımı-

zın kör, vahşi buluşmasını da anımsıyorum; kendi kösnüllüğüme kendimi kaptırmış, sunduğu tenine kendimden akıttığımla mest olmuşum.

Kurtuba'da bunaltıcı bir sıcak vardı. Arzunun yakıcılığı ve özlemi ile nereye gitsem ter içinde kalıyordum. Onu görmeye çalışan gözlerime giren güneş, sivri bir uç, soluyan bir dil gibiydi. Anımsıyorum. Arzum sıcaklığın içinde eriyordu ve kentin üzerinde beyazlığı kör edici sema yıkılır gibiydi. Özlemle Medinet-üz Zehra'nın pırıl pırıl hisarları üzerine yıkılır gibi.

Sonra onu yavaş yavaş unutmaya başladım. Benim için, gizlice ortaya çıkarttığı hatları, diğer örtülü kızların çizgilerine karışmıştı. Onu aramaz oldum.

Bu kez ağustos ayında, bir başka genç kız, Fronilde, Subh'un hizmetçisi bir Vaskonyalı. Karpuzların bu mevsimde olgunlaştıklarını, sardalyaların bollaştığını, armutların reçellik olduklarını söyleyerek beni tavladı. Fronilde ile ilişkimizi öğrenen kardeşim, birkaç kez yatağına beninişim gibi girmişti. Bunu bana ihanet etmek için mi yoksa onun yanında ne hissettiğini anlamak, kendisininmiş gibi başkasının sevgisini duymak için mi yaptığını bilmiyorum. Kız, şu ya da bu seferinde benden zevk aldığını söylediğinde ona, benim olduğumu sanarak benim kopyamdan bu zevki aldığını söylüyordum. Fronilde bana inanmadı çünkü ister giyinik olsun ister çıplak, Abdullah ben oluyordu ve bizden başkasının, ikimiz arasındaki farkı anlaması olanaksızdı. Zaten Abdullah ona bakış tarzı, bazı sözcükleri kullanış biçimi, suskunluk süremiz, sırtımızdaki bir ben gibi farklılıklarımızı anlamasına fırsat vermiyordu. Kızı kovduğum gün, o da ilgisini kesti. Böylece kız tek bir kişide iki sevgili birden kaybetti.

Annemin arkadaşı olan zenci harem ağası Luna, sarayın içinde Fronilde ile sevişmemizi engellemişti. Çalışmaktan ve savaşmaktan yorulduğumu görüp:

—Kadınların göbeğine fazlasıyla alışanlar, kendi kendilerini veya dünyaya açılan yolu bulamazlar, demişti. Fazla tatlılık, sineği balda boğar. Annemin arkadaşısı olan genç harem ağası Crepusculo da beni bir kenara çekerek şöyle demişti:

—Kadınların koynunda saklanamayan sırlar, sır değildir. Hayatın zevkleri *fakıhların* sözünü ettikleri zevkler değil, hayvansal zevklerdir. Bugünden itibaren benim açık saçık sözlerim seni eğitmiş olacak.

—Ne gibi eğitim?

—*Istibra*'ya* göre, işedikten sonra sol elinle penisini bir duvara veya taşla sürterek temizlersin... *Cünüb*'e göre, bir erkek bir kadınla birleştiğinde yıkanmak kadına düşer, erkeğe değil.

Luna araya girdi:

—Delikanlı, kadının ay halinde de onu sahiplenebilir ancak göbeğinden dizine kadar olan kısım dışında çünkü ay hali, erkeğin arzularını köreltir, sütü ekşitir, yiyeceği bozar.

Crepusculo ekledi:

—Anüs'ün temizlenmesinde sadece üç parmak kullanılmalıdır. Peygamber Süleyman bize her şeyi öğretti, nasıl büyük aptes yapılacağını bile!

Luna karşı çıktı:

—Cennette oturanların kışları yoktur çünkü kış, aptes etmek için yaratılmıştır. Cennette aptes edilmez.

Crepusculo dedi ki:

—Bilene göre cennet, ahu gözlü huriler ile doludur. Bu yaratıkların yüzleri sarı, kırmızı, beyaz veya yeşildir, vücutları safran, amber veya misktir ya da öylesine saydamdır ki kemikleri ve ilikleri görülür. Hurilerin göğüslerinde, ait ve âşık oldukları kocalarının adları yazılıdır. Yetmiş tülle sarılı huriler, doğal ipekten kirpikleri kaşları ve saçları dışında, tüysüzdürler.

* Dinen erkeğin işedikten sonra cinsel organını temizlemesi —ç. n.

—Annem demişti ki, cennetteki huriler, gerçek Hıristiyanları düşlerine girerek Müslüman etmişler, diye geveledim.

Crepusculo devam etti:

—Bilene göre, her erkeğin yetmiş yatak odası, her odada yetmiş yatak, her yatakta bir huri varmış. Erkeğin seviştiği her huri bakireymiş. Erkeğin istekli hali sonsuza kadar sürermiş. Çiftleşenlerin bedenleri her zaman genç ve güzelmış ve orada ne işeme, ne aptes etme, ne aybaşı ne de dölleme varmış. Yeryüzünde bazı zevkleri yasaklayan Allah, cennette izin veriyor.

—Bana anlatıldığına göre, halife yetmiş yatak odasının mahremiyetinde bir bakireden daha mahçupmuş. Ve yüzünden neden hoşlanıp neden hoşlanmadığı, tek söz söylenmesine gerek kalmadan anlaşılırmış, dedim.

Luna araya girdi:

—Yaşlı ve çökmüş de olsa Halife El-Hakem ile bir yatağa girmek hoşuma giderdi. Bir yaşlı körün bekâretini bozmuş olan ve bundan gurur duyan birini tanıdım. Ne erkek ne kadın olan ve yeryüzünde olsun, gökyüzünde olsun cennetin dışında bırakılan zavallı bizler! Başkalarının yatak bekçiliğini yaparak, yaşama-ya da ölmeye de hiç hevesli olmayan bizler!

Crepusculo:

—Unutma ki, diye hatırlattı, Allah'ın, Diriliş Günü yüzlerine bakmayacağı yedi türlü insan var ve oğlancılar da bunların arasında bulunuyor. Peygamber, zina işlerken kadın duruşuna giren erkekleri de, erkek gibi davranan kadınları da lânetlemiştir. Unutma! Bir erkek, bir erkekle her çiftleştiğinde, Allah'ın tahtı sarsılır. Öbür dünyada nice hakarete ve nice işkenceye uğrayacaklarını ve yeniden dirildiklerinde bir domuz veya maymun biçimine gireceklerini hatırla!

Luna sözünü şöyle bitirdi:

—İyice tarttıktan sonra böylesi korkunç koşullarda ö-

leceğime, içimdeki hayvansı arzuyu öldürmeyi yeğlerim. Şimdi artık cennet ile cehennemi birbirinden ayıran beş yüz yıllık bir mesafe olduğunu ve ermişleri cennete sokan sekiz kapının hiçbirinden geçemeyeceğimi biliyorum.

Medinet-üz Zehra'da hareme bekçilik eden, gerek özel gerek resmî hayatında halifenin yanından ayrılmayan, sarayın yüksek görevleri kadar hizmetçilik işlerini de gören, iri yapılı, kadınsı sesli harem ağaları çok ilgi mi çekerdi. Aralarından çoğu, daha çocukken Endülü's'te iğdiş edilmişti ya da Pachina limanında Yahudiler tarafından satın alınarak ameliyat edilmek üzere Luce-na'ya götürülen delikanlılardı. Esirler Arapça ve Latince öğrenmeye çalışırlar ve aralarından bazıları din değiştirerek Müslüman olurdu. Bunlara *Yakut*, *Bedir*, *Necat*, *Yumn* gibi isimler takılırdı. Bu son derece dikkatli kişiler, sarayın kapılarına, kadınların yataklarına bekçilik ederler, kadınların davranışlarını gözlemlemek ve saflıklarını korumak da onlara düşerdi.

Merakımı çekerlerdi çünkü ne erkek ne de kadındılar. Aralarından bazıları çok kıskanç, çabuk öfkelenen, pinti ya da en ufak karşı koymada veya aç bırakılmada avaz avaz bağırان kişilerdi. Daha genç olanları, köse ve hassas halleriyle, güzeldiler: on dört, on beş yaşlarındaki genç kızların vücutlarına sahiptiler. Aralarından bazıları, halife hayattayken hatta öldükten sonra bile azat edilip, azatlı olur hatta köle satın alabilirlerdi. Onlara, konuştuklarında veya yürüdüklerinde, baktığımda düşünürdüm: erkek veya kadın, bunlar erkek veya kadın gibi sevişebilirler mi? Nerede ibadet ederler? Kadınlara ayrılan kısımda mı yoksa erkeklerle mi? Doğuştan mı böyleydiler? Onları başkaları mı iğdiş etmişti yoksa bu işi kendi kendilerine, sapık oldukları için mi yapmışlardı? Henüz çocuk olanlar, ileride âdet görecek ya da sakal sahibi olacak mıydı? Silahları mı olacaktı yoksa ipek giysileri mi, mücevherleri mi, peçeleri mi?

Bir gün harem ağası Crepusculo:

—Bütün kadınlar senin, dedi. Meralarına git ve istediğin kadar otl.

Böylece kafeslerin arasından gözetlememe, halifenin artık istemediği, gözdeleri olmayan kadınların odalarından geçmeme izin verdi. Saraya yakın bir ozana atıf yapılarak:

—Ara sıra zıfafa tatmayan iyi bir aziz olamaz, dedi.

Harem ağası Luna, bendeki kösnüllüğü fark ederek uyardı:

—Kaçak birleşmeler, çöldeki kum tepeliklerinde yürümek kadar tehlikelidir, çünkü insan sonunda kaybolur.

Crepusculo ise şu tavsiyede bulunuyordu:

—Yoksunluktan ötürü, döllemenin beyine zarar vermemesi ve çürümüş bir maddeye dönüşmemesi için ona canlı bir hediye verir, pazardan genç bir köle getiririz.

Luna, Crepusculo'ya dik dik bakarak:

—El Hasan bin Dhahwan demiş ki “zengin ve soylu çocukların yanına oturma çünkü yüzleri bakirelerininkini andırır ve kadınlarınkinden daha çekicidir”, dedi.

Sonra beni elimden tutarak kitapların bulunduğu odaya götürdü. Halifenin kütüphanesine girdiğim günden itibaren, haremın çekiciliğinden uzaklaşmaya başladım ve El Hakem'in Şam'da, Bağdat'ta, Kahire'de, İskenderiye'de bulduğu eski ve nadir kitaplardan yeryüzünün sırlarını okumayı öğrendim. Kitap isimleri kırk dört kayıt defterine yazılmıştı ve kentte yüz altmış kadın, kitapları yeniden yazıyordu. Daha sonra, kendi gözlerimle sarayın kütüphanesine, halifenin *Medina*'da özel hekimi Ebu el Kasım'ın, Ebu Kasis'in ve Kurtuba'daki bitkilerin uzmanı ve aynı zamanda *Kurtuba Takvimi*, *Dölüt Nesli Kitabı*, *Hamile Kadınlar ve Yeni Doğmuşların Bakımı* kitaplarının yazarı Arid bin

Sad'ın geldiklerini gördüm. Bazı zamanlar dilbilimci El Zobeydi gelip yanıma oturuyordu. Medinet-üz Zehra'da bir evi vardı. Yirmi yıl sonra Kurtuba'ya döndüğünde bir eczane açan Ömer bin Yunus da gelenler arasındaydı. I.Abdurrahman'ın mısraları, okurlar arasında ünlüydü. "Sen de ey palmiye ağacı, bu dünyada yabancısın."

O tarihte İbni El Alcutia bana dilbilgisi, Ebu Ali Halib şiir ve Arapça atasözleri, El Hadrani de parşömen yapımı öğretiyorlardı. Kütüphanede anlatılana göre dokuz yüz yetmiş bir yılında, Barselona Kontu II.Borrell'in elçileriyle birlikte, aslen Aurillac'lı Gerberto adında, Santa Maria de Ripoli Manastırı'nda Piskopos Vich Haton yönetiminde *quadrivium** tahsil etmiş yirmi beş yaşında bir genç de gelmişti. Kont Borrell'in elçileri hediyelerle geri döndüklerinde bu adam, büyü sanatını, usturlap bilimini, abaküs kullanmayı ve dokuz Arap sayısını öğrenmek üzere Kurtuba'da kalmıştı. Ancak yaygın söylentiye göre, aslında yıldız bilimini, kâhinlik sanatını ve Mısırlı büyücü Neptanebus'un okuyup üflemelerini öğrenmek niyetindeydi: çünkü büyücü olmak istiyordu.

Yıllar sonra bile onu hâlâ kent bahçelerinde abasküsünün tozunu alırken görürlerdi. İsteği üzerine bir marangoz tarafından yapılan abasküsünün yirmi yedi hanesi vardı ve bu sayede sonsuz sayıları bölüyor ve çarpabiliyordu. Paris'teki bir kilisede, Deccal'ın ve bin yılında kıyametin geleceğini dinlemiş olan ve *trivium* da usta olan Abbon de Fleury ile dolaşırdı.

İşte anne ve babası Yahudi Kapısı'na yakın semtte doğmuş olan Yunus İbni Gabirol'u bu tarihte tanıdım. Yunus, Arapçadan uyarladığı şiirlerini İbrani ölçüsüne göre yazıyor ve aynı zamanda dilbilgisi, felsefe ve tıp okuyordu. Hocalarından biri, Kurtuba'ya esir olarak gel-

* Ortaçağda aritmetik, müzik, geometri, astronomi bilimleri dördlüsü -ç. n.

miş ve III.Abdurrahman döneminde kurulmuş olan Yahudi okulunda din dersi veren haham Moşe Hanok idi. Beraberce kaç kez kenti çevreleyen surları dolaşmıştık. Yedi demir kapının önünden geçerken Endülüslü şairlerin tarihini yazmaya niyetli olan İbni Faradi'den söz etmişti.

Kurtubalı Yahudiler Babilli Yahudi yöneticilerle ilişkideydi. Talmud, Halakha ve kendi kökenleri ile ilgili danışmalarda bulunurlardı. Bu Yahudi yöneticiler bir süre sonra *yanıtlarını* verirlerdi. "Tevrat'ı okuyan üç mısradan azını okumamalı. Okunup tercüme edilebilen sözcükler olduğu gibi, okunup tercüme edilemeyen sözcükler vardır. Sefarad, ilk tapınağın yapıldığı, Yeruşalim'den sürgün gidilen günden bugüne kadar Tevrat'ın yayınlandığı yerdir." Her cumartesi, gün doğumundan gün batımına kadar, Yunus İbni Gabirol'un haham ve müridleri okumak üzere toplanırlardı. Aralarında erkek gibi giyinmiş, yirmi yaşından küçük, orta boylu; müte nasip, açık tenli, çekik iri gözlü bir kadın, güzelliği ile dikkatimi çekmişti. Bu, nişanlısı Orecetiha-Levi idi.

O tarihte, Yunus İbni Gabirol, III.Abdurrahman ile oğlu II.El-Hakem'in özel doktoru olan Ebu Yusuf Hasday bin İshak bin Şaprut'un ziyaretine giderdi. Hasday bin Şaprut aynı zamanda yeryüzünün her yerinden Endülüs'e gelen ticaret mallarını ve diğer ülke krallarının halifeye gönderdikleri armağanları denetleyen gümrüklerin genel müfettişiydi.

Dokuz yüz kırk yedi yılında, Bizans İmparatoru VII.Konstantinos Porfirogenitos (kırmızı somakide doğmuş adam) diplomatik bir heyet aracılığı ile Endülüs halifesine armağan göndermişti: Orosius'un *Historiarum libri septem*'i ile Diosvorides'in *De materia medica* (Tıp Üzerine) adlı kitapları. Bu kitapta nefis bitki resimleri vardı, ancak Hristiyanlar ile Müslümanlar arasında Yunanca bilen olmadığı için, İmparator bir de çeviri

yapması için Nicola adında bir keşişi göndermişti. Hasday İbni Şaprut, keşiş Nicola ile işbirliği yaparak bitkisel deyimleri Arapçaya çevirmişti. Aynı Hasday *triacca* adlı ilacı bulmuştu. Ünü o denli yayılmıştı ki, Kraliçe Toda de Pamplona'nın isteği üzerine Navarra kralı I.Sancho'nun şişmanlığını tedaviye gitmiş, bu hükümdara otlar içirerek, son gücüne kadar Pamplona'dan Kurtuba'ya yürümeye zorlayarak zayıflatmıştı.

Kitapların yanı sıra Abdurrahman'a bir Yunan ölünün küllerinin saklandığı bir vazo göndermişti. Vazonun üzerindeki resimde Kharôn bir kayığa oturmuş, çevresi insan ruhlarını temsil eden kanatlı resimlerle dolu, Hermes ise sol elini ölü bir kadının parmaklarını tutmak için uzatmıştı. Halife uzun süre ölü kadını seyretmiş ama başına gelen felaketi anlamamıştı.

Bir gün, Hasday İbni Şaprut, Hazar ülkesi adı verilen bir Yahudi Krallığı'nın varlığını öğrendi. Gabales yöresinden biri Mar Saul diğeri Mar Jozef adında iki adam, Hazar ülkesinden gelen Mar Amran adında kör bir Museviye rastladıklarını anlatmışlardı. Hasday, diaspora âleminde Yahudilerce yönetilen ve oturulan bir krallığın var olduğu düşüncesiyle heveslenerek, bir mektup yazıp İbni Gabirol ile Hazar Kralı Yusuf'a göndermişti. İbni Gabirol'un görevini yerine getirmek için, Kurtuba'yı Konstantiniyye'den ayıran 270 millik bir yolu kat etmesi daha sonra da Konstantiniyye'yi Hazar Krallığı'ndan ayıran sularda onbeş gün seyretmesi gerekiyordu.

Hasday mektubunda, Hazar Kralına Seferad adında bir ülkede yaşadığını ve başkentinin Kurtuba, halifesinin de, III.Abdurrahman olduğunu yazıyor ve Hazar ülkesinin büyüklüğü, surlu kentleri, asker sayısı, aşiret sayısı, adaletin uygulanış biçimi hakkında sorular soruyordu. Aynı mektupta itiraf ediyordu: "Şanımızı yitirdik, sürgündeyiz ve 'her ulusun kendi krallığı var ama

sizin yeryüzünde bir anıtınız yok' dendiğinde verecek yanıt bulamıyoruz.”

İbni Gabirol bir Nisan sabahı yola çıktı. Yolda, Kurduba köylerinde kavunları, üzümeleri ve incirleri gördü; leyleklerin kuluçkaya yattığını ve atmacaların yumurtalarını kırdıklarını gördü; kabak ve pirinç eken köylüler, patlıcanların yerlerini değiştiriyor, palmyeleri buduyor, yaseminleri dikiyordu. İki yıl sonra, yorgun, zayıflamış, saçları zamanından önce ağarmış halde döndü. Aralık yani *Dayanbar* (Decembre) denilen aydı, badem ağaçlarının, nergislerin, ve biberlerin çiçek açtıkları, sarnıçların suyla dolu olduğu, gübrelenmiş bahçelere haşhaş, sarmısak ve dolmalık biber ekildiği mevsimdi. Efsane krallığı bulamamıştı. Konstantiniyye'ye vardığında, İmparatorun tifodan veya gelini Teofano'nun hazırlattığı zehirden öldüğünü öğrenmişti. Artık ülkede acımasız bir kadınla evlenmiş olan genç ve yakışıklı II.Romano hüküm sürüyordu. Gabirol orada, VII.Konstantin'in hastalıklı bir adam olduğunu, içine dönük yaşadığını, bu yüzden kendisini yazmaya, resim yapmaya ve harika bir kütüphane kurmaya vermiş olduğunu ve binlerce altın sarfederek kitaplar, anmalıklar, tablolar ve mozaikler topladığını öğrendi. Kitaplarından ikisi, *De cerimoniis aulae byzantinae* ve *De administrando imperio* çok ün kazanmıştı.

Hasday bir ikinci mektup gönderdi, bu kez Nicias Melisurgos adında bir Yunan tacirin aracılığı ile. Adam, İmparator I.Otto ile İvrea Markisi Berengar'ın elçiliğini yapıyordu. Mektubun Hazar Kralına ulaştırılmasını istiyordu.

Yunus İbni Gabirol, Müslüman İspanya'ya Seferad, Hristiyan kuzeye de Edom adını vermişti. Hazar krallığından çok, Nicias Melisurgos'un sözünü ettiği ve adı Moises olan Girit mesihine ilgi duyuyordu.

—Mesih Moises, Yahudileri Girit'ten çıkartmak için

gökyüzü tarafından gönderildiğini iddia ediyordu. Onları inandırmak için, önceki hayatında onlara Kızıl Deniz'i geçirttiğini söylüyordu, diye bana anlatmıştı İbni Gabirol, Guadalquivir kıyılarında dolaştığımız sırada. Müridlerine neleri varsa terk etmelerini söylemiş çünkü Mesih'in çağında paraya gerek kalmayacakmış. Erkeklerin, kadınların ve çocukların, Vaad Edilmiş Topraklar'a gitmek için denizi geçtikleri gün gelmişti. Bir yükselikten kendilerini suya ve kayalıklara atmış kemikleri kırılmış ya da boğulmuşlardı. Bu çılgınlığa tanık olan balıkçılar ve Hristiyan tacirler, dalgaların arasında boğulmak üzere olan birkaç kişiyi kurtarmışlar ve diğerlerine, kendilerini atanların sonu konusunda uyarıda bulunmuşlardı. Geriye kalanların öldürmeye kalkıştıkları Mesih'e gelince, ortadan kayboluvermişti.

—El Hakem'in kütüphanesinde bulunan kitaplar arasında Beato de Liébana'nın *Commentarius in Apocalypsin* adlı kitabının bir kopyası vardı. Bu keşiş, yeryüzü çağlarının sayısının altı olduğunu ve altıncı yaşı sekiz yüz otuz sekizde İspanya'da biteceğini söylüyordu ama o yıl, kıyamet kopamadan son buldu, dedim Yunus'a. Daha sonraki bir açıklamasında Beato bizlere, Tanrı'nın doğumu ile İsa'nın ikinci gelişi arasında bin yıl geçeceğini söyleyenlere inanmamızı çünkü bu insanların sapkın Cerinthus gibi düşündüklerini söyledi.

—Bu Beato de Liébana kimdi?, diye sordu Yunus.

—Kurtuba'lı din adamı Paulo Alvaro'ya göre, Beato, San Martin de Turieno'lu bir keşişti ve *Vahiy Kitabı*'nın, bütün kitapların anahtarı olduğu inancı ile kıyamet hakkındaki yorumları yazmıştı.

—Beato hakkında başka ne biliyorsun?

—Kurtuba Piskoposu Don Juan'ın anlattığına göre: Beato'nun en büyük düşmanı Piskopos Elipando, Toledo'lu Beato'nun Ordona'ya dünyanın sonunun geldiğini bildirdiğini ve halkta korku yarattığını ileriye sür-

müştü. Kısa süreli bir oruçtan sonra acıkan Ordona “Yiyip içelim, öleceksek yararlanmaya bakalım”, diye bağırmıştı.

—*Vahiy Kitabı* ile büyülenmiş biri olarak bu eseri meydana getiren Yunan Yahudisinin hayatını ve serüvenlerini yazmayı düşünüyorum, çünkü o da tıpkı benim gibi diaspora Yahudisi, o da benim gibi, benim şimdi yaptığım gibi, bir erkeğe tapınıldığı bir çağ yaşadı.

—İlahiyatçı Yuhanna, Hristiyanlığın ilk yüzyılında öldü, dedim. Yedi borusunun sesi gelecekte de yankılanacak.

—Tanrı’nın Yuhanna’ya bildirdiği gibi bu çağ bininci yılın başında bitecek, dedi, Yunus.

—Tanrı’nın katına çıkabilmek için önümüzde sadece birkaç yıl var, dedim gözlerimi ona dikerek.

—Kitapta yedi mühürün, yedi kilisenin, yedi âfetin, yedi sayılı görme’nin ve yedi sayılı olmayan görme’nin, yedi başlı canavarların ve ölümünden Deccal olarak dönecek Neron’un adının İbranice karşılığı olan altı altı altı sayısının anlamını çözmek isterdim, diye itiraf etti Yunus.

İşi şakaya vurarak:

—Kuzeydeki Hristiyanlar için Deccal, El Mansur’dur dedim. Onun saltanatı sırasında, kurban edilmişlerin kanı İsa’nın kanına karışacak.

—Tarihin anlattığına göre Yuhanna Peygamber’in Efes’teki çevresine dahilmiş ama İsa’nın müridi ile kıyametin peygamberi aynı insansa, kıyamet günü kendisine bildirildiğinde çok yaşlı olmalı.

—Eskiler, Çarmıha Gerilme olayından sonra Merem Ana’nın Efes’te Aziz Yuhanna’nın gözetiminde küçük bir evde yaşadığını anlatır, dedim. Aziz Yuhanna’nın da Roma İmparatoru Neron veya Domitien tarafından Patmos Adası’na sürüldüğünü...

—Yeryüzü azizlerin bedenleriyle dolu ve İlahiyatçı Yuhanna'nın da yattığı bir yer olmalı; bu günden itibaren çukurları, lahitleri, mezarları arayacağım. Bulduğumda kıyametin yaklaştığına işarettir, dedi Yunus.

Öğrenim arkadaşlarımdan arasından bazı Müslümanlar, uzun saçlarını ortadan ayırıyor, sularını altın kupalardan içiyorlardı; diğerleri kısa saçlıydı ve billur bardaklarla su içiyorlardı, *Kara Kuş* denilen müzisyen Ziyab gibi. Bir bilgin bize, şimdi Endülüs denilen ve üç denizle – Akdeniz, Karanlık Deniz ve İngilizlerin Denizi – çevrili Hispanya'nın üçgen biçiminden söz ediyordu. Bize, ülkenin Okyanus'a yakın Cuervo Kilisesi'nden Venüs Dağı'nın bulunduğu Cádiz'e, altın tapınak kenti Santiago'dan iki tepe üzerine kurulu Almeria'ya kadar uzandığını anlatıyordu.

Bize gelince, yiyeceğimiz un çorbası ve mevsimine göre et, tavuk ve balıktan ibaretti. İlkbahar ve yaz Almunecar'ın kayısılarını, şeftalilerini, portakallarını ve limonlarını, Raya ve Malaga'nın elmaları ile incirlerini tadıyor, geceleri de kavun yiyorduk. Annemin en sevdiği yemek *asida* – mevsim sebzeleriyle yapılan unlu çorba – olduğu için Kurtuba hanlarında bu yemeği arardım.

İşte Müminlerin Emiri II. El Hakem'in, şarkılar söyleyen ve bir delikanlı gibi giyinen ve *Cafer* ya da Şafak diye çağrılan, Vaskonyalı dilber Zubh'dan olma beş yaşındaki oğlu için bir eğitmen araması bu döneme rastladı. Ayda onbeş altına Muhammed İbni Ebu Amir'i yani geleceğin El Mansur'unu tuttu.

Halifenin sarayının, dışarıya açılan ama harem kadınlarının çıkmalarının yasak olduğu beş kapısı vardı. Dağ suları kurşun borularla saraya gelir ve Zubh'un dudaklarına altın ve gümüş kupalarla sunulurdu. Bana gelince susuzluğumu bir çeşmeden giderirdim. Büyük Caminin kapısı Bab-ı Cami, halifelerin cuma namazları-

na gittikleri halılarla kaplı yola açılırdı. II.El Hakem Büyük Cami'de ibadet eder ve zaman zaman oğulları ona eşlik ederlerdi. Büyük Hıristiyan kilisesinin yerinde yükselen Cami, her halife devrinde büyütülmüş ve bugünkü ihtişamına kavuşmuştu. Yapımı ve büyütülmesi için binlerce altın sarfedilmişti çünkü mihrabı ve mermer sütunlar üzerindeki kemerlerin temeli imandı.

Kurtuba'yı uzun ve kalın surlar çevrelerdi, arkalarında bahçeler, saraylar, camiler ve Guadilquivir kıyılarında inşa edilmiş evler vardı. Yirmi bir adet varoşundan her birinde cami, çarşı ve hamam vardı. Müslümanlar surların içinde, Hıristiyanlar dışında yaşırdı. Merkezde, yüksek ve sağlam surların koruduğu *Kasaba* bulunurdu. Yedi kapı, Hıristiyan Kuzey'e sefere çıktıklarında ordulara geçit verir, yedi kapı da kente açılırdı. Aralarında *Yahudi Kapısı* da vardı ve şair Ebu Amir bin Kuhay, bu kapı için şunları yazmıştı: "Yahudi Kapısı'nın yanında Ebu el Hasan'ın yıldızının söndüğünü gördüler. Onu, kapılarının önünde emirler yağdırırken gördüklerinde onu Yusuf sanmışlardı."

Kurtuba'nın basit halk tabakası, meyveliklerde gezdi. Başka ülkelerden getirilen ağaçlar ve bitkiler arasında insanlar ilk kez narı keşfettiler. Ancak Kurtuba'nın hiçbir bahçesi, geceleri siyah yaseminlerin gündüzleri diğer çiçeklerin güzel kokular saldıgı Dimaxq Sarayı'nın bahçesi ile kıyaslanamazdı.

Kent pazarında doğal ürünler kadar insan elinden çıkma mallar da bulunurdu. Çoğu katır sırtında, Endülüs'ten ya da daha uzaklardan gelirdi. Pazar, fethedener ile fethedilmişlerin karşılaştıkları yerdi.

Bir öğleden sonra, ikimiz, El Semahi İbni Malik el-Celluni'nin yaptırdığı on yedi kemerli köprüünün üzerinde durmuş nehri seyredirken, Müslüman arkadaşım El Razi:

—Guadilquivir süt gibi sakın akıyor, dedi.

—Bunu nasıl başarıyor? diye sordum.

—Bunu yalnız Allah bilir.

—Allah'ın olduğunu nasıl anlarsın?

—Tasarılarımı bozmasından, annen aksini iddia etmezse.

—Ne demek istiyorsun? dedim. Annem hiçbir şey iddia etmez, buradan uzakta yaşıyor.

—Demek istiyorum ki, annene saygı gösteren Hıristiyanlar azizler, kadınlar ocağı adını taktıkları İslam cennetinden nefret etmezlerse! Sonsuz letafetlerle, güzel gözlü hurilerle, yakışıklı delikanlılarla dolu bu cennet ruhlarını görünür biçimde rahatsız ediyor. Annen haremlerden ve müezzinin ezan okumasından nefret ediyor.

Sitem ederek:

—Annem mutlaka ölmüştür, dedim.

—Kalbinde yaşıyor ya! dedi.

SEKİZİNCİ VAHİY

Efsaneye göre, Toledo'da Kral Rodrigo'nun (kendi kös-nüllüğü yüzünden delirmiş, Kont Julián'ın ihaneti yüzünden yenilmiş, Allah'ın kılıcı ile öldürülmüş ve Şeytan'ın kurnazlıkları ile cesedi kaybolmuş kralın) hüküm sürdüğü dönemde, yirmi dört sürgü ile sürgülenmiş bir ev varmış. Geleneğe göre, her Vizigot kralının içeride ne olduğunu görmeden önce, bir sürgü daha yaptırması gerekirmiş. Ama Kral Rodrigo, içeride ne olduğunu görmeden sürgüyü yaptırmak istememiş. Kapının açılmasını emretmiş ve içeride Arapların resmini görmüş, resmin üzerinde de şu yazı varmış: "Bu kapı açıldığında, burada tasvir edilen adamlar bu ülkeye girecekler."

Bir başka söylentiye göre, krallar, içinde bir sandık bulunan bir eve sahipmişler ve bu sandıkta, üzerine yemin ettikleri İnciller bulunurmuş. Bu ev, bir kral öldüğünde, içeriye adı yazılsın diye açılırmış. Rodrigo bunu yapmamış, tacını kendi kuşanmış, daha sonra evi ve sandığı açmış ve sandıkta omuzlarında yayları, kafalarında sarıkları ile Arapları gösteren bir resim bulmuş. Sandığın tahta kısmında şunlar yazılıymış: "Bu ev açılıp bu resimler bulunduğunda, bu resimde görülen insanlar İspanya'yı işgal edip ona hükmedecekler."

Kurtuba, münkir Muget, Mugeid ya da Moguits el-Rumi komutasındaki yedi yüz süvari tarafından kolayca alındığında, Müslümanlar arasında yaşamak üzere kalmış Hristiyanlar, geniş bir din özgürlüğüne sahip oldular, kiliselerini, rahiplerini ve dinsel törenlerini muhafaza

ettiler. Kilise korocuları, dinsel şarkı yazıcıları ve müminler, hiçbir değişiklik olmadan dinsel ayinlere katılmaya devam ettiler, çünkü rahip, piskopos ve diğer din adamları yerlerini korumuşlardı. Barış döneminde, ölülelerini hiçbir zorluk çekmeden dışarı çıkartabiliyor ya da ayin alayında azizlerin anmalıklarını dolaştırabiliyorlardı.

Soylu olsun esir olsun pek çok Got, gelişebilmek ya da özgürlüklerini korumak için işgalcilerin dinini benimsemişti. Hıristiyanların okumuş olanları Sarayda, deniz kuvvetlerinde hizmet veriyor veya belediye başkanı, ölçü denetleyicisi gibi görevlerde bulunuyordu. İşgalcinin dilini konuşmaya ve yazmaya başladıklarında Latinceyi ve kendi dillerini ihmal ettiler. Bazıları, efendilerinin âdetlerine harfiyen uyarak, Hıristiyanlar kölelerden oluşan bir harem kurdular veya kendilerini oğlancılığa verdiler. Bir dönem geldi ki, Araplar gibi giyindiklerinden, girebildiği bir camide bir Hıristiyanın yakalanması, Muhammed'e hakaret sayılıyor ve cezası idam ya da el-ayak kesilmesi oluyordu. Meğer ki Müslümanlığı kabul etmiş olsun!

Yine de Ömer'in antlaşması, Müslümanlar, Hıristiyanlar ve Yahudiler arasındaki ilişkileri düzenliyor ve Hıristiyanlarla Yahudilerin çocuklarına Kur'anı öğretmemeyi, Müslümanları giyimde ve saç biçiminde taklit etmemeyi, eyerlenmiş ata binmemeyi, silah taşımamayı, kiliselerine haç takmamayı, sokak ve pazarlarda haç göstermemeyi, ayin alaylarında simgeler veya heykeller dolaştırmamayı, cenazelerde yüksek sesle ağıt yakınamayı ve mum taşımamayı şart koşuyordu. Bu düzenden şikâyetçi olanlar *muvalatlar* veya münkirlerdi. Bazıları din değiştirmekten pişman olsa da, hayatlarına mal olmadan İslam dininden çıkamıyorlardı. Dönmeliklerinden kuşkulanan Müslümanlar tarafından, köleler kadar hor görülüyor, hakarete uğruyor ve sarayda ya da tarlalarda çalışarak geçimlerini sağlıyorlardı.

Hristiyan papazlar inatla islam dinine karşı koyuyorlardı. Piskopos Eulogio'nun, Pamplona Manastırlarından birinde bulduğu bir el yazması kitapta, Hazret-i Muhammed'in kendi ölümünü bildiğini ve üç gün sonra meleklerin gelip kendisini dirilteceklerini söylediğini okumuş olduğunu anlatıyorlardı. Öte yandan, papazlar, işgalcilerin çok karılı oluşlarından ve bakire cariyelerle dolu cennetlerinden şaşkına dönmüşlerdi.

Kiliseye ilk kez girdiğim ve Piskopos II.Juan'ın ayini yönetirken yüksek sesle İncil'i okuduğu geceyi hiç unutmayacağım. İsa'nın tapınağından içim imanla dolu olarak ayrılmış, yolumun üzerinde giysilerimi muhtaçlara dağıtmış sonra Hristiyan mezarlığına gitmiş ve orada mezarların arasında günahlarımdan nedamet getirmiştım. Kendimden o kadar utanmıştım ki, Tanrı'nın adını zikretmeye cesaret edemiyordum.

II.Juan sayesinde, Arapların istilasından önce yaşamış azizlerin çilelerini ve Arapların baskılarını çekmiş Piskopos Fosforo, Mumolo, Saulo ve Valencio'nun öykülerini öğrenmiştim. Boğazı kesilen, ayakları bağlanan, başaşağı nehre sarkıtılan keşiş İsaac'ın öyküsünü de! İsaac'ın vücudu yakılmış, külleri suya atılmış, anmalıkları her halde kaybolmuş ama anısı kaybolmamıştı. Tabanos Manastırı'nın keşişleri onu aziz sayıyor ve çocukluğundan değil, anasının karnında bulunduğundan beri mucizeler yaptığı anlatılıyordu.

O tarihte tam bir şehit bolluğu vardı. Papazlar, Arapların düşmanlıkları ve ay sonunda istenilen ağır vergiler yüzünden çareyi, hastalık bahanesiyle evlerine kapanmakta bulmuşlardı. Güneş battıktan sonra, nefret ve kinle sokağa çıkıyor ya da bir lambanın titrek ışığında *İncil*'i ya da *Azizlerin Hayatı*'nı okuyorlardı; ya da üzüntünün ve korkunun pençesine düşerek diğerlerinin çektikleri çilenin acısını çekiyor ve şeref sahibi olmanın en emin ve en kısa yolunun eziyete katlanmak ve kutsal

bir ölüme ulaşmak olduğuna inanıyorlardı. Ölmediklerinde ise, eziyete uğramamaktan yakınıyorlardı.

Bir gece, Papaz Juan, annemin anısına, yaşlı bir Endülüslü kadınla beni çağırttı. Kadının bana verdiği Arapça ve Latince yazılmış notta, kentin batısında bulunan *El-Anbiri Hamamları*'na gitmem isteniyordu. Buluşma yerine gizlice gittim. Hamamlardan birindeydik. Papaz Juan bana Abdullah'ı sordu ve onu getirmemi istedi. Ruhunu kurtarmak istiyormuş. Kardeşimin Müslüman olduğunu ve annemi ihbar ettiğini söyledim. O günden beri birbirimizle konuşmuyorduk. Buluşmamızın asıl nedenini anlamıştım. Aziz Eulogio'nun anmalıklarının korumak isteği ile onların Oviedo'dan Kurtuba'ya taşınmasını istiyordu.

—Bu Aziz'in kemikleri tehlikede çünkü kenti yerle bir etmeyi düşünen El-Mansur, onlara saygısızlık edecek. Onları götürerek inancını kanıtlamış olacaksın.

—Şehit kime denir? diye sordum.

—Şehitler, Tanrımız adına Arapların elinde ölmüş erkekler ve kadınlardır. Aziz Eulogio gibi. Şehitler aynı zamanda, işkence döneminde yaşamış olsalardı imanları için ölecek olanlardır. Bunlar şehitlerin tacını başlarında taşımamışlarsa, Tanrı sevgisiyle dolu yüreklerinde taşımışlardır.

—Adları bilinmeyen şehitler var mı?

—Hayır. Onlardan biri olmak ister miydiniz?

—Hayır, diye yanıtladım.

Yanıtımı duymamış gibi Aziz Eulogio'nun Kurtuba'da doğduğunu, ailesinin inançlı Hıristiyanlar olduğunu anlatmaya başladı. İki kız kardeşi vardı, Niola ve Anulona, bunlardan ikincisi, Anulona, kendisini Tanrı'ya adamıştı. Boyu küçük ama ruhu büyük Aziz, genç yaşından itibaren Kutsal Kitabı incelemeye başlamış ve papaz çömezi olmuştu.

Juan anlatmayı sürdürdü:

—Aziz Eulogio, Katalonya'ya, Pamplona'ya ve Saragosa'ya, yitirdiği erkek kardeşlerini aramaya gitmişti. Seneca'nın ve Lucano'nun memleketi olan Kurtuba'ya döndüğünde, üç kitabın Latince yazılmış nüshalarını getirmişti: Vergilius'un *Aeneis*'i, Horatius ve Juvenal'in *Yergiler*'ini ve Aziz Augustin'in *Tanrı'nın Kenti*'ni.

—Eulogio, Azize Flora ile Azize Maria'nın bulundukları bir hapishaneye kapatılmıştı. Hapiste yattığı sürece oradakilere metrik sistemin gizlerini öğretmişti, diye ekledim, annem Adosinda'nın anlattıklarını anımsayarak. Sekiz yüz elli bir yılının yirmi dört kasımında Flora ve Maria şehit edildiler.

Piskopos Juan ekledi:

—Acı ölümleri hakkında Aziz Eulogio, Paulo Alvaro'ya şunları yazmış: “Sevgili kardeşim... bizim çabalarımızla yetişen bakirelerimiz, genelde söylendiği gibi, gözyaşları arasında, şehitlik mertebesine ulaştılar. Kili-se, edindikleri bu onurdan mutluluk duyuyor.”

Sözünü kestim:

—Paulo Alvaro, Endülüs'lü Hıristiyanların dillerini ve dinlerini bilmeyişlerinden şikâyetçiydi.

—Onları iyi ölmeye teşvik ederdi. İmanları için ölmeye giden müminlere gider ve Efendimiz Tanrı'ya adanmış ölümlerine saygı gösterirdi. Onlara “Düşmana karşı savaşmaya giden İsa'nın askerleri” derdi.

Bu konuşmadan sonra birbirimizden ayrıldık.

Bir başka öğleden sonra, çok dindar bir bakire olan güzel yüzlü, sessiz, sakin Maria Sabarico'nun evinde karşılaştık. Kızın babası aslen Sevilla'lı bir Müslüman, annesi Kurtuba'lı bir Hıristiyan idi. Piskopos Juan'ın bana daha sonra söylediklerine göre, kız babasından gizli gerçek dine geçmişti.

—Eulogio başpiskopos olarak Toledo'ya atanmıştı ama piskoposluk makamına oturmasını Tanrı engelledi, Şehitin tacını Kurtuba'da aramaya koyuldu, diye an-

lattı Juan, aslında çocukluk arkadaşım olan Maria Sabarico'nun hayran bakışları arasında.

Maria açıkladı:

—Bir Müslüman kadının kızı olan Leocricia evine sığınmıştı. Kızkardeşi Baldegotona ile birlikte ruhen Hıristiyanlardı. Leocricia'nın da anmalıklarını götürmeliyiz.

Juan devam etti:

—*Kadı* olan babası, Aziz Eulogiö'un kızını evinde sakladığını öğrendi. Evini askerlere kuşattırdı.

—Aziz Eulogio sopalarla dövüldü, dedim. Bir harem ağası yüzünü tokatladı ve işkence odasına yollandı.

Maria heyecanla:

—Yerde diz çöktü, kollarını açtı, haç işareti yaptı, kısa bir dua okudu, boynunu cellada uzattı, kafası kopup yere düştü, ruhu gökyüzüne çıktı, diye ekledi.

Juan üzüntüyle:

—Araplar ölüsünü nehre attılar, dedi. Hristiyanlar kafasıyla bedenini sudan çıkarttılar sonra da Aziz Zoilo Kilisesi'ne götürdüler dedi. Aziz'in anmalıkları mucizeler yarattı. Şimdi Araplar, aradan yüz yıl geçtikten sonra, kalıntılarını mezardan çıkartıp küllerini Hristiyanlık yoluna dökmek istiyorlar.

Maria Sabarico benimle Oviedo'ya gelecek. Annesinin ölümünden büyük bir üzüntüye kapılan Maria, Piskopos'un istemesi üzerine, gerçek din uğruna ölmeye ve imanını kanıtlamaya hazırdı. Ertesi gece, Maria beni, *Havanit al-rihan*'da bir aktar dükkânında bekledi. Onu, her zamankinden güzel buldum orada. On yedi yaşında olmalıydı, Arapçayı ve *Alcamiya* dilini konuşuyor ve lavta çalıyordu. Kardeşimle benim âşık olduğumuz kızdı o, bunu çok iyi anımsıyorum.

O günden sonra, mayıs ayının Hristiyan yortusunda, yolculuğumuzu konuşmak için bir araya geldik. Başka günler, Kurtuba kırılarında turfanda elma ve ar-

mut toplamaya gidiyorduk. Ben elimin altındaki bu kızın aşkından yararlanmak istiyordum yoksa bu geleceğin şehidinin görüntüsüne tapmak niyetinde değildim. Ama benden uzaklaşır korkusuyla ona bir şey söyleyemiyordum. Birlikte arpa hasatına katılıyor, leyleklerin ve güvercinlerin dünyaya gelişlerine bakıyor, Kurtuba'lıların geyik ve ceylan derisinden parşömen yapışlarını izliyorduk. İçimde, bu dokuz yüz yetmiş yedi yılının, onunla geçireceğim tek yıl olacağı gibi bir önsezi vardı.

Bunu izleyen aylarda Aziz Eulogio'nun anmalıklarını kurtarmak ve nakletmek bahanesiyle gece gündüz onu görmeye gittim. Ancak ona aşkımı ne zaman ilan etmeye kalkışsam benden kaçıyor ve benden, bir bedeni olduğunu ve bir insan olduğunu hatırlatacak sözler duymaktan dehşete düşüyordu.

—Özgür bir kadın mısın yoksa bir köle mi? Kime aitsin? diye sordum ona bir sabah, fırıncılar mahallesine giderken.

—Kendime ve Gökyüzünün Efendisi'ne aitim, diye cevap vererek hemen uzaklaştı ve onu izleyeceğim ya da kardeşim Abdullah'ın emrindeki El Mansur'un askerleri pusuya düşürecek korkusuyla dönüp arkasına baktı.

O gün, Saray'dan dönerken halifeyi bahçede, yürürken dans edermiş gibi görünen bir filin üzerinde gördüm. Anlatıldığına göre fil üç yüz yaşındaymış. Yeryüzü cennetine yakın bir yerden gelmiş. Onu Kurtuba'ya getirmek için, günün birinde döneceğini vaad etmişler. Hayvanı sevip, okşamışlar çünkü yeryüzünün bu en büyük hayvanı sevilip, pohpohlanmaktan çok hoşlanır. Son derece üşüyen bir yaratık olarak, Endülüs ikliminde rahattı ve bağırsak koliti dışında hiçbir hastalığı yoktu. Filin ağzından iki uzun diş çıkmaktaydı; kimileri bunları put, aziz heykelcikleri, haç ve satranç taşı yapmakta kullanıyordu. Burun yerine, ikide bir döndürüp

salladığı ve ucunda nefes alıp, su içtiği iki delik bulunan bir hortumu vardı. Birden, herkesi güldürecek biçimde havuzdaki suyu çekerek oradakilerin üzerine püskürttü. Halife, canavar görüntülü hayvanın yarattığı eğlenceye aldırmayarak, filin sırtında Saraya girdi.

Maria Sabarico ile karşılaşmamızdan bir hafta sonra, Piskopos Juan beni gece vakti Aziz Aciscio Manastırı'na çağırttı. Bir mum ışığında ve kızın önünde, mucizevi anmalıkları almanın sırası geldiğini söyledi. Maria'nın gözlerini aradım ve kutsal kemikleri ertesi pazar getirmeyi vaad ettim. Günlerden çarşambaydı. Ancak bana bakış tarzından, bu işi Aziz Eulogio'ya bağlılığından çok kendisini hoşnut etmek için yaptığımı bildiğini anladım.

Kentteki bir olay planlarımızı bozdu. Hayatının akışı değişti: o da harem ağalarının isyanı idi.

Dokuz yüz altmış altı yılının bir ekim günü, İslam takviminin üç yüz altmış altıncı günü, El Hakem öldü. Altmış beş yaşındaydı. Ruhunu Allah'a, en sevdiği harem ağalarının kollarında teslim etti: Faik El Nizami ve Şevdhar Kardeşler.

Baş haremağası Faik El Nizami esvapçı başı ve ipek halı imalathanesinin yöneticisi idi. Diğeri de kuyumcu başı ve şahin yetiştiriciydi. Her ikisi de haremının muhafızı idi ve emirlerinde Alkazar kapısına kayıtlı bin köle vardı. Sarayın başka subaylarına ve harem ağalarından oluşmayan muhafız alayına kumanda ederlerdi.

Veliaht Prens Ebu I.Velit Hişam'ın tahta çıkmasını önlemek için, ağalar II.El Hakem'in öldüğünü saklamaya karar verdiler. Onun yerine halife III.Abdülrahman ile cariyesi Müştak'ın sonuncu oğlu ve ölen halifenin kardeşi Prens El Mughira'yı tahta çıkartmak istiyorlardı. İşin sağlama bağlamak için, geçmişi karanlık bir Berberî olan vezir Caffar el Mushafi'yi çağırmışlardı. Vezir entrikaya ilgi gösterir gibi yapmış ve Alkazar'ın Demir

Kapı'sının savunma işini üzerine almıştı. Ardından ise, Sarayın ileri gelenlerini, Banu Birzal'in komutanlarını, generalleri ve Arap ve İspanyol ordularının komutanlarını ve ayrıca Muhammed ibni Ebu Amir'i çağırılmış, halifenin öldüğünü bildirmiş ve iki kardeşin hain niyetlerini haber vermişti.

Toplantıda birisinin gidip Prens El Mughira'yı öldürmesine karar verilmişti. İbn-i Ebu Amir bu işe adaylığını koymuştu. Prens, El Hakem'in öldüğünü bilmediğini varsayarak atıyla onu karşılamaya çıkmıştı. Kadı Bedr ve yüzaltı muhafız, birkaç İspanyol müfrezesi ve kardeşim Abdullah ona eşlik ediyordu. Sarayına vardığında halifenin öldüğünü haber vermiş ve onu öldürmekle görevlendirildiğini söylemişti. Prens, başının üzerinde sallanan kılıcı görünce, halifeye sadık olduğunu söylemiş ve af edilmesi için yalvarmıştı. Gelecekte El Mansur diye anılacak olan Ebu Amir, çok genç olduğu için ona acımış ve Caffar el Mushafi'ye bir mektup göndererek hayatının bağışlanmasını istemişti. Ancak vezir "Öldür", diye karşılık vermişti.

Muhammed İbni Ebu Amir, Prens'e gelen yanıtı göstermiş ve cinayete tanık olmamak için saraydan çıkmıştı. Askerler, Prens'in eşleri ve Abdullah'ın gözleri önünde El Mughira'yı boğmuşlardı. Daha sonra cesedini yan odada asmışlar ve hizmetkârlara, yeğenine biat etmemek için Prens'in kendini astığını söylemişlerdi. Onu öldürdükleri odaya gömmüşler, kapılarını da örmüşlerdi.

Ertesi sabah II.Hişam, Allah'ın inayetine mazhar anlamında El Müeyyed Billah ünvanıyla taç giymişti. İbni Ebu Amir, on bir yaşındaki mavi gözlü, açık tenli, kısa bacaklı yeni halifenin tahta çıkış törenine başkanlık etmişti. Vezirin iki yanında duran iki harem ağası da yeni halifeye sadakat yemini etmişlerdi. Al-saiyida al walida, Valide Sultan Subh, törende hazır bulunmuştu. Daha sonra, İbni Ebu Amir, halka Müminlerin Emiri'ni gös-

termişti. Saltanatına aldığı ilk önlemler Caffar el Mus-hafi'yi *hâcib* yapmak, İbni Ebu Amir'i vezirliğe atamak ve Zeytinyağı vergisini de indirmek oldu.

Harem ağaları entrikadan vazgeçmemişlerdi. El Mus-hafi, harem ağalarının çevresindekilerin gizlice Demir Kapı'dan girip çıktıklarını öğrenmişti. Kapı örölmüş, ağalar görevden alınmış ve Faik el Nizami, az sonra öle-ceği Baleares adalarından birine sürölmüştü. Ayaklan-manın en acımasız liderlerinden Baeza'nın efendisi Dur-ri, Banu Birzal'ın adamları tarafından öldürölmüştü.

Bunun ardından bir haremağası kıyımına girişildi. Crepusculo, canlı canlı bir kuyuda sallandırıldı ve ora-da açlıktan ve susuzluktan öldü. Luna'nın gözleri oyul-du ve bir süre sonra, acıdıkları için, dilenmesine izin ve-rildi. Haremağası avı Saray'ın içinde ve dışında devam etti. Çoğu, sarayda kadın kılığına girip, peçe takıp sak-lanmaya çalıştı. Tanınarak Alkazar'ın arka kapısına gö-türöldüler. Orada kapıdan her çıkışta enselerine bir sa-tır indi. Arapça konuşmadıkları için "dilsiz" denilen Memluk muhafızlar kıyıma tanık oluyor ama bir şey anlatamıyorlardı.

İğdiş edilmişlerin kaçının öldüğü bilinmiyor. Kent Hıristiyanlarının silahlı gözetimi öyle sıkılaşımıştı ki, ki-liselerden gizlice ceset sokup çıkartmak son derece teh-likeli olmuştu. Maria Sabarico *Mescit el-Sürur* yakınla-rında tutuklanmış ve ertesi gün dönme diye öldüröl-müştü. Daha sonra Muhammed İbni Ebu Amir'in Ber-berîlerinin Abdullah'ın emriyle, ona işkence ettiklerini ve ölesiye hançerlediklerini öğrendim. Piskopos Juan'ın bir habercisi yaşlı bir kadın kılığına girerek, ezan saati-ni fırsat bilip, Dimash Sarayı'nın bahçesindeki bir koru-luğun ardında benimle buluşmuş ve olanları anlatmıştı.

Maria Sabarico'nun yakalandığını ve işkence gördü-ęünü haber alınca Endölüs'teki din büyükleri *Hâcib*'in önünde diz çökerek affı için yalvarmışlardı. Ancak genç

kızı tanıdıklarını yadsımışlar ve sonunda ellerindeki ayrıcalıkları korumak için tam itaatte bulunmayı vaad etmişlerdi. Onları işlerini düzenlemiş olmaktan kıvançlı, Köprü Kapısı'ndan çıkarken gördüm. Ben, kalbim parça parça, yas giysileri içinde, nehirden başsız bir bedenle bir kafa çıkarttım. Maria Sabarico'ya aittiler. Onları özenle birleştirdim. Kızın zerafeti onu hayattaki günlerinden daha da güzelleştirmişti. Ruhunun derinliklerinden gelen bir mutluluk yaymaktaydı, hem dıştan hem içten. Gece olunca, Aziz Zoilo Kilisesi'nin duvarının dibinde, ona bir Hıristiyan gömütü yaptım.

Yeni halifenin sarayına son kez döndüm. Odamdan, lavtaların, davulların çaldığını, şarkılar söylendiğini duyuyordum. Bu sıkıntılı günlerde eğlenmeye kalkışan Hışam değilse başka birinin çıkabileceğine şaşarak, musikinin geldiği yöne doğru gittim. Büyük şamdanlarla dolu bir odada, Muhammed İbni Ebu Amir, harem ağalarına karşı kazandığı zaferi kutluyordu. O ve diğer subaylar Endülüs yemeklerinden ve deri örtüler ve halı döşeli yataklar üzerinde sunulan harem kadınlarından bir ziyafet çekiyorlardı. Henüz çocuk olan Endülüslü bir köle, öylesine tiz bir sesle şarkı söylüyordu ki, havaya fırlatılan bir ok gibiydi. Onu şarkı söylerken dinleyince bir an için acımı unuttum.

Orada bulunan ve kılıçları, kanlı elleriyle hemen alabilecekleri bir mesafede bulunan adamlar kendilerinden geçmiş, kızı dinliyorlardı. Aralarında Başkadı Muhammed İbni el-Salim de vardı. Oğlancılığı ile ünlü! Emir in annesi Subh, mermer bir kafesin arkasında sefahat âlemini gözlüyordu. Sefahati nedeniyle hiciv şiirlerine o da hedef olmuş biriydi.

—Şarkı söyleyen kim? diye sordum Lucero yani Yıldız adlı bir harem ağasına.

—Bu kölenin henüz adı yok. Yeni halife onu *Hâcib*'e hediye etti. Artık onun malı!

—Daha önce Caffar el Mushafi'ye mi aitti?

—Hayır, Muhammed İbni Ebu Amir'e. Önümüzdeki yıllar, gerçi bunu Allah bilir, bugünkü *Hâcib* tutuklanacak ve Medinet-üz Zehra hapisanesinde boğulacaktır.

—Başka ne biliyorsun? diye sordum.

—Biliyorum ama Allah'ın bildiği, bu dünyada herkesinkini aşar.

Harem ağası sustu, söylediklerinden kendisi de korkmuştu. Aniden yanımda beliriveren Yunus:

—Lucero daha bugünden, İbni Ebu Amir'in halife Hişam'ı ittiği harem zevkleri arasında serseme döneceğini görüyor, dedi. Bu zevkler arasında boğulacak çocuğun iktidarsız ve kadınsı olacağını da görüyor. Belki halkının gözünde bir ilah olacaktır ama onu kadın ve erkek düşkünlüğü ile besleyen adamın kuklası olacaktır.

Birden, bahçeden peçeli bir kadının geldiğini gördük. Köle kızlar yoluna ışık tutuyorlardı.

—Kim bu? diye sordum.

—Esmâ. General Galib'in kızı. İbni Ebu Amir ile evlenecek.

Harem ağası araya girdi:

—Görmemekte ve duymamakta hayır olan şeyler vardır.

—Düğünden sonra kaynata damat birbirlerinden nefret edecekler. Onları düşman eden kavgada, Galib'in atı tökezleyecek ve eyerin topuzu göğsüne girecek. Kurtuba kentinde İbni Ebu Amir, Esmâ'nın ellerine uğursuz bir armağan olarak ölmüş babasının elini ve başını teslim edecek, diye devam etti Yunus.

—Gitsem iyi olacak, dedim.

—Kurtuba'dan, yürekleri farklı insanlar kentinden uzaklaşmak mı istiyorsun? *El Barbar*, *Barselona*, *Roma*, *İfranya* (Fransa) seni çekiyor, öyle mi?

—Buradan Granada'ya dört günlük yol var, diye mırıldandım.

—Bulunduğun yerden öleceğin yere kadar iki aylık yolculuk var, diye hesapladı.

—Ya sen? Ne yapacaksın? diye sordum.

—Bizans'a gidip, İlahiyatçı Yuhanna'nın vücudunu arayacağım. Bozulmamış biçimde İmparatorluğun bir yerlerinde yatıyor. Benim için gitmek demek, şimdi gitmek demek, diye açıkladı. Salgın hastalıklar, açlık, savaşlar, ölümler, dünyayı dolaşan atlılar birkaç yıl içinde Seferad'a ve Edon'a gelecek. Sona hazırlıklı olmalıyız. Sözcükler yavaş yavaş cümleler örüyor, cümleler de deringörüler; geçmiş ve gelecek bugünün içine yerleşecek.

—Orocetiha-Levi ne olacak? O kadar güzel ki...

—Burada kalıp, Babilli Dunas İbni Labrat'dan, yönettiği akademide türkü ve gitar dersleri alacak, dedi.

Sustuk. Ayrılık saati gelmişti. Kâhinin anmalığını aramak üzere yola çıkmak istiyordu. Bana gelince, Eulogio'nun kemiklerini unutarak ve halifeler kentinde hayattan bezerek, Hıristiyan Kuzey'de bir manastıra kapanmak istiyordum.

Şafakta, Asturyalılar ülkesine at sürdüm.

DOKUZUNCU VAHİY

Çarşamba günü, León'da bir mesih gibi dolaşıyordum.

Kent sokaklarını, ikinci gelişinde İsa nasıl gezecekse, öyle geziyordum. Bin León'lu arasından seçilecek ve beni izleyecek olan mutlu kişileri arıyordum.

İki melek, Guiberto ile Norberto, bana eşlik ediyorlardı. Birinin elinde uçurumun anahtarı vardı, öteki, rastlayacak olursa, Deccal'ı bağlayacak olan zincirleri elinde tutuyordu. Kimse yürüdüklerini görmüyor, seslerini duymuyordu. Görünmezdiler, sadece benim çağrılarıma, yalnızca benim bildiğim bazı sözcüklerin büyü-süne karşılık veriyorlardı. O kadar ışıklı ve saydamlılar ki, insan gözü ve kulağı görüp, işitemezdi onları.

İşıklı kılıçlarla donanmış Guiberto ve Norberto, beni bu dünyadaki ve ahiretteki eski Düşman'dan, günümüz elebaşlarından koruyorlardı. Her ikisi de iyi birer hizmetkâr olduklarını kanıtladılar. Sapkın bir imgelemin kafamda yarattığı ve İlahiyatçı Aziz Yuhanna Manastırı'nda uykumu bozmak için kardeşim Abdullah'ın gönderdiği kötü düşünceleri kovuyorlardı.

Keskin bakışlarımla, şeytanları oldukları gibi ya da insan kılığına girmiş biçimleriyle görebiliyordum. Bunlar León'lulara eşlik ediyor, bir adım önlerinden gidiyor, kötü düşüncelerine öncülük ediyor, sırtlarına ata biner gibi biniyor ya da maymunlar veya kediler gibi omuzlarına tünüyorlardı. Geri zekâlı hor görülen koruyucu melekler, boş yere temiz ruhları tuzaklara ve şeytanın kumandasındakilerin düzenledikleri cazibelere

karşı uyarmaya çalışıyorlardı. Çünkü her savaş, her salgın hastalık, her açlık, her delilik ondan ve sadece ondan gelmektedir. Aramızdan hiç kimse, nedeni başka güçlere yüklenen büyük yıkımların, anlaşmazlıkların, afetlerin kendi kalbimizden geldiğini bilmemektedir.

İkindiden sonra, ana kilisenin, çok eski *Santa Maria*, Azize Meryem Kilisesi'ninin önünden geçiyordum. Dökülen enkazlarda leylekler yuvalarını kuruyorlardı. İçeriye girmedim.

Sonra, dokuz yüz on yedi yılında Yquila tarafından kurulan Santiago Manastırı'nı geçtim. Dokuz yüz doksan yedide, Araplar tarafından yıkılan bu manastır, kadınları da kabul ediyordu. Felicia, İmilo ve Senduara (bu sonuncusu rahip Froilan tarafından pek sevilirdi) gibi dikkat çekici rahibeler Manastır tarihine katkıda bulundular. Bunlar *collegium mulierum*'dan ve kutsal eşyalardan sorumluydular. Bu eşyalar: vazolar, haçlar, tütsü ibrikleri, büyük şamdanlar ve kitaplardı.

Santa Maria alanından Coria kapısına giderken, İsa'ya kendini adanmış ve Arias ve oğlu Valderedo tarafından León kentinde yapılan Azize Cristina Manastırı'nda kalan rahibe Flora'ya rastladım. Bilindiği gibi Arias, kızları Justa, Maria, Domna, Infante ve Granada ile torunları Honoria ve Flora'yı bu manastıra sokmuştu. Kasabalarını ve mülklerine de buraya hibe etmişti. Öldüğünde Manastır'a gömüldü. Manastır ailesinin mülkiyetinde idi, orayı yıkan El-Mansur'un askerleri gelene kadar. Esirler arasında Arias'ın dört kızını da götürdüler. İkisi esaretten döndü. Öteki ikisi hücrelerinde zincirli olarak kaldılar. Flora, ölmüş akrabalarının artıklarını elinden geldiği kadar Santiago'da topladı. Honoria bunadı.

Kont kapısından çıkılan yoldan Casta ve Larga rahibeleri gelip beni buldular. Manastırda, bakire ve namuslu olarak, Tanrı'ya adanmış esireler gibi yaşamaya

yemin etmişlerdi. Kent valisinin şatosundan, bize su veren kutsal nehir Bernesga üzerindeki değirmenlere bakıyordum. Daha uzakta bağa bakan ve toprağı süren dört Yahudi gördüm.

Kralın günah çıkartıcısı Sampiro'nun şato kapısından çıktığını gördüm. Sayısız malikânelerinden birine gidiyordu. Başının üzerindeki yüksek ve uzamış kavak dalları pek az kıpırdıyordu, zaman gibi!

Geriyeye döndüm, orada Aziz Vaftizi Yahya Manastırının yanına, kerpiç ve tuğladan yapıma ve içerideki kulelerden birine inşa edilmiş kilisesine, doğuya bakan yöne! Çevremde kadınlara rastladım, pek çok kadına: Salamira, Rodriga, Sobrada, Betote ve Elvira. Hepsi bana aşkla bakıyordu. Bakışlarımı kaçırdım. Özellikle papaz çömezi Garcia Cabezon'un kapatması Froila'yı görünce... Cabezon'dan hamile kalmıştı ve ondan, ortadan kaybolduğı söylenen bir kızı olduğı ileriye sürülüyordu. Daha ileride, Berberiler ve El-Mansur'un "dilsizleri" tarafından yıkılan binalar vardı. Her yerde onarım vardı. V.Don Alfonso, surların, kiliselerin ve Manastırın onarımlarını üstlendi. Bu kral, saf bir hevesle, ev ve kilise inşa ederek kenti yeniden oturulur hale getirmek istiyordu.

Kentte dolaşırken, Dona Especiosa'ya, Dona Mumadona'ya, ve Semeno'ya, San Lucas Manastırının kilercisine, Dona Flora Lunbroso'ya, Gomez Diaz'a ve Gutierre Alonso'ya rastladım. Bağlara, bostanlara ve evlere bakıyorlardı. Biraz sonra Rahip Froilan'ı selamladım ve çömez Garcia Cabezon ile kızkardeşi Rahibe Ello'yu gördüm. Hepsi, kutsamam için önümde eğildiler, çekingen ve kaba Garcia Cabezon ile Don Froilan dışında. Hiç kimse, meleklerim Guiberto ile Norberto'yu fark etmedi ama Cabezon'un bakışları, tuhaf bir şey keşfetmişcesine ayaklarıma takıldı.

Surların ötesinden, Aziz Vicente'ye adayacağı bir

manastırı parasıyla kurmayı ve oranın başrahibesi olmayı düşleyen Dona Salomona'nın geldiğini gördüm. Enkaz halindeki Aziz Miguel Manastırı, Caria kapısının yanında aniden beliriverdi, Aziz Adrian ve Azize Natalia'ya ithaf edilen manastırın az ötesinde. Onların arasında Aziz Marcelo Kilisesi yükseliyordu. Orada, doğuda, havari azizler Petrus ve Pavlus Manastırı bir taş yığından farksızdı.

Surların içinde, Dona Urraca Fernandez'in yüzüne baktım, ona Hayalet diyorlardı çünkü bedensel yaşamını hayalet haline getirmişti. Teyzesi ve kuzinleri öldüğü, rahibe kızkardeşleri León baskını sırasında Araplar tarafından götürüldükleri için, bu bakire karanlık çağların azizleri gibi yaşamaya karar vermişti. Aceleyle, beni görmeden geçti. Mavi gözlerinin parıltısı garip biçimde üzerimde kalmıştı.

Araplar kenti yakmışlar ama kalın surlarını yıkamamışlardı. Yıkık duvarları onarmış bulunan Ordone, kentin sakinlerine yeni saldırılar olabileceği korkusunu unutturamamıştı. Bunlar kırlara kuleler ve kaleler yapmışlar, sarnıçlar inşa etmişler, nehirlerin üzerine değirmenler yapmışlar, Porma, Bernesga ve Torio kasaba ve vadilerine insanlar yerleştirmişlerdi. Korkunun ve ölümün dışarıdan değil de içeriden geldiğini, zamanı ve ölümü aştığını çünkü mutlak korkunun yaşam olduğunu bilmiyorlardı.

Surlarla çevrili bir kent olan León, güneyden kuzeye, pazar yerinden şatoya, Piskoposluk kapısından Coria kapısına uzanıyordu. Kente açılan dört kapı vardı: Yay kapısı pazar yerine ve Kralın sarayının bulunduğu sokağa açılıyordu; öteki üç kapı Piskoposluk kapısı, Kont kapısı ve San Lucas'ın karşısındaki Coria kapısı idi. Bütün kapılar, bütün bu yollar kollarıma Tanrı'nın müminlerini getiriyordu.

İnsanların alışveriş ettikleri kent pazarında, koltuğu-

mun altında haçım, sokaklarda, avlularda, meydanlarda, insanların sarhoş olduklarını şimdiden varsayarak şimdi bir acıma gelecekte de bir bağışlama duygusuna sahip olarak, mürid arayışı içindeydim. Yoluma ilk çıkan insan, Aziz Luka Manastırı'nın yanında, bir keklik avcısı oldu, gözleri hasta olduğu için çok ağlıyordu. Onun arkasında, Munio ve Rabiesa Ferruz'a benzettiğim ve ilk ikisi Salinas de Ananana'dan beri tuz taşıyan dört katır olduğunu fark ettiğim karaltılar gördüm.

—*Nodicia de kesos que espisit frater Semeno in labore frates... Fromages des environs de Sance Juste'den gelme peynir bunlar... Kastrelo'dan... biraderlerin León'a getirdikleri peynirler!* diye bağıyordu keşişlerden biri ve dilsiz Gomez onu tezgâha doğru itince peynirler yere yuvarlandı.

—Çocuk peynirleri düşürdü! diye bağırdı bir başka keşiş. Oysa Gomez kadınların yanına kaçıvermişti. Biraderlerin León'a getirdikleri peynirleri Şeytan öptü!

Sabırla seçeceğim insanları, tuğlalı evlerin içinde ve dışında, surların ötesinde, yeni inşa edilen ve San Fructuoso, San Benito ve Alfonso de León'un ilkelerini izleyen kilise ve manastırlarda arıyordum. Benim kurallarımı sonuna kadar izleyecekler çünkü ikinci bin yılının ilk günlerinden itibaren talimatlarım, Santiago, Aziz Salvador, Aziz Marcelo, Aziz Adrian, Aziz Pavlus, Aziz Luka ve İlahiyatçı Yuhanna keşişlerinin yaşamlarını aydınlatmış olacak. Hepsinin bana mutlak itaat etmeleri gerekecek.

Yolun sağında ve solunda, tuğlalı evleri, nadasa bırakılmış tarlaları, bir çift öküzü, sarı damları, dalgalı çayırları, çıplak ayaklı ve gömlekli köylüleri gördüm. Nehrin kıyısında, kavak ve söğüt ormanlarını, sürülerini güden çobanları, tekeleri ve ağıklarını, boyutları barındırdıkları domuzlara göre değişen ağılar gördüm. Uzakta, Azize Meryem'e bağlı altı sıska köylü gördüm,

gördükleri işle her yıl, León kiliselerinin ambarları doluyordu.

Piskoposluk kapısından, çok yüklenmiş bir eşiği çeken iki adam girdi. Hayvan durdukça, sopayı indiriyorlardı. Bir taş atımlık mesafede köylünün biri canlı bir tilki ve boğazlanmış iki tavuk götürüyordu. Yanımdan, büyük bir ördek götüren iki köylü geçti. Bununla efendilerine, Aziz Luka Manastırı'nda Rahip Sabarico'ya vergilerini ödeyeceklerdi. Atlının biri, bir köylü kadına hayasızca baktı. Onu gören bir kadın, çaylak görünce yavrularını saklayan bir tavuk gibi, kızını paltosuyla örttü.

Beni izleyebilecek kimseyi bulamadım. Bu varlıksız ve selam vermeye değmez erkeklerle kadınların yanından geçerek yoluma devam ettim. Ufukta, kuzeye doğru uzanan dağlara, krallığımızı Deccal'den yani El-Mansur'dan koruyan bu doğal engellere baktım.

Santiago Kilise Manastırı'nın önünde, Piskoposluk kapısından, bir din adamı yüz paraya satın aldığı bir Arap atını, yirmi paraya aldığı (biri beyaz diğeri siyah benekli) iki öküzü ve yarı eşek yarı iğdiş edilmiş teke olan çirkin ve muazzam bir hayvanı götürüyordu. Onları yeni satın almıştı ve León Sarayından iki hizmetçi onları çekmekteydi.

Haç biçimli ve kızı Geloria'ya manastır olsun diye II.Ramiro tarafından yaptırılan San Salvador Kilisesi'nin çevresinde, kentin valisi kontu görüp selamladım. Muhafızlarıyla geçmekteydi ve yeryüzünde sahip olduğu ve halka sergilediği gücünü, atlarıyla, silahlı adamlarıyla, hizmetkârlarıyla ölçüyordu.

Şişman Don Sancho'nun iskeletinin bulunduğu Krallık Mezarlığında, Kont bana, çürümüş hükümdarların yanında yatacağı ve şimdiden ayırdığı yeri gösterdi. Her ne kadar kendi kendini yönetemiyorsa da, kent meclisi, haksızlığa hüküm sürdürmek, bağışları, vasiyetleri ve

sözleşmeleri düzenlemek, tartı ve uzunluk ölçülerini, gündelikleri ve mal vergisini saptamak, pazar yeri hake-mi *zabazokları* seçmek için Kont'un başkanlığında toplandı. Gün batımında başkalarının geleceğini ve talih-sizliklerini tartıştılar ama kendi yaşamlarının kaçınıl-maz sonunu göremediler.

Şatonun ve pazarın yanbaşında bir katırcı, hiç bek-lenmedik bir anda ortaya çıktı. Bana dönerek şunları söyledi:

—Efendi, sen ki insanlara yardım ediyorsun, bana yardım et. Bu sabah San Juan de Lirones'ten gelen yol-da katırım çukura düşüp öldü. Onu diriltmezsen insanlar ve hayvanlar leş diye onu alıp götürecekler.

—Onu dirilteceğimi nereden biliyorsun? diye sor-dum.

—Başındaki haleden, diye cevap verdi adam. Onu görünce, “Bu olsa olsa bir azizdir,” dedim.

—Bana inanıyorsun. Şimdi dön, hayvanı dirilmiş bu-lacaksın. Sonra bana iman ederek köyüne döneceksin. Köyünde herkese bunları anlatacaksın, dedim.

Katırcı, Bernesga nehri boyunca yaya gitti, sanıldı-ğından hızlı akan Nehir boyunca! Gökyüzü bulutlarla kaplandı. Kırlangıçlar geçti. Dört leylek, kulenin ve sur-ların üzerinden uçtu. O mayıs günü bir daha asla geri gelmeyecek.

Halk, şalgam, soğan, sarmısak, kumru, ördek, pey-nir, yağ, karabiber, bal, ekmek, kestane, şarap ve zey-tinyağ, kuru odun ve buğday alımı ile, kendi ruhunun selametine duyduğu ilgiden daha çok ilgileniyordu. Ben, kutsallığın yolu olan taşlı ve dar kaldırımdan u-zaklaştım.

Piskoposluk Kapısı'ndan iki Yahudi León'a girdi. Bizans'tan alınmış kumaş ve mücevherler, Hispania battaniyeleri ve kumaşları ile yüklü katırları getiriyor-lardı. Çevrelerini, Galicia parası kadar Kurtuba drah-

misı veren, renkli giysiler giymiş kadınlar almıştı. Kardeşim Abdullah'a benzeyen biri, beni tanımadan yanımdan geçti.

Vergi memuru, sığır ve at tüccarlarından, çanak çömleklerden, kırkma aletlerinden, oraklardan, kanca-lardan, sofra bıçaklarından, asma kilitlerden, bel ve kerpetenlerden alınacak vergiyi istemek üzere ortaya çıkmıştı. Birden tuğlalı bir evin ancak görülebilen bir penceresinden, çok güzel yüzlü ve çok genç, başını şöyle böyle örtmüş olan bir kadının bana baktığını gördüm. Oysa ben, yalnız olduğumu sanarak başkalarına bakıyordum.

İnmesini işaret ettim. Ağzını buruşturdu, yapamayacağına çünkü sağır-dilsiz olduğunu anlattı.

Oysa değildi. Heldoara adında bir duldu ve kocası Eutropio'nun ölümünden beri hücresinde yaşıyordu. Çocuğu olmadığı için ikinci kez evlenemezdi çünkü yapacak olursa kilise ona kötü gözle bakardı, öldüğünde takdis edilemezdi. Aziz İsidoro "İki kocası olmayan duldur," demişti.

—Heldoara! diye bağırdım.

Bana cevap vermedi. Hava soğudu, ince bir yağmur yağmaya başladı. Üzerimde bir harmaniden başka bir şey yoktu. Ortada, gün batımının ince ışığı vardı sadece. İlâhiyatçı Yuhanna Manastırı'nın yolunu tuttum. Sokak uzun, kıvrımlı ve dardı ve su birikintileri ve çamur içindeydi. Eski surların içindeki evlerin üzerinden, birkaç kişi çamur atmaktaydı. Domuz ve eşekler, sur dışında bir lağıma açılan çirkefi eşeliyorlardı.

Ufukta gri renkli şafak, yeni bin yılının doğuşunu haber veriyordu. Bin yılında, bizimle yeryüzünü paylaşan insanların eğilimleri, rüzgârın, suyun, toprağın ve yaratıkların durumlarında somutlaşıyordu. Arapların saldırısı yüzünden Hıristiyan krallığında meydana gelen zararlar kendi yüzyılımızın dengesizliği olarak yorumla-

nabilirdi. *Quadrivium* ve *trivium* konularında eğitim görmüş bir keşiş olarak, görünen dünyanın karışıklıklarını gözlemlemek, görünmeyen evrenin dengesini sarsan dünyevi anlaşmazlıkları önlemek bana düşüyordu.

Manastıra döndüğümde, Gomez'in beni hep León sokaklarında izlediğini fark ettim. Bedenimi görmüş, gölgemi gözlemlemişse de Guiberto ve Norberto'nun varlığını fark etmemişti. Kafamın çevresindeki haleyı de görmemişti.

Bu dilsiz, pis hokkabaz veledi, hayatta kalır ve hiçbir kötülüğe uğramazsa, belki bir gün azizlerin hayatlarını yazar ve benim hakkımda ezgiler besteleyecek besteciye yararlı olur.

ONUNCU VAHİY

İlahiyatçı Yuhanna Kilisesi'ne, günah çıkartmak üzere kısa boylu, sıska, bitli, kısa bir ömüre mahkûm edilmiş erkeklerle kadınlar geliyordu: benim cemaatim! Hepsi, belleri bükük, yürekleri buruk, işledikleri günahları anlatmak ve din büyüklerince verilen cezaları çekmek üzere önümde peşpeşe diz çöküyorlardı.

Bu çıplak ayaklı, kaygılı gözleri yere bakan ve kül rengi giysilere bürünmüş müridler, daha itirafta bulunmadan suçlu olduklarını söylüyorlardı. Her şeyden suçlu! Yaptıklarından, arzuladıklarından, hayal ettiklerinden, doğdukları ve ölümlü aşağılık bir insan oldukları için suçlu!

Üçüncü dua saati olan sabahın dokuzundan beri bekliyorlardı. Her zaman yortuların başlamasını ve bitmesini bekledikleri gibi: Epifani Yortusu'nu*, Meryem Ana Yortusu'nu, Perhiz Ayinini, Paskalya öncesi kutsal pazarı, Meryem Ananın Miraç Yortusu'nu, Aziz Estepan Yortusu'nu bekledikleri gibi. Günler geçtikçe ömrün tükendiğinin farkına varmadan.

Ben oralardaydım, eylemlerini, sözlerini ve düşüncelerini yargılayacak olan ben, ciddi bir yüzle, yalnız kendininkini değil günahkâr kardeşlerinin de acısını çeken ben, soyluların ve serserilerin, hanımların ve yosmaların itiraflarını dinlemeye hazır olarak! Hepsine, bana ve kendilerine yalan söylememelerini tembih ediyordum.

* Hristiyanların 6 Ocakta kutladıkları çocuk İsa'ya çobanlar ve kralların bağlılık yemini ettikleri gün. Krallar Yortusu —ç. n.

Çünkü Adem ve Havva gibi, safiyetlerini kaybedip cennetten kovulmaları gibi, onlar da büyük günahları yüzünden Kilise'den kovulabilirlerdi. Tabii günah çıkartmaya gelen topluluk, yüz ifadelerine göre başkaların da günahlarını dinlemek ve tahmin etmek durumundaydı. Onları etkilemek için, sütunların üzerindeki öfkeli, hırslı, şehvetli ve obur yaratıkları yemekle meşgul şeytanları gösteriyordum. Bu şekillere korkarak bakıyorlardı. Sonra, kurtuluş çaresi olarak, gözlerini her koluna Alfa ve Omega asılmış adak haçına, boyalı tahtadan yapıma Meryem Ana'ya çeviriyorlardı.

Bu insanlara defalarca Tanrı'nın cisimleşmesi kavramını, Tanrı'nın insanlaşması, İsa'da insanın kutsallaşması kavramını öğretmeye çalıştım. Erkeklerle kadınların, öldükten sonra yeryüzüne dönebileceklerini, canlı olup ölümler diyarında gezebileceklerini, gömülüp dirilebileceklerini çünkü çürüyen bedenlerle küllerin yeniden doğduklarını anlatmaya çalıştım. Ancak, onlara kilisenin arka tarafında, gülümseyen bir İsa resmi gösterdiğimde, onu şeytanın bir hilesi sandılar, çünkü Kurtarıcı'nın Çile ve Çarmıha Gerilme'de olduğu gibi, haça çivilenmiş olarak temsil edilmesi gerekiyordu.

Onlara, şeytanların en büyük kaygısının, var olmaları ve onlara inanmamamız olduğunu söyledim. Şeytanlar, cisimleşmek için çirkin, canavar biçiminde, gülünç insanlara ve iğrenç hayvanlara dönüşmeliydiler. Bizden uzaklaştıklarında gölgeden yoksundular veya saydam idiler! Onları, kendimizin yarattığı şeytanlara karşı da uyarmıştım, en kötüsü bunlardı çünkü bizim kötü düşüncelerimizin ve sapık niyetlerimizin ürünüydüler.

—Sözü edilmedikçe ya da adı söylenmedikçe şeytan yoktur, dedim. İblisler ışıktan korkarlar ve kalkana çarpar gibi ışığa çarparlar. Kör ve şaşkın, bedenleri, yeri, saati şaşırırlar ve masum kişilere saldırırlar.

“Her insanın iki meleği vardır. İyi olanı onun kurtarılması içindir, kötü olanı onun sınanması için! İkisi de görünmezdir ama ben görürüm ve onlar beni gördüklerinde, sesimden ve adımlarımdan uzağa kaçarlar. Melek kurtuluştur. İblis yitimidir.”

Günah çıkartmadan önce, bin yılında León’da görülen nice mucizeden korkmuş aileleri kabul etmek istedim.

İlk gelenler, Serf Pelayo ile Pauluso oldu. Bunlar, rahibe Rubina’nın San Juan de Lairones kilisesine armağan ettiği kişilerdi. Kollarında, bir cuma günü ikinci vakti erken doğmuş bir çocuk vardı. Çocuğun babası benmişim gibi onu göstererek açıklamada bulunmamı istediler. Yeni doğmuş bebeğin kafası göğsüne gömülü idi, iki yanından keçi kulağı çıkıyordu, gözleri dışarı fırlamıştı, burnu bir delikten ibaretti. Biçimsiz alnından iki düzgün boynuz çıkıyordu, göbeği kıllı bir yoldan devam ediyor ve öpüşmeye istekli bir insan ağzına dönüşüyordu. Birkaç aylık olan yaratık, yürüyebiliyordu.

—Paulusa’nın bacakları arasından çıktığında öyle bir bağırdı ki ebe kadının ödü koptu, diye geveledi Pelayo.

—Ebe kadın bu yaratığın, bir canavar da olsa, insan sayılacağını söyledi, dedi anne.

—Günah işledik, dedi Pelayo.

—Güzel bir profili var, dedim.

Ama bu tesellim onlara vız geldi.

—İyice baktıkça, sanırım kocama benziyor, dedi kadın.

Adam kızdı.

—Methedip durmayın, ne kadar iyi yönünü bulursanız o denli mutsuz oluyorum.

Kiliseden çıkmadan önce Paulusa, lahit bekçisi üç azize Cecilia, Columba ve Marina’dan yardım diledi. Sonra Meryem Ana’nın önünde mum yaktı.

İkinci gelenler, büyükanne ve büyükbabalar, anne ve babaları gibi bu kilisenin müridi olan León’lu Donato ile Corvasia idi. Burada vaftiz edilmişler, yortuları burada kutlamışlar, burada evlenmişlerdi, burada yaşlanıp, burada gömüleceklerdi. Corvasia gebeliğinin altıncı ayında, iki başlı tek yürekli bir erkek çocuk doğurmuştu. Donato, yaratığın tek bedenli ve tek yürekli olduğu için bir kişi mi, yoksa iki başlı olduğu için iki kişi mi sayılacağını ve egemen olanın yüreği mi yoksa beyni mi olacağını sordu. Corvasia ise, yaratığın iki ruhlu mu olduğunu bilmek istiyordu ve biri iyi diğeri kötü ruhlu ise, ölülerin diriliş gününde ne olacağını, biri kurtulurken diğerin mahkûm mu olacağını öğrenmek istiyordu.

Şimdilik çocukla meşgul olmalarını söyledim çünkü görünüşte bir haftadan fazla yaşamıyacağa benziyordu. Karısının paçavraları arasından çıplak tenine baktığını gören Donato kıskandı. Kadına bakınca, başına gelenlere karşın güzel, umutsuzluğuna karşın çekici olduğunu düşünmekten kendimi alamadım. Yüzü kızardığında ve hareketli, ürkek, içten bakışları benimkilerle karşılaşp korkarak bana baktığında, Donato’nun kıskançlığı daha da arttı. “Bedeniyle başbaşa kalsam onu doyasıya severdim, yeryüzüne bir canavar getirebileceğine hiç aldırmaksızın”, diye düşündüm.

Hemen arkalarından, bir erkeğin yardımı olmadan bir yaratığa gebe kalmış rahibe Spasanda çıkageldi.

Çocukluğundan beri Aziz Luka Manastırı’nda kapalı idi ve Tanrı’nın dokuz yüz doksan yılında, durup dururken karnı şişmeye, şişmeye, şişmeye başlamıştı. Bir şubat günü, Eulalia Yortusu’nda on yaşında bir yaratık doğurdu. Adını Vilocia koydu. Bir hafta sonra hayretle, çocuğun yeryüzünün bütün dillerini anladığını gördü.

Rahibe Sapasanda, çocuğun, gecelerini karabasana çeviren kötü ruhların etkisinde neden kaldığını sormaya

gelmişti. Ona, diğer rahibeler uyurken iblisle kösnül ilişkilere girip girmediğini ve bilmeden edindiği bu çocuğun iblisten olup olmadığını sordum.

Hayır, diye yanıt verdi.

Büyük Aldatıcı'nın kışkırtmasıyla kötü işler yapıp yapmadığını, yalnız veya diğer kadınlarla birlikte dans edip şarkı söyleyip söylemediğini, İnsanlığın Düşmanı'nı eğlendirmek için ister yatakta ister düşüncede şeytan dansları edip şeytan şarkıları söyleyip söylemediğini sordum.

Yadsıdı.

Vilocia'yı inceledim. Işınlı çizgileri ve pırıltılı gözleriyle bana bakıyordu. Çirkin değildi ve çocuk bedeninde kadınsı çizgiler vardı.

Kim olduğunu ve nereden geldiğini sorduğumda Vilocia, adının Astragundia olduğunu, Roma'da oturduğunu, Gebert'in yani Papa II.Sylvestre'nin metresi olmak için dünyaya geldiğini, cehennemdeki kötü meleğin zincirini kopartacağı yıl olan bin yılında zamanın bittiğini görmek için bir an önce büyümek istediğini söyledi.

Rahibe Spasanda, kızının garip alışkanlıklarını anlattı. Annesinin söylediği her sözcüğe kafasını sallıyor ve omuzunun üzerinden biri varmış gibi bakıyormuş. Dikkatini çekmek çok zordu. Durmadan yamuk yamuk gülüyordu.

Kanca gibi burnunun duvarda uzayıp kısalan gölgesini izledim. Vilocia'nın yaşının üstünde yetenekleri vardı, yabancı dilleri anlar ve hiç zorlanmadan tekrar edebilir gibiydi. Şeytanları en çok rahatsız eden sözcüklerin ne olduğunu, içindeki ruhların sayısını ve adlarını, içine ne zaman girdiklerini ve neden içinde kaldıklarını öğrenmek istedim. Vilocia yalanlar söyledi, tuhaf bir sesle güldü, gaklamaya başladı. Ona haç işareti yaptım ve kutsanmış su serptim.

Vilocia'ya, şeytanlardan kurtulana kadar tövbe ve ekmek-şarap ayinlerine katılmasını, ruhunu Tanrı'ya adamasını ve elinde her zaman bir haç tutarak, azizlerin anmalıklarını göğsüne ve başına bağlayarak, Tanrı'nın kendisini iman sahibi kılması için dua etmesini söyledim. Spasanda'ya, Vilocia'yı iblislerden anında kurtaracak olan Rahip Andrés'in dönüşünü beklemesini söyledim. Kilisenin ona verdiği güç sayesinde, kızını sadece onun, iblis ve cinlerden kurtarabileceğini söyledim.

—Rahip Andrés bütün hızıyla çanları çaldığında, bulutları bile iblislerden kurtarabilir, dedim. Gelişini beklemekten başka çare yok.

Her zaman en korkunç itirafları yapan müzmin günahkâr Spernicius önümde diz çöktü. Aptalca bir ifadeyle, Baba, Oğul ve Kutsal Ruh üçlüsü'ne inandığını söyledi ve geveleyerek işlediği günahları sıraladı. İlk söylediği günahı, erkek kardeşinin karısı ile yattığı idi, aşağı sınıftan bir fahişe olan kadını, kardeşi ölürken buna devretmişti. İtiraflarında bu kadar hızlı gitmemesini söyledim, çünkü soluk soluğa konuşurken ne yeterince söze ne yeterince vakte sahipti. Onu, Aziz Pavlus'u örnek göstererek, uyardım. Aziz Pavlus bir fahişe ile birleştğinde tek bir beden olduğunu, ikisinin bütünleşerek tek bir ten olduklarını anlattım. Sözümü henüz bitirmiştim ki, bağıra çağıra komşusunu öldürdüğünü söyledi. Komşusunu şiddetle ama nefret duymadan, şeytanın kışkırtmasıyla öldürdüğünü söylüyordu. Sopa ve bıçak darbeleriyle öldürdüğü için, ölenden özür dileyecek vakti bulmuştu. Sesini alçaltmasını istedim. Ama yüzünü benimkisine yaklaştırdı, ağzının kokusu beni hasta, nefes nefese oluşu beni rahatsız etti.

Kötü davranışlarını anlatırken geveliyordu. Oğlaklar çaldığını, tepelerde uyuya kalan köylülere ait başka hayvanlar da çaldığını itiraf etti. Hayvanlarla ve bir erkek çocukla cinsel ilişkiye girdiğini, Aziz Fructuoso ge-

cesi bir köle kızla yattığını, bu yüzden karısının köle kızı, Azize Agata günü sattığını anlattı. Birkaç hafta sonra köle kızı kırlarda aç-bilaç bulduğunu ve onunla birkaç kere daha birleştiğini söyledi.

Daha sonra annesi Subildi ile ölmüş olan erkek kardeşi Vicente ile kız kardeşi Severa ve kızı Kintila ile aynı yatakta yattığını anlattı.

Suçlarını yazmama fırsat kalmadan kedi kanı ile insan idrarı, fare leşi düşmüş su içtiğini, köpeklerin parçaladığı et ölüsü ile kuş gübresiyle pislenmiş ekmek yediğini itiraf etti. Ayrıca günah çıkartmadan şarap ve ekmek ayinine katılmak küstahlığını gösterdiğini ve rahatsızlanıp mayasız ekmeği kustuğunu anlattı. Bütün bu işleri yağlı ve kanlı elleriyle yapmıştı.

Kokuşmuş soluğu ile, Araf'ta kalmış ruhlar için dua okumak istediğini söyledi. Yıkanmamaktan kararmış suratı ile yüzyıllardır bir mezarda yaşamış gibiydi. Üzerinde kurumuş çamaşır, kafasındaki kabuk, kulağının ardındaki ezilmiş bitiyle kokuyordu. Leş yediğini itiraf edip pis dişlerini gösteriyordu. Alışılmış bir günahkâr olduğu için, günahlarından çok pisliği ile rahatsızlık veriyordu.

Sonunda, kekelemesinden, kokmasından ve sapıtmalarından bıkarak, susmasını emrettim.

Kekeleyerek:

—Kor-kunç ter-terörden acı çekiyorum, gün ortasında ka-kara görüntüler beni tö-törenlerde izliyor, so-soluk bir kızı gö-götürüyorlar dedi.

Ayrıca, çirkin ve kel, korkunç görünüşlü, amazon kadınlar gibi at binen bir cüce tarafından izlendiğini de öğrendim. Kendi kendine yoksa cüce kadın mı, diye sormuş. Ona görünenlerin Aziz Luka Manastırı'na gittiğini ya da El-Mansur'un birliklerinin ortaya çıktığı yerden geldiklerini sanıyordu. El-Mansur, León ve çevresine saldırdığı ve halifenin karısının babasını, anasını, erkek ve kız kardeşlerini Kurtuba'ya götürdüğü zaman.

Ona, on yıl tövbe ve yüz gün perhiz cezası verdim. Bin kez diz çökmesini, kollarını haç gibi tutmasını, yüz elli ilahi okumasını emrettim. Kendi omuzlarını yüz ke-re kırbaçlamasını istedim. Korkunç ve iğrenç suçları yüzünden onu Kont'a ve Şövalye'ye şikâyet etmek ve asılmasını istemem gerekirdi. Ama günah çıkartmanın gizliliği beni engelliyordu.

Saçları karmakarışık, gülüşü aptalca, gözleri kaymış halde, iftiharla ayağa kalktı. Sonra yere secde etti, yaşlı gözlerle ilâhiler anırmaya başladı ve günahlarının affı için yalvardı. Kendi kendime, şayet Tanrı olsaydım onu cehenneme gönderirdim ama basit bir rahip olarak za-aflarına acımam gerekir, diye düşündüm. Spernicus duasını bitirdikten sonra ayağa kalktı ve dinsel kurallar gereği yağlı ellerini kutsal kitabın üzerine koydu ve suratını kutsanmış suyla ıslattı. Gidiyor sandım. Hayır, çok yırtık olduğu için zayıf bacaklarını ve kıcını meydana bırakan giysilerinin altında sakladığı torbasından, içi kül dolu bir kese çıkarttı. Küller Çarşambası* çoktan geçmişti ama onları keyifle başından aşağıya serpti ve söylenerek, iç çekerek giysilerinin üzerine sürdü. Kendinden memnun, bana bakmak için başını çevirdi ve koca adımlarla kiliseden çıktı.

Çocukluklarından beri kendilerini Tanrı'ya adanmış ve perhiz yüzünden yirmi yaşına gelmeden yaşlanmış kutsal kadınlar Begga, Balda ve Betote'nin arasında Rahibe Froila ile Jimena'yı gördüm. Aziz Luka Manastırı'nda aynı hücrelerde yaşayan ve Kutsal Meryem Ana mihrabı önünde dua etmek üzere kilisede karşılaşan üç kız kardeş, birbirlerini tanıımıyormuş gibi birbirlerine bakmazlardı. Bana doğru gelen Jimena'ya bir göz attılar. Froila kımıldamadı. Günah çıkartmaya niyeti yoktu.

Jimena günah çıkartma hücresinin önünde durdu ve

* Perhiz dönemi başlamadan, papazın kül serptiği gün -ç. n.

diz çöktü. Yüzünün bir kısmını uzun siyah saçlarının ardına gizlemişti. Ben, kafesin öte yanından onu dilediğimce seyrediyordum. Oysa Froila da durmuş beni ince-liyordu.

Jimena, hastaymış gibi, bitkin görünüyordu. Kara gözlerinin parıltısı, bitkinliği ile çelişiyordu. Yüzünü be-nimkisine o kadar yaklaştırmıştı ki, sıkı etini ve göğüs-lerinin uçlarını hissedebiliyordum. Diklenmiş göğüs uç-larından günah akıyor olmalıydı.

—Baba, Oğul ve Kutsal Ruh’a inanıyor musun? diye sordum.

—İnanıyorum, dedi.

—Bu üçünün tek bir Tanrı olduğuna inanıyor mu-sun?

—İnanıyorum.

—Bedenin öldüğünde, şimdi gördüğüm bu bedenin içinde Kıyamet Günü dirileceğine ve yaşamına, eylemle-rine göre değerlendirileceğine inanıyor musun?

—İnanıyorum.

—Yakınının sana karşı işlediği günahı affedecek mi-sin? Çünkü, Tanrı’nın dediği gibi: “İnsanların hakaret-lerini affetmezseniz, Babanız da sizinkileri affetmez”.

—Onları unutacağım.

Rahip Andrés ile ya da İlahiyatçı Aziz Yuhanna Ma-nastırı’ndan başka bir rahiple cinsel ilişkileri olup olma-dığını sordum ve bu günahıtan vazgeçmeyecek olursa onu tövbekâr kılmayacağımı ve kutsamayacağımı söyle-dim. Sustuğunu görünce, azarladım:

—Kardeşim, günahlarını söylemekten çekinme çün-kü ben de günahkâr olduğumu ve senden daha büyük günahlar işlediğimi biliyorum. Efendimiz İsa’ya nasıl karşı geldiğini özgürce itiraf edeceğiz çünkü havarımız Aziz Pavlus’un dediği gibi, kendi vicdan muhasebemizi yaparsak, yargılanmayacağımız kesin.

—Evet peder, diye mırıldandı.

—Seni dinliyorum kızım.

—Kusurum yüzünden mayasız ekmeği kirlettim. Bir başka gün, dalgınlıkla elimden kayıp yere düştü. Yine bir başka gün, unutkanlıkla, kurumasına, bozulmasına yol açtım.

—Başka itiraf edeceğin neyin var kızım?

—Annemle, unda, çorbada, sütte kurt bulduk. Onları Manastır'ın keşişlerine yedirdim. Sana da yedirdim peder.

—Başka ne gibi kabahatlerin oldu?

—Sağır olan Gomez ile konuşmak için sık sık sesimi yükselttim.

—Leónlu ya da çevre delikanlıları ile aranızda şehvetli kucaklaşmalar, beraberlikler ya da cinsel birleşmeler oldu mu? Bir kilise mensubu senin hatan yüzünden fuhuş sefaletine düştü mü, seninle ceza gerektirecek ilişkileri oldu mu?

—Bu derece günah işlediğimi anımsamıyorum. Sadece Gomez'in yukarı kuleye çıkmamızı önerdiğini anımsıyorum ve orada çanların altında...

—Mahrem yerlerine dokundu mu? Nereye kadar gitti ve sen ne hissettin? Onunla yatmanı önerdi mi?

—Hayır efendim, ar yerimden bir kıl koparttı ve bekâretimi İsa'ya mı saklıyorum, diye sordu.

—Ne cevap verdin?

—Hayır, dedim.

—Neye hayır? Okşanmaya mı bekârete mi?

—Bekâretimi İsa'ya saklamaya.

—Başka ne yaptı? Sapık ellerini üzerine koydu mu? İçine girdi mi? Ya da başka bir keşiş bu işi yaptı mı?

—Hayır efendim, anımsamıyorum.

—Aziz Yuhanna'nın *Kefareti* kitabında şöyle der: "Bir din adamı ya da papaz çömezi bekâret yemini ettiği halde zina yaparsa, yedi yıl ceza çekecek, saat başı is-

tiğfar edecek, Kutsal Hafta ve Paskalya dışında her hafta oruç tutacak. Yatağı saman yığını olacak”, dedim titrek bir sesle. Sesimi, duymak üzere daha yaklaşıp diye iyice alçaltmıştım. “Keşiş bir hayvanla günah işlerse, bir yıl tövbe edecek. Benim seni arzuladığım gibi birini arzulayıp mastürbasyon yaparsa iki yıl tövbe edecek. Hayali, benimkisi gibi şiddetli bir arzunun pençesine düşmüşse, yedi gün tövbe edecek. Bu arzunun yanı sıra şehvetli bir söz veya bir bakış olursa, yirmi gün! Bütün bunlar günahkâr bir düşle bir aradaysa onbeş ilahi okuması gerekecek.”

Ben ruhumu bunaltacak ceza yıllarını saydıkça onun yanakları kızarıyor, gözleri parlıyor ve parmaklarını giderek artan bir asabiyetle birbirine kenetliyordu.

—Keşiş, dudaklarıyla günah işlerse dört yıl ceza çekecek, öpmek ve yalamak onda bir alışkanlık halini alırsa, bu ceza yedi yıla çıkacak. Bir kızın bekâretini bozar ve kan akıtırsa, üç yıl kuru ekmek ve suya mahkûm olacak. Ondan bir çocuğu olursa yedi yıl sürgün edilecek. Küçük bir erkek veya kız çocuğu ile zina ederse de yedi yıl. Bir çılgınlık anında kendi annesine tecavüz ederse, bütün ömrünü sürgünde geçirmesi gerekecek. Sana âşık bir keşişin uğrayacağı cezaları sıraladıkça canım seni daha çok sevmek istiyor!

Jimena susmaya devam ediyordu.

—Yaptığın bütün işleri belki de anımsamıyorsun kızım, dedim. Bir şey saklamaya ya da beni aldatmakla kendini aldatmaya kalkışarak şeytanın sana oyun oynamasına izin verme.

Jimena günahlarını anlattı. Gomez’i, sevişme taklidi yaparken gözetlediğini, tuvalette bacaklarının arasında bir şey tuttuğunu gördüğünü, Gomez’in kendisini gözetlediğini görmesi üzerine onun kendisini mastürbasyon yapması ve vücudunun derisi ile bitlerini yemesi için çağırdığını söyledi. Bunu yapmayı reddetmişti, iste-

mediği için değil, Dona Miguel'in yakalamasından korktuğu için. Gomez'i kendinden küçük bir köylü çocuğunu, yoldaki köpeklerin yaptığı gibi baştan çıkarttığını gördüğünü söyledi. İkisinin de kışlarının çamurlu ve soğuk olduğunu belirtti.

Kusurlarından kurtulmak için yeniden vaftiz edilmek istedi. Salt bu arzusundan ötürü üç yıl ceza vereceğimi söyledim. Gomez'le söz, eylem ve bakışları ile işlediği günahlardan ötürü vereceğim cezalar bunun dışındaydı.

Begga, Balda ve Betote kardeşler alaylı biçimde ona bakıyorlardı. Froila kımıldamıyordu. Ben kulak kesilmiştim.

Jimena gülümsedi. Başka günahlarını itiraf etmeyi reddetti. Önümde diz çökmüş, kutsamamı bekliyordu. Ona ceza diye yüz kere Ave Maria'yı okuması ve bin yılının tüm cuma günleri kuru ekmek ile su yiyip içmesini söyledim. Kutsal selâmet yoluyla kötü düşüncelerinden kurtulup kurtulmayacağını merak ediyordum.

Kafesin ardından bakışlarımı aradı.

Duyulmayacak biçimde ona şehevî arzularımı iletтім.

—Seni seviyorum, diye itiraf etti Jimena, koşarak gitmeden önce.

ON BİRİNCİ VAHİY

Abdullah, El-Mansur ile Kordoba'ya dönmedi. Kuzeydeki hıristiyan ülkelerine sefere de çıkmadı. Yeterince Arap ile birlikte kenti almak ve beni göz altında tutmak için León çevrelerinde kaldı.

Bir Haziran sabahı, tarlaya arpa biçmeye giderken ona rastladım. Karşılaşma, Manastırın mezarlığında oldu. Yıkılmış bir duvar ile dalsız bir ağaç arasında, bir mezarın üstüne oturmuştu. Mezar, henüz gömdüğümüz ve taşı olamayacak kadar yoksul bir çocuğa aitti.

Kardeşimin güçlü görüntüsü mezarların içinden yükseliyordu. Çocuğun mezarındaki toprak o kadar tazeydi ki, Abdullah'ın ayakları içine gömülmüştü. İyi keflenmemiş çocuğun cılız elleri görünüyor, ortaya çıkan yüzü gökyüzüne sabit bakıyordu.

Abdulah bana kaçamak bir bakış fırlattı. Vücudu gerilmişti, saldırmaya hazırlanan bir akrep gibiydi. Ben, yabancı, çan kulesinden kilisenin dışına inen ve azizlerin anmalıklarının bulunduğu mahzene giden eski merdivenin yanında belirivermiştim.

Yakışıklı, yürüyüşü haşmetli, kendinden emin, başında kutsal bir hale bulunan bir adamın ilerlediğini görmüştü. Merdivenin her basamağından iniş, mahzene değil, bana hazırladığı ölüme götürüyordu.

Onu bana çeken karşı konulamaz gücü, onun üzerinde etkili olan büyülenmeyi hissettiriyordu. Heyecanlandığı açıkça belliydi. Benliğimde kaybolmaktan, gücünün içinde boğulmaktan korkuyordu. Her ikimiz de

o denli olağanüstü heyecan içindeydik ki, ortak giysilerimizin içinde, kalp atışlarını duyabiliyorduk.

Bedenen birbirimize yaklaştıkça ruhen birbirimizden uzaklaşıyorduk. Birbirimize benzedikçe birbirimizden farklıydık; birleşmeyi istedikçe, aramızdaki uçurum büyüyordu. Birbirimizden uzak olduğumuz oranda, aynı yazgıyı paylaşıyorduk.

Güneş çok yakıcı değildi. İkimiz de kıınılamadan, birbirimizi görmenin büyülenmesi içinde duruyorduk. Hiç kimse siyah gözleri ve saçları ile, göğsünde çaprazlama iliklenen siyah ipek giysisiyle ondan yakışıklı olamazdı. Onu seyrederken kendi ölümüne aldırıldığım yoktu çünkü onda yaşayabilirdim.

Kısrağı, aramızda geçenleri biliyormuş gibi, uzakta durup bize bakıyordu. Öylesine yerinde durmazdı ki, onu dururken görmek olanaksızdı. Bugün bile açıkça görür gibiyim, kara soluğunu, soğumuş terini, neredeyse insanınkine eş öfkesini!

—Kötüler, akrepler gibi çift gezer, dedim.

Abdullah cevap vermedi. Beni, askerleri olmadan görmeye gelmişti ama silahlıydı. Miğferini taşların arasına bırakmıştı.

—Sen ve ben aynı mezarı kazıyoruz, dedi. Yalnız veya birlikte yapmamızın önemi yok.

Beni yukarıdan aşağıya süzdü ama benimkisine benzediğini tahmin ettiğim ses tonunu duyurmadı.

O zaman bakışının tüylerimi diken diken ettiğini anladı. Uğursuz etkisinin, kötü bir düşün kurbanı olan insanların başına geldiği gibi, içimden bağırarak isteğini verdiğini anlamıştı. Çocukluğumdan beri beni korkutan sapık gülüşünü bastırmak için dudaklarını öpmek istediğimi, onu öpmemek için, kavgalarımızdan sonra her zaman yaptığım gibi, kendimi tuttuğumu, ödlekliliğimden utandığımı anlamıştı.

Nefretle beni inceledi.

—*Alfuns* benden korktuğunu görünce hayret ediyorum, dedi. Korkma, istediğim sadece seni öldürmek.

—Abdullah, aklım karıştı, bir başka “ben”im beni ölümle tehdit ettiğini görüyorum.

—Efendi, bin yılı bitmeden önce, ikimizden biri dünyayı yönetecek. Senin için de erimek ya da seninle karışmak istiyorum, buradan giderken, kimin gidip kimin kaldığını artık karıştırmamamız gerek.

—Abdullah, annem ve Maria Sabarico hakkında gerçeği söyle, bu dünyada ve diğerinde barışmış oluruz.

—Adosinda ikimize de ihanet etti.

—İkimize mi?

—Babama ve bana.

—Hareminde yüzlerce kapatması olan babana mı ihanet etti? Sadakatsizlik yalnız kadınlara mı özgü?

—Bir çocuk doğduğunda iki ruh tek olur. Çocuk bütün ömrünce içinde savaşıyor bu iki ruhla uğraşmak, her an sözlerine ve eylemlerine egemen olmak, davranışlarına ve gözlerine sahip olmak isteyen bu ruhlarla savaşmak zorundadır. Ben, babamın, halifenin oğlu olmaya karar verdim Yahudi’nin değil. Doğduğum andan itibaren anam yok, öksüzüm.

Sözlerinin ardında bir gülümseyiş sezinledim.

—Aynı cinsten iki kişi mutlaka geçinmek zorunda değil, benzerlikleri de bazen çelişik. Seni veya beni kim görse, tabiatlarımızın normal olduğunu söyler. Bilmemizde önemli olan tek şey, bu yaratıklardan hangisinin gerçek hangisinin sahte olduğunu anlamak, dedim.

—İkimizden hangisinin gidip hangisinin kalacağını gelecek söyleyecek. Senin ve benim çift hayat sürdürüğümüzü söylemek istemiyorum, aslında tamamen farklı iki kişiyiz.

—Benim düşündüğüm şeyi söylüyorsun, ben de düşündüğünü sandığın şeyi önceden seziyorum.

—Biliyor musun? Yıllar önce bana benzeyen bir iblis gördüm, dedi sözümü keserek.

—O iblis bendim, diye mırıldandım bana ait olan sözlerinde yanılıyorsam eğer...

—*Alfuns* artık yaşlanmış bir adamsın ve gözlerin iyi görmüyor. Bu gözlerle ayağının dibindeki bir hayvana ok bile atamazsın.

—Abdullah senden zayıf olduğumu sanma, karanlıkta iyi görürüm ve çok uzağı seçerim.

—Senin yaşına karşın arzum körlenmedi. Kurtuba'daki haremimde yirmi genç kız senin sevişmenden tatmin olmuş durumda, diye haykırdı.

—León'a gittiğinde, ben Kurtuba'da kaldığımda çok kötü şeyler oldu: annemi ihbar ettin, Maria'yı tutuklattın, ölümüne neden oldun. Seni asla affetmeyeceğim.

—Senin dünyanda ölümler, canlılardan daha diri. Gömülmüş çok insan var, onları unut. Bırak ölmüş yıllar ölmüş kalsın. Bir gün, düş görmeye alışık biri, kendi karanlığına gömülmüş ve düşündeki bulgular ona o kadar yakın ve o kadar somut gelmiş ki, gerçekten var olduklarını sanmış ve onları gerçek sandıkça kendisi gerçek dışı olmuş sonra da rüyaya dönüşmüş.

Ona dedim ki:

—Düş kurma yeteneğiniz, içinizde var olan ya da olmayanların en büyüğü, insan olmamızı ya da olmamamızı sağlayan o şey, görüntülerin dalgası altında kalmamızla noktalıyor.

—Bu düşsel ifadeyi terk et, dedi.

—Bu cenaze havasına bürünmeyi nereden öğrendin?

—Simancas savaşında öğrendim.

—Nasıl?

—Kendimi öldürtmekle.

—Hiç katılmadın ki...

—İlahiyatçı Yuhanna Manastırı'nda ve Simancas savaşında ölü yüzü takınmayı öğrendim.

—Bütün bu yıllar boyunca neredeydin? diye sordum.

—Kurtuba'dan kaçınca buraya, Aziz Genadio'yu aramaya geldim. Bir vakitler burada Santiago de Penalba Manastırı'nı kurmuş ve Sessizlik Mağaralarında oturmuştu, diye başladı benmişim gibi konuşarak.

—Yalan söylüyorsun. Manastırı aramak için dağlara tırmanan Alfonso idi. Mağaranın bulunduğu vadiye inen de, sarı çiçekli patikayı, derenin mırıltısını izleyen de bendim. Yarılmış kayayı bulduğumda bir taşın üzerine oturdum ve dünyayı seyrettim, önemsiz bedenimi seyrettim.

—Koca ağzı ile beni yutmaya hazır olan mağara oradaydı. Yel beni dışarı atıyordu. İçeride kimse yoktu. Genadio çok uzun zamandan beri ölmüştü. Genadio artık kilisede saklanan bir anmalıktı. Mihrabın önünde hareketsizdim, soğğun ayaklarımı sardığını hissettim.

—Mağaranın duvarları, tarih öncesi bir hayvanın derisi gibi parlıyordu. İçeride, damla damla su akıyordu. Dışarı çıktım, rüzgâr esiyordu. Çevrenin görüntüsü sevimliydi: kayalıklar, dağın yamacına yapışmış yeşillik, uzaktan görünen manastır, ışığın yarasaları kaçırmaması gibi şeytanı kovan kutsallık.

—Penalba keşişleri ile birkaç ay kaldım sonra kendimden kaçarak uzaklaştım, diye geveledi benmişim gibi.

—Yalan söylüyorsun, diye tekrarlardım. Sen El-Mansur ile geldin ve onun birlikleri ile Torio yöresindeki büyük mağaraya saklandın. Sisin, dağların doruğunu kapladığı yere. Şimdi, León'u kuşatmak için ortaya çıktın.

—Büyük mağaranın derinliklerine, Torio sularının kayalıkların arasından fışkırdığını ve bir yeraltı şelalesi ile kendi uçurumuna gittiği yere saklanan sendin.

Sustu. Sonra devam etti:

—Yoruludum. Gelecek bin yılda yönetmem gereken dünya beni yoruyor.

—Kendimizi aşmaya çalışırken hiç sekineden geri düşüyoruz; Tanrılaşmaya kalkışırken ilk hayvansal şeklimize dönüyoruz. Ama ne gam! Madem ki tanrılar sonsuzluğun bir anında, hayvanlar da anın sonsuzluğunda yaşıyor, dedim.

—Burada keselim ve ayrılalım. Yaşamın sonu yok, tek bir varlıkta iki kişi olabiliriz ya da iki kişide tek bir varlık, dedi.

—Yapabiliyorsan benden uzağa kaç, göğsüm, içimdeki şiddeti taşıyamıyor ve taşımak istemiyor, dedim.

—Senden kurtulunca ötekinden de kurtulacağım. Düşmanlarının çekecekleri var. Terörü kutlayacağım, dedi.

—Dün gece, kapısız hücremden ayı gördüm. Sen dışarıdaydın, üşüyordun ve yolunu kaybetmiştin, dedim.

—Kaybolan yoldu, ben değil. Hiç yol yürümemiş yerleşik adam bunu iyi bilir, dedi.

—Sen cehennemdesin, o değil, dedim.

Bunları söyledikten sonra, birimizin ya da ötekinin ne dediğini bilmez olduk. Kardeşim olan bu bilinmez adamla içimde bir birleşme oldu. Kardeşimle, benimle, geçmişimle benzeşmemiz bedenine ve yüzüne yansıdı. Kurtuba'da çocukluğumdan sonra hissetmediğim, eş olduğumuz ve eş göründüğümüz duygusu yeniden belirdi.

Karşısında kıpırdamadan dururken yabancılığımı keşfettim. Buruşuk cildine, beyaz saçlarına benimmiş gibi bakıyor, soluğunun kokusunu duyuyordum. Giysilerinin temasını, terini, ayaklarının kirini hissediyordum. Çenesini sıkıyor, dudaklarını birbirine kenetliyordum.

Aniden, kaşlarımın arasındaki zayıf noktaya, ölümcül noktaya baktığını gördüm. Oku saplama niyetindeydi.

Bunu yapmadan önce yüzümü inceledi, bakışının suretinden bakar gibi beni tanıdı. Yalanlarla örülmüş bir çocukluktan uzanıp gelen bakışı ile.

Abdullah benden nefret ediyordu, bundan emindim, bugün emin olduğum kadar hiç olmamıştım.

—Abdullah, dedim, aradığın kötülükten vazgeç, eskiden olduğun gibi ol.

—Deli olduğun için beni geçmişte arıyorsun. Orada artık kimse kalmadı. Abdullah öldü, diye cevap verdi.

—Benden uzaklaş, dedim.

—Senden uzaklaşmak ya da sana yaklaşmak aynı kapıya çıkar, başka çıkış yok. Nereye gidersen git, beni yolunda bulacaksın.

—Bedenime sahip olmaktan kaygılanma. Ne zaman istersen yap, buradaki ölüm senin, diye bağırdım.

—Seninle anlaşmanın tek yolu bu!

Ve üzerime geldi, vahşice saldırarak, suratı öfke içinde. İlk hareketim göğsümü, elimin altında bulunan bir kalkanla korumak oldu.

Mızrağı şimşekler çaktı.

Yere düştüm.

Silahlı olan sol eli öfkeden titriyordu. Yerdeyken, öldüğüm taktirde, ruhumun onun ruhu içinde kaybolacağını anladım.

Kılıç elimde, aniden fırladım.

Korkunç bir çatışma başladı. Kalkanıma bu denli darbeler indiğini, böylesine güçlü bir kolun varlığını asla hissetmemiştim. Her kılıç darbesinde zırhı parçalanıyor, öfkesi sönüyordu.

Direnişi azaldı. El-Mansur'un ordusunda edindiğim deneyim, bana üstünlük sağlıyordu. Ama darbelerini de yiyordum. Ölmemeye kararlı, kendini şiddetle savunuyordu. Zırhımın halkalarını parça parça etmişti. Darbe üstüne darbe ile onu duvara sıkıştırdım, bir mezarın üzerinde tökezledi. Ellerini kesmek, omuzlarını biçmek, gözlerini oymak istiyordum. Ümitsizce kendini savundu. Gücüm yavaş yavaş artıyor, onunkisi ise azalıyordu.

Onu, güçsüz ve yorgun, açık bir mezara itmeye çalış-

şıyordum. Topukları ile mezarın kenarında tutunmayı güçlükle başardı. Havada asılı kalırcasına fırlayarak, düşmeyi önledi.

Bir altın ışık gözlerimizi kamaştırdı. Zamanla, acaba üstünlüğü hangimiz sağladı, diye düşündüm. İkimiz de kaybediyorduk çünkü bu kavga, görüntüsünü aynada parça parça ediyor, benim aksimi suda kırıyordu.

Sancho Saborejo çan kulesinin tepesinde belirdi. Bizze doğru baktı ama bizi görmesi. Kuşların ötmesini duydu ama silahlarinkini duymadı. Fütursuz ve neşeli, ufka baktı. Böyle bir çatışmada, bedensel varlığını kaybedip başkaları için görünmez olmaktan korkardım.

Kendi kendimle savaşıırken, baştan aşağı silahlı iki Arap süvarinin geldiğini gördüm. Abdullah onlara bakmadan ama hareketlerini izleyerek yaklaşmalarını bekledi. Ö-nüme geldiklerinde, yüzlerindeki yara izlerinden deneyimli savaşçılar olduklarını anladım. Elllerinde kan izi vardı.

Benzerliğimizi görünce duraksadılar. Bütün çabalarına karşın, kimin kim olduğunu ayıramadılar. Sadece giysilerimiz farklıydı. Ama yanılabilirlerdi. Bir karara varabilmek için beklediler.

Abdullah, eliyle, karışmamalarını işaret etti sonra da siyah kısırağına binip bana döndü. Gözlerinde ölümü gördüm. Kendi suskunluğumu ve kendi iskeletimi gördüm. O an onu öldürmek, beninkisine eş varlığından sonsuza kadar kurtulmak istedim. Ama yanına yaklaşmadım, onu yaralayarak kendi kanımı dökmekten korktum.

Atımla geri dönüp, ondan olabildiğince uzaklaşmaya çalıştım. O ise mezarlar arasında durmuş, uzaklaşmama bakıyordu.

Ben gölgede durdum. O atını mahmuzladı ve mezarların üzerinden geçerek uzaklaştı.

Öteki ikisi beni dört-nala izledi, mızrakları ile kal-kanlarına vurup bağııyorlardı.

O, doğaüstü olan o, rüzgâra daldı.

ON İKİNCİ VAHİY

Dün gece, yazı odasında uyuyakalmışım. Bir gece önce çizdiğim harf karmaşası arasında bir isim arıyordum.

İlahiyatçı Yuhanna olduğumu ve bin yılına dair bir kitap yazdığımı düşlemişim. Düşümde Tanrı'nın sesi, gördüğümü yazmamı buyurmuyor ve vahiyimi yedi kiliseye göndermem için beni teşvik etmiyordu. Düşümde yaldızlı yedi şamdanı görmüş değildim, sağ elinde yedi yıldızı ve ağzında kılıcını tutan İnsanoğlu'nu da görmüş değildim¹. Bu rüyada sadece, vücudumdan ısıltılar, gözlerimden parıltılar çıkar halde, kendimi gördüm. Bir mozaikteymiş gibi beyaz çerçeveli harfler, bir tezhipçinin ya da yazıcının, Alfonso de León'un anısını yansıtıyordu.

Kitapta benim yüzüm, İsa'nın adının karşısındaydı. O ve ben aynı sanat anlayışı, aynı zenginlikle çizilmiş-tik. Sözcükler, gelecekteki okurdan beni anımsamasını istiyordu ve o biçimde yerleştirilmişlerdi ki, yatay ve dikey yönden A harfi ile başlayarak bu isteği vurguluyorlardı.

Bu harfler labirenti beni gizlice yad ediyordu. Valencia Manastırı'nda Florentius'u da zamanında yad ettiği gibi. Ondan önce San Miguel Arcángel Manastırından ressam ve Beato Liébana'nın *Kıyametin Yoru-*

1 "Gördüklerini kitaba yaz ve yedi kentteki kilise topluluklarına gönder: Efesos'a, İzmir'e, Bergama'ya, Tiyatira'ya, Sardis'e, Filadelfiya'ya, Laodikya'ya." / "... yedi altın şamdan gördüm. Şamdanların orta yerinde İnsanoğlu'na benzeyen biri duruyordu." İncil, *Vahiy*, 1: 11, 12, 13 -y. n.

mu kitabının yazıcısı Keşiş Maius, minyatürlerin dibine, kendisinin anılması için, bir işaret koymuştu. Bundan, onlar için olduğu kadar benim için de unutulmak kadar acı bir ölüm olmadığı sonucunu çıkartmak kolaydır.

Keşiş Maius, İlahiyatçı Yuhanna'nın görüntülerini nakleden kitabın aşkına, bilgelerin korkmaları, bütün ölümlerin Tanrı huzurunda yaptıkları şeylerden hesap verecekleri Kıyametteki Yargı Günü'nden korkmaları için metni kendi öyküleriyle resmetti. San Salvador de Tábara'nın rehberliği Emeterio, *Vahiy Kitabı*'nın kahramanlarını resimlemeyi bana öğretmişti. O da bunu Rahip Juan ve Rahibe Ende ile birlikte Maius'tan öğrenmişti. Bir gün, manastırı El-Mansur tarafından yıkıldıktan sonra, Emeterio León kentine geldi. Beato de Liébana'nın yorumları üzerinde çalışırken söylediği pek çok şey belleklerde kaldı: "Parşömen kâğıdının üzerine eğilmiş, kalemimi ve kemiklerimi kırdığım onca yılı geçirdiğim Tábara'nın yüksek kulesi!"

Aziz Luka Manastırı'nın yazıcıları, kutsal metinleri yeni baştan yazarlarken, benden daha uyanık davranarak havarilerin resimlerini kendilerine benzetmiş ve renkli noktaların arasına kendi sözcüklerini serpiştirmişlerdi. İncilciler'in*, dünyanın dört bir yanına yaydıkları Kelam, Aziz Luka Manastırı'nın keşişlerin esinlenmiş Söz'ünden başka bir şey değildi.

Dikkatlice incelediğimizde, İncilciler'in yüzlerinde ressamın kendi yüzünü görürüz. Yaptığı resimlerde, dört İncilci havarinin ağızları açıktır. Bu ağızlardan çiçekli bir dil çıkmakta ve bu dilden İncil havarileri Matta, Markos, Luka ve Yuhanna'nın sözleri dökülmekte. Öte yandan, birine ait olan simge, diğerinin başı üzerinde görülmektedir. Bir sayfada iki ayrı havari, aynı res-

* İsa'dan sonra İncil'i yazmış dört havari: Matta, Markos, Luka, Yuhanna. —Ç. n.

samın yüzüne sahiptir. Bir sonraki sayfada da aynı şey. Böylece, Aziz Luka Manastırı'nın ressamının kendi çizgilerini bir tekine değil, dört havariye birden verdiğini esefle görüyoruz.

Başka sanatçılar da tıpkı León Manastırı'ndan çömez İoannes gibi, resimlenmiş, çizilmiş resimlerin çevresine renkli daireler çizmişlerdi. Amaçları bedensel varlığın her deliğinden durmadan kaçan zamanı hapsedmekti.

O sabahın erken saatinde, *Oratio in Scriptorio*'yu okuduktan sonra, Vahiy'deki Babil fahişesine ayrılmış sayfayı resmetmeye başladım. Dışarıda yağmur yağıyordu ve rüzgâr kara kavakları sallayıp duruyor, şimşekler gümüş ışınları ile yazı odasını aydınlatıyor ve gök gü-rültüsü, beni değilse, kimseyi korkutmuyordu.

Yemekten önce yağmur durdu. Taşlar ve tarlalar nemli ışıklara gömülmüş göründü, León'a giden yol batağa dönüştü. "O zaman yedi taşı taşıyan yedi melekten biri gelip benimle konuştu, 'Gel!'" dedi "Bol sular üzerinde oturan büyük fahişenin yargılanmasını göstereceğim sana. Yeryüzü hükümlerleri onunla zina ettiler, yeryüzünde yaşayanlar onun verdiği zina şarabıyla sarhoş oldular,"* diye yazan sayfanın tezhibini tamamlamıştım.

Dona Miguel kapıma gelip mutfak masasına bir parça peynir, ekmek, bir de yumurta koyduğunu söyledi. Günlük tayınım bu kadardı. Daha sonra ineceğimi söyledim.

Kitabın üzerine eğilmiş, elimde kalem, suların üzerinde tahta oturmuş fahişenin dantelli etek ucunu çizmeye başladım. Bu herkesin malı kadının başına bir Arap tacı oturttum. Beato de Liébana onu Günah ile özdeşleştirmişti. Zina şarabını tatması için ona yardım eden iki saraylı, önden çizildikleri halde yandan bakıyor-

* İncil, Vahiy, 17:1,2 -y. n.

lardı. Çevresine, kötü güçlere sahip hünsa canavarlar çizdim. Daha önce gördüğüm bir rüyada İlahiyatçı Aziz Yuhanna, yeryüzünde kötülük Üçlemi konusunda beni uyarmıştı Canavar, hayvan ve sahte peygamber üçlemi, Kutsal Üçleme olan Baba, Oğul, Kutsal-Ruh Üçlemine karşıt idi. Minyatürün bir başka yerinde İsa'yı, sağ eliyle dünyayı tutmuş gösteriyordum. Dünyaya bir göz kondurmuştum, ona bakan göze, benimkisine, bakıyordu.

Gece olurken, Tanrı'nın Oğlu'nu O harfinin içine oturttum. O'yu bir elmasın içine, elması kanatlanmış dört havarinin gözetimine koydum. Minyatürcü ve yazıcıya gelince – her ikisi de bendim – uzun bir profil, büyük gözler, uzun saçların arasından görünen küçük kulaklar, belirgin bir çene, haç biçiminde bir ağız, kısa bir giysi ve çıplak ayaklarla çizdim. Yanı başına kara bir karga oturttum, Sevilla'lı Aziz İsidoro'ya göre cesetleri yerken gözlerden başlarmış. Karganın uğursuz suratına karşıt olsun diye, kuş dolu mavi bir ağacın önüne aslanı, öküzü oturttum. Bunlar, İşaya'nın belirttiğine göre, bin yılının krallığında samanı birlikte yiyeceklerdi. Aslan ve Öküz, O ve B harflerinin yuvarladığını dolduruyorlardı.

Resimlerimde hiç gölge yoktu, bunlar hayali bir uzayda renkli ayaklar, başlar ve giysilerdi. Bu kitabı bitirdiğimde yaşlı bir adam olacağım. Büyük minyatürcü ve yazıcı Maius'un öğrencisi olan hocam rahip Emetario gibi ben de kitabını selamete ulaştırdıktan sonra ölmeyi umut ediyorum.

Rahip Andrés'e yeryüzündeki görevi sırasında eşlik eden Keşiş Martin Meñique, Müslümanların yaptıkları gibi tezhip edilecek perşömen yapraklarına bitişik sayfaları önceden hazırladı ama o gittiğinden beri bu işi ben yapıyorum. Satır sayısını saptamama ve sütunları aralamama yardım eder, dizlerine koyduğu bir levhaya

kitabının metnini yazardı. Yazısı o kadar düzgündü ki, aylara ve yıllara rağmen, araya bir zaman koyduğu anlaşılmazdı. Kilisenin ölümler listesini, kiliselerin ve manastırların yapım tarihlerini de yazmakla yükümlü olan Martin Meñique, kendi doğum tarihini unuttuğu halde, diğerlerini günü gününe tutardı. Taklit edilemez bir üslubu vardı. Esin geldiğinde uzun ve ince T'ler ve L'ler çizirdi, yorgun olduğunda zayıf ve sarsak B'ler ve F'ler çizirdi. Genellikle sahifelerde boşluklar bırakırdı, her halde kitabı sipariş etmiş olan rahip Andrés'in adını ve kendi adını, kuş ve balık resimlerini içiçe sokarak, yazmak için olacak. Onunla alay etmek için çizdiğim M harfinin tepesinde, S harfinin iki ucu arasında debelelen bir yazıcı kondurdum.

Kutsal metni süslediğim şu anda, geleceği açıkça görüyorum. Süslü harfler ve süslenecek harfler labirentinde, dünyanın sonunu ve yaratıkların yok oluşlarını görebiliyorum. Kuruluşundan beri Aziz Benito kurallarını izlemiş olan bu manastırın odasında, zamanların sonunun geldiğini görüyorum.

Bu olayı beklerken, yeşil, siyah, kırmızı ve mavi mürekkeplerle kitabın resimlerini boyuyorum. Önümdeki ışık görüntü, görüntü de cisim oluyor. Yalnız benim hazırlanmasını bildiğim mürekkeplerle hayvanlar, yapraklar, eğriler birbirine girmiş halde, daireler çiziyorum. Altını bir yana bırakıyorum, öğle saatinin parlaklığı bana yetiyor.

Harfleri, harflerin sarmallığını, bir balığın kuyruğunu, bir kuşun kanadını, bir gözün kör bakışını çizerek süsleyen ben, kendi yüzümü, Son Günlerin Efendisi'nin yüzünü çizmeyi beceremiyorum. Çünkü neye benzeyeceğini daha hâlâ bilmiyorum.

Patıkayı boyadıkça, gezinin izleri siliniyor. Kitabın üstüne eğildiğinde, şimdiden, enkaz olmuş yazı odasını, Kiliseyi, İlahiyatçı Aziz Yuhanna Manastırını görür gi-

biyim. Paralanmış vücudumu, isimsiz iskeletimi görür gibiyim. Şimdiden, asla benimle ilgisi olmayan ama bana atfettikleri olayları taşlar arasında arayan ziyaretçileri görür gibiyim. Yaşamım başladığı an, baş döndürücü hayat unutkanlığa dönüştü. Çünkü o bakirelerin ve azizlerin ışığı, görmemi sağlayan elle tutulamaz karanlığın ışığı Işık değil, sadece Işığın gölgesi. Çünkü gözlerimde sönen bu ışık, çocukluğumuzdan beri düşünüyorduk Işık değil. O Işığı bir daha asla yeryüzünde göremedik.

Benim sonum değişimin başlangıcı, benim başlangıcım, benimki de dahil, cisimlerin biçim değiştirmesi. Sözlerim, cisimler gibi söylendikçe azalıyor. Amaçladıkları hedefe varamadan, eskiden oldukları gibi olmaktan çıktıkları çifte bir yaratılışa yöneliyor ve zamanın onlar için biçtiği bilinmez ve öngörülmez biçimi içinde eriyip kayboluyor. Çünkü bitmemiş yol üzerinde ilerleyerek, ölüme yaklaştıkça şekiller kısalıyor ve harfler soluyor. Okuma bilmeyen yoksulların, cahillerin, mutsuzların Yaratılışı düşünebilecekleri, Vahiy'e şaşacakları, Çile'ye üzülecekleri pencerelerdir bu harfler.

Dünyanın sona erdiği şu saatte, ruhumun içindeki harfleri saydam kılarak Tanrı'nın gizli Adını bulmaya çalıştım çünkü sonsuz bileşimlerinden birinde Kelam'ın varlığı ile yokluğunu belirten sözcük, cümle ya da kitap olmadığını biliyorum.

O harfinin içinde, insan kafasındaki evrenin şifresi bulunuyor. E harfinde Havva'nın resmi öykülendirilmiş değil çünkü onun öyküsü, doğurduğu soyların ve soy-suzluğun içinde yer alıyor. V harfi Vierge'i (Bakire) temsil ediyor. V harfi, Natividad'ın (İsa'nın doğuşunun) N'sine ve A harfi Anunciación'un (Cebrail'in Meryem'e gebe kalacağını müjdelemesi) ve Asunción'un (Meryem Ana'nın Göğe Çıkışı) A'sına dönüşüyor. D harfinde bir resim var; harfin çerçevesinin dışına çıkan, üzerine tır-

manan ve onu süsleyen yaprağa ulaşan Davut'un resmi. Davut Peygamber gökyüzüne çıkmak istermiş gibi.

Bakire, pek çok harf ile resmedilmişti. T harfinin içinde, sol elinde bir haç tutuyor, C harfinin içinde sağ elinde küller bulunduruyor, I harfinde bir İlk öykü temsil ediliyor ve B harfi ile başlayan cümlede "Bu insan kutsansın...", deniliyor.

Gece olunca, benim temsil edildiğim karanlık sayfaya sığınıyorum. Ama bunu yapmadan önce gözlerimi ve ellerimi eşyalardan uzak tutuyorum, çevrede var olanları içime hapsediyorum. Çünkü şekillerimi çizmek için her şeyi birbirine karıştırdım: tozu, kemikleri, taşları, anıları, eti, kumaşları, camları, dişleri, saçları ve külleri.

Nihai savaş saatinde, kitabı bir tılsım gibi kolumun altında tutacağım. Bin yılının savaş saati geldiğinde minyatür şekiller, yazılı sözcükler, yazıcı ve sanatkâr aynı şey ve aynı kişi olacak.

ON ÜÇÜNCÜ VAHİY

Dışarıdan bakıldığında, kerpiç ev bir çembere benziyordu. Kapısı yok gibiydi. Ben, duvara gömülü küçük bir kapı bulmuştum: yer düzeyinin altındaydı. Girmek için eğilmek gerekiyordu.

Buğday harmanlayan dişsiz ve topal bir köylü, San Miguel de Escalada Manastırı'nın yakınlarında, kadın çığlıkları duyduğunu söylemeye geldi. Kadını öldürdüklerini düşünüyordu. Çığlıkları duymadan az önce, eve bana çok benzeyen ve Araplar gibi giyinmiş olan birinin girdiğini görmüş. Yanında karalar giymiş, soluk yüzlü bir kadın varmış. Beterinden korkarak birlikte oraya gittik.

Köylü içeriye girmeye cesaret edemedi, katırlarıyla birlikte nehrin kıyısında, kara kavaklarla katır tırnaklarının ardına gizlendi.

Üzeri küllüymüş gibi duran bir bitki, evin girişini kapatıyordu. Çorak yerlerin bitkisi olduğu için dikenli yaprakları vardı. Ağıza benzeyen çiçekleri, saldırmak ve ısırmak için birbirine kenetleniyordu.

Arkamı döner gibi yaptım, sonra aniden geri dönüp onu ikiye böldüm. Her yanından yapışkan bir sıvı çıktı.

Kapı içeriden kapalı idi. Hiç gürültü çıkartmadan, bir omuz darbesiyle kırıldı.

Çamurlu bir yerden, nemli ve soğuk bir geçitten el yordamı ile ilerliyordum. Geçitten, önce iniliyor sonra dar ve dik bir karanlıktan çıkılıyordu. Usulca odaya yaklaştım.

İki kişi bir masanın üzerine eğilmişti. Her birinin elinde, üzerinden kan damlaları akan bir bıçak vardı. Camsız, taş örme pencereden günün son ışığı süzölüyordu.

İkisinin hareketleri duvara yansiyordu. Bir köpek, masanın yanında durmuş, kanı yalıyordu.

Masanın üzerinde, cırılçiplak bir kadın yatıyordu. Karnının büyüklüğünden gebe olduğu belliydi. Henüz yaşıyordu ama bağırarak sesi, kıpırdayacak gücü kalmamıştı. Üzerinde ve içinde neler olup bittiğini, yuvalarından fırlamış gözlerle seyreliyordu sadece.

Bana çok benzeyen ve Araplar gibi giyinmiş olan adam elini kaldırdı sonra da hareketsiz, bırakıverdi. Uğursuz görünlü kadın, yatan kadının karnına bıçağı saplayıp çıkardı. Dona Miguel mutfakta eti nasıl kesiyorsa, o da aynı biçimde hareket ediyordu.

Birden, orada kımıldamadan durup bana bakan birini görünce, içki içmiş biri gibi çift gördüğümü sandım. Ben Abdullah'tım. Karalar giymiş ve arkamda duran kadın, hareketlerimi o kadar yakından izliyordu ki, masanın üzerindeki, soluk aldığınyı duyabiliyordu ve gözlerinin parıltısından ürkmüştü.

—Almarada! diye fısıldadı Abdullah benim sesim, benim yüzüm, benim bedenimle. Bana yardım et.

Saklandığım yerden, karalar giyinmiş kadının suratından başına neler geleceğini tahmin etmeye çalışan kadını gördüm; orada öyle, savunmasız yatıyordu.

Almarada, Abdullah'ın sevgilisiydi. Buruşuk ve soluk bir siyah giysisi vardı. Saçları, aşağıya beline kadar iniyor, yukarıda yılan biçimini alıyordu. El ve ayak tırnakları mavimsiydi. Yalınayaktı. Abdullah'ın elleri kara ve çıbanlıydı. Beyaz saçlarını yarı yarıya örten eğri büğrü küçük bir miğferi vardı. Giysisi, çelik parçalarıyla yapılmış gibi sertti, yüzünde savaşta aldığı yaraların izleri vardı.

Kurban edilen kadın dar ve dikdörtgen bir masanın üzerinde yatıyordu. Masa bir tabuta ya da bir kayığa benziyordu. O an, bacakları kara bir çarşafın altındaydı, kalçaları meydandaydı, göğüsleri kesilmişti. Ölmüştü, gözleri dehşet içindeydi, ağzı sessiz bir çığlık atarcasına açıktı.

—Merak etme, çocuğunun babası olacağım, diye mırıldandı Abdullah.

Alınara çocuğu kadının karnından çıkartmıştı. Ölü ya da diri, orasını bilmiyorum. Çocuğu kara bir beşiğe attılar, çocuk ne ağladı ne de kıpırdadı.

Hemen ardından, Abdullah ellerini kadının rahmine daldırdı. Kuşkusuz bir başka yaratık arıyordu çünkü rahmi hırsıyla deliyordu. Ama ötekini, ikizi bulamadı.

Alınara'nın dudakları ve parmakları kanlıydı. Duvara bir kılıç, bir hançer ve bir mızrak dayanmıştı. Abdullah'ın silahlarıydı bunlar.

Yan odada yeniden yaklaşan ayak sesleri duydum. Emin olmadan gözlerimi ona çevirdim. Ona, bana benzeyen ve beni süzmekte olan kişiye! Beni fark ettiklerinde, bana bakan yüz, benim kendi yüzüm idi. Abdullah'ta kendimde nefret ettiklerimi gördüm. Cinayetini tanık olunca, kendi iyi kalpliliğimden kuşku duydum.

Onu çabucak inceledim ve bana tıpatıp benzeyen, benimle sadece bir geçmişi değil belki de bir ruhu paylaşan bu adamın, bana kıskanç bakışlarla baktığını gördüm. Bu çirkin benzerliğe dayanamam. Benim ikizim olmaya hakkı yoktu. Onu yok etmeli, içime gömmeliydim. Benimkisine aynen benzeyen bir ses:

—Kim var orada? diye bağırdı.

—Ben, diye cevap verdim.

Her ikisi de o an kaçtılar. Damdan ya da gizli kapıdan, orasını bilemeyeceğim. Abdullah giderken silahlarını aldı. Kara köpek arkalarından gitti. Kadının ve bebeğin cesetleri masanın üzerinde kaldı.

Dışarı çıktım ve onları meşeliğin ve kavaklığın olduğu yere kadar izledim. Uzaktan, Almarada'yı seçebildim. Onu, yapraksız bir ağacın dibinde kımıldamadan bekleyen bir başka Almarada'ya doğru gidiyordu.

Katır tırnaklarının arasına gizlenmiş olan köylü, bana hayretle baktı. Gidenin hayalet mi yoksa karşısında duran adam mı olduğunu anlayamıyordu, birbirimize o denli benziyorduk çünkü!

Ölen kadını paltomla örtmek üzere eve döndüm. İğrenmeme karşın gözlerini kapattım. Kadın, Donato'nun karısı Corvasia idi, Aziz Luka Manastırı'nın yakınlarında oturuyordu. İki başlı çocuğunun ölümünden sonra yeniden gebe kalmıştı.

León'a döndüğümde, Rahip Froilan o gün öğleden sonra, kara giysili bir şövalye ile karısının verdiği hortlaklar ziyafetine katıldığını itiraf eden bir serseriye tutuklattığını anlattı. Bu ziyarette, insan eti yenmiş ve insan kanı içilmişti. Daha sonraki soruşturmalarda, bir gece önce, öldüğünü sandığı bir kadınla zina ettiğini itiraf etmişti. Ama tam olarak bilmiyordu çünkü kara şövalye ile sevgilisi, kadını kara bir palto ile örtmüşlerdi. Emin olduğu tek şey, kadının okşamalarına karşılık vermediği idi.

ON DÖRDÜNCÜ VAHİY

Hokkabaz, Manastırda tuttuğu kadınları göstererek:

—Sancha Ruiz, Elvira Meñique, Froila Vigilaz, Vita Cabezón, Oroceti Velasquiz, Helizabet de la Vega, Dominga Turrado, Azenda Sobradelo, Fredenanda de Monzón, Gondesalva Gudestioz, Heldoara de la Mata, Beila Beilaz, Giloria Rudriguis, Quintela Dávila, dedi. Hepsi dindar kadınlar. Kıyamet Günü'nü bizimle bekleyecekler.

—Bu kadınların tenleri altında neler sakladıklarını görseydin, iğrenirdin, dedim. Bunlar şeytan kapısı.

—Don Alfonso, Efendim, *in saecula saeculorum*, benim Sancho'ma kızmayın, diye yalvardı Oro Maria.

—Buranın insanları, manastırda rahibe olmayan kadınların varlığını duyacak olurlarsa dedikodu yaparlar diye açıklamaya çalıştım. Hepsinin hemen bu sabah gitmeleri gerek.

—Heldoara, Vita ve Dominga, ailelerini ve arkadaşlarını terk ettiler; Elvira, Helizabet ve Oroceti mücevherlerini bıraktılar; Gondesalva, Fredenanda ve Azenda Kıyamet'i beklemek için yuvalarını terk ettiler. Diğerleri de aynı şeyi yaptı, diye anlattı Sancho. Ama emrettiğinize göre, sığındıkları bu yeri bırakıp giderler.

—Buraya girdiklerini kimse görmedi, çıktıklarını da kimse görmeyecek, diye teminat verdi Oro Maria.

—Umarım öyle olur, onlardan söz edildiğini bir daha duymak istemiyorum, dedim.

Daha sabahtan itibaren, hokkabazların aşırılıkları

canımı sıkıyordu. Sancho Saborejo'yu, Oro Maria'yı, Donna Miguel'i, Jimena'yı ve bu kadınları elleri kanlı ve kara tüylerle kaplı olarak Manastırda yakalamıştım.

—Burada ne şeytanlıklar yapıyorsunuz? diye sordum.

Aynı anda Sancho ve Oro Maria:

—Ah Yüce efendimiz! Korkuyoruz da... diye bağır-mışlardı.

—Korku ile bu kasaplığın ne ilgisi var?

Muazzam bir kuşun ayağını elleriyle kavramış olan Sancho:

—Kıyamet Günü'nün korkusu, kendi sonumuzun korkusu, korkunun korkusu, diye yanıtladı.

—Bu koca hayvanı nereden buldunuz? diye sordum.

—Sarılar giymiş çirkin bir cüce buradan geçerken “Bunun etiyle açlığını giderirsin” demişti, diye geveledi Oro Maria.

—Belki de şeytandı, dedim.

—Kim olduğunu ve nereden geldiğini öğrenemedim. Çok acelesi vardı, dedi hokkabazın karısı.

Onları azarladım:

—Sancho Saborejo ile karısı, İlahiyatçı Aziz Yuhanna Manastırı'na geldiklerinden beri, buraya kendilerine Mer-yem dedirten şarlatan kadınlar doluşur oldu. Bunlar da, kendilerine Mesih dedirten diğer şarlatanların yoldaşı.

—Orası pek doğru değil efendimiz, biz sadece bin yılından korkan dullara, El-Mansur'un askerlerinden kaçan genç kızlara ve Aziz Luka Manastırı'ndaki deli bakirelere yardım ettik.

—Dilsiz oğlunuz Gomez bu budala kadınlara, elle-riyle edepsiz işaretler, ağzı ile küstah şaklabanlıklar ya-pıyor. Aptal kadınlar da bu işaretlere tanrısal anlamlar veriyor, dedim onları azarlayarak.

—Gomez'in işaretleri bizim için gerçeği ifade eder, dedi Sancho Saborejo.

—Araplar bizi kuşatmışken, dünya yıkılmaya yüz tutmuşken, diriler ile ölümler Son Yargı Günü'ne ulaşırken, bu yoldan çıkmış kuzuların çiftleşme ve mest olma arzuları bana anlamsız geliyor, dedim.

—Ama onlar buraya Şanlı Meryem Anamızın himayesine girmek için geldiler yoksa zinaya gömülmek ve daha çabuk lanetlenmek için değil.

—Bu kadınları kurtarabilirim ama beni izlemeleri ve bana itaat etmeleri gerek, dedim hokkabazlara.

Her ikisi birbirlerine şaşkınlıkla baktılar. Ben de onlara baktım. Bütün bu genç kadınların, kafamda şehvet görüntüleri yaratmalarından ve Jimena'ya kutsal bebekler yapma işğvasının benliğimi büsbütün sarmasından korktum. Çünkü yeryüzünde azizleri çoğaltmayı ve azizler ordusunu geliştirmeyi umut ediyordum.

Her üçümüz de geçen pazar günü Sabarejo'nun kutsal ayinde bana yardım edecek kadar ayık olmadığını, dua ve kutsal hizmetler için onu Jimena ile çağırttığımızda gelmediğini biliyorduk. Günlerden pazartesi olduğunu sanarak, öğleye doğru sarhoş uyanmıştı. Sonra bana, tüm o gününü Tanrı'ya ayırdığını ve Oro Maria'nın kollarında uyduğunu söylemişti. Ancak, eski bir rahibe olan Beila Beilaz ile yattığını bildiğimden onu Manastır'dan kovmakla tehdit ettim ve tövbe edip disipline uymasını istedim. Cezasını çekeceğine söz verdiği için ona daha sert davranmadım. Ancak bir süre sonra, eski rahibe ile birlikte Titrek Ramiro'nun meyhanesine içmeye gitti.

Pazartesi günü, dua saatinde bana yardıma gelmesini boş yere bekledim. Uyku sersemliği ile akşam vakti çalması gereken çanları, sabah duasında çalmıştı. Daha sonra bana açıklamasını yaparken, büyük bir ciddiyetle, Beila Beilaz'ın elinde ışık ile merdivenlerden kafası karışmış olarak çırılçıplak indiğini görünce bilerek böyle yaptığını söyledi. Beni uyarmak için çanları çalmış

çünkü Beila Beilaz'ın çıplaklığından ve onun kadar ayartıcı diğer çıplaklıklardan beni korumak istemiş. İlahiyatçı Aziz Yuhanna Manastırı'na getirdiği kadınlar hor görülecek kadınlar değilmiş, güzel ve endamlı olduklarını unutmamalıyım. Kızlar on dört-yirmi beş yaş arasında olmalıydılar.

Salı gecesi, Sancho Saborejo'nun çıgıllıkları ile uyan-dım. Beila Beilaz, göğüsleri meydanda, onu bir Arap hançeri ile öldürmeye çalışıyordu. Ona her vurmak iste-diğinde, hokkabaz bağıırıyordu: "Benim kalbim göğ-sümde değil sırtımdadır. İstedğin kadar vur, bana kö-tülüğün dokunmaz, çünkü ben, benim içimde değilim." Ödü kopmuş olan Gomez, gelip beni yazı odasında bul-du.

Perşembe günü, sabahın erken saatinde, Aziz Luka Manastırı'na hırsızlar girmiş ve gemleriyle birlikte bir katırı, topal bir atı, iki kör eşeği, beş inek ile yavrularını, sekiz tavuk, bir ördek, bir keçi, bir kuzu, bir palto, bir mutfak bıçağı, bir torba tuz, arpa, ekmek ve bol miktarda şarap çalmışlardı. Çalınan eşyanın çoğu, İlahiyatçı Aziz Yuhanna Manastırı'nın mezarları arasında, hücrelerde ve hokkabazlarla kadınların giysileri arasında ortaya çıkıverdi.

Sancho Saborejo'yu bir kenara çektim.

—Tanrı'nın Kilisesi dua edilmek üzere yapılmıştır, suç işlemek için değil, dedim. Burası kutsal bir ocaktır, hırsız yatağı değil.

Çok kızgın olduğumu görünce, bir gün önce gitmiş olduğu tüm bostanların adlarını sıraladı. Aziz Luka Manastırı'nın bulunduğu yerden bir hayli uzaktaydılar.

—Yolumun üzerindeki bostanlarda ve bağlarda ne-ler olup bittiğini söyleyebilirim, dedi. Ego yani ben Sancho Saborejo, Domingo Bazolin'in ve Michael Esquidero'nun, daha sonra Johan Roca'nın ve Pedro Nariz'in, Pedro Ferrero'nun ve Pedro Perez'in ve Maria

Palaez'in çocuklarına ait bostanlardan geçtim. Sonra büyük vadiye giden patikadan, Cibrian Calvo'nun oğlu Joan'ın bağının önünden geçtim. Akşam saatinde Durrant Elegano'nun ve Fernan Pelegrino'nun bağlarından geçtim...

—Yeterince bostan, bağ lakırdısı dinledim. Cehen-nem kuyusunda boğulacaksınız! Sen bana, kadınlarla birlikte getirdiğiniz Aziz Luka Manastırı'nın hayvanlarından haber ver!

—Yüce Efendim, Şanlı Meryem Anamız üzerine yemin ederim ki, adı Sabarico olan kutsal rahibi, Beila Beilaz ile birlikte gözetlediğimiz günün dışında Aziz Luka Manastırı'na gitmedim.

—Mihraba kadar giden, senin ve Beila Beilaz'ın günahkâr gölgesiydi. Çaldıklarınızı derhal geri vermelisiniz, dedim. Son Günlerin Efendisi'nin müridleri, rahibeler ile zina etmemeli, hırsızlık yapmamalı, kiliseleri de yağmalamamalı, dedim.

—Bir daha yapmayacağıma yemin ederim. Elimizdeki gümüş boynuz, kimse üflemeden, aniden kendi kendine çalmaya başladı. Bunu itiraf ediyorum.

Diz çökerek devam etti:

—Kendilerine ayrılan kutsal yerlerden aldığımız için iki kutsal kitap, durup dururken, protesto anlamında, yanmaya başladı. Bunu da itiraf ediyorum.

—Bu kötü yoldan edindiğimiz zenginlikle hiç sorunsuz bir el, bir ayak veya iki göz kaybedebilirsiniz ya da en kötüsü sen, bir ipin ucunda sallanabilirsin, dedim.

Sancho hızla yanımdan ayrıldı. Her ikimiz de biliyorduk ki, karşısına çıkan ilk fırsatta, bir yerlerde bulunduğu paraya el koyacaktır çünkü paranın ne sahibini ne geldiği yeri bilen vardır.

Bana gelince, ben de mutfağa yöneldim. Jimena, içi kürklü pabuçları ve tavşan derisinden eldivenleri ile tahta bir sırada oturuyordu. Masanın üzerinde, soğan-

lar, sarmısaklar ve buğday ekmeği vardı. Peyniri yemek için sandığa bir fare girmişti. Ocağın dumanı, tuğlalar arasından kıvrıla kıvrıla çıkıyordu. Ocağın yanbaşında, odunları karıştıracak maşalar, kazanları ve tencere-leri oturtacak sac ayaklar ve zincirli kancalar duruyordu. Dona Miguel, ahırın yanındaki ayakyoluna gitmişti. Dört metelik eden bir eşek, bostana açılan pencereden ona bakıyordu.

—Kahvaltınızı getirmediler mi? diye sordu Jimena.

—Aç değilim, dedim. Elini elimde sıktım. Benimle gelmeni istiyorum, diye devam ettim.

Kıpkırmızı oldu.

—Çorba kâselerini tabakları ve kaşıkları yıkamam sonra da yatakları yapmam gerek.

—Yataklar yapıldı, diye fısıldadım. Onları ısıtacak biri gerek.

Arzumun ne olduğunu anlamayınca, benimle birlikte mutfaktan çıkmasını rica ettim. Gece oluncaya kadar, diğerlerinden uzakta, onu alıkoymak niyetindeydim. Niyetimi anlayınca gülümsedi.

—Jimena, dedim ona, yemekhanede, bu gece, düşündüklerimizi yapalım istiyorum. Kimsenin kullanmadığı, penceresinden sarkıp baktığın odanın kapısını açık bırakacağım. Herkes uyuduktan sonra gelip beni bulacaksın. Ne istersen sana vereceğim.

—Bana yakalı bir gömlek verir misin?

—Sana doğu işi harmani de veririm, bir de samur palto.

—Bir de yün kurdele, beni deri kayışlarla kırbaçlamaman için.

—Küçükhanım, hokkabazların yanında ne öğrendin? diye sordum Dona Miguel'in ayak seslerini duyduğunu sanarak.

Ama gelen, manastırdan kiliseye, kiliseden manastıra bir ruh gibi gidip gelen Gomez idi.

—Dört rüzgâr ile yedi yıldızı ve aynı zamanda Tanrı'nın emirleri ile vaadlerini öğrendim. Kuşların ve hayvanların dilini öğrendim. Şarkı söylemeyi ve lavta çalmayı öğrendim.

—Küçükhanım, kadını bu kadar güzel yapan nedir?

—Oro Maria, kadının güzel olması için on sekiz işaret olması gerektiğini söyledi.

—Neymiş o işaretler?

Ayak sesleri koridorda kayboldu.

—Kırpikleri, gözleri ve saçları kara olmalı; boyu, boynu ve parmakları uzun olmalı; kalçaları, omuzları ve alnı geniş olmalı; dudakları, yanakları ve diş etleri kırmızı olmalı...

Sözünü kestim:

—Ya erkeğin en büyük zevki nedir?

—Kadınla iki gün uyumaktır.

—Neden iki gün?

—Biri onu tanıması, diğeri tadını çıkarması için.

Böyle gevezelik ederken odaya kadar geldik. Onu hemen alıkoymaya karar vermiştim çünkü annesinin veya Oro Maria'nın ya da Sancho Saborejo'nun aniden çıkagelip tasarılarımı bozmalarından korkuyordum.

—Söyleyin efendim, bu gece yatacağımız yatak nerede?

Bizi bekleyen ince ve soğuk şilteyi göstererek:

—Orada, dedim.

Sonra sustum.

Sessizliği bozdu:

—Lütfen efendim, birbirimize soracağımız soru ve cevaplarda siz galip gelerseniz, giydiğim giysileri olduğu gibi size vermemi kabul etmenizi rica edeceğim.

—Benden istediğin her şeyi yerine getireceğim, dedim, gölgede parlayan gözlerinin büyüüne kapılarak.

Cesaretle:

—Üzerinizdekileri çıkartın, çünkü Tanrı'nın inayeti

ile yenildiniz, dedi. Dağda sıçrayan kocaman çekirge bu mu?

—Bu yılanın kuyruğu, diye geveledim.

—Koca bir hayvan! dedi. Şimdi sevinin çünkü size vaad ettiğim aşk borcunu ödeyeceğim.

—Giysilerini çıkart, diye emrettim.

Giden kadınların ınırılıtları manastırın içinde kaybolurken, çıplak Jimena'yı kollarıma aldım ve ona, ayaklarından göğsüne kadar dokundum. Soğuk ellerimi bedeninde gezdirdim, bütün vücudu titredi. Jimena saçları dağılmış haldeydi, cildinin solukluğunu ay ışığı daha da arttırıyordu.

—Jimena hayatım, sabaha kadar burada dinlen. Benden asla uzaklaşma, istediğini vereceğim. Sana bu gece sahip olacak erkeğin doğduğu saate şükürler olsun. Yeryüzünün tüm güzelliklerini toplayan vücudunu seyretmek için meşaleleri yakacağım. Kadını, seni içinden canlandıracağım.

—Senin aşkın, onurlu yaşamının tellerini kopartacak ve o anda kadın olacağım. Burayı unutma lütfen, sevgilin sana minnet duyacak.

—Bir bakirenin çiçeğini kopartmak düşüncesi beni ürkütüyor.

—Kutsal Ruh'un inayeti ile sizi seveceğim ve senden bir çocuğum olacak, dedi.

—Dişiliğin ve rahmin kapalı kalacak, Meryem'in gebe kaldıktan sonra kapalı kalışı gibi.

—Efendim, söylediklerinize, bütün kalbimle inanıyorum çünkü şayet ışık değilseniz, bu ışığa tanık olmak için geldiniz, dedi yanakları kızarak.

—Ben ışığım, diye hıçkırdım, bedeninin üzerinde.

Hıçkırıyordum çünkü etinin ötesinden, insanların ilerideki günlerde tanık olacakları gömütsel karanlıkları, yapraksız ağaçlarda bağırarak olan balıkları, temellerinden sarsılacak binaları, insanların öğrettikleri gibi

üst üste düşüp kırılacak olan taşları, ova gibi dümdüz olacak tepeleri, Tanrı'nın dirilen tüm evlatlarının kemiklerinin itelemesiyle açılacak kemik gömütlerini gördüm. Gün batımının borazanına üfüren haberci meleği duyacağım ve doğmuş ya da döllemiş olanların yanı başımda ayağa kalktıklarını duyacağım.

—Ben, İsa, dedim ona. Işıklı orduların ortasında duracağım ve açgözlülerin ağızlarına altın tıkacağım. Yoksulu soyan kibirlilere bağışta bulunmayı reddedeceğim ve bağırsaklarını dişleteceğim. Şeytanları kızgın zincirlerle bağlayacağım ve alev alev bakışlarımla onları bin kez kırbaçlayacağım. Gözlerinin bulunduğu yerden, işkembelerinde yanan cehennemi görecekler ve bir daha asla, asla, asla oyun oynamaya kalkışmayacaklar. O zaman ben, Krallar Kralı, güçlü bir kol ve kararlı adımlarla, gerçek Baba'nın zaferine ulaşacağım.

ON BEŞİNCİ VAHİY

—Deccal, bir insan çiftinin işlediği günahtan doğacak. Döllenme sırasında şeytan, fahişenin karnına girecek ve onda vücut bulacak. İsa'nın annesi gibi, yarattığın annesi de inançsız ruhuna, habercilerine ve elçilerine hakim olmaya çalışacak. Bu korkunç zinanın meyvesine mahviyetin oğlu, lânetlenmiş kişi, şeytanın yuvalandığı insan, iblisin maşası adı verilecek. Sihirbazlar ve büyücüler, gözbağcılar ve kâhinler ona uğursuz sanatları öğretecekler ve iğrenç ruhlar ona rehberlik edecekler. Zafer gününde Kudüs'teki kutsal tahta oturarak kendisini Tanrı'nın Oğlu diye tanıtacak. Bu kötülük yaratığının gücü, bir denizden diğerine, doğudan batıya yayılacak, dedi. Hayalet Urraca, *Adso Dervensis* adlı latince elyazması kitabı göstererek.

—Tarihin bu karanlık dönemi, Araplar ticaret yollarımızı kestiğinde ve topraklarımızı ele geçirdiklerinde başladı. Birbirlerine ayrı düşmüş hristiyanlar, sadece kendi kendilerine yeterek, sefaletle uğradılar. Don Froilan'a göre Deccal, El-Mansur'dur, dedim.

Dona Urraca bana baktı ve devam etti:

—Deccal sahte mucizelerle saf insanları kandıracak; terör, kargaşa ve kokuşmuşlukla bilgiler ve doğrulara karşı savaş açacak. Kokuşmuş ve sapık olarak yetişkinler diye insanoğulları ile kızlarını daha çocuk yaşta utanmaz bir aygır gibi iğfal edecek. Hayvanlarla bitkileri yok edecek, ölüleri ayağa kaldıracak. Ormanları ateşe vererek, havayı ve suları kirleterek, yeryüzünü kurtarmaktan

söz edecek. Barıştan söz ederek dünyayı ölümlerle dolduracak. Onun geçtiği yerlerde nehirler kuruyacak, ağaçlar devrilecek, delikanlılar ve genç kızlar solacak. Halk, kirlenmiş gökyüzünün altında, açıktan ve susuzluktan kıvrılırken, göz kamaştırıcı giysiler giyecek, insanları kurnazlıkla aldatacak. Deccal, ışık vaad ederek ufuğu sahte ışıklarla donatacak. Coşup kadınlara ve altın keselerine sahip çıkacak. Kibirlik kralı olacak. Mezhebindeki kalabalığın alnında, iktidarının işareti bulunacak. Ancak gerçek Mesih onu, ağzının kılıcı ile, Kelam ile öldürecek.

—Dünyada başka deccaller de görüldü, dedim. Antiochos, Neron, Domiciano ve El Mansur. Başkaları da olacak.

—İsa'nınkine aykırı bir yaşam süren her kimse, o deccaldır. Tanrı'nın yarattığı doğayı bozan her kimse, o deccaldır. Havari böyle söylüyor. Burada, pazar yerinde ve İlahiyatçı Aziz Yuhanna Kilisesi'nde bunu ben de söylüyorum, dedi Urraca.

Dona Hayalet Urraca'nın güzel bir yüzü vardı. Ufak tefekti. Zarif ve uyanıktı, zor neşelenirdi, melankolik ve hüznünlüydü. Kehanet yeteneğine sahip olarak geçmişte olanları ve kendisi öldükten sonra olacakları tahmin edebiliyordu. Annesi Gontruda ve babası Gonzalo Fernandez idi. León'dan uzak bir köyde doğmuştu ve kimse kaç yaşında olduğunu bilmiyordu. Yüzü kâh genç bir kızinki kadar taze, kâh kırışık idi.

Kardinal Raymundo, anmalıklarla Roma'dan geldiğinde ve kutsanmak isteyen köylüler yanına vardıklarında, Urraca'yı gördüğü anlatılır. Kızı yanına getirmelerini istemiş, alnından öpmüş, rahiplerden ailesinin kim olduğunu ve adını sormuş.

—Urraca Fernandez diye vaftiz edildi, demiş aralarından biri.

Raymundo, Gontruoda ve Gonzalo yanına getirildiklerinde:

—Bu çocuk sizin kızınız mı? diye sormuş.

—Evet efendimiz.

—Böyle bir azizeyi dünyaya getirenlere ne mutlu! O doğduğu gün, gökyüzünde şenlik vardı. Tanrı'nın huzuruna çıkmaya layık olacak. Dünyada bakire aramak için yola çıkan ben, burada en iyisini bulduğumdan eminim.

Sonra Urraca'ya dönerek demiş ki:

—Kızım, bedenine hiç dokundurmuyacağına ve İsa'nın eşi olup onun kutsallığına adanacağına söz ver.

—Tanrı razı olsun Peder, çünkü dünyada en çok istediğim buydu. Sadece, Tanrı'nın dualarımı kabul etmesini bekliyordum.

—İnancın devam etsin kızım, Tanrı ruhunun dileklerini yerine getirecek.

—Bekâretin sıkıntılarına katlanacak güce sahip olacağımı umarım.

—Ah, bu lekesiz kızı düşünmek bile uykularımı kaçırıyor. Yüz teninin arkasında şimdiden ölümün suratını görüyorum, cildinin altında şimdiden iskelete dokunuyorum ve karşısında hareketsiz, kemik anmalıkların karşındaymışım gibi diz çöküyorum.

Kısa bir süre sonra, Kardinal Raymundo, kendini yorgun hissettiği ve Roma'ya dönmek istemediği için, Kraliçe Teresa'dan León kiliselerinden birinde birkaç gün geçirmek ve Tanrı'nın cemaati arasında bakire aramayı sürdürmek için izin istedi. İşte Urraca'ya yeniden bu sırada rastladı. Onu selamlayarak sordu:

—Kızım, geçen gün bakireliğin konusunda söylediklerini hatırlıyor musun?

—Hatırlıyorum Peder, onu Tanrı'ya ve size adanmaya söz vermiştim, diye yanıtlamıştı Urraca, gözlerini yere indirerek.

—Bu parayı al, ortasından böl, ömrün boyunca bir gerdanlık gibi tak! Böylece vaadini anımsarsın. On iki

tinsel bakire hep yanında olacak. İsimleri şu: Masumiyet, Uyum, Sabır, İman, Sadelik, Merhamet, Safiyet, Gerçeklik, Ululuk, Perhiz, Disiplin ve İhtiyat. Çocukluktan başlayarak sana kutsal kitapları öğreteceğiz.

O tarihte henüz rahipliğe yükselmemiş olan Keşiş Andrés de şöyle söyledi:

—Her türlü erkek bedeni kadın vücudunda oluştuğuna göre, birleşmeden kutsallığın doğması için, bedensel çiftleşme tinsel çiftleşmeye dönüşmelidir.

—Tanrım, yoldan çıkabilecek Urraca'ya kutsal koca olarak kendi Oğlunu bahşet, dedi Kardinal Raymundo. Zayıf ve bitkin kulun olan bana, ilerideki bakire Urraca Fernandez'in hayatını ve eylemlerini anlatacak gücü ve sözcükleri ver.

Andrés ekledi:

—Krallığın bütün bakirelerine örnek olacak safiyeti ona bahşet. O ki çamurdan bir kadından doğmuştur ve onun da annesi bir insanın yardımı olmadan gebe kalan ve doğururken, doğurmadan önce ve doğurduktan sonra bakire olan Şanlı Meryem'dir. O kadın ki mühürlü çeşmenin kızıdır, göklerden daha yüksek, cehennemden daha derindir, Tanrı'nın tapınağı ve cehennemin dehşetidir.

—Gecikmeden manevi gücünü sınavalım, dedi Kardinal Raymundo. Onu bir hücreye kapatalım ve kapısının önüne bekçiler bırakalım. Fırsat çıkar çıkmaz onlar, kurnazlık ve şiddetle bekâretini bozmak isteyeceklerdir. Şayet zayıf değilse, Urraca Fernandez bedensel çiftleşmeyi reddedecektir.

—Safiyet düşmanları onu baştan çıkartmaya çalışacaklar, kusmuğunun içindeki köpekler gibi arzularının içine gömülecekler. Şehvetleriyle dokunur dokunmaz kızı kurtçuklara ve toza dönüştürecekler, diye devam etti Andrés.

—Bu düşünce beni kızdırmak ve aklımı karıştırmak için yeterli, dedi Raymundo. Bir insan, Tanrı'ya adan-

miş bir kızın bekâretini bozarsa ve onurunu kaybetmesine yol açarsa, onu baştan çıkartan üç yıl cezaya çarptırılacak ve ilk yıl sadece ekmek ve su ile yetinecek.

—Aziz Patricio'nun yasalarına göre, bir keşiş ile bir bakire birlikte yolculuk ederlerse, geceyi aynı handa geçirmemeliler, kasabadan kasabaya aynı arabada yolculuk etmemeliler, birbirleriyle devamlı gevezelik etmemeliler, diye anımsattı manastırımızın gelecekteki rahibi.

—Eğer bu bakire ömrünce saf kalma yemini etmiş ve daha sonra etinde bir erkeğin temasını hissetmişse, zinadan vazgeçinceye ve cezasını çekinceye kadar aforoz edilmelidir, dedi Kardinal.

—Aforoz edilen, Çile günlerinin arifesinde bile kiliseye girmemeli, diye ekledi Andrés.

Kardinal, uğursuz bir gülüşle ekledi:

—Dünyada vampir olduğuna inanan bakire aforoz edilsin.

Daha fazla beklemeden Urraca Fernandez'i bir hücreye kapattılar ve kapısının önüne güçlü kuvvetli iki adam diktiler. Sonra da, ayartıcıları gözetlemek üzere dolaba gizlendiler.

—İblis onlara yardım ediyor, şamdanın alevini söndürdü, hücrelerini dumanla doldurdu, diye fısıldadı Kardinal Raymundo.

Kapının deliğinden seslenen Andrés:

—Ey Kurtarıcı Kadın, diren! dedi. Ömrünün sonuna kadar direnen kimse kurtulacaktır.

—Kızkardeşim, İsa'nın Annesi seni sınamamı istedi, kapıyı aç, dedi ayartıcılardan biri.

—Neden aşkıma o kadar şaşıyorsun, ben havari Pavlus'um, kapıyı aç, diye yalvardı öteki.

—Adın ne? dedi birincisi.

—Adım Şanlı, diye yanıtladı kız.

—Senin adın Sefih! Beni aldatamazsın, diye alay etti ikincisi.

Sabah duasına yakın saatte, Urraca Fernandez ile, umdukları gibi cinsel ilişkiye giremediklerini görünce, iki adam ona hakaret etmeye ama aynı zamanda övmeye başladılar. Ona, krallığın içinde onun kadar güzel bir yosma ve onun kadar güzel bir bakire olmadığını ve hiçbir yerde onun gibi bir kızı ya da bir fahişeyi bulmanın olanaksız olduğunu söylediler.

Kararlı ve soğukkanlı olan köylü kızı, kapıyı sağlam aldı. Yüzünü çirkinleştirdi, alnına, yanaklarına, ağzına çamur sürdü, saçlarını kesti ve dua etmeye başladı. Kutsal Ruh, başına ışınlı bir hale taktı, onca görkem karşısında kız diz üstü düştü.

Bakirenin çamurlu yanaklarından çok, genç kızın çizgilerini örten pisliğe duyarlı olan baştan çıkartıcılar, kıza kaba ve acımasız hakaretlerde bulunmaya başladılar. Ama hücrenin duvarlarından bir şarkı süzüldü. Keşiş Andrés ve Kardinal Raymundo şarkının nağmelerini açık seçik duyabildiler.

“Tanrım, beni kutsanmış suyla ıslat ki temiz olayım! beni ışığına garket ki kar gibi beyaz olayım.”

—Bir şey dikkatinizi çekti mi? diye sordu Kardinal Raymundo keşiş Andrés’e.

—Hayır, bakiremizin büyük tehlikede oluşundan başka bir şey değilse...

—İsa için deli oluyor. Sabah duasından sonra beyaz giysiler giydi. Ah! bekâretinden nasıl da nefret ediyorum ve onu iğfal etmemek için kendimle kaç kez mücadele ettim, diye haykırdı Kardinal.

Kimilerinin anlattığına göre, iki din adamı kapı aralığından gözetlerlerken; kızın ağzından beyaz ışınların çıktığını görmüşler. Erdeminin, gökteki melekler tarafından korunduğunu anlayarak Urraca Fernandez’e, ondan kuşku duydukları için af dilemek üzere, secde etmişler.

—Bu bakirenin güzel bir yüzü ve uzun bir boyu var

ama tevazu ve safiyeti ile çok daha sevimli, dedi Kardinal. Gözleri doğaüstü bir sevgiyle parlıyor.

—Bundan böyle bu bakirenin, ruhunu iman halkasından geçirdiğini, zaman kadehinde sonsuzluk şarabını içtiğini söyleyebiliriz, dedi Keşiş Andrés.

—Şafak söküp, adamlar ışıktan kaçarak gittiklerinde, Urraca Fernandez şöyle konuştu:

—Bedenime, perhizler ve dualarla eziyet ettim. Çok parlak bir ışık görünmez bir mihraptan inerek alnımdan girdi.

—Uruçundan sonra Kurtarıcı, müminlere sonsuz hayatın yolunu göstermek için birkaç dürüst adam seçti. Aynı şekilde, canlıların ebedi rekabeti için ölmüş azizlerin yapıtlarını yazmak yerinde olur. Bana gelince, hatırlanacak hiçbir şey yapmadım, yaşamam veya ölmem fark etmez, diye itirafta bulundu Kardinal, birkaç gün sonra da yaşlılıktan öldü.

Burada, tarihin anlattığına göre, dokuz yüz seksen yılının yirmi dokuz mayısında, Urraca Fernandez'in annesi ile babası, kent surlarının önünde bu dünyanın ışığına veda ettiler. Urraca ile yedi kardeşini teyzeleri Austreberta yanına aldı. Beş yıldan beri León'da oturan ve yarı manastır hayatı yaşayan bir duldu. Onun yanında yetimler mutlu yaşadılar ama dokuz yüz seksen yedi yılının beş mayıs perşembe günü, Urraca'nın erkek kardeşleri Aziz Luka Manastırı'na, Leobodo amcanın yanına götürüldüler. O da Rahip Sabarico'ya bağlı kırk yaşlarında dul bir adamdı.

El-Man'sur'un kente saldırmaya hazırlandığı ve yağmalama seferini başlattığı günler, bu döneme rastlar. Kral II.Vermudo, Galicia'ya kaçmış ve Conancio adında asi bir Hristiyan, kralın öldüğü haberini yaymıştı. León'lulardan bazıları, Arapların korkusu ile, servetlerini ve çocuklarını toplayıp uzak diyarlara sığındılar; diğerleri Krala karşı, tıpkı Saldana Kontu Garcia Go-

mez gibi başkaldırıp, El-Mansur ile birleşerek iktidara geçtiler ve Hıristiyanların üzerilerine yürüdüler.

Bu koşullarda Urraca Fernandez, atları ve diğer yük hayvanları ile Santiago kentine gitmeye hazırlanan keşişler ile rahibelere, İsa'nın cemaatini Arapların ellerine bırakmamalarını istedi. Çoğu gitti, bazıları onu dinledi. Kalanlar, Santa Maria de Regla Kilisesi'nde perhize ve duaya başladılar.

Urraca ümit içinde, onları cesaretlendirmek için şöyle konuştu:

—Yaratıklarını terk etmeyen Tanrımız tarafından korunan León kenti, Araplar ve onlarla bir olan münkir Hıristiyanlarca hedef alınmayacaktır.

Adı Cariveo olan bir keşiş ile söz konusu Conancio (ihametini gizleyerek), dünya var olduğundan beri doğruların iyi davranışlarına karşı gelen Deccal'in kışkırtmasıyla, Urraca'nın sahte peygambercilik yaptığını ve Leónlular için en iyisinin kiliselerin ve manastırların hazinelerini kentin gizli yerlerine saklamak olduğunu söylediler. Bu zenginlikler León'u yöneten Kont Garcia Gomez ve kendileri tarafından silahla, gerçek mucizeleri yaratan anmalıklar olan silahlarla korunacaktı. Her ikisi kentte, El-Mansur'un saldırılarından gizlenecek yer olmadığını söylüyorlardı. Ayrıca Urraca'nın ruhuna şeytanın hakim olduğunu ve ondan sonsuza dek kurtulmak gerektiğini belirtiyorlardı. Bu işi yapmanın en iyi yolu da onu taşlamak ve Torio nehri yakınlarındaki bir mağaranın içinde bulunan dipsiz kuyuya atmak idi.

O ezeli Baştan Çıkartıcı'nın kışkırtmasıyla, masumiyetine tanıklık yapacak kişileri beklememişler ve onu ölüme mahkûm etmişlerdi. Silahlar ve mızraklarla onu Santa Maria de Regla Kilisesi'nden almaya gittiler.

Bir vakitler keşişlik yapmış olan Cariveo, Conancio ile yanındakileri, kızı hemen taşlamaya kışkırtıyordu. Ancak, kendisine inananları koruyan Tanrı, o sırada A-

rapların, atlı ve yaya olarak kente girmelerini, surlara dağılmalarını ve yollarına her çıkanı mızrak ve kılıçtan geçirmelerini sağladı.

Tanrı'nın Annesi önünde diz çökmüş olan Urraca Fernandez, kızgın ve kudurmuş, elleri kanlı ve haykıran yarım düzine Afrikalının, adı Froila olan güzel bir rahibenin peşinde, "Luyun, Luyun" (León, León), diye bağırarak ilerlediklerini görünce iki mum arasında dua etmeye başladı.

—*In nomine Sancte Trinitatis. Ego Urraca Dei gratia totius Spanie Regina vobis Sancte Maria...*

Araplar, içerideki rahibelerin kaçmaması için kapıları tutmuşlardı. Aralarından, kilisenin çevresini sarmış olanları, kapılara yüklenmeye başlamışlardı. Diğerleri damlara çıkmış ve oradan içeriye atlamıştı. Askerlerden biri, diz çökmüş Froila'yı görünce, sırtına bir ok saplamak üzere yayını gerdi. Ölüm hızla uçarken, Urraca Fernandez oku havada yakaladı. Oku fırlatan adam Rahibe Froila'ya bir mızrak ile saldırmayı düşünürken, Urraca Fernandez, kilisenin bir cinayetle kirlenmemesi için rahibeyi paltosuyla örttü.

Sancha ve Vita adlı rahibeler silahlı adamların damlarda dolaştıklarını görünce, saçlarını yoldular ve çirkinleşmek için uzun tırnaklarıyla yüzlerini paraladılar. Sancha, Arapların seslerinden nefret ettiği çanları çalmaya başladı. Rahibeler mihrabın önünde secde ederek, hıçkırarak ilahiler söylediler.

Kapılar kırılınca El-Mansur'un kendisi, atla içeriye girdi ve mihraba kadar ilerledi. Araplardan biri oraya çamurlu ve boyalı bir domuz fırlatmıştı, El-Mansur isteyecek olursa onu boğazlayacaktı. El-Mansur, elinde kılıcı, beyaz kısırağının üstünde, önce domuzu gördü, sonra mihrabı, daha sonra da yırtılan giysileri arasından etleri görünen Rahibe Froila'yı. Ölümü hisseden domuz bağırımaya başladı. Kendisine saldırılmasından

korkan Rahibe Froila, daha önce rahibelerin ırzına geçilmiş olan Aziz Luka Manastırı'ndan geldiği için, ağlayıp duruyordu.

Kont Garcia Gomez:

—Birliklerim bu yosmalarla ne isterlerse yapsınlar, dedi.

Urraca Fernandez, Rahibe Froila'yı savunmak için yanına geçti. El-Mansur azizeyi fark etti ve yukarıdan aşağıya süzdü. Kont, kafasını uçurmak niyetiyle kılıcını kaldırdı. El-Mansur, Urraca'nın sükûnetini fark etti ve bir el hareketiyle Kontu durdurdu. Sonra tek bir söz söylemeden kısırağını mahmuzladı ve kiliseden dört nala çıktı.

Kont ve diğer Araplar arkasından gittiler, kendi öfkelerinin dürtüsüyle domuzu ayaklarından sürüklediler.

Mihrabın arkasına gizlenmiş olan üç Berberi, kilisenin malları ile ortaya çıktılar. Gümüş vazolar, giysiler, silahlar, aziz anımlıklarının bulunduğu sandıklar ve Tanrı'nın haçının bir parçasıyla. Rahip Sabarico'nun katırları ile atlarını da ele geçirmişlerdi. İşgalciler kanlı ellerinde tuttukları kutsal kitapla bir aşağı bir yukarı saygısızca dolaşıyorlardı. Diğer Berberiler, rahibe Sancha ile Rahibe Vita'yı kilisenin içerilerine sürüklediler.

Dışarıda bir sürü harem ağası, Aziz Yâkub'tan boş yere yardım dileyen keşişlerin, halkın ve köylülerin peşine düşmüştü. Bu insanların bir kısmı kiliseye ve manastıra sığınarak ölümden ve esaretten kurtulmaya çalışıyorlardı. Ama kapılar kapalıydı. Diğerleri zincirlerle sokaklarda sürüklenip, köle gibi satılmak üzere arabalara tıklıyorlardı. Çömez Garcia Cabezón kiliseye deli gibi girip, Rahibe Froila'yı aradı.

Bana gelince, Azize Maria ve Aziz Martin'e ithaf edilen manastırın önünden geçerken El-Mansur ile karşılaştım. Araplar bu manastırın hazinelerini yağmalamışlar ve yazı odasını ateşe vermişlerdi. Kütüphane alevler

içindeydi, yeryüzünde var olan tüm bilginlerin sözleri duman olup uçuyordu. León İncili'ni yanma tehlikesinde görünce üzüntüm daha da arttı. Rahip Mauro için yazılmış ve Keşiş Vimara'nın gözetimine verilmiş olan yapıt, yazıcı ve ressam İonnes tarafından dokuz yüz yirmi yılında gerçekleştirilmişti. Hemen oracıkta Beato de Liébana'nın *Kıyametin Yorumu* kitabından bir sayfa yanıyordu. "Ve kadın kızıl ve kırmızı renkte giyinmiş, altın, değerli taşlar ve inciler takmıştı. Elinde altın bir kupa vardı. Kupa, lânetler ve zina pislikleri ile doluydu."

Kitabın yazıları sadece ateşle erimiyordu. Yangın yosmanın giysisini sarmış ve zinacılara kupayı sunan ele ulaşmıştı. Kocaman gözleri mavi bir küreye dönüşmüştü. Kitabın diğer resimleri, acı çekercesine, kıvrım kıvrımdı. Kâh mavi kâh kırmızı bir renge bürünüyorlardı, öyle ki ateş zaman zaman Vahiy oluyor, zaman zaman da Şeytan'ın silahlarını temsil ediyordu. Başka zaman ise kıyamet gününün yargı melekleri alevler içinde hapis olarak yardım istiyorlardı.

Alevler büyük bir şiddetle Aziz Luka'nın elleri gibi kavuşturulmuş ayaklarından yüzüne doğru çıkıyordu. Kitapta hem önden hem profilden bakan İncil yazarı, orta yerinde "Ey Okur, yazıcı için dua et, bu çalışmayı çömez İonnes gerçekleştirdi," diye yazan daireler tarafından korunduğu için, alevleri fark etmemiş görünüyordu.

Sayfaları yanarken, küllerin arasından koca koca alevler çıkıyordu. Dumanın ardına gizlenmiş alevler tezhileri yok ediyordu. Yanan şekiller hareket eder gibiydi. Her yandan gelen alevlere karşı elleri ve ayakları ile kendilerini savunmak ister gibiydiler. Ama boşunaydı, alevler çevrelerinde yükseliyor ve kitaplar yok olunca sönüyorlardı.

Araplar, kütüphanenin ortasına yazıcı ve ressam o-

lan keşişi oturtmuşlardı. İnanılmaz bir vahşetle onu kitapların ortasında zincirlemişlerdi. Keşişi ve tüm o eski eserleri kurtaramadığımdan, alevlerden tek bir kitabı çekmek istedim: İlahiyatçı Aziz Yuhanna'nın *Vahiy Kitabı*'nı, çünkü kutsal konusu, yaşadığım yüzyıla çok yakındı. Çevremde Araplar vardı, ateşi ellerimle söndürdüm ve kitabı giysilerimin arasına sakladım. Beni gören zincire vurulmuş keşiş, alevlere atılıp León İncili'ni kurtarmak istedi. Vücudu alevler içinde kitabı parmak uçlarıyla duvarın dibine itebildi. Garcia Cabezon onu aldı ve paltosuyla alevleri söndürdü.

Kendinden ve gördüklerinden dehşete düşen Cariveo kendini yakalattı, kutsal bakire Urraca'ya karşı haksız davranmakla Tanrı'nın gazabını üzerine çekmişti. Conancio, bir Berberî çetesine katılmış ve kentte ve ülkede her türlü şiddet eyleminde bulunmuştu. Daha sonra öğrenildiğine göre, zavallı esirleri ucuza kapatıp, büyük paralar karşılığı ailelerine satmıştı.

Kordoba'ya giden yolda El-Mansur, kiliseleri ve manastırları yakmış, rahibeleri esir almış, köylülerin tarlalarını ve evlerini yok etmişti. Endülüs birliklerinin takviyesi ile hakim Kont Garcia Gomez, bölgede egemen olmak üzere kalmıştı.

Tehlike geçtikten sonra, Kral II.Vermudo geri geldi. Conancio'yu kovdu ve hapis ettirdi, Oncina malikânesine ve diğer mülklerine el koydu. Zamanla, papazlar ve keşişler, rahipler ve rahibeler, León'un yolunu tuttular.

ON ALTINCI VAHİY

Araplar, iki gün boyunca yağma, cinayet ve saldırıda bulunduktan sonra gittiler. León, kül ve yıkıntı kenti olmuştu.

Cesetler arasında Austrebar'ta teyze ile kızları Blanca ve Elvira'nınkiler de vardı. Saçları dağılmış, giysileri yırtılmış, göğüsleri çıplak, masum bakirelerin cesetleri. Urraca, kuzinleri ile çok iyi anlaşılmış ve arkadaş olmuştu, çünkü her ikisi de sevimli ve neşeli idiler. "Bu ölüleri görünce İsa'nın bütün bakireleri üzülecekler", dedi. Kendisine annelik yapmış olan teyzesinin ölümüne üzülmüştü.

Tarihin belirttiğine göre, Araplar Kurtuba'dan girdince, Leónlular ölülerini toplamış, yaralılarına bakmış ve esir düşen ailelerinin ardından gözyaşı dökmüşlerdi. Törenler, ayinler düzenlemişler ve yıkıntıyı kaldırmaya başlamışlardı.

Urraca Fernandez çok sıkı oruca ve sürekli duaya başlamıştı. Eyub peygamberi anımsamış ve Tanrı yolluyormuşcasına başına gelen felaketi kabullenmişti. Yas giysilerini, İsa'nın nişanlılarının giysileri ile değiştirmiş ve yerliler ile yoksullara yardım etmeyi, mahpuslarla hacılara cesaret vermeyi, Arapların istilasından sonra yetim kalmış çocukların bitlerini ayıklamayı amaç edinmişti.

O günün kılıkclarını giymekle birlikte Urraca bir rahibe gibi yaşamaya karar vermiş ve geceleri saatlerce ilâhi ve dua okumaya koyulmuştu. Ayin sırasında alçakgönüllülükle kilisenin en arkasında kapının yanında diz çöker ve kendisinin önemli biri olmadığını göster-

mek isterdi. Ölen teyzesinin evinde, ışığı yansıtacak minik pencereli minik bir hücre meydana getirmişti. Şiltesi saman, yastığı taştı. Calva adında, gür saçlı bir hizmetçisi vardı ve ona her sabah arpa ekmeği ile su getirirdi. Urraca, suyuna kül karıştırarak içerdi. Artıklarını, en yoksul olanlara dağıtırdı.

Günün birinde Calva gelmedi. Henüz bekârdı ve İblis onu, Urraca'yı açlıktan ve susuzluktan öldürmek istediği için, ayartmıştı. Ondan ayrılmadan önce Calva "Yemeyen, içmeyen, dünya nimetlerini tatmayan bir gölge ile yaşayamam. Daha bereketli bir yere gidiyorum", demişti. Ancak dünya nimetlerini tatmak için değil, şehvete gömülmek üzere gitmişti çünkü İblis onu kandırmıştı.

O gittikten sonra, Urraca yiyecek bulmak için yerinden kımıldamadı. Gözleri, vahiy oradan gelecekmiş gibi, pencereye takılı, kendi kendine, Süleyman'ın dediği gibi, Tanrı doğruları açlıktan öldürmez, diyordu. Saçları alev gibi, burnu salyalı Şeytan içeri girdi. Yüzüne iki parmak kala haykırdı: "Gökteki meleklerin seni korumalarını kabul ediyorum. Sana çeiktirecek olursam, daha bin yıl beni bağlamakla tehdit ettiler. Bu nedenle gidiyorum."

Son derece zayıf düşen Urraca Fernandez, yere secde etmişken, gün doğmadan o eski yılanın gittiğini gördü ama geleceğini biliyordu. Kendi sefaletine bakıp "Fakir halka, örümceklere ve kelebeklere yiyecek bahşeden, gölgede olan beni de gökyüzünün ışığı ile besler," diye seslendi. Duasını bitirdiğinde gökyüzünden yağmur yağmaya başladı. León çatılarından ve surlarından akıp onun, Hayalet Urraca'nın içmesini sağlayacak biçimde, hücre sine girdi.

Hücre sin den pek ender olarak çıktığı halde, azize olduğu söylentisi her yere yayılmıştı. Bir pazar, akşam üstü, Monegunda adlı kör bir kadın kapısına gelmiş ve kendisini iyi etmesi için yalvarmıştı. Yeğenin in yardımı olmadan hiçbir yere gidemiyordu. Ancak o gün öğleyin,

Urraca'nın evinin merdivenlerini çıkarken, ona yolu biliyormuş gibi gelmişti.

—Gün ışığı beni terk etti, ölü gibi yaşıyorum. Lütfen ellerini gözlerime sür demişti Monegunda.

—İyileştireceğimi nereden biliyorsunuz? diye sormuştu Urraca.

—Bedeninin gölgesi rüyama girdi ve kendi kendime: “İşte beni iyileştirebilecek kutsal bakire”, dedim.

—Gözlerindeki ışığı alıp seni karanlıkta bırakan kim?

—Bilmiyorum. Bir sabah gözlerimi açtım ve ellerimi göremedim. Beni karanlıkta bırakma, sana yalvarırım.

—Şanlı Annemizin inayeti ile eski ışığına kavuşacaksınız, dedi Urraca bir haç işaretini yaparak.

Sonra salyalı ellerini zavallı kadının alnına koydu ve kan çekildi, gölgeler kayboldu, dünya yeniden gözlerinin önünde canlanıverdi. İlk gördüğü şey, ışıldayan bir yüzdü.

—Bana yardım et! Beni kurtar! diye bir çocuk geldi ertesi cumartesi. Boğazında öldürücü bir tümör vardı.

—Ne yersiz bir ölüm! diye geveledi Urraca.

Tümörün üzerine iyileştirici bir işaret yaptı? O zaman tümör kendiliğinden açıldı ve irin dört yerinden akınaya başlayarak, hastayı mucizevi biçimde kurtardı.

Daha sonra dul Goda geldi kızı Rusticula ile birlikte. Kızın elleri üç yıldır felçliydi. Bakirenin yeteneklerini Astorga'dayken duymuşlardı ve önünde secde etmek için oradan gelmişlerdi. Urraca, Rusticula'nın parmaklarını ellerine aldı, usulca okşadı ve büzülmüş eller ışığı tutmak istercesine gökyüzüne uzandı.

—Neden beni görmeye geliyorsunuz? Bu dünyada mucize yaratan, hasta müminleri iyileştirmek için Tanrı nezdinde şefaath dileyen benden daha önemli azizler yok mu? diyordu kendisini azize görenlere.

Ona gelen kadınlar arasında, Dedimia adında bir hanım, karnında bağırsaklarını kemiren yılanlar dolaş-

tığını ve ne gündüz ne gece bir saniye rahat edemediğini söyledi. Ne su ne de ekmek yutabildiğini çünkü çok öfkelenen yılanın her yanına zehir saçtığını söylüyordu. Bu sivri kanatlı, keskin tırnaklı karayılanlar onu durmadan rahatsız ediyorlardı.

Urraca, Şeytanın silahları ile bu denli bozulmuş bir insana yardım etme gücü olmadığını söyledi ama zavalı kadın çok ısrar edince elini, sırf acıyı dindirmek için, karnının üzerine koymayı kabul etti. Urraca, inancını söze dökmek için gözlerini kapattı sonra kadının karnına, yaban kekiği koydu. Tırmanıcı bir bitki olan yaban kekiği yılanları kaptı ve büyük acılar çeken Dedimia, hayvanlardan kurtulmak için ayakyoluna koştu.

Pazartesi günü, ışığın her eşyanın dibine uzun gölgeler yansıttığı saatte, Urraca'ya Fernanda'yı getirdiler. Çocuk acıdan o kadar kıvranıyordu ki babası yanı başında büyük boyda bir mum yakmış, çocuğun mumla erimesini beklemişti.

Hastalık, uzuvlarından birine geçmiş diğerine geçmek üzereyken Urraca, görünmeyen ateşin kaynağını buldu ve adını vermediği bazı azizlerin animaliklarını vücudun o yanına koydu. Şamdan sönmenden önce, ayaklarında bir ışık parladı ve ısı yok oldu. Ayrılacakları sırada Fernanda'nın babası, ateş içindeki çenesini gösterdi ve bozuk dişi yüzünden yiyip içemediğini ve uyuyamadığını söyledi. Kendi ağzından çekmektense ölümün ağzına yakalanmayı tercih ediyordu. Urraca gözlerini kapatmasını, bütün gücüyle Şanlı Annemizi düşünmesini ve eve dönmesini, dişinin ağrımayacağını söyledi. Acısını azaltmak için diş etlerinin üzerine ıslak bir bez koydu.

Aziz Timotheo Yortusu'nda hücreesine Dominica adında bir kız çocuğu geldi. Şeytan ruhunu kapmıştı. Genç kız, ailesinin onu kapattığı odadan kaçmıştı. Basit insanlar olan annesi ile babası, onun deli olduğunu sanıyorlardı. Giysileri ve bedeni pire doluydu. Dominica

kendisini kötü düşmandan kurtarmasını istedi, her an bedeninde kımıldayıp duruyordu.

Haç işaretinin karşısında, Urraca'nın latince söylediği birkaç duayı duyunca, kızın ağzından küfürler döküldü ve Habeş cücesine benzeyen kara bir iblisin yağlı bedeni ortaya çıktı.

Mayıs ayının sonunda, Hayalet Urraca'nın en beklediği ziyaret, hokkabazların oğlu Gomez'in ziyareti oldu. Çocuk tüm bir öğleden sonra, kapıda mıhlanıp kalmıştı. Ne girmeye ne de kapıyı çalmaya cesaret edebiliyordu. Onu görünce, çocuğu odasına aldı Urraca. Dilsiz çocuk içeriye girince eliyle damağını gösterdi ve mucizeyi beklemeye başladı.

—Dilinin açılması için yüreğinin Tanrı'nın adını anmasını beklemen gerek; yani senin ruhundan çıkmalı, diye açıkladı Urraca. Dilsizlerin ağzını açan ve çocukların dilini çözen Tanrı, Kendini gösterecektir.

Gomez anlamadı. Urraca devam etti:

—Şeytan insanları dilsiz kılar; uzağa kaçtığında, konuşabilirsin.

Gomez koşarak gitti.

—İşte Kıyamet'in yedi kilisesi, dedi Hayalet Urraca, tavandaki yedi ibadet yerinin resmini parmağı ile göstererek. Her biri, cepheleri, at nalı biçimi kemerleri ile. Aziz Luka, İlahiyatçı Aziz Yuhanna ve San Miguel Escalada'da oldukları gibi. Efes, İzmir, Bergama, Sardis, Filadelfiya, Tiyatira, Laodikya.

Dua etmeye başladım:

—Efendimiz, Tanrı'nın Oğlu, kendi külleri üzerinde ayakta duran insanın, bin yılının ölümünün ve kendi ölümünün üstesinden gelmesine yardım et!

—Ve Senin Elinle, yeryüzünde, dünyanın yaratılışından beri doğrular için hazırladığın bin yılının cennetine girmesine izin ver! dediğini duydum mihrabın önünde diz çökmüş Urraca'nın.

ON YEDİNCİ VAHİY

Sabah duasına doğru Hayalet Urraca beni görmeye geldi. Konuşmamızdan sonra Manastıra gittiğini sanıyordum oysa gider gibi yapmış ve tekrar ortaya çıkmak üzere yemekhanede saklanmıştı.

Mum ışığında gerindiğini ve duvarın üzerinde büzüldüğünü gördüm. Kapı açılınca önce onu Jimena sandım. “Annesi uyuyunca beni ziyarete geliyor,” diye düşündüm.

—Sen misin Urraca? diye sordum. Bir bedene sahip olduğuna göre odama gölge gibi gireceğini sanmazdım.

—Gölgenin biçimi bedene eştir.

—Nereden girdin? Manastır kapıları kapalı.

—Kiliseyi çevreleyen mezarlıktan girdim, sana kadar gelebilmek için mezarların üzerinden sektim.

—Orada gömülü olan azizler geçmeni yasaklamalıydılar. Keşişlerin safiyetini korurlar.

—Bir şey fark etmediler, ölülerin uykusuna dalmışlar.

—Dona Miguel, hokkabazlar, seni gördüler mi?

—Hayır.

—Işığı kapatırsam, kaybolursun.

—Mutlak karanlıkta yeniden bedenleşiyorum.

—Niye geldin?

—Sana geliyorum. Senin ruhunum.

—Benim yerime de konuşuyor musun?

—Yeryüzünde o kadar çok yaşadım ki, canlıların dilini bilir oldum.

—Yassı mısın? İçin boş mu?

—Gölge, var olan cismi doldurur.

—Gündüzleri, hücrende yaşarken de bu kadar sessiz misin?

—Gölge sessizliği doldurur.

Dona Urraca bana sarıldı, benimle dans etmek istiyordu. Kollarını çözdüm, bedeninden uzaklaştım. Yanıyordum. Yeniden bana yaslandı. Kömür kadar kara dudakları ile beni öptü.

—Kimsin sen? diye, sordum.

—Senin ölümünüm diye açıkladı.

İşte o an uyandım ama odada değil, mezarlığın yanında, aziz anmalıklarının arasında, kilisenin mahzeninde! Hemen o an ışıkların ve mumların sönmüş olduklarını fark ettim. Manastıra döndüm. Panjursuz bir pencerenin ardından Gomez beni gözetliyordu. Yeşilimsi suratının ifadesinden, benim hakkımda, benim onun hakkında bildiğimden çok daha fazlasını bildiğini ve bütün gece beni izlediğini anladım. Elimle tehdit ederek onu kovdum. Yüzü buruştu, gözlerinde şimşekler çıktı. Gittiğini görünce, Jimena'yı aramaya koyuldum. Mutfağın yanındaki her zaman uyuduğu odada yoktu. Onu ayakyolunda buldum. Meyve bahçesinin yanında, kokular arasında. Dolunay olduğu halde, karanlıktan korktuğu için kapıyı açık bırakmıştı.

Yanına hiçbir ışık almamıştı. Hareketsiz ve sakin, gözlerini Manastır yönündeki koridora dikmişti. O koridordan geldim ve Jimena'yı bir ceylan gibi oturur buldum. Kimse görmesin diye duvar dibinden sessizce yaklaştığımı gördü. Ay ışığında, bacakları pullu balıklar gibi parlıyordu. Kıcı bembeyazdı. Gözleri karanlıkta parlıyor, siyah saçları omuzlarını ve göğüslerini bir palto gibi örtüyordu.

—Bunca hoşunuza giden nedir? diye sordu. Domuzu semizlettirmenin zamanı geldi. Ekim ayında mıyız?

—Her yaptığınız hoşuma gidiyor hanımefendi, dedim.

—Rahatınıza bakın, dedi, çıplaklığını örtmeye çalışmadan.

—Genç ve güzel bir kadınsınız ve en parlak döneminizdesiniz, dedim yanaklarını okşayarak.

Sonra ellerim göğüslerine kadar kaydı. Onları, yuvarlak ekmekler gibi giysisinden çıkarttım.

—Ama söyle bana.

—Böyle kalmak hoşuma gidiyor.

—Benimle yattığını kimseye söyleme.

—Söylemem, yeryüzünün en büyük bilgeliği konuşmamaktır, dedi.

—Kendimizi yalnız sandığımızda bile bize bakan hayaletler vardır. Çözölmüş saçlarıyla hayalet bir kıza benziyorsun, dedim gözlerine bakarak. Ay ışığı sana yakışıyor.

—Korkuyorum, diye mırıldandı.

—Korkacak ne var? Ölümlü yakından mı gördün? Bu gece seni dehşete düşüren bir şey mi gördün?

—Annemden korkuyorum. Sabah duası ile akşam duası arasında beni çok korkutuyor. Buradan uzakta yaşamasını istiyorum.

—Yüzünün şimşekleri seni, bu geceki şimşekler ve fırtına kadar mı korkutuyor?

—Şimşeklerden daha çok.

—Buralarda görünecek olursa onu, boy boy ve renk renk pire ile birlikte Aziz Luka Manastırı'na yollarım. Rahip Sabarico'ya. Ona para veririm.

—O sadece pireler ile yetinir.

—Sözünü eder etmez sadece parayı isteyecektir.

—Çabuk yanıma gel, üşüyorum, dedi.

—Daha giyinme dedim.

—Arzunla beni ısıt, dedi, bana sokularak.

—Şu beyaz çarşafa uzan, dedim onu devirerek.

Ona bir yastık yaptım.

—Bekle, dedim. Soyunalım. Bedenlerimizi düşünelim. Malı çalmadan kaçan hırsızlara benzemeyelim.

—Buranda ne var? dedim onu okşayarak.

—Ölümden başka bir şey yok, dedi.

—Ya burada? dedim.

—Orada da, üstelik daha derin.

—İçinde başka ne var?

—Bal.

—Bana ver.

—Unutma ki günün birinde arılar, pislik böceklerini yemeğe çağırmış ve hepsi kovana yapışıp kalmış.

—Jimena, dedim. Yaşamımızı ve eserimizi yalnızca ölüm için inşa ediyoruz. Biz tıpkı sineği yakalamak için ağrıyı geren örümcek gibiyiz, sineği yakaladığında ve onu yiyebilecekken her şeyi alıp götüren bir rüzgâr geliyor.

—Gece oldu ve saçmalıyorsun.

Onu öptüm.

—Gecenin bu saatinde bana gün ışığını gösterdin.

—Jimena bacaklarını havaya kaldırdı. Altına kaydım, üzerime oturdu. İçine girdiğimde bir gürültü salıverdi.

—O ne? diye sordum.

—Rüzgârların tanrısı şövalyeyi selamlamaya çıktı, dedi, gülümseyerek.

—Onu bağırsaklarında tutmaya bak, diye önerdim. Hareket edince, bir gürültü daha koyuverdi.

—Rüzgâr tanrısı gene çıktı. Konuş onunla.

—Onu bir bıçakla öldürelim, uslu durur, dedim.

—Katil kim olacak? diye sordu.

—Ben.

—Sanırım vahşi hayvanlar onu yediler bile.

—Onu ben öldüreceğim.

—Peki sen, sen kimsin?

—Yakında öğreneceksin.

—Seni şimdiden tanıyorum.

—Arkanı dön, daha çabuk zevk alırsın.

—Hakkın var. Öyle yapayım.

—Çömeldi, parlak kalçalarını kendime çektim. Üzerine binerek onu okşadım.

—Hoşuma gidiyor, dedi. Gözlerinden birini bana ver, ben de benimkilerden birini sana vereyim. Birbirlerine benzerlerse kimse, hangisi senin hangisi benim bilemez. Böylece birbirimizi sevdiğimizi biliriz.

Gözlerimi arayan parmaklarını ittim.

—Tuhafsın.

—Kadın biçimine girmiş şeytan olsam ne olurdu? diye sordu.

—Seni severdim.

—Ya içimde bir erkek mizacı oluşursa?

—Senin gibi kadın olurdum.

—Dört aylık gebe bir kadın mı? Yoksa bir vakitler olduğum gibi bir bakire mi?

—Ne kadar istesem seni eski haline döndüremem.

—Benim gibi gebe olman için yeniden doğman gerekir.

—Seni kim gebe bıraktı?

—Yanımda duran bir şövalye.

—Ben mi, o mu?

—O kim?

—Son Günlerin Efendisi.

—Şu anda burada mı?

—Burada ama sen onu görmüyorsun çünkü kendini göstermesi bahşedilmedi.

—Onu tanıyor musun?

—Tanrı'nın Oğlu'nun babasıdır, senin oğlunun babası.

—Anlamıyorum.

—Bir gün anlayacaksın ve benimle birleştğin için çok mutlu olacaksın, dedim.

Ama yine de anlamadı.

—Ne demek istiyorsun?

—Daha sonra açıklarım. Şimdilik, denize giden bütün kaynakların ve bütün nehirlerin sana doğru akacağını, dallara konan bütün kuşların senin varlığına doğru geleceğini bil, yeter. Sen hayat ağacı olacaksın.

—Arzun azaldı, dedi.

—Daha ister miydin?

—Evet daha.

—Yaklaş öyleyse.

—Ne oldu?

Jimena sustu.

—Ne?

—Ayak sesleri duyuyorum.

—Gidip bakacağım.

—Annemse, yandım!

—Şu köşeye saklan, onunla meşgul olurum.

Biri kapıya vurdu.

—Kim var orada? diye sordu Dona Miguel.

—Ben, diye yanıtladım.

—Çık oradan, diye emretti.

Çıktım. Beni kapının eşiğinde, ayakta, elimde kılıç, kızgın gördü.

—Huzurla gidin, dedi kalan oymuş gibi.

—Annen çabuk gitti.

—Nasıl açıklamalı? diye sordu Jimena.

—Ben çağırmadıkça geri gelmeyecek, dedim.

—Umarım bizi kulenin tepesinden gözetlemez.

—Sevişelim mi? diye sordum.

—“Bilmeden” adlı oyunu oynamasını biliyor musun? diye sordu beni duymamış gibi.

—Nasıl bir oyun bu?

—Sırtüstü yat, gözlerini kapat ve izin ver.

—İzin veriyorum, diye mırıldandım, onu tahrik olmuş görerek.

—Göğüslerimden içmeni ve hiç durmadan içmeni emrediyorum.

—İki ay parçasından gece ışığını içeceğim, diye geveledim.

Ona sıkıca sarıldım. Onunla, Aziz Jerenimo'nun yaptığı gibi, huzurlu bir tutkuyla seviştim. Etine, yakıcı bir arzuyla girdim, Aziz'in hiç de tavsiye etmediği biçimde kendimi yaşlı ve yorgun hissedene kadar. "Sevgilini karınmış gibi sevmek kadar kötü bir şey olamaz", diyordu. Ben de kendi kendime "Sevgilini karınmış gibi sevmekten iyi bir şey olamaz," dedim. Bedeninin her bir konumu için kendimi yedi yıllık ekmek ve su cezasına çarptırmak, Pater Noster duası okumayı ve fakirlerle, hastalara, hacılara sadaka vermeyi kabul etmeliyim. Birincisi onu çırılçıplak gördüğüm için, ikincisi ona geleneksel biçimde sahip olduğum için, üçüncüsü sonsuz bir zevkle onunla arkadan ilişki kurduğum için, dördüncüsü sevişirken gebe kalmasını önlediğim için, beşincisi yosmaca okşamalarına kendimi kaptırdığım için, altıncısı zevki, dinsel bir ortamda aradığım, gebeyken eylemi sürdürdüğüm, uzun uzun öptüğüm ve müstehcen okşamalarda bulunduğum için.

—Kimsin sen? diye sordu, sabahleyin.

Beyaz karnına, sert ve dikleşmiş göğüslerine, yeni baştan aşkı bekleyen açık bacaklarına baktım; oğlumu onun karnında bana kocaman gözlerle bakarken düşledim. O zaman, çırılçıplak ona cevap verdim:

—Ben dudakların okuduğu ilâhiyim, ilâhileri okuyayım diye Kelam'ın yarattığı dilim, ilâhileri izleyen sessizliğim.

Arzum tatmin bulunca ellerimi ve yüzümü çeşmede yıkamak için Manastıra yöneldim. Orada Gomez'i gördüm, alaycı ve uğursuz haliyle, bütün vaktini bostanda geçirmişti, gözlerini ayakyoluna dikmiş olarak!

ON SEKİZİNCİ VAHİY

İşte o sırada, Yoksullar Mesihi İsidoro yeniden ortaya çıktı.

Deccal'ın havariliğine dönüşmüş olarak, Kara Şövalye'nin ve El-Mansur ile Arapların bininci yıl saltanatlarının başlayacağını haber vermek için León kentine geldi.

—Sefahat Çocuğu, düşmanlarından sonra da yaşadı, Kudüs'te Tanrı'nın tapınağında oturuyor, diye açıkladı. Pazar yerinde etten bir insan değil, havadan bir insan değil. Beden ve ruh O'dur, Dan boyundan geliyor. Yıkılmaz biri ve ölümün onun üzerinde hiçbir etkisi yok.

O gelmeden önce, Aziz Luka Manastırı'nın dışında bir kara kuduz köpek, bir din adamına saldırmıştı. Kara kavakların arasında dolaşan din adamına, nereden geldiği belli olmayan kuduz köpek, aniden ellerini ve bacaklarını ısırmıştı. Din adamı o an, deliler gibi bağırıp kaçırmıştı.

Nisan sonunda, İlahiyatçı Aziz Yuhanna Manastırı'nın önünde görülmesinden eylül başına kadar İsidoro orduları ile hıristiyan ülkelerini dolaşmış ve kötülük çağının başlayacağını haber vermişti. Ormanlarda ve sarp dağlarda, müridleri Kıyamet Kilisesi'ne bağlı topluluklar kurmuşlardı. Ona burada bir Mesih-kral gibi tapıyorlardı.

İsidoro haziran ortalarında, Sahagun kentinde, Ane-ladgam* adında bir rahibe ile nişanlandığını haber verdi. Düğün gecesini kutlamak için müritleri, sofrasına ve

* Magdalena'nın tersinden söylenişi. —y. n.

yatağına ekmek ve balık, kara çiçekler ve çelenkler koymuşlardı.

Mesih kendisine Birinci İsidoro denmesini istedi ve Sevilla'lı İsidoro ile kendisini özdeşleştirdi. Eski İsidoro'dan söz ederken, kendinden önce dünyaya geldiğini söylüyordu. Kendisini, beyler beyi, efendiler efendisi sanıyor ve diriler ile ölüleri yargılamaya geleceğini ve yüz-yılı ateşle cezalandıracağını söylüyordu. Bir kente girmeden önce, görkemli biçimde giyinmiş haberciler, bayrak ve haçları ile önü sıra geliyor, ilâhiler okuyorlardı. İsidoro, kendisini karşılamaya gelenlere, Piskoposluk kapısı önünde şöyle diyordu:

—Buraya, sizleri zincirlerinizden, inançlarınızdan kurtarmak için geldim. Sizler yalancı peygamberlere, zavallı azizlere ve asla insan olmamış basit isimlere tapıyorsunuz.

Karalar giymiş hempaları, sandıklar yüklü katırları güdüyorlardı. Bu sandıklarında kutsal anmalıklar vardı: Bir eli eksik Aziz Martin'in kalıntısı, neresine ait olduğu bilinmeyen fazladan bir kemiğiyle Aziz Fructuoso'nun kalıntısı, Aziz Victor'un sadece başı, Aziz Benito'nun bir ayağı, Aziz Fe'nin bir dişi, Braga Piskoposu'nun bir parmağı. Ayrıca, Azize Suzanna'ya, Aziz Cucufate'ye, Aziz Torcuato'ya, Azize Engracia'ya, Azize Eulalia'ya ve şehit Piskopos Aziz Basilio'ya ait kemikler de bulunuyordu. Bu sönuncusu, ölümünden altı yüz yıl sonra, Aziz Yâkub tarafından diriltilmişti. Socram, sağrıları iyileştiren Aziz Audito'nun kulaklarını sallıyor ve parmaklarını önce onun kulaklarına sonra kendininkilere sokanların şifa bulduklarını söylüyordu.

Nauj, İsa ile ilgili olarak, onu kırbaçladıkları direğe bağlayan ipleri, Şanlı Annesi Bakire Meryem'in özenle sakladığı süt dişlerini, çarmıhtayken ağzının serinletilmesinde kullanılan sünger ve hatta bedeninin bazı parçalarını gösteriyordu.

Kilise ve Manastırlardan toplanmış veya çalınmış olan bu son anmalıkları Socram ve Nauj siyah bir örtüye sarılı bir sandıkta tutuyorlardı. Ancak en mucizevî anmalıklar, İsidoro'nun kendisinin tırnakları ve saçlarıydı.

—Bakınız diyordu, kırdı uyuya kalmış ve esinlenmiş gibi uyanan Sacul, bu kutsal anmalıklar paketine, Aziz Eulogio'nun vücudunu küçülmüş haliyle korumak için bir beden biçimi verildi.

Bir sinek bulutu bedenine kışından girip, söz biçiminde ağzından çıkmıştı. Sinekler ona Mesih İsidoro'nun müridi olmasını ve yeryüzüne Üçüncü Ahid'i sunmasını emretmişlerdi. Karısını kovmuş ve bir kayanın üzerine inşa edilmiş bir kiliseye girmişti. Orada, müritlerin karşısında, tahta bir çanağı alıp şarap içmiş ve çanağı elinde tutarak kendisine bakan hristiyanlara, öğretilerini izlerlerse keşişler gibi olacaklarını, sefahata dalarlarsa Deccal'in meleklerine benzeyeceklerini söyledi. Müritler onu dinlerken, günah işliyor diye Kilisenin dışına sürükleyip dövdüler.

—İşte Aziz Maximo'nun, Aziz Venerando'nun ve Aziz Bertulfo'nun anmalıkları. Bunlar Electus tarafından çalınmışlardı, ondan da biz çalmıştık. İşte Aziz Vincente'nin, Azize Fausta'nın, Aziz Epiphanio'nun ve Azize Especiosa'nın kafaları. Bunlar da hırsız keşişler tarafından çalındı, onlardan da biz çaldık, dedi Nauj.

Socram ise şöyle dedi:

—Maximo, Ravenna'ya Aziz Yahya'nın, Aziz Andrés'in ve Aziz Thomas'ın anmalıklarını götürdü. Maria-Magdalena'nın vücudu Filistin'den Vezelay'a nakledildi. Tüm bu azizleri ve azizeleri León'a getiren biziz.

—Ben Colonia'daki on bir bin bakireyi ele geçirmek istedim. Efendimiz İsidoro'nun her bir müridinin, tıpkı Araplar gibi, zevk alacağı bir bakiresi olsun diye. An-

cak, erdemleri o kadar ağır basti ki, onlari tasimak için on bir bin iblisten olusan bir sürü gerekti, diye açıkladı Nauj.

İsidoro kısa kesti:

—Bu Üçüncü Ahit. Öfke Günü gelip çattı. Diriler ile ölüleri yargılamaya İsa değil, Şeytan gelecek. Güneş ve ay kararacak, gökyüzü ve yeryüzü birbirine girecek, zındıklar ile kötüler ilelebet yaşayacak. Doğrular mahvolacak.

—Kara Şövalye, seçtiklerinin arasında yargıç ve efendi olarak yaşayacak. Dünyanın ruhsal merkezi Sion değil Cantanazor olacak ve orada El-Mansur, müthiş bir savaştan sonra heybetini yitirecek diye açıkladı Nauj.

İsidoro kükredi:

—Dünya yaratıldığından beri kötülerin egemenliğinde. Sonuna kadar da kötülerin egemenliğinde olacak. Halk acımasız insanları seviyor, korkmak en bayıldığı duygu.

—Gün gelecek yoksullar, acınacak zenginlere dönüşecek, dedi Socram. Gün gelecek, güneşin ve ayın ışığı yedi misli azalacak. Gün gelecek, cennetin bostanları çölleşecek, kuraklık başgösterecek ve buğday, balık, şarap ve meyve yokluğu çekilecek. İsidoro sizlere işte o günü anlatmaya geldi.

—O, İsidoro, boynuzlu Kral Antiochos'un soyundan gelen Son Günlerin Tiranı'nın yolunu hazırlayacak diye belirtti Sacul şato yakınlarında. O, İsidoro, ölümün tahtını her yaşamın üzerine kuracak.

—O, İsidoro, gökyüzünde bir kuyruklu yıldızın ortaya çıkışında, Deccal'in ikinci gelişinin işaretlerini gördü, bu çağın işaretlerini okudu: sapık yöneticiler, iç çekişmeler, savaşlar ve açlık, salgın hastalıklar ve cinayetler. Vakti geldiğinde, İsidoro işaretleri kendi teni üzerinde gösterecek, kendi kemiklerine kara bir haç çizecek dedi Socram.

Bu sonuncusu, eskiden ormanların içinde bir kulübede yaşamış, hırsız ve katil olmuş bir keşişti. Ağaçların ardında tuzak kurarak tüccarı soyuyor, hacıların varını yoğunu alıyor ve bunu, hayatını yazmakta olduğu Aziz İsidoro'nun hatırına yaptığını söylüyordu. "Her kim hacıları ve bakireleri veya dua etmek üzere kutsal bir mekâna giden herhangi bir insanı soyup soğana çevirirse, cenneti hak eder", diyordu her şeylerini aldığı insanlara. Araplar gibi, karşısına çıkan serserileri, serfleri, kadınları, keşişleri ve savunmasız her insanı ele geçiriyor ve karşılığında fidye istiyordu. Onun evine giren erkekler ile kadınlar asla sağ çıkmamışlardı çünkü onları boğazlıyor, sakatlıyor, korkunç bir şölende yiyiyor sonra kafalarını ve cinsel organlarını tavana asıyor ve bu iğrenç görüntüden zevk alıyordu. Ağustos ayının bir pazar günü, altın ve gümüş yüklü katırlarla Roma'ya gitmekte olan silahlı bir piskopos soymaya kalkıştığı için hapse atıldı. Piskopos kılığına girmiş olan bir şövalye tarafından tutuklanmıştı. Ama bir süre sonra hapisten kaçtı ve Yoksullar Mesih'i'ne katıldı.

—Karanlığın habercileri geldi. Gelecek, İsidoro'nun şahsında kendini gösterdi, dedi Nauj, Aziz Luka Manastırı'nın önünde.

—O, İsidoro, kara kuzuları, beyaz kuzulardan ayıracak ve dünyanın ortasında tahta çıkacak. O, İsidoro, Şeytan'ın Oğlu! diye belirtti Sacul.

—Kuzey'in kapıları açıldı ve İskender'in birlikleri kaçtı. Kuzey'in insanları, doğdukları anda ölen çocukların ve canlı çocukların etini ve kanını yiyip içmek için geldiler; yılanları, akrepleri, hayvan leşlerini yemek için geldiler, dedi Noel. Keşiş kılığına girmiş ve tüccarı, piskoposları, şövalyeleri ve diğer zengin yolcuları soymakla yetinmeyip, köylülerin sığırlarını, katırlarını, domuzlarını da çalan bir hırsız çetesini yöneten uğursuz bir askerdi o.

—Bu hafta, Şeytan'ın Oğlu, İoppen'de ortaya çıka-

cak, dirileri ve ölüleri yargılamaya gelecek, dedi İsidoro ellerini sertçe gökyüzüne kaldırarak.

—İoppen nerede? diye sordu bir kadın.

—İoppen İoppen'dedir. Daha fazla öğrenmeye kalkışma çünkü bilgi yalnız günah değil aynı zamanda bir kışkırtmadır, dedi İsidoro.

Ona karılık ve analık yapan Airam yanında duruyordu. Metreslerinden biri olan Airam Aneladgam onu yakından izliyordu. Kolları altın bilezikler, göğsü mücevherlerle doluydu. Gerçekten de İslam geleneğine uyan İsidoro, birkaç eşe, bir de sevgiliye sahipti.

Akşam duası saatinde Fronilde'nin evinde sonra da Santa Maria Regla Kilisesi'nde İsidoro fakir halka vaaz verdi. Yanında Noel ve Socram ve yoksullar, hastalar ve serserilerden oluşan bir kalabalık vardı. Kösnül ve hovarda ruhban takımını, iyi kalpli hödükleri, namuslu ve ruhları kokuşmuş kadınları, zayıf oburları, basit kibirlileri yerle bir etti ve yoksul ve sade bir hayat süren keşişler ile gezgin azizlere lânetler yağdırdı.

—Bin yılında dünyayı mahveden açlıklardan kurtulan müritlerim, aç susuz kentten kente gittiler ancak kiliseler, hazinelerini tükettiklerinden yardımlarına gelmedi, dedi İsidoro.

—Burada gördüğünüz yaşayan ölüler, hayvanlar gibi, yarı çıplak tarlalara terk edildiler. Ya da mezar yerine kullanılan yol kenarlarına bırakıldılar, dedi Noel.

—Zamanların kargaşası rahiplerin bedenlerine girdi ve ruhlarını kokuşturdu. Bu şeytanlara tek metelik vermeyin, diye bağırdı Sacul.

—Saflik, Tanrı hizmetkârlarına dadandı. Merhame-tin soğukluğu bütün kiliseyi sardı, dedi Nauj.

Socram araya girdi:

—Ruhların besleyicisi İsidoro, tarlalarda leş yiyen muhtaçlara yardım ediyor ve onlara balık ve ekmek, et ve meyve veriyor.

Açlardan biri sızlandı:

—Ama bu yiyecekler görünmüyor.

—Rüzgârdan ve imandan yapılma onlar, dedi İsidoro. Onları yiyince, kanatların olacak.

—Maddi olmayan ruhlar, maddi olmayan besinlerle beslenirler.

Domuzlar, domuzla doyar, diye ekledi Socram.

—Bize gelince, hava ile dolu midelerimizle, hava ko-yuvereceğiz.

İsidoro ortaya yaldızlı bir sandık koydu ve içinden ince kumaşlar ve altın vazolar çıkarttı sonra halka, kumaşların üzerine yapılmış resimleri ve vazoların üzerindeki gerçek dışı şekilleri gösterdi. Halkı, ilâhi yetenekleriyle etkilemeye çalışıyordu. Onu görmeye gelen Sancho Saborejo'ya:

—Gökyüzünün tüm havasını al, dedi. Elinde kalabilen her şey senindir.

Köylü Spernicus bir altın sopa ve altın simli giysiler ve altın doluymuş gibi tınlayan bir kese aldı. Aceleyle kilise çevresinden uzaklaştı. Ama Kont Kapısı'na geldiğinde, ellerinin bomboş olduğunu gören zavallı adamın hali görülecek şeydi.

Aynı düş kırıklığını, körlük, topallık, sağırılıkları İsidoro tarafından iyileştirilmiş körler, topallar ve sağırlar mucizenin gerçekleştiği yerden uzaklaştıklarında ve kendilerini eskisi gibi bulduklarında duydular.

Yine de, ikinci saatinde, Yoksulların Mesihi, Aziz Luka Manastırı'nın damına çıktı ve ilâhi mihrabın önünde secdeye vararak halkı kutsadı. Elinde kara bir haç, fahişeleri rastlantısal sevgilileri ile evlendirdi sonra namuslu kadınlar ile köylü kadınları, giysi ve takılarını ateşe atmaya, saçlarını kestirmeye, kalça ve göğüslerinden kan akıtmaya inandırdı. Dilsiz Gomez orada kımıldamağan, müritlerin arasında duruyordu.

Hırsızlık ve kız kaçırmadan hükümlü dört kişinin a-

sıldığı darağacının yanında duran Spernicus, keselerin boş olduğunu işaret etmekteydi. Birbirine yakın olan asılmışların boyunlarında demir halkalar vardı, gözleri ve elleri bağlıydı. Edep yerlerini örten kumaşın dışında tamamen çıplaktılar.

Bir rahibe İsidoro'ya seslendi:

—Tanrı'nın seçtiği kişinin. Ruhun altın ve gümüşten değerli...

—Zayıflara işkence etmek, bu gökyüzü yerine kötü eylemler ile sapık bir gökyüzü yaratmak ve yeşermiş bir dünya üzerinde öfkeli bir dünya kurmak doğrudur, diye sözünü kesti Nauj.

—İşte, yeni doğmuş yaratıkları yaşlandırmayı ve ışı-ğı geceye dönüştürmeyi neredeyse başarıyordum. Hastaları iyi etmek için şeytansı güçlerim var. Sadece görünmem, bitkileri soldurmaya ve tarlalara kül yağdırmaya yeterli. Benim düzensiz ve kokuşmuş geçici krallığım bu can sıkıcı değişmez krallığın yerini alacak. Arkamdan gelenler ikinci bin yılının günahkârları olacak; kara ışık altında bozuk giysileri, en ince beyaz ketenden dokunmuş gibi görünecek diye kehanette bulundu İsidoro.

Öğretileri yüzünden azmış olan müritlerinden bazıları, meydanlarda toplandılar, sokaklara dağıldılar, saldırmanın, ırza geçmenin, öldürmenin yolunu aradılar. Diğerleri, kurşun topuzlar, bıçaklar, baltalar ve beller, sapanlar, kılıçlar ve mızraklarla donanmış olarak hırsız ve katil oldular, soğuktan ya da aldıkları yaralardan öldüler ya da Araplar veya Hristiyanlar tarafından katledildiler. Saldırıya geçmeden önce dişlerini gıcırdatıyor, kuşlar gibi çılgık atıyor ve bunu sırf korkutmak için yapıyorlardı. Socram, kudurmuş halde, omuzunda orağı, atın üzerinde önlerinden gidiyordu.

İsidoro, pazar meydanında onlara şöyle seslendi:

—En büyük hainler, kötülüğün yargılanması sırasın-

da kurtulacaklardır. Ruhlarını yitirmek isteyen dinsizler nerede? Benimle gelsinler. Çünkü korkunç günahları zevk alarak işlemiş olmaktan ötürü lânetlenmek, bunları sadece düşünmüş olmaktan ötürü lânetlenmekten yeğdir. Altına bir tanrı gibi tapsınlar, altını tanrımızın yerine koysunlar.

Birisi, Kral V.Alphonso'ya karşı ve León'u savunmaya hazırlanan birliklere karşı silahlanmak, Tanrı buyruklarına aykırı mıdır, diye sorduğunda, sahte mesih şu yanıtı verdi:

—Peygamber “Silahlar Allah'ın emridir”, demiş. Araplar da diyor ki “Kılıç ölümün gölgesidir, mızrak Yazgı'nın ipidir”. Son savaş gününde Kara Şövalye tanrısal selameti getirecek ve yolunu engelleyen azizler çamur parçacıkları gibi dökülecekler. Hıristiyan ordularını kandırmak için aptalca işaretler yapacak. Onun gücü sayesinde kötü niyetli körler görecekler, namussuz sağırlar duyacaklar, katil topallar yürüyecekler ve deliler her türlü kutsallıktan kurtulacak. İnsan kardeşlerim! Doğrusunu söyleyeyim, ben ölümsüzüm, diye kükredi İsidoro.

Oradan az uzakta duran Piskopos Froilan, hiç o fikirde değildi ve Garcia Cabezon'dan, Diego Bambe celadından ve iki adamdan onu tutuklamalarını istedi.

Dinsiz İsidoro bir pazar günü yakalandı, El-Mansur tarafından dokuz yüz seksen sekiz yılında yağmalanan din dışı Santa Maria de Regla Kilisesi'nde bir ayin yönetirken, dört kişi geldi. İsidoro, sırtı mihraba dönük, yıkıntıların ortasında vaaz veriyordu. Yere bir haç atıp çiğnedikten sonra:

—Bu nesne bir işe yaramaz! dedi.

İri yarı ve uyanık bir adam olan Garcia Cabezon, secde etmiş kalabalığın arasından ilerledi. Aralarından kendine yol açtı. İsidoro'nun müridiymiş gibi davranarak, tapmak istermiş gibi eğildi, dizlerinden yakalayıp

yere devirdi. Onu devirirken şöyle mırıldandı Garcia Cabezon:

—Anmalıkları kutsanmış toprakta yatan Sen, Son Yargı Günü bana yardım et.

Elinde tuttuğu çanakla adamın başına vuran İsidoro:

—Yere attığımın hiçbir önemi yoksa ve doğaüstü bir güce sahip değilse, bunca patırtı neden? diye sordu.

Suratına bir yumruk indiren cellat Diego Bamba:

—Benim bedenimi yadsımaya nasıl yeltenebildin kâfir? diye bağırdı, istavroza sesini ve yumruğunu ödünç vermişcesine.

—Burada canlı olduğuna göre, çarmıhta ölü bir İsa göstermek neden? diye haykırdı İsidoro.

Bunun üzerine iki adam onu ele geçirmek ve bağlamak için araya girdi. Onu hapse götürdüler, kutsanmış haç ve hançerleri etine batırdılar. Bu büyülü iğnelerle acıdan kıvrandı İsidoro.

Piskopos onu, kent kapılarına yakın bir kuleye kattırmıştı. Ruhunu şeytana teslim etmekle, Tanrı'ya küfür etmekle, vaadler, yalanlar ve sahte mucizelerle halkı aldatmakla suçlanıyordu. Çevredeki kiliseleri ve manastırları soymakla da.

Aziz Luka Manastırı'ndan iki din adamı, piskoposa, İsidoro'nun deliliğinin kendisini Tanrı sanacak ve Tanrı tarafından gönderildiğine inanacak dereceye vardığını anımsattılar. Kötülüklerini yapmak için şeytandan yardım görmüş, aynı zamanda iki yerde birden şeytanın yardımı ile görülmüştü.

Rahip Sabarico:

—İsidoro bir günlük yolculukta, normal bir insanın bir ayda gideceği mesafeyi katetti, diye ekledi. Şeytanın yardımı ile aynı anda üç yerde birden görüldü: Kilisede, pazarda ve Aziz Luka Manastırı'nda; piskoposa ve kiliseye saldırmak için, bu üç yerden de, büyü yapmış gibi aynı anda yok oldu.

—Kralın birlikleri tarafından izlenen İsidoro her seferinde kaçtı ve aylarca bulunamadı, dedi kraliyet yazıcısı Sampiro ve devam etti: Bugüne kadar insanlar, iblisin üstün güçleri karşısında aciz kaldılar.

—Sen kimsin? diye sordu Froilan.

—Birinci İsidoro, diriler ile ölüleri yargılamaya gelecek ve dünyayı ateşe verecek Tanrı, diye yanıtladı mesih, yılan biçiminde kara bir sopayı sallayarak.

—Elindeki bu sopanın anlamı ne? diye sordu Sampiro.

—Kötülüğün kutsal üçlemine temsil ediyor. Sopanın ucuyla ufku tutup kaldırıyorum.

Froilan, Sampiro, Garcia Cabezon ve orada bulunanlar, deliliği ile alay ettiler ama müritlerinin ve Kara Şövalye'nin onu kurtarmaya gelmelerinden endişe ederek, hapiste iyi korunduğundan emin olmaya çalıştılar.

Diego Bamba sabırsızlıkla, Don Froilan'ın idam emrini vermesini bekliyordu. Piskopos, Noel'den önce onu, müritleri ile birlikte boğdurmayı aklına koymuştu.

Daha sonraki gün ve gecelerde bir şey olmadığını gördük hayret içinde. Ne Kara Şövalye ne de İblis onu kurtarmaya geldiler.

İsidoro, ona işkence etmek için hücrenin duvarına sıkıştıran cellada:

—Ulu yargıcım, her türlü ihanetin yaratıcısı, benim imansızlığımın büyük olduğunu biliyor, dedi.

Kin güden Diego Bamba, etlerini koparttı ve kötülüğün somutlaşmış biçimi olan İsidoro, acıdan bağırdı.

O, yoksulların kurtarıcısı, genelevler azizi, kendisini kurtarmaktan acizdi. Yüzü korkudan ve günahlarından şişmiş, bağıırıyordu:

—Yarıl Yer, düşmanlarımı yut!

Ölürken bile, ölümün onu yenemeyeceğini sanıyordu.

ON DOKUZUNCU VAHİY

Köylülerin domuz kestikleri günlerde, Kasım ayının ilk perşembe günü, akşam duasından sonra, Sancho Saborejo yazı odasına beni görmeye gelerek, Beila Beilaz ile birlikte manastırdayken, İlahiyatçı Aziz Yuhanna Kiliyesi'nin mahzeninde bir ceset bulunduğunu söyledi.

—Kara Şövalye'nin sevgilisi Almarada'nın cesedi, dedi. León'daki söylentilere bakılırsa, Arapların kışlasında, pazartesi gecesi doğururken ölmüş.

—Şayet o ise, onu asla Azize Columba'nın, Azize Cecilia'nın ve Azize Marina'nın yattıkları yerde bırakamayız, dedim.

Sancho ile birlikte hemen ölünün bulunduğu yere gittik. Kilisenin dış duvarının yanındaki taş merdivenlerden indik, bir yeraltı odasına açılan dar bir kapının önüne çıktık. Yukarıda, kiliseyi çepeçevre saran mezarlık vardı; aşağıda, yeraltı gömütlüğü bulunuyordu. Müminler sahına bir yarıktan giriyorlardı. Azizler Yortusu'nda yeraltından yukarı, anmalıklara tapmak için çıkarlardı. Yarım daire biçimindeki bir koridorun çevresinde daha mütevazı lahitler bulunurdu ve buradan, müminlere bedeninin canlanacağı ümidini veren, çürümeyen üç şehitin gömütüne gidilirdi.

Ölü odasının duvarı içindeki dar bir pencereden, bir mağaranın donuk karanlığında kaybolmuş ölü küllerinin konulduğu kaplar görülürdü. Bu lahitlerde, *Vahiy Kitabı*'nı tezhip ederlerken ahirete göçmüş keşişlerin ölümlü artıkları bulunurdu. Gelecekteki sonsuz dinlenme

yerim olacak bu yerde bulunurken ve kendimi kitabsız, taşsız bir kemiklikte yatıyor varsayarken, kalbimin sıkışmasını önleyemedim.

Sancho ve ben, elimizde birer şamdan ilerlerken, sahındaki bir delikten iskeleti görülebilen bilinmedik bir doğru adamın lahitine ayağımız takıldı. İçimizdeki bir merdivenden inermişçesine mahzene indik ve kendi içimizde yürüdük. Koridorun sonundaki yedi basamaktan kilisenin tam ortasına geliniyordu. Yarı yarıya silinmiş bir yazıdan, burada gömülü olanın, manastır rahiplerinden biri olduğu anlaşıyordu.

Bu eğri büğrü mahzende ilerlerken, Sancho Saborejo ile, bir cesedin hiç kimse fark etmeden dua yerine kadar nasıl getirilebildiğini anlayamıyorduk.

—Cesedi belki de iblisler getirmiştir, dedi hokkabaz.

—Onu buraya Kara Şövalye Abdullah getirdi, dedim.

—Almarada kimdi? diye sordu Sancho.

—Abdullah'ın sevgilisi, diye yanıtladım. II.Hakem'in haremde Bağdatlı bir köle kadının kızıydı. Daha yeni yetmeyken, ruhları afsunlardı. Birkaç kadınla evli olan kocasına çocuk vermemekte diretti, ölü çocuklarla ve Müminlerin Emiri'nin erkek kardeşleri ile dostluk kurdu. "Babam bana asla dokunmadı," deyip dururdu birileri ona halifenin ırzına geçtiğini ima ettiğinde.

—Onu León'da görenler, nefis bir solgunluğu olduğunu söylerler ama onu görünce yüzünü kapatmak gerekirmiş çünkü parlayan gözlerinde insan kendini kaybedebilirmiş, diye geveledi Sancho.

—Her zaman siyahlar içindeydi ve son yıllarda ölüm yüzüne vurdu; kadavra döndü, acı çektiği ya da hasta olduğu için değil ama istediği için çünkü kardeşimi bu yüzü ile etkiledi ve başkalarını bu yüzü ile korkuttu. Onun önünde hiç kimse, canlı ya da ölü olduğunu söyleyemezdi.

Almarada'nın yattığı sahindan fısıltılar geliyordu. Sesi gitmiş Sancho, korku içinde bana baktı. Ben Almarada'yı düşünmeye devam ediyordum. Kurtuba'da doğmuş ve üç yaşındayken babası ölmüştü. (Sonradan bana "ve ben onun ölüsünü gözlerimle yiyemedim," demişti.)

On üç yaşına geldiğinde, annesi onu Toledo'ya, bazı din adamlarının yanına, büyücülük öğreysin diye yolladı. Bu din adamları kedilerin derisini soyar, kumruları boğazlar, bakir bir erkek çocuğunun başparmak tırnağına veya bir kılıcın keskin ağzına bakarak geleceği bilir, ölümlerle konuşurdu, dedim. Büyücülerin müritlerine görünen yaratık da oydu, kötü ruhların çağrıldığı Toledo'nun *magnus nigromanticus*'u da oydu. Gecenin uğursuz tanrıçası olarak, çizilen çemberden dışarı çıkmamaları gereken büyücü çıraklarını baştan çıkartırdı. Onlar da, gözleri onun bedenine saplanmış, kösnüllük ve çılgınlık içinde kaybolmuş durumda, teninin peşinden sürüklenirlerdi.

—Daha başka neler anlatılıyor? diye sordu Sancho.

—Halifeler kentine, on yedi yaşlarındayken döndüğünde, kendi isteği ile fahişe olmuştu. Parası için değil, günahı için! Bir sürü erkekle yatmış ve sırf yapmış olmak için bir sürü sapıklık yapmıştı. Bir sefahat gecesinde, El-Mansur'un sarayında, Abdullah'a rastladı ve metresi oldu. Kara Şövalye'nin haremindedir yaşadığını öğrenen annesi: "Karanlık üzerine çöktü," demişti. O da "Toledo'da, usta Melchita'ya rastladığım gün hayatımın üzerine çöktü", diye yanıtlamıştı.

—Kara Şövalye onu ebediyen kayıp mı etti? diye sordu hokkabaz.

—Almarada'ya ruhen sahip olunması – bedenlen çok öncesinden sahip olunmuştu – Kurtuba'da, Araplar tarafından kirletilen bir Hristiyan kilisesinde gerçekleşti. El-Mansur ile Hristiyan kuzeye gitmiş olan Abdullah'a

rastlamadan altı ay önce. O andan itibaren onu, gece mezarlıklar arasında Ahriman'ın adını mırıldanarak dolaşırken gördüler. Ateşe âşık olduğu için onu, şafak vakti kendi yaktığı ateşin korlarına bakarken bulurlardı. Arkadaşlarına anlattığına göre, çırlıçıplak veya saydam bir tülle yattığında, büyük ve erkeksi Ahriman düşünde ona görünüyor, beline sarılı yılanlarla onunla sevişiyor ama kendisi bundan zevk almıyordu.

Hayalet atası, o uyandığında, onu yatıştırmak amacıyla:

—Duraksama, korkma, diyordu. Korların üzerinde yürü, sana ölümsüzlük saçını takacağım.

—Yanmaz mıyım? diye sormuştu Almarada.

—Ateş sana, yavaş yavaş kendini tanımanı öğretecektir. Önceleri, alevlerin şiddetini duyacaksın ama canın acımayacak.

Günün birinde Almarada gebe kaldı. Kendi karnında değil, Kurtuba'lı bir Arap kadının karnında. Abdullah çocuğu gördü, babasının kim olduğunu sordu.

—Bilmiyorum, diye yanıtladı Almarada.

Altı hafta sonra cenin öldü.

O günden sonra Almarada'nın yemeden içmeden keşildiği, yıkanmadığını ve yapılı ve canlı olduğu halde zayıfladığını söyler türküler.

—Ahriman ile oynıyorum, diye itiraf etti Almarada.

Ama artık kendine hakim olamadığı için öfkesini Kurtuba'daki Hıristiyan kiliselerinden çıkarttı ve dinsel heykelleri kırdı. Altı ay süresince Abdullah'ın yüzüne bakmaya cesaret edemedi. O da neler olup bittiğini bildiği için, karşı çıkmadı.

Aniden, arkadaşlarının önünde, bedeni, ayaklarından kalçalarına kadar sarsılmaya başladı. Almarada titreyenin kendisi olmadığını, karnına giren iblisin kımıldadığını söyledi. Aniden, vücudunu keyif olsun diye sal-

lamaya ve çevresine kendisine görünenleri anlatmaya başladı. Ancak ağzından çıkan sözler, hayalet atasından çıkan sözler, anlaşılmaz kaldı, kendi bile anlamadı.

Saçları ölçsüz uzadı, örgüleri birbirine karıştı, bitlerle doldu ve ona acı verdi. Abdullah, saçlarını kesmesi için ısrar etti çünkü onu bu saçlarla görenler, tiksindiklerini ve korktukları saklamaya gerek görmeden ondan kaçıyorlardı. Sonunda, saçlarını sütle yıkamaya başladı ve başını ipek bir eşarp ile örttü ama yetmedi. Abdullah'ın Zamora'dan getirdiği cüce köle Bartolomea Rodriguez saçlarına, koltuk altlarına ve edep yerine zeytinyağı sürdü. Bitlerini temizlemek için, perçeminden yüz adet saç kesti.

—Onlara dokunma, dedi, bunları toprağa gömmeden önce.

Birkaç hafta sonra, saçları ensesinde kıvrılmaya ve yukarıya doğru yılan biçiminde çıkmaya başladı. Ahri-man'ın kendisine verdiği altı örgüyü veya altı yılanı asla kesmeyeceğini söyledi. Başka örgüler omuzlarından dökmeye ve dizlerine inmeye başladı. Bitlenmemesi için cüce kadın onları yıkadı ve tütsüledi.

—Geçen pazartesi, doğururken ölmüş olmalı. O günden beri, ona bakan cüce Bartolomea onu, doğaüstü düğününe hazırlıyor.

—Bu perşembe, şafak vakti, yas çanları üç kez sessizce çaldı, dedi Sancho. Bir harem ağası onun ışıksız, şamdansız, kendi gecesinin karanlığında öldüğü söylenişini yaydı.

—Şafak söktükten sonra birileri, yıkanmış olan cesedi taşımış ve kilisemizin mahzeninde giydirmiş olmalı, dedim. Ama şimdi, bu kadının çıplak olduğunu görüyorum, saçlarını giysi sanmışım.

—Ne örüyorsun? diye sordu Almarada'ya. Sarı bir gömlek giymiş, başı tıraşlı, gözleri elmacık kemikleri yüzünden görünmez olmuş cüce kadın.

—Ben, örmüyorum, iplikleri söküyorum, diye yanıtladı Almarada, diktörtgen bir masanın üzerine konmuş tabutun içinden.

—Bir mezarda yatmaktan korkuyor musun? diye sordu Bartolomea soğuk ellerini tutarak.

—Hayır, korkmuyorum, diye mırıldandı Almarada. Korkuyu, kalbim durduğu, iri açılmış gözlerimle çevremdeki karanlığı gördüğüm ve boşluk kendi biçimini aldığı zaman duydum.

—Gözkapaklarının titremesinden düştüğünü anladım, dedi Bartolomea.

—Uçuruma düşerken, günahlarımı itiraf ettim. Her günah, kendi sesiyle beni suçluyordu.

—Bedeninden çıktığını, gecenin içinden geçtiğini ve sana benzeyen bir ruhu bulmaya gittiğini gördüm, dedi cüce kadın. Burada, yeryüzünde, hepimiz seni canlandırmaya çalıştık. Gözlerin, gözkapaklarının ardından benim gözlerime bakıyordu.

—Ölü olduğum açıklandı ve öylesine başdöndürücü ve dar bir geceye daldım ki, oradan çıkarken kendi bedenimden çıktım.

—Başka ne gördün?

—Abdullah'ı ve annemi, bana ağlıyorlardı. En tuhafı, acı çekmiyordum. Kara bir nehre vardım, pis kokan buharlar çıkartıyordu, orada ruhlara kötü yaratıklar işkence ediyorlardı. Girmem olanaksızdı çünkü benim için yedi mühürle mühürlüydü kapı. Köprünün ötesinde yemyeşil çayırlar vardı. İçimden bir ses, kendimi bırakmamam gerektiğini söylüyordu. Köprüden geçmeye hazırlandım ama biri vazgeçmemi tavsiye etti çünkü çirkefe düşme tehlikesi vardı. İğrenç bir adam, arkadan yanıma geldi, saçlarımı kalçalarımın doladı ve iğrenç mağarasına beni sürüklemek istedi. O zaman bu masanın üzerinde uyandım.

—Giysili bedenini iniyor, çıplak ruhunu yükseliyordu;

mavimsi vücudun ikinci bir doğuma hazırlanırken, ruhun hiçbir yere girmiyordu, dedi Bartolomea Rodriguez. Sırtüstü yatmış, cenaze töreninden sonra, ellerin göğsünün üzerinde bitişmiş, gözlerin kapalıydı. Uyandığında gözlerini içeriye açtın. Su istedin.

—Ölünce, yaşamımı kaybettiğimi unuttum. Kördüm, ama önde ve arkada, her yere bakan gözlerim vardı. Gecenin içine dalmışken, bitmez tükenmez bir süre, gün batımından şafak sökene kadar, yüzyıllarım önümden geçti. İnsanlar öldükten sonra, geçmişle ve nesnelerin görüntüsüyle besleniyorlar, bedenlerinin görüntüsünü sevip okşuyorlar, bir uçurumun dibindeymiş gibi kendi kendilerini arıyorlar çünkü maddeyi tinsellikten neyin ayırdığını, neyin kendilerine neyin başkalarına ait olduğunu bilmiyorlar. Bu önemli anda, Abdullah'ın beni yanına çağırdığını duydum, tanımadığım bir ses kendi içime dönmemi emretti ve zamanların sonuna dek insanlarla yaşamamı söyledi. Vücuduma döndüm ama bir daha asla gülümsemedim.

—Artık bunu düşünme. Bütün yollarda, düğüne katılmak için Annahuy Ziza Kilisesi'ne gelen kara genç kızlar var, dedi Bartolomea Rodriguez onu yatıştırmaya çalışarak:

—Mezar insanın evidir, sona ulaşmak için bütün malını ve bütün günlerini orada tutar, dedi Almarada. Bu gece cenaze düğünümü kutlayacağım.

—Doğarken seni öldüren çocuk, vücudundan büyülenmiş gibi çıktı, ölümü ememedi, dedi cüce kadın.

—Ne de küçük bir kadının sütünü, dedi Almarada.

—Son haftalar yatağında hareketsiz kaldı. Ancak onu görmeye geldiğinde öbür yanına döndü, dedi Bartolomea, Almarada'dan söz ederek.

—Biliyorum, ağır hastaydım, yaralı ve şişmiş dilim yüzünden konuşamıyordum.

—Sonra ne oldu? Babamı cennet bahçelerinde gör-

dün mü? Ahirette yaşamak için para gerekiyor mu? Ruhlar, El-Mansur hakkında ne düşünüyor? diye sordu cüce kadın Rodriguez. Başka ne gördün? Anlat.

—İnsanların aynada baktıkları nesnelere baktım; insanların düşlerinde duydukları ve uyandıklarında hayal meyal hatırladıkları konuşmaları duydum. Hayalleri birbirinden ayıramıyorum, dedi Almarada.

Merdivenlerde çıplak ayak sesleri duyuldu.

—Davetliler iblis olmalı, üzerlerine dikilmiş ve ezilmiş fareler ve örümceklerle geliyorlar, dedi Bartolomea. Hiç kimse Annahuy Ziza'ya gelmelerini engelleyemez.

—Beni çabuk düğüne hazırla, geç oldu dedi, Almarada kollarını uzatarak.

—Yeni baştan genç ve bekâr olmak çok hoş, gece, istediğini elde ediyorsun. Yaşlandığın zaman, cılız bir yalnızlıkla yatağına yatıyorsun, dedi cüce kadın giyinmesine yardımcı olurken.

Sonra mahzene bir adam girdi. Ne Sancho ne de ben geldiğini duymuştuk. Gelen Abdullah idi.

—Ah sevgilim, herkes pazarda birşeyler satıyor, ama hiç kimse gün satmıyor. Ah sevgilim, bu dünyada kaybettığın, hiçbir yerde satın alınamıyor, dedi Abdullah, yeniden masanın üzerinde yatan Almarada'ya.

Giysileri siyahtı, şapkası da. Görünüşünde her şey ölümü anımsatıyordu.

—Hiç korkma, gerçekten öldüğüm halde, canlılara yakın olmama izin var. Bundan böyle benim hayalet durumuma alışman gerekecek.

Almarada ayağa kalktı. Saçları, aşağıda, beline kadar iniyordu; yukarıda, başının üzerinde yılan biçimini alıyordu.

Birlikte resmi biçimde merdivenleri çıktılar.

Onları sessizce izledim. Sancho, korkudan ödü patlamış halde, arkada kaldı.

Hiçbir şey söylemeden ikisi de harap bir kilisenin ö-

nünde durdular. Daha önce hiç görmemiştim bu kiliseyi, belki de hayal idi. Abdullah sağda, Almarada solda duruyordu.

Topal bir papaz içeriye girdi, onu daha önce İsidoro'nun müritleri arasında görmüş gibiydim. Üzerinde bir üstlük ve kara bir şal vardı. Cenaze nikâhını kıyacak olan o idi.

Nişanlılar mihraba yaklaştılar.

Kilise kara müzikçiler ve iç karartıcı davetliler ile doldu. Kara Şövalyeyi herkes, üzgün yüzünden değil, giysilerinden ve silahlarından tanıdı, Almarada ise çıplak ayakları üzerinde kayıyordu, yürürken ayakları toprağın üzerinde kayboluyordu. Onları görünce herkes, yas işareti olarak, ellerini kaldırdı.

Dışarıda, ölümler gibi giyinmiş serfler ve köleler, kara çorbalar, etler, bozulmuş balıklar, külden pastalar, bulanık sular hazırlıyorlardı. Yüzleri saydamdı. Mırıldanarak iletişim kuruyorlardı.

Damadın başı açık sağdıç, ölmüş dullara ait giysi parçalarından yapılma siyah bir bayrak açtı. Gelinin arkadaşları, yüzleri siyah tüllerle örtülü, ellerinde solmuş çiçekler, içeriye daldılar. Kirpi gibi saçlarının perçemleri yanaklarına düşüyordu. Gözlerinin rengi farklıydı; gözlerinden biri açılırken öteki kapanıyordu. Dört ayaklılara binmiş, uzaktan geliyorlardı. Suyun yanından geçtiklerinde, suya yansıyan hiçbir görüntü yoktu.

Başlarında Holda vardı, gözleri örtülüydü ama her şeyi görüyorlardı. Görkemli biçimde soyunmuştu, karanlık çıplaklığı mutlak saydamdı. Yarı saydam, arasına müridlerine, bitki veya taşmışcasına, hayaletlerin erdemlerini sayıyordu Holda.

—Genç kızlar gün ışığında yalnız dolaşmamalılar, sapıklıkları iğfal edilebilir, dedi yüzü yarı yarıya karanlıklar tarafından yenmiş cüce kadın.

Almarada'nın bir arkadaşı onu selamlayarak:

—Ey mutlu arkadaşım, dedi. Mutlusun çünkü nice bekâreti bozulmuş kadın düğününe geldi.

—Yazık! konuşamayan tüm bu güzellikle damat ne yapacak? diye sızlandı bir başka arkadaşı.

—Almarada, diye iç çekti cüce kadın. Düğününde sana değerli ipekler ve görkemli mücevherler vereceğimi düşünmüştüm ama asla gözyaşı ve endişe vereceğimi düşünmemiştim.

Bir vakitler güzel bir kadın olan Almarada'nın annesi, kara tülünün ardında kemikli bir yüz gizliyordu.

—Kız evinin bahçesinde açılıp saçılırken, anası onu sattı. Daha iyi bir fiyat istemediğime pişmanım sadece. Düğün bitince Kurtuba'ya döneceğim.

Gelinin saçları siyahtı ve başının üzerinde toplanmıştı. Tülleri giysilerine siyah iplikle dikilmişti. Gerdanlıkları, küpeleri ve yüzükleri siyahtı. Solgunluğu çok fazlaydı.

—*Mors, morsus, amaritudine*, dediğini duydum rabibin.

Tören, boş bir mihrabın önünde başladı. Duvar çatlaklarından gece görülüyordu. İçerinin karanlığı dışarıya vuruyordu, dışarınıniki de içeriye. Sahına giden merdivende gizlenerek kilisede olup bitenlere bakmaya çalışıyordum. Müslüman olan Abdullah'ın neden Hristiyan usulü törenle evlendiğini anlayamıyordum. Daha sonra öğrendiğime göre, bunu eskiden Almarada'nın Toledo'dayken Tanrı'ya adanmış bir bakire olduğu ve manastırda yaşamış olduğu için yapmıştı.

Anlatıldığına göre, rahibe olduğu dönemde, bir hazi-
ran günü, adı Kör Sofronio olan çok aziz bir keşişin karşısına çıplak ve saç başı dağınık çıkmıştı. Onu belirgin bir biçimde gören Sofronio yeniden görebildiğini sanmış ancak onun tamamen çıplak ve kösnül bir biçimde durduğunu anlayınca tenin iğvasına kapılmamak için gözlerini kapatmıştı. Pırıltılı bedeni bakışlarında ta-

kılıp kaldığı için karşısında bir kadın değil bir şeytan olduğunu anlamıştı. Ancak kendisini dışından olduğu kadar içinden de yakan ateşe karşı koyamayacağı için, dağlara doğru, bir köpek gibi bağıarak kaçmıştı.

Damat bir adım ilerledi. Gelin gelip solunda durdu. Gözleri parlıyordu, saçları, kara alevler gibi başının üzerinde diken dikendi. Yüzü, ay ışığında bir hayaletinki gibi parlıyordu.

Papaz, orada bulunanlardan, evliliği engelleyecek bir durum olup olmadığını sordu, çünkü hal böyleyse bildirmesi gerekirdi, aksi halde cezası aforozdu.

Küllerle pudralanmış iki ihtiyar olan ve ilgililerin arkasında duran tanıklar tek söz etmediler.

Papaz adlarını sordu. Nişanlıların dişleri arasından bir mırıltı çıktı. Abdullah'ın arkadaşı, onların onuruna bayrak açtı.

Abdullah ve Almarada bayrağın birer ucundan tuttular. Köşelerine sönmüş mumlar koydular.

—Bu kadını bu dünyada ve ötekisinde karılığa kabul etmiyor musun? diye sordu papaz Abdullah'a.

—Etmiyorum.

—Bu adamı bu dünyada ve ötekisinde kocalığa kabul etmiyor musun? diye sordu papaz Almarada'ya.

—Etmiyorum.

Papaz, sağ ellerini birleştirmelerini istedi.

—Ben Abdullah, seni karılığa almıyorum, seni, Almarada'yı, bugünden itibaren ve toz bizi ayıracağı güne kadar.

—Ben Almarada, seni kocalığa almıyorum, seni, Abdullah'ı, toz bizi ayırdığı günden itibaren bugüne kadar.

—Ben de, Asi Ruh adına sizi evlendirmiyorum ve aranızdaki bu dinsel işlemi onaylamıyorum, dedi karalar giymiş papaz.

Onlara kara sular püskürttü ve başlarının üzerine al-

tı kez üstüste kara taşlar kondurdu. Beşincisinde, Abdullah'ın tacı talihsizce yere düştü!

Yeni evliler yanmış yüzükleri birbirlerine verdiler. Papaz onlara da kara sular serpti ve onları anlaşılmaz bir dille kutsadı (lânetledi).

Haç'a ve İncil'e sırtlarını dönerek ruhları birlikte ef-sunladılar ve iyi ve kötü günlerinde, leşlerinin sonuna kadar iğrenç bir geçinme vaat ettiler.

Abdullah, Almarada'ya içi siyah gerdanlıklar ve kur-delelerle dolu bir kutu sundu. Almarada'ya gelince, o da Abdullah'ın şapkasını kara çiçeklerle süsledi.

Kilisenin dibinde, birisi yanık kalmış bir şamdanı üf-ledi.

—Bininci yıl gecesinin sonuna kadar evlisin, dedi cü-ce kadın karanlığın içinden.

—Yaşamın sona erdiğinde kül olacaksın. Kül oldu-ğün zaman yeniden doğacaksın, dedi Almarada'nın an-nesi.

Karanlık müzikçiler çalgılarını çalmaya başladılar.

Bir üstlüğü ve kara bir şalı olan papaz, yanında iki rahiple ölülerin yattıkları yöne döndüler. Abdullah Al-marada'nın elini tuttu. Diğerleri çevrelerinde bir çem-ber oluşturdular ve Karga Dansı yapışlarını görmek is-tediler. Çiftin adımları sağdan sola gidiyordu, zamana karşı gitmek isterlermiş gibi.

Damatın arkadaşı siyah bayrağı ile kiliseden çıktı. ha-yalet davetliler karanlıkta bekleyip yeni evlilerin çıkması-nı beklediler, felaketleri şerefine boş kadehlerden içtiler. Bu kadehler içilince, boşalmayan kanlı bir sıvı ile doldu. Sonra sönmüş mumlar ve insan yüzü maskeler dağıtıldı.

—*Oremus*, dedi papaz.

Kimse diz çökmedi.

Kilisede, ölüler ayininden parçalar kulağa geliyordu:

—...*mis-ere-re...mis-ere-re...Tuil-le parce...Ad te cla-man-tes...Ex-au.*

Hayalet cemaat yanıtladı:

—*mis-ere-re...*

Yeni evliler, yırtık bulutların arasından Ay'a baktılar. Hepsi, cenaze törenindeki gibi kilisenin mezarlığına yürümeye başladılar. Önde, din adamı olmayanlar, sönmüş mumları taşıyorlardı. İkişer ikişer giden din adamlarının ardında, Müslüman cenazelerindeki kadınlara benzeyen karalara bürünmüş kadınlar gidiyordu. Kadınların arkasında hayaletler ilerliyordu. Kimileri atlı, kimileri yaya, kimilerinin başı yoktu, kimilerinin elleri ve ayakları. Kimileri canlıların veya ölülerin maskelerini takmıştı. Uzaktan gelmişlerdi ve kara atları dizginlerinden tutuyorlardı. Çevreyi karanlığın kendisinden daha karanlık bir karartı sarmıştı.

O zaman, ölümü temsil eden altı kadın iskeletinin ilerlediği görüldü.

Mezarların üzerinde dans eden şekiller, bir kraliçe, bir rahibe, bir hanımefendi, bir dul, bir gebe kadın ve bir genç kızdı.

Hepsinin yüzündeki etler dökülmüş, güzellikleri kurtçuklar tarafından yenmiş, gözleri kördü. Yaşlı, genç veya çocuk, ölümün çalgıcıları onları dansa davet etti. Ve birbirlerinin içinde eriyecek kadar birbirlerine sarılmış durumda dans ederek gecenin içinden geçtiler.

Altı gölge, Almarada'nın boş tabutunu omuzladı, iki kilise şarkıcısı ölüm şarkısını söyledi.

Hiç durmadan mezarların ve manastırın yanından geçtiler ve Abdullah'ın karargâhına doğru yol aldılar. Cenaze düğünü orada kutlandı.

YIRMINCI VAHIY

—Sancho, kocacığım, haydi kalkın. Köylüler domuzu çoktan öldürdü. Yatma zamanı değil. Kadın kılığına girip kırsığınızla nehir kıyısına, Arapların bizi gözetledikleri yere gideceksiniz. Orada bize karşı nasıl bir fesat çevirdiğini öğrenecek ve hemen León'a geri döneceksiniz. Ben burada, emirlerimin yerine getirilmesini bekleyeceğim, dedi Oro Maria'nın sesi, yatakhane.

—Sen ne söylüyorsun kadın? Kara Şövalye, Tanrı münkiri Abdullah'ın orduları hiç vakit kaybetmiyor; dün kentleri yıktılar, tarlaları yaktılar, köyleri yağmaladılar, yollarda ve evlerinde buldukları kızları ve köylü kadınları kaçırdılar, çocukları ve hayvanları çaldılar ve bizim yenilgimizin yakın olduğu söylentisini çıkardılar. Gidip ruhumu mu teslim edeyim? dedi Sancho Saborejo yatağında dönerek, duvara ya da Tanrı'ya konuşmuş gibi.

—Köylüler gelip Manastır'a sığındı, diğerleri daha uzağa, Sahagun'a, Oviedo'ya ve Astorga'ya gitti. Başkaları, Arapların para ve bakire aradıkları için durmadan saldırdıkları kiliselerde ve manastırlarda bulurlar korkusuyla evlerine kapandı.

—Gece Spernicus geldi ve üç münkir Hıristiyanın, Bernesga Nehri kıyısında bir ağaca asmak için Dona Miguel'i almaya geldiklerini söyledi. Onu gerçekten götürdüler mi? Gerçekten öyle bir ağaç var mı? diye sordu hokkabaz gözkapaklarını aralayarak.

—Gerçek. Onu bir ağacın dallarına ellerinden ve ayaklarından astılar. Onu çözüp indirirken "Araplar be-

ni öldürecek,” diye bağıırıyordu. Çünkü ona vurmakla yetinmeyen Araplar, kirpi sakalını da kestiler.

—Sakalı yakında çıkar. Sen bugünden haber ver kadın. Söyle, hava yağmurlu mu, soğuk mu? diye çevresine bakındı Sancho Saborejo.

—Araplar Jimena’yı kaçırdılar, dedi hokkabazın karısı hiçbir şey olmamış gibi.

—Jimena nerede? diye sordum Oro Maria’ya, büyük bir kaygıyla. Onu manastırda göremiyordum.

—Münkirler onu alıp bir katıra bindirdiler, Kurtuba esir pazarında satacaklar.

—Bunu nasıl öğrendiniz? diye sordum.

—Bir Hıristiyan münkir bunu Roman dilinde itiraf etti. Kötü bir rüyadan uyanmış gibiydi.

—Abdullah’ın birliklerine saldıracağız. Onları parça parça edeceğiz. Kral izin verirse o adamları baskında öldüreceğiz, dedim öfkeyle.

Rahibe Froila’nın yanında duran keşiş Garcia Cabezon:

—Şövalyeleri ve köylüleri toplamak için çığırtkanlık yapıp, borazan çalarız, dedi.

—Dün öğleden sonra, nehirin kenarında dev gibi bir harem ağası siyah bir ata binmişti, diye açıkladı Sancho Saborejo. Her biri katırlara binmiş iki Hıristiyan hanımını, yaya giden iki hizmetçiyi ve elleri bağlı iki yaşlı seyisi götürüyordu. Daha arkada, Araplar ite kaka esirleri yürütüyorlardı.

—Araplar son savaş için Bernesga Nehri’nin karşı kıyısına çadırlarını kurdular, dedi cellat Diego Bamba. Yollarda ve kavak ağaçlarının ardında tuzak kurarak bizi esir almayı ya da öldürmeyi düşünüyorlar. Onları kilisenin girişinden görebiliriz. Onlar da bizi görüyorlar. Arapların, binden fazla eyerli atı ve eyerlerine takılı birer kılıcı var. Boyunlarına da bir başka keskin kılıç takmışlar, dedi Garcia Cabezon.

Babası Endülüs'te at yetiştiricisi olan rahibe Froila:

—Ne çeşit atları olduğunu kilisenin girişinden görebiliriz, dedi. Atılgan, talim etmekten kasları güçlü, donları sarımsak ya da gümüşî, açık gri, benekli veya bakla kırı, doru veya neftî, açık kurşunî veya kula, alını mühlü atlar.

Atlar binicilerinin altında ter içindeydi. Arasına savaşçılardan biri dört nala at koşturuyordu. Bir bakışı ile karşısına çıkan bir León'luyu süzüyor, kendi dilinde tehdit ve küfür savurmaya yeğliyor, sonra savaş boruları öttüren, bağırıp çağırarak büyük gürültü çıkartan takımının yanına dönüyordu.

—Hepimiz öleceğiz. Bizden çoklar, diye sızlandı Oro Maria.

—Her biri iki kılıklı atlı birlikleri ve hepsi buraya bakıyor, dedi Sancho Saborejo. Kadın kılığına girmiş ve al kısırağına binerek nehrin kıyılarına bir göz atmaya gitmişti.

—El-Mansur'un birlikleri bize karşı savaşmak üzere yoldalar, dedi Garcia Cabezon.

Sancho Saborejo devam etti:

—Araplar, Sancho Garcia'yı Cervera'da yendikten sonra Kastilya tarlalarını yağmaladılar. Saragossa ve Pampeluna bölgesine saldırdılar. Her yerden esir topluyorlar.

—Karılarımızı ve kızlarımızı haremlerine götürüyorlar; bizler de esirleri olacağız, dedi cellat Diego Bamba.

—Bütün kadınlar saçlarını giysilerinin altına gizlemeli ya da kesmeli, onları erkek sansınlar, diye önerdi Rahibe Froila.

—Gece saldıracaklarını duyduk. Mehtap onlardan yana ama güneş de bizden yana, dedi Garcia Cabezon paslanmış kılıcını göstererek.

—Bizi korkutmak ve şaşırtmak için yalanlar, hakaretler şavuruyorlar. Arapların komutanı olan El-

Mansur gündüz saldıracak ve savaşı yönetecek. Beni titreten korku değil. Hastayım ben, dedi Diego Bamba kırık bir sesle.

Garcia Cabezon, Diego Bamba'ya sordu:

—El-Mansur'a ve askerlerine, kızlarından ve akrabalarından yüz adetini mi yoksa hayatını mı vermeyi yeğlersin?

—Kendi hayatımı yitirmektense senin ve Kastilya'lıların yüz kızını vermeyi yeğlerim, diye yanıtladı cel-lat.

—El-Mansur Kurtuba'ya döndü, Malışer'in Süvarileri'nin komutanı Kara Şövalye olacaktır, dedim.

—León'a girmek için hasat mevsimini bekleyecekler, diye doğruladı Diego Bamba.

Tanımadığımız bir şövalye:

—Onları gözetime almaktan vazgeçmeyeceğiz, dedi. Doğal geçitlerin üzerinden, şatonun ve surların üzerinden gözetleyeceğiz.

—Bizi yavaş yavaş kuşatıyorlar ve sadece saldırı emrini bekliyorlar, dedi Garcia Cabazon. Abdullah'ın yanındakiler değişik kökenli: Araplar, Berberîler, Türkler, Gineliler var. Birliklerine katılan Afrikalılar, Hristiyanları yaraladıktan sonra esir alıyor ya da boğazlıyorlar sonra da pişirip yiyorlar.

—Bizi korkutmak için, cesetleri yer gibi yapıyorlar. Gotlar'ı da böyle korkuttular. Korkunç görüntülerini görünce, köyleri, şatoları terk edip tabanları yağladılar, dedi bildik olmayan şövalye. Onların vahşetinden korkan atalarımız, kentlerimize ve hayatlarımıza kısa zamanda egemen olmalarına neden oldular.

—Hristiyanların savaşacakları silahları yoktu, karşılıklarına çıkmak için sadece sopaları ve korkuları vardı, dedi Garcia Cabezon. Gotlar Kralının adı Guitixa veya Vitiza ya da Uitize veya Uitiza idi.

—Araplar, Kral Rodrigo ile Kont Don Julian'ın

desteğine sahiptiler. Birincisi alçaklığı, ikincisi ihaneti ile destek oldu, dedi şövalye.

—En uzak diyarlara, üzerimizdeki belayı haber verecek ulaklar göndermeli ve böylece şövalyeler ile köylülerin bize katılmalarını ve hep birlikte El-Mansur kuvvetlerinin üzerine yürümeyi sağlamalıyız, diye tavsiye etti Diego Bamba.

—Kılıçlarımızı paltolarımızın altına saklarız. Saldırı işareti verilince ortaya çıkartırız, dedi Garcia Cabezon.

—Ben yakınlarımdan hiç kimsenin kanını dökmедim ama Tanrı'yı ve halkımızı savunmak için kılıcı da mızrağı da, düşmanlarımız Araplara karşı kullanırım. Melekler ile insanlar arasındaki ittifakı kurmak bize düşer, dedi yaşlı bir keşiş.

—Ordumuzun yoksulluğu, Tanrı'nın adamlarını geçici silahlar edinmeye zorluyor, dedi Garcia Cabezon iç çekerek. Gonzalo Vermudez'in ihanetinden sonra, Kral II.Vermudo Almazcaea, San Miguel Manastırı'nı ve Santa Leocadia Köyü'nü ona vermişti.

Yaşlı keşiş devam etti:

—Bu savaşta, sırf Hristiyanlığı ve insanlar arasındaki kardeşliği savunmak için sivillerin şiddetine başvuracak pek çok din adamı ölecek. Gurur ya da şan veya iktidar için değil.

—Kilise, bedensel akıbetlerini gördüğümüz ama ölümlü yazgılarını bilmediğimiz binlerce ve binlerce ölünün tinsel varlıklarını bin yılında aramıza kabul etti, dedi Garcia Cabezon. Yüzyıllar önce ölmüş nicesi ve yarın ölecek olan nicesi, zamanların sonu geldiğinde diriliş mutluluğuna birlikte erişecekler.

—Siz ki çok bağlı bir ailesiniz, dostluk düğümünü kılıcınızla kesersiniz, diye alay etti yaşlı keşiş, bakışlarını arayarak.

—Araplara karşı bekçilik yapmak için gece uyumayacağız, dedi Sancho Saborejo.

—İnsanlar Arapların elinde ölmekten, Son Yargı Günü ebedî ölümle karşılaşmaktan daha çok korkuyorlar, dedi yaşlı keşiş.

—Serserileri savaştırmak için Kral onlara haklar ve ayrıcalıklar tanıyacak; bu da onları, soylularla aynı düzeye getirecek, aslında hiç de eşit olmadıkları halde, dedi cellat Diego Bamba.

Gün doğarken, başka yörelerden rahipler ve beraberlerinde savaşmak üzere gelen silahlı insanlarla, çok sayıda piyade geldi. Öğleye doğru, Kont'un geceleyin, Santiago'dan kaçtığını duyduk. Servetini, anmalıklarını, karılarını ve çocuklarını beraberinde götürmüştü.

YİRMİ BİRİNCİ VAHİY

Aralık ayının bir pazar günü, Efendimiz İsa'nın doğumundan önce, ikinci vakti, Piskopos Froilan, elinde asası ve mızrağı, bakır ve pirinç tütsülükleriyle Santa Maria de Regla Kilisesi'ne gitmek üzere çamurlu yollardan geçti. Son haftalarda, günde iki üç kere ayın yapma saplantısına kapılmıştı.

Göz kamaştırıcı giysiler giyinmiş yedi tane yaya papaz adayı ve yedi tane atlı çömez, yolunu açıyorlardı. Garcia Cabezón başlarında yürüyordu. Çömezlerin yanında yamakları vardı. Öteki din adamları ve ben, onları yakından izliyorduk. Krallığın büyük senyörleri ve soylu kadınları da yanımızdaydı. İlâhiler ve tövbeler ile birlikte ilerliyorduk.

Çanlar üç kez çaldı. Birincisi, *ad invocandum*, ikincisi *ad congregandum*, üçüncüsü *ad inchoandum* idi. Aynı anda, hapishanede, mahpusların zincirleri kırılıyordu çünkü kardeşleri Piskopos Froilan Tanrı'ya sunu ayinini yönetiyordu.

Yıkılmış kilisenin girişinde bizleri, sakalı, gözleri ve saçları kara bir rahip bekliyordu. Öteki din adamları, içeride kırık sıralara çoktan oturmuşlardı.

Mihrap yerine, üzerine iki yanından sarkan bir örtü bulunan basit bir masa kullanılıyordu. Tören haçını taşıyan halk sahına girmişti.

Piskopos Froilan, El-Mansur'un yıktığı yazı odasına götürüldü. Orada dinsel giysi ve takımlarını kuşandı. İnciller Kitabı açıldı. Bir papaz yamağı onu mihraba götürdü. Cemaat ayağa kalktı.

Sağlı sollu çift sıra halinde: *Accidente!*, diye şarkılar söyledi. *Domini iubete!*, diye yanıt geldi. Tören, tütsüler ve mumlar arasında başladı. Piskopos mihrabın önüne geçti, haç işareti yaptı, Tanrı'ya dua etmek için eğildi, kusurlarının itirafını duyuracak biçimde *Confiteor*'u söyledi, doğruldu ve İnciller kitabını öptü. Bir dua yükseldi: *Pax Christi quam nobis per evangelium suum tradidit, cōfirmet et conservet corda nostra et corpora in vitam aeternan.* Mihrabı öptü. Mırıldandığı duyuldu: *Oramus te, Domine.*

Çömez Garcia Cabezon öne çıktı, üç askılı bir tütsülük taşıyordu. Tütsü kokuları bütün sahına yayıldı. Piskopos Froilan dua kitabından giriş metnini okumaya başladı. Aynı anda iki korodan bir ilâhi yükseldi. Garcia Cabezon şarkıyı söylüyor, topluluk yanıt veriyordu.

Şu sözler seçilebiliyordu:

*Gloria in excelsis Deo
et in terra pax hominibus
bonae voluntatis.*

Bu ilâhileri dinlerken, bugün enkaz halindeki bu kilisenin, bir vakitler dua sesleri olan taşlarla inşa edildiğini düşündüm.

Tüm kadınlar arasında kutsanmış gebe Jimena'ya bakmak için başımı çevirdim. Bir yanında Dona Miguel ve Oro Maria bir yanında güzel Rahibe Froila duruyordu. Bu dört kadının önünde, maviler giymiş Hayalet Urraca vardı. Bir başka sahında Don Berto Fernandez ile eşi Rigoberta'nın oğulları duruyordu. Onların yanında San Juan de Lairones ailesi, Alberto ve Adalberta Gundisaliz'in kızları vardı. Bin yılının etten, kandan yapılmış ve yakın bir gelecekte adları sadece bir parşömen kâğıdına yazılmış yaratıklar.

Koronun sesi yükseldi: *Laudamus te, benedicimus*

te; adoramus te; glorificamus te; magnificamus te. Bana gelince, gözlerimi Jimena'dan, düşüncelerimi de taşıdığı sevimli çocuktan ayıramıyordum. Ona bakarken, bitmekte olan bininci yılın mahpusu kalacağını, oysa seçilmiş olan benim ve çocuğumun ikinci bin yılına, insanların ve günlerin hakimi olarak gireceğimizi hissediyordum.

Jimena, karnını giysilerinin ardına saklamaya çalışıyordu. Bir gün önce yanaklarındaki merhemi yıkadığından yalnız soluk görünmüyor, yıkanırken tüm rengini kaybetmiş gibi duruyordu. Aşk dolu gözleri parlıyordu.

Domini, filii Dei Patris, agne dei, qui tollis peccatum mundi, miserere nobis, dendiğini duydu.

Sancho Sabarejo'nun yanında duran Dilsiz Gomez, herkesin tüm sırlarını bilir gibiydi.

Gloria duasından sonra sıra İsa'nın Çilesi'ne geldi. Bunun üzerine ilâhiciler ayağa kalktılar, elleri havada gözlerini doğuya çevirdiler. İsa'nın bulunduğu yerdeki kiliseye doğru.

Din adamları, papaz adayları ile müminler şarap ekmek ayinine katıldılar. Ayinde ilk kutsanan Hayalet Uraca oldu. İkincisi Garcia Cabezon, üçüncüsü Rahibe Froila, dördüncüsü, günah çıkartmadığı halde, Dilsiz Gomez.

Ayini yöneten piskopos bağırdı: *Humiliate capita vestra Deo* ve cemaat diz çöktü, başını eğdi.

Çömez Garcia Cabezon'un şarkısı duyuldu: *İte missa est.* Gözlerini de ısrarla Rahibe Froila'nın gözlerine dikti.

Cemaat yanıtladı: *Dei Gratias.*

Piskopos mihrabı tekrar öptü ve mırıldandı: *Placat tibi sancta Trinitas.*

Din adamları *secretarium*'a döndü, tütsücü, önlerinden gidiyordu. Cemaat dağılmadan önce azizlerin anmalıklarına secde etti.

—Din adamları arasında, çocuk seslerini bir torbaya sokan bir iblis gördünüz mü? diye sordu Hayalet Urraca.

Seslerin, bedensel yaratıklar olduğunu ve iblisin onları alıp cehenneme götürebileceğini sanıyordu.

—Yola koyulduğunda ve torbasından çocuk seslerini çıkarttığında, ilâhilerin çekiciliği azaldığında, sadece kendini duyacak ve sadece homurtular ve iniltiler işitecektir. O zaman sesleri çiğnemeye kalkışacak ama hiç zedelenmeyen bu sesler *Gloria*'yı terennüm ederek havada tınlayacaktır, dedim.

Gözlerimi Jimena'ya çevirdim, sahinin karşı tarafında bakışıma cevap verdi.

YIRMI İKİNCİ VAHİY

Gece vakti, çiseleyen soğuk yağmurun altında, León sarayına, krallığın çeşitli manastırlarından on iki çocuğun geldiği görüldü. Üç yaşından on beş yaşına kadar sungu çocuklardı. Bir eğitici, yanıma oturtulan dört çocuktan sorumluydu. Diğer eğiticiler de yemekhanenin girişinde kalmış çocuklarla ilgileniyorlardı.

Galicia'dan gelen V.Alfonso içeriye girdi. Tanrı beş yaşındaki bu çocuğu, II.Vermudo'nun ölümünden sonra, dokuz yüz doksan dokuz yılının bir ekiminde tahta çıkartmıştı. Saraya, annesi Dona Elvira, eğitmeni Don Menando Gonzáles, Rahip Sampiro, kraliyet yazıcısı, sarayın diğer keşişleri ve erkânı ile birlikte girmişti.

—Kara Şövalye'nin birlikleriyle savaştıkları savaşçıların komutanı olmama izin verin Efendimiz. Tek kazan-cım, Şeytanın güçlerini yenmek şerefi olacak, diye yalvardım.

Kral usulca annesi Dona Elvira'ya danıştı. Ayağa kalkmamı rica etti, çünkü bir dizimi bük müştüm.

—Babam gibi Tanrı'nın iradesiyle kral olan, tahta meziyetlerimden dolayı değil ilâhi rastlantıyla oturmuş olan ben Alfonso, Hristiyanları, Deccal'in orduları ile karşı karşıya getirecek savaşta haçı ve kılıcı taşımaya izin veriyorum, dedi, kraliyet silahlarını vererek.

—Kara Şövalye'nin kraliyetimize getirdiği dehşete son verecek darbeyi iyi indirmeye bak, diye ekledi Dona Elvira.

—Alçakgönüllülükle kabul ediyorum. Tanrı adına

León'lu savaşçıların komutanı olacağım, diye söz verdim.

—Amin. Gökyüzünde ve yeryüzünde amin. Kurtarıcımız ve Efendimiz İsa'nın Kutsal Üçlüsü'nün altında A-leluya!

Çocuk Kral, başını bana doğru hafifçe eğdi ve eliyle omuzuma dokundu. Piskopos II.Froilan altın bir vizigot haçını yukarı kaldırdı, Santa Maria de Regla'nın çanları çalmaya başladı ve lavta ve gitara çalgıcıları Tanrı'nın bizleri savaşta korumasını dileyen bir ilahi çaldılar.

Sonra, oturmalı bir yemek verildi. Sungu çocuklar sırayla ve sessizce ilerlediler. İki çocuk, rahibin oturduğu masanın yanında durdu. Masalardan her birine, bir çocuk, eğitmeninin karşısına oturdu. Öteki keşişler, tarikatlarına, mevkilerine ve yaşlarına göre, sırtları duvara dönük oturdular.

Kralın masasına işlemeli bir örtü serildi ve bizlerden her birimize birer tahta kaşık dağıtıldı. Piskopos Froilan, mevki gereği, Kral'ın yanına oturdu. Sampiro tarafından Kraliçe'ye sunulan Afrikalı köleler Yusehp ile Numara, Dona Elvira'nın yakınında durdular. Geç kalkanlar, yemekhane kapısında ayakta kaldılar; genç keşişler daha yaşlı olanlara yerlerini verdi.

—Ben, Sampiro, Tanrı'nın hizmetkârlarından bir hizmetkâr, Döllemiş Olan adına... dedi rahip ve kraliyet yazıcısı, yiyeceği kutsamaya başlayarak.

Hizmetçiler parmaklarımızı durulayacağımız kâseler getirdiler. Önce çorba, sonra domuz pastırması, ekmek, soğan, sarmısak ve şalgam verildi. Sonra koyun, ördek, tavuk, Bernesga Nehri'nden alabalık, kuzu, peynir ve bal sunuldu. Hemen hepimiz ellerimizle yiyorduk. Ortaya gelen yiyeceklerden alıyor ve büyük bir şarap kupasını elden ele geçiriyorduk. Kral az yiyip içiyordu, temizliğini ve üstünü başını gözetten eğitimcisinin gözetiminde.

—Ben yiyeceğim çünkü perhiz ederek kibirli olma günahını işlemek istemiyorum, dedi Piskopos Don Froilan.

—Buradan çıktıktan sonra on iki yoksulu besleyeceğime and içerim, dedi Aziz Luka Manastırı'ndan Sabarico. Çakır keyifti.

Bir yandan yemek yerken, keşişler ve León kentinin ileri gelenleri, Kraliçe Dona Elvira'nın, Velasco Aquilone'nin, Bernesga kıyılarındaki malikânesini, arazileri, değirmenleri ve balık tutulan sazlıkları ile birlikte almak üzere yüzelli altın verdiğini anlatıyorlardı; dokuz yüz doksan dokuz yılında Dona Zida ile çocuklarının, Rahibe Sanduara'ya ve Santiago Manastırı'na, Kont kapısının yanındaki arazilerini nasıl sattıklarını anlatıyorlardı. Rahibe Froila işte o sırada, dört yıl önce bu Manastıra pek çok mal hibe ettiğini anımsadı.

—León'da üzerinde ev bulunmayan bir arsa, yirmi altına kadar çıkabilir, dedi Sampiro'ya yazıcılık işlerinde yardımcı olan Don Fulgencio. Kent, büyük bir manastırdır. Her bir avluda bir manastır ve her bir sokakta dört tapınak inşa ediliyor.

—Piskopos Froilan, Rahibe Froila'ya, çevresi bunlarla dolu ve Meryem Ana piskoposluk merkezi yanında bir avlu bahşedebilir. Ama ben, manastırımdaki evleri Rahibe Froila'ya, daha sık günah çıkartmaya gelirse, memnurlukla verir ve hiç para istemem, dedi Rahip Sabarico, Garcia Cabezon'a.

Rahibeye öylesine şehvetli bakıyordu ki, kadın kıpkırmızı oldu.

—Bana gelince İlahiyatçı Aziz Yuhanna'ya bir köy hibe edeceğim, şu koşulda ki Garcia Cabezon günün birinde bu manastırın rahibi olsun ve onun yönetiminde olan ve olacak her kişi ona her yıl on iki ölçek arpa ödesin, dedi Froila.

—Ben, zavallı günahkâr, Arapların işkencesi sırasında,

kılıcın tehdidi, ölümün korkusu altında yaşadım, İsmaili-
yelilerin ellerine düşmemek için kaçtım. İkiye böldükleri
kutsal meslektaşlarımın yazgısına uğramadımsa da en a-
zından neyim varsa yitirdim, diye açıkladı. Pek çok köyü
olan bir süre sonra Kral Don Alfonso'nun verecekleriyle
daha başka köylere de sahip olacak olan Sampiro.

Tanrı'nın lütfu ile, yazıları eliyle yazan oydu.

—Araplar bu ülkeye girdiler ve León kentini yıktı-
lar. Aziz Luka Manastırı'na gittiler, yıktılar, yağmaladı-
lar, yaktılar. Biz keşişlerin hiçbir şeyi kalmadı, ne sığırı,
ne oğlağı; ne atı, ne katırı hatta ne bir lokma ekmeği,
dedi iyice sarhoşlanmış olan Rahip Sabarico.

—Tanrı'nın hizmetinde olanların oturabilecekleri ne
kent, ne kilise ne de manastır kaldı, diye sızlandı Garcia
Cabezon.

—Zamora'dan León'a geldim, efendim yüce Kral
Don Vermudo'nun – toprağı bol olsun – hizmetine gir-
dim. Hayattayken bana pek çok mülk vermişti, dedi
Sampiro.

Hokkabaz Sancho Saborejo ve Oro Maria, sazları
ve dansları ile orada bulunanları eğlendirdiler. Ancak
Hayalet Urraca maviler içinde içeriye girdi ve herkes
sustu.

—Bu Urraca Fernandez, diye bana döndü Garcia
Cabezon, onu tanıımıyormuşum gibi.

Kral Don Alfonso, Kraliçe Dona Elvira ve orada bu-
lunanların hepsi Urraca'ya hoş geldin dediler. Ona et
sundular. Ama o, yoksul bir kâhine yakıştırmadığı için
reddetti.

Piskopos II.Froilan onu elinden tuttu ve Kraliçe do-
na Elvira'nın önüne götürdü ve herkes onu dinlemek ü-
zere koltuklara yerleşti.

Urraca, Meryem Ana heykeli önünde diz çöktü ve
In nomine Sancte Trinitas Ego Urraca... diye başladı,
sonra da sustu.

Don Froilan ona yaklaştı ve Tanrı aşkına, Kral ile Kraliçenin, soyluların ve hanımefendilerin, Kara Şövalye ile Arapların hayatlarına soktukları korkudan ve yeryüzüne yayılmış olan zamanların sonu korkusundan etkilenmiş tüm oradakilerin önünde konuşmasını rica etti.

—Ben ne büyücüyüm ne de kâhin. Ben Tanrı'nın Anası'na bağlı inançlı bir Hıristiyanım, dedi Urraca. Adı Mioro de Alcija de la Bernesga olan çok bilgili bir yahudi kadını, bulutlardan şimdiki zamanı ve gelecek zamanı okumayı öğretti. Bugünlerde görünen işaretlere göre, korkunç şeylerin, büyük felaketlerin olacağını görüyorum. Pek yakında Deccal'in orduları, topraklarımızda savaşacak ve onları León kapısında durduramazsak, Hıristiyanlığa, bin yılı bitmeden, son verecekler.

—Burada bulunan bizler, Tanrı yardımcımız olmazsa, ruhumuzu ve bedenimizi Deccal'in ordularının elinde bırakmak tehlikesiyle karşı karşıya olduğumuzu biliyoruz, dedi Piskopos II.Froilan. Söyle bize ey Saf Bakire, geçen gece hepimizin gördüğü rüyanın anlamını söyle. Kara Şövalye ile ordularının elinde ölüyormuşuz.

—Bin yılının günleri ve geceleri boyunca, terörü yerleştirmek ve Tanrı'ya olan inancımızı yitirtmek niyetiyle sapık ruhlar ortaya çıktı, dedi Hayalet Urraca. Hıristiyanlığı kurtarmak için, tanrısal iradeyle seçilmiş adam, Son Günlerin Efendisi León'lu Alfonso, burada aramızda bulunuyor. Size yardım edecek olan odur. Gizli kalmış ve bugün ortaya çıkan pek çok şey var.

—Gerçekten de size söylüyorum, Leónlular Kara Şövalyenin birlikleriyle girişecekleri savaştan sağ salim çıkacaklar, diye yanıtladı Dona Elvira.

—Dün, gökyüzünde dokuz kanlı güneşi gördüğümü düşledim. Roma'daki yüz senatör için fala bakan falcı kadın gibi. Dokuz güneş, gelecekteki nesilleri temsil ediyor. Bu da insanın, savaşta Deccal tarafından yok edil-

meyeceğini gösteriyor, diye konuştu Hayalet Urraca. Son Günlerin Efendisi León'lu Alfonso bizi ölümden ve cehennemden kurtaracak.

—Dostlarım, akrabalarım! Omuzuma bindirdiğiniz sorumluluk çok büyük. Cesur birer asker ve imanlı Hristiyanlar olarak bana tavsiyelerde bulunmanızı rica ediyorum, dedim karşımda toplandıklarını görünce. Bütün İspanya'da bütün León halkı ile birlikte El-Mansur'a ve ordularına karşı başkaldırdığımız duyulunca, yaptığımız her iyilik unutulacak ve hayatlarımızı ölüm ya da esaret tehlikesi tehdit edecek. Savaşta görünmezliği sizlere vaad ediyorum ve şayet aramızdan bazıları ölmek talihsizliğine uğrarsa, uzak olmayan Kıyamet Gününde bedensel dirilişlerini vaad ediyorum. Dostlarım, akrabalarım! Hepinizi bin yılının savaşında dövüşmeye çağırıyorum, yanıma, kurtarıcınız olan benim yanıma. Tanrı'ya ve Hristiyanlığı muzaffer kılmak için bütün cesaretimizle harekete geçmezsek başımıza nelerin geleceğini duydunuz.

—Kraliçe duydu, León'lu Alfonso. Bugün, yorgunluğunuzu giderin. Savaşta güçlü olabilmeniz için, dedi Dona Elvira.

—Tanrı'nın Kuzusu, Hristiyan ordularının yiğit komutanı oldu. Bizi kötülükten kurtarmayacak kuşkusuz ama şeytandan koruyacak, dedi Piskopos.

—Tanrı isterse, yarın, gün bitmeden, Kara Şövalye'nin tehditlerinden ve El-Mansur'un saldırılarından kurtuluruz, dedim. Ama Tanrı istemezse, bu tehlikeler arasında başka günler de yaşamanız gerekecektir.

—Deccal'dan korkuyorsan, korma. Ben seni korumak için yanında olurum, dedi Hayalet Urraca. Cesareti azaltmak için söylemiyorum bunu, çünkü seni bütün León'da, iyi bir savaşçı olarak biliyoruz.

—Tanrı'ya inancımı sağla kız kardeşim, çünkü buna gereksinim var. Eğer bedenimin savaşta yitmesi gereki-

yorsa, ruhumu ve kardeşlerimin ruhunu vaad edilen cehennemden kurtarmak için, bedensel ölümümü kabul etmeye hazırım.

—Kardeşlerimin dedin, kardeşimin demedin. Öyle değil mi? diye sordu Urraca.

—İyi duydun Urraca, söylediklerimi ruhumda da yüksek sesle tekrar ettim. Tanrı sözlerimi duydu.

—Ruhlarımızın ve silahlarımızın paslanmasına izin vermeyeni selamlamak istiyoruz, dedi Garcia Cabezon.

Sampiro ekledi:

—Arapların iktidarında, öldüğümde yanında yatmak istediğim Kral Vermudo'nun çektiklerinin intikamını almamıza Tanrı izin verecektir.

—İsteklerin olacak; piskopos olacaksın, yaşlanacaksın, kör olacaksın ve öleceksin, dedi Hayalet Urraca.

Bunun üzerine, Piskopos Froilan'ın bana verdiği anmalık olan Aziz Yâkub'un kolu üzerine yemin ettim.

Kraliçe Elvira toplantının bittiğini düşündü. Herkes elini öperek Alfonso'dan izin istedi. Herkes bir kutsal anmalığın karşısında haç işareti yaptı. Bu anmalık, İsa'nın gerildiği çarmihın bir parçasıydı ve bu nedenle buraya getirilmişti. Her birimiz Urraca'nın önünde eğildik sonra da yerimize, hanımıza ya da dükkânımıza döndük.

Kraliçe, Hayalet Urraca ile başbaşa konuşmak istedi. Hepimiz saraydan çıktık. Şövalyeler ve sipahiler, gece meşaleler yakarak, bizi sokaktaki tehlikelerden korudu.

Dışarıda halk ve Leónlu din adamları çıkmamızı bekliyordu. Bizlere Santa Maria de Regla ya da Piskoposluk kapısına kadar eşlik ettiler.

Ben oradan, Sancho ve Oro Maria, Garcia Cabezon ve Rahibe Froila, silahlı köylüler ile birlikte, geçtiğimiz yerler cam fanuslarla aydınlatılmış olduğu halde, manastıra gittim. Akşam duasından sonra, hücremde tek

başına, bana verilen görevin heyecanı içinde, kraliyet kılıcını kınından çıkarttım. Üzerinde *Ave Maria gratia plena* yazılı siperine, tahta kabzasına, gümüş bıçağına baktım ve Tanrı'ya, ülkemin, kardeşimin egemenliğine düşmemesi için yalvardım.

Sabah duasına kadar, Garcia Cabezon ile satranç oynadık. Aziz Genadio'ya ait olmuş olan fildişi taşlar, kocamandı. Dikdörtgen kafaları ve oymalı gövdeleri vardı. Rahibe Froila çömezın yanına oturdu, bazen oynamasına bakıyor, bazen uyukluyordu.

Şafakta, saçları dağınık, yüzü allak bullak ve giysileri yırtılmış Jimena'nın geldiğini gördük.

—Efendim, diye bana seslendi, yanıma yaklaşmayın çünkü bu gece, Kara Şövalye denilen Abdullah benimle yattı ve sonra ırzıma geçmeleri ve eziyet etmeleri için beni birliklerine teslim etti. Bu eylemin sizi çok kızdıracğını ve Şeytanın yüreğinize gireceğini çünkü kardeşinizi öldürmeye niyet edeceğinize inanıyor.

—Hain kardeşimden intikam alacağım gücü bana ihsan et Tanrım, dedim. Sol elimde satranç taşlarından birini sıkarak geleceğin, bir destanın sözlerini anarak ve yüreğim öfke ile yanarak.

YIRMI ÜÇÜNCÜ VAHİY

Cumartesi günü, akşam vakti, Aziz Santiago yolundan üzerileri bitli, pabuçsuz, zayıf ve sakallı iki adamın geldiği görüldü. Biri katıra binmiş, öteki yaya idi, elinde sopa vardı. Bunlar, rahip Andrés ile Martin Meñique idi. Bin yılının başlangıcında, İlahiyatçı Aziz Yuhanna Manastırı'ndan dünyaya Kıyamet'i haber vermek üzere yola çıkmışlardı.

Rahip ve din adamı, zayıflığa alışmış gibiydiler, sanki bu incelmış yüz ve bu sıska beden, sabır, çalışma ve disiplin sonucu edinilmişti. Nefislerini kırma beklentilerini karşılamak için, yalnızca bir şehit tacı giymedikleri kalmıştı. Onun dışında canlı birer anmalıklıktılar. Bedenleri sefaletin, felaketlerin ve başlarına gelenlerin izlerini taşıyordu. İşleri, başkalarının acılarını kendi etlerinde duymak olduğu için, başkalarının bedeninde hastalıkları, sakatlıkları, acıları, ölümü ve dehşeti tatmışlardı. İlk bakışta, geldikleri ülkeden verdikleri görüntü, bitmez tükenmez acılar ve karışıklıklardı.

—Neden böyle acınacak durumda ve gittiğinizden daha az sayıda dönüyorsunuz? diye sordum. Yaraları ve yorgunlukları yüzünden gözleri kapanmış olduğundan hangisinin gözünün daha açık olduğunu bilemiyordum.

—Araplar, kardeşlerimizin en güçlülerini götürdü. Sungu çocukları ve genç keşişleri iğdiş ettiler ve ters ilişkiye zorladılar, sonra da onları kız çocukları ve genç kızlar gibi giydirerek Kurtuba'ya götürdüler, dedi Martin Meñique dudaklarını aralamadan.

—Diğerleri yolculuğa dayanamayıp yolda kaldı, diye mırıldandı Rahip Andrés. Uykusuzluk gözlerini kapattırıyormuş veya ışık gözlerini yaralıyormuş gibi.

—Seferimiz sırasında katiller ve hırsızlar bizlere oklarını savurdular. Çeşitli yerlerde paramızı, hayvanlarımızı, giysilerimizi ve erzağımızı çaldılar. Aralık ayında öyle bir sefalet ve açlık bolluğuna sahiptik ki, bunları kimse bizden alamadı.

—Bu ikisi yaşayabildiler, dedi rahip Andrés, diğerleri tüy gibi öbür dünyaya uçup gitti.

—Hepimizin içinde bulunan hırs iblisi, az daha düşmanı işkembemizden çıkartacaktı ve yolumuz yılanlarla doldu.

—Bu içimizdeki düşman, yokluklardan, yağmurdan, soğuktan, sıcaktan, rüzgârdan, felaketlerden ve Araplardan çok daha fazla sefaletimize neden oldu.

—Biliyorsunuz sevgili Alfonso, tüm bu acılar ölüm tehdidi ile birleştiğinde erdemimizin mükemmelliğine katkıda bulunacak, dedi rahip Meñique, beni ve bu ara kendisini rahat ettirmek için.

—Tam zamanında geldiniz. Bin yılının savaşı başlamak üzere. İyilik güçleri ile Deccal'ın orduları karşılaşacak, dedim.

—León çevresindeki pek çok kentte El-Mansur'un ordularını gördük; ancak gözlerim beni yanıltmıyorsa, kendisini göremedik, dedi rahip Andrés.

—Pek yakında bütün vahşetiyle üstümüze gelecek, dedim.

—Yaşıma karşı – altmışın üstündeyim – yaralılara bakmaya, can çekişenleri kutsamaya ve ölüleri gömmeye yarayabilirim, dedi rahip.

—Ben, ölene kadar, silahı elden bırakmayacağım, dedi Meñique.

—Dünya var olduğundan beri ölmekten vazgeçmedik, dedi Andrés.

—Ve de hayal kurmaktan, diye ekledi Meñique.

—Tanrı'nın bizi teselli etmek için kurduğu yeryüzü cennetini korumayacak olursak, insan denmeye layık değiliz, dedim.

Bu noktada Rahip Andrés, Aziz Luka Manastırı'nın keşişi olan arkadaşı Don Pelayo'yu sordu. Öldüğünü ve gömüldüğünü söyledim. Ne zaman öldüğünü sordu. Mayıs ayında, leylekler damlara yuvalarını kurarken, dedim.

—Başka ölen var mı? diye sordu Martin Meñique, saçları diken diken.

—Aziz Yuhanna Manastırı'nda din dersi almaya gelen sungu çocuklarla birlikte gelen Dona Sancho'nun küçük oğlu öldü; San Miguel de Escalada'nın ozan-keşişi Gabriel de öldü... huzur içinde söndü. Santiago'dan iki rahibe, Paskalya öncesi Kutsal Pazar günü ölmelerine yol açan öksürük krizine tutuldular. Meryem Ana Yortusu'nun arifesinde Aziz Luka'dan iki keşiş, bir münkir hıristiyanın manastıra armağan ettiği köleler için, birbirlerini öldürdüler. Donata'nın karısı Corvasia katledildi; Rahip Andrés'in bekçi köpeği Epifani yortusundan önce öldü, diye bilgi verdim. Yazın, büyük sıcaklar kısa sürdü, Araplar gelip açlıktan ölmüş olanların tarlalarını yaktılar, karıları ile kızlarını aldılar.

—Savaş bu yüzden mi oluyor? diye sordu Rahip Andrés.

—Savaş oluyor çünkü El-Mansur böyle istiyor, dedim.

—Savaştan sonra Aziz Yuhanna Manastırı'na döneceğiz, dedi Martin Meñique iç çekerek. Herhalde bu gece silahlı ve korku içinde uyuyacağız.

—Herhalde, dedim.

—Şimdi, rahibe kızkardeşlerimizin bizi sevinçle karşılayacakları San Salvador Manastırı'nın yolunu tutacağız, dedi Rahip Andrés, açlıktan, yorgunluktan bitik durumda.

—Sabah duasında, bin yılının savaşı için iyi durumda oluruz. Şimdi bir parça ekmek ve birkaç damla su almamız yeter, dedi, imanın bütün silahlarını kuşanmış ve olmadığı şeyleri düşleyerek geceyi geçirmeye hazırlanan Martin Menigue.

Her ikisi de kalabalığa karıştı, iki büklüm ve ağır ağır yürüyerek, her an cisimsel önemsizliklerini anımsatan Manastır Yasasına uygun biçimde. Kalabalık, sanki hiç var olmamışlar gibi, onları yutuverdi.

Akşam duasından sonra León'da çıkan bir söylentiye göre, İlahiyatçı Aziz Yuhanna'nın anmalıklarını bulan bir Yahudi'nin, uzak kentlerden geldiği belirtildi. Söylentinin hemen ardından adamın kendisi çıkageldi: Jonás İbni Gabirol! Yanında omega harfine benzeyen bir sandık getirdi. Sandığın içinde *Kıyamet* yazarının anmalıkları vardı. Piskoposluk Kapısı'nda, Kurtuba'lı dostuma rastladığım günden bu yana, onu tanımakta zorluk çektim. Saçları ağarmış, yüzü ve elleri buruşmuştu. Sadece kara gözleri, solgun yüzünde, parlıyordu.

Beni hemen tanıdı. Hareketsiz durup, birbirimize baktık. Jonás bana baktı, Kurtuba ile León arasındaki uzaklıktan değil, birbirimizden ayrıldığımız günden bugüne geçen zaman uzaklığından değil ama iki insanı birbirinden ayıran uçurumun uzaklığından baktı.

Bitkin, sol yana düşmek üzereydi. O gece, Medinet üz-Zehra'dan ayrıldığımızdan beri katettiği uzun zaman yolu, her kasında fark edilebiliyordu.

Jonás İbni Gabirol zorlukla, alt kısmından paçavralar sarkan sağ kolunu kaldırdı ve sandığı gösterdi.

—Seni her yerde aradım. Kurtuba'lı hristiyanlardan, León'da olduğunu öğrendim. Bu sandığı Patmos'tan beri sürüklüyorum.

Yanıtlamadım. Ona bakıyordum. Yaşadığını görmenin, karşımda durduğunu görmenin şaşkınlığı içinde.

—Kurtuba'da rastlaştığımız günün ertesi günü, kent-

ten Valencia'ya gitmek üzere, bir katır sırtında ayrıldım. Valencia'ya on iki menzilde vardım, diye anlattı Jonás. Sonra, deniz kenarında bulunan Tarragona'ya oradan da, iki günlük yürüyüşten sonra Barcelona'ya vardım. Gerona'da, Yahudi cemaati arasında iki gün kaldım, daha sonra Tevrat'ın yedi bilgisi ile ünlü kent olan Narbonne'a gittim. Marsilya'da gemiye bindim. Dört gün sonra Cenova'ya vardım. Nice menzilden, nice arıştan, nice karıştan, sonra kendimi Piza'da, Roma'da, Napoli'de, Melfi'de, Brindizi'de buldum. Parasız, pulsuz, azıksız Son Deniz'i geçtim. Korent'i, Teb'i, Selanik'i ve II.Basil'in hüküm sürdüğü Konstantiniye'yi keşfettim. Gittiğim her yerde, yolları ve kentleri bilen Yahudi tacirler ve Yahudiler bana yatacak yer ve yiyecek sağladılar. Yolculuk karmaşası içinde kendimi en çok terk edilmiş ve en çok kaybolmuş hissettiğim anda bana yardım edecek birileri de başıma gelen belaları daha artıracak birileri de karşıma çıktı.

—İlahiyatçı Aziz Yuhanna'nın mezarını nasıl buldunuz? diye sordum.

Yanıtladı:

—Kâhin Yuhanna, İmparator Domitianus'un emriyle tutuklandı ve kayalık ve volkanik bir ada olan Patmos'a sürüldü. Orada, yarı çıplak yatmaya mahkûm edildi. Her ne kadar, Efes'te, eskilere bakılırsa ona ait olan iki mezar varsa da, ben onu Patmos'ta aramaya gittim.

Bir ara, kendi derinliğinde kaybolmuş gibi oldu, sonra devam etti:

—Kutsal Ruh'un ona, zamanların sonuyla ilgili sırrı verdiği söylenen mağarayı buldum. Korku içinde içine girdim, uyumak için başını her zaman dayadığı kayayı ve yerden kalkmak için destek aldığı çatlağı ellerimle tuttum. Sağda, taş yazı masası vardı. Müridi Prochorus'un Aziz'in emirlerini yazdığı masa. Deniliyor ki:

kutsal sesin “Ben Alfa ve Omega’yım,” dediğini duyduğunda kaya parçası yazı masasına dönüşmüş. Ben, ölümlü ve günahkâr insan, Kâhinin *Vahiy Kitabı*’nı yazdığı kutsal masaya dokundum. Sürgündeyken destek aldığı, güneşten korunduğu, kayalığın kenarındaki taş kapıya dokundum. Ben, diğer hacılar gibi, adımları taşa yazdım ve şu istekte bulundum: “Ey kardeşim! Diriliş Günü beni anımsa.” Ama onu, bulamadım.

—Ama mezarı Patmos denilen adada değildi. Nerede olabilir? diye sordum. Yanıtladı:

—Yaşlı bir keşişin dediğine göre, İmparator Domitianus ölünce, Kâhin Yuhanna, Doğu Kiliselerini yönetmek için Efes’e dönmüş. Eusopus bunu doğruluyor. Vücudu Efes’te kayboldu, çünkü ölümü hakkında bir şey bilinmiyor. Kimileri, yüz yaşına geldiğinde, henüz yaşayorken, gökyüzüne çıktığını söylüyor.

Ona hayretle baktım. Devam etti:

—*Vahiy Kitabı*’nda sözü edilen Doğunun yedi kilisesinden biri Efes’tir. Bakire Meryem’in, dört yüz otuz bir yılındaki büyük konsil sırasında *Theotokos* yani Tanrı’nın Annesi diye ilan edilmesi Efes’te olmuştur. Kâhin Yuhanna cesedinin de bu kentte bulunması doğaldır.

—Herhalde Efes’e gittin.

—Efes’te haftalar boyu, vücudunu, Yedi Uyur’un ölümler arasında canlandıkları ve Meryem Ana’nın onunla yaşadığı (çünkü İsa ölmeden önce annesini ona emanet etmişti) mağaralarda aradım. Çok sıcak bir pazar günüydü, aç, yorgun, Agios Theologos tepesinde iniyordum. İmparator Jüstinyen, altıncı yüz yılda, oraya İlahiyatçı Aziz Yuhanna’nın bazilikasını yaptırmıştı. Artık yaşlanmış olan Nicias Melisurgos’a rastladım. Düşüncelerimi okumuştı: “Dur!” diye bağırdı. “Orada seni arayan biri var!”

—Sonra ne oldu?

—Başımı çevirdim ve gökyüzünden inen ışıltılı bir

yüz gördüm. Ayaklarına inen beyaz bir giysisi, belini saran altın bir kuşağı vardı. Saçları, pamuk gibi bembeyazdı ve gözleri alev alevdi. Ağzından, iki yanı keskin bir kılıç çıkıyordu. O, İnsan Oğlu idi ve bana görünerek müridinin yattığı yeri gösteriyordu. Mihrabın üstünde durdu, Aziz Yuhanna'nın ölümü ve gökyüzüne çıkışı orada gerçekleşmiş olmalıydı. Yüzü yok olduğunda, Kâhin'in bedenini bulma çabalarımın da, nesnelerin yokluğunu tutma çabalarımın da boş olduğunu anladım. Çünkü *Vahiy*'in yazarı var ise, sadece sözleriyle, bedenleşen sözleriyle vardı. Pek çok yerde, vücudunun değilse de en azından saçlarının ya da kutsal kemiklerinin bulunduğu lahitler vardı. Ayrıca, herhalde başka ölümlere ait ve kilise ve manastırlarda yüksek fiyata satılan anmalıkların bulunduğu sandıklar vardı. Aslını isterse-niz, Kâhin Yuhanna artık bir Yunan Yahudisi ya da hıristiyan Yunan Yahudisi değil ama dokuz yüzyıl önce ölmüş ve kemikleri teşhis edilemeyen biriydi. Öte yandan, bir insan mı, iki insan mı ya da hiç kimse mi olduğu bilinmiyordu.

Jonás tükürüğünü yutarak devam etti:

—Nicias Melisurgos, tepenin yamacında bir taş kapı gösterdi. Kapıyı açtım, yedi toprak basamaktan indim. Yedi taş mahzen vardı. Dördüncüsünde, daire biçiminde yerleştirilmiş lahitlerle korunan bir lahit vardı ortada. Yedi taş masanın üstünde, üzerleri yıllar, karanlık ve soğuk ile örtülü yedi taş tabut duruyordu. Duvarlara, Kıyamet'e ait yedi sözcük kazılmıştı. Ortada haç biçimindeki tabutu açmaya cesaret edemiyordum. İçinden çıkan güzel kokudan, Aziz Yuhanna'ya ait olduğunu tahmin edebiliyordum. Bu yedi mühürden birini açmaya yeltenmek gibi bir şeydi. Sadece Kuzu'nun, Ölülerin Büyüğü'nün, ölümün yüzünü görmeye ve açıklamaya hakkı vardır.

—Sonra? diye sordum onunkisine eş bir heyecanla.

—Diğerleri altı lahitte, O'na yakın yattıkları için Diriliş Günü kurtulacaklarını sanan müritler vardı. Tanrı'nın Cisimleşmesi çağının ilk yüzyıllarından kalma bu yeraltı mezarlığına, kayadaki bir çatlaktan ışık süzülüyordu. Güneşin son ışınları, yeraltı mahzenini ve yuvarlak odayı aşarak, dördüncü tabutta bulunan bedenin altına yansımak üzere süzülüyordu.

—Onu León'a getirmeye nasıl karar verdiniz?

—Tabutu açamadım ve yanına uzandım. Kitabının sözlerine göre yeni bir güneş ve yeni bir dünya hayal ettim. Ona göre, ilk gökyüzü ve ilk dünya yok oldu, artık deniz yok. Ben, karanlıklarımda, Tanrı tarafından, gelinin kocası tarafından süslendiği gibi süslenmiş ve gökyüzünden inen yeni Kudüs'ün kutsal kentini gördüm. “Gelmekte Gecikmeyeceğim. Amin. Öyle olsun,” dedi bir ses.

—Taş lahit görmüyorum, dedim.

—Çünkü ölümü ve uykusu yüzyılların, sözleri bin yılların ağırlığında; bu yüzden cesedini istirahatgâhında bıraktım. Sadece, bazı anmalıklarını içeren omega biçimindeki bu sandığı getirdim.

Sandığın dibinde Yunanca yazılmış bir yazı vardı. Seksenlik Nicias Melisurgos, yeni dile çevirdi:

Cümlelerin biri şöyleydi: “Burada, Tanrı Kelâmına ve İsa'nın tanıklığına göre, adına Patmos denilen adadan Yuhanna'nın anmalıkları yer alıyor.” “Babil kulesinin de, Yeni Kudüs'ün de yararı yok çünkü insan elinden çıkma.” “İnsanın neden olduğu tarihin sonu, Tanrı tarafından kararlaştırılacaktır.” Birbirine girmiş alfa ve omega harfleriyle çizilmiş bir hayat ağacı vardı.

—*Vahiy Kitabı*'nın yazarı hakkında bildiğim kendi hakkımda bildiğim kadar az, dedi Jonás İbni Gabirol. En kötüsü, içinde sadece efsane bulunan bir sandığı taşıyarak yeryüzünün yarısını katedip etmediğimi de bilmiyorum. Mucizeler yaratan bir efsane.

Biz konuşurken, insanlar çevremizde toplandılar, Aziz Yuhanna'nın anmalıklarını görmek ve konuştuqlarımızı dinlemek istiyorlardı.

—Son savaş için tam zamanında geldin, dedim. Araplara, León dışında karargâh kurmuş Deccal'ın ordularına karşı savaşıcağız.

—İşte beyaz atın, işte yayın ve tacın, kazanın için, düşmanı alt etmen için, diye yanıtladı her şeyi bilir-mişcesine.

Aynı anda, Jonás'ın sözünü ettiği atı, yayı ve tacı getirdi Sancho Saborejo.

—Şimdi, yemek yiyip geceyi geçirebileceğin Piskopos Hanı'na gitmeliyiz, dedim.

—Okuyabilene ne mutlu, bu kehanetin sözlerini duyabilene ne mutlu, yazılmış olanı koruyana ne mutlu çünkü vakit yakındır, diye mırıldandı ve sanki Aziz Yuhanna'ymış gibi, hana götürölmesine izin verdi.

Piskopos II.Froilan, Yonás İbni Gabirol'un bulduklarının coşkusu ve korkusu içinde, Azizin anmalığını Santa Maria de Regla'da herkesin görebileceğı bir yere konmasını emretti.

Ona sayğı olsun diye, León kentinin ve çevrenin rahibeleri kendi aziz ve azizelerinin anmalıklarına geçit resmi yaptırdılar. Bayram günüymüş, zamanların sonunun yortusuymuş gibi ilâhiler söylendi.

—Buralara dünyanın gecesini beklemeye geldim, dedi Jonás İbni Gabirol yeni bir türkü mırıldanarak. Türkünün sözleri şöyleydi: “Sen Kitabı almaya ve mühürlerini sökmeye lâıksın. Çünkü sen öldürüldün.”

YİRMİ DÖRDÜNCÜ VAHİY

Dünyanın gecesini beklemek üzere, her biri biten çağın karşısındaki görüntüleri ve korkuları ile, prens ve prenseslerin, piskopos ve rahibelerin, tüccar ve keşişlerin, demircilerin, marangozların, terzilerin, kunduracıların, şövalyelerin ve bir sürü köylü ve yoksulun geldiği görüldü.

León sokak ve caddelerinde her çeşit meslekle uğraşanlar, taşradan veya yabancı ülkelere gelen, hiç görülmedik giysi ve takılarla kadınlar “arz-ı endam” ettiler. Bu insanların çoğu tapınakların içlerinde ve dışlarında toplanmış ve Arapların egemenliği altındaki köylerden ya da daha uzaklardan mallar, altın ve gümüş değerli yüzükler ve gerdanlıklar getirmişlerdi. Tanrı’nın cisimleşmesinin bininci yılı mucizeler ve korkular yortusuna dönüşmüştü.

Halk, papazların vaazları, şarlatanların tahminleri, ana-babaların iblisin çocuğudur, diye öldürdükleri korkunç yaratıkların doğuşu ile şaşkına dönmüştü. Surları ve kiliseleri yıkacak depremler düşünüyor, yıkımlar, açlık, salgın hastalıklar, önemli kişilerin ölümü ve her türlü felaketi sezinliyordu. Halk, ilgisiz ve puslu gökyüzüne bakıyordu. O gökyüzü ki pekâlâ iyiler ile kötüler arasında yapılacak son savaşın alanı olabilir ya da Mesih’in görüneceği kutsal yer olabilirdi. İsa’nın hizmetkârlarının gönüllerini zaptetmiş tamahkârlığa karşı savaşmak için, hergün tekrarlanan yağmaya, enseste, hırsızlığa, cinayete ve zinaya karşı savaşmak için mürit-

ler servetlerini yoksullara ve kiliselere hibe ediyorlardı. Kibire karşı savaşmak için, genç kızlar ve kadınlar saçlarını kesiyor, yüzlerini kirletiyor, bedenlerini zedeliyorlardı. Deccal'ın ve zamanların sonunun gelişini gösteren işaretlerden söz etmek için, delikanlılar ve yetişkin erkekler kent meydanlarını doldurdular ve günahlarını affettirmek için keşişlerinkinden de sıkı bir hayat süreceklerine and içtiler.

Şafakta, Noel arifesinde, yıkık Santa Maria de Regla Kilisesi'nde bir başka ayin düzenlendi. Kız ve oğlan çocuklarının korusu şarkı söylüyordu. *Quadrivium*'u bilen ve rakkamlarla, yarım notaları okumuş olan Frank müzikçisi Tanrı'nın büyüklüğe, bu gün ışığına, dünyanın yaratılışına, yıldızların seyrine ve insanın yeryüzündeki yaşamına şükretti. Ancak, ayini yöneten müritleri için barış dilediği ve köylü kadınlardan biri kutsanmak üzere mihraba yaklaştığında, herkes müzikçinin ölmüş olduğunu gördü.

Sabah ve ikindi duaları arasında güneş gökyüzünde kayboldu. Kimileri, kutsal cumadan beri, dünyada bugünkünden daha karanlık gün olmadığını söylediler ve Coria kapısı yanında keşişlerden biri, gecenin karanlığından yararlanarak zina eden bir çift gördü. Spernicus'tan başkası olmayan keşiş, tehdit edici hareketlerde bulunarak ve dehşet içinde kaçan çıplak zinacılara küfürler savurarak, surların üzerinde dolaşıyordu. Balıkçının biri, kıyıda kocaman bir balık gördüğünü haber verdi. Alnının ortasında bir ağızı vardı ve yüzerken suları püskürtüyordu. Onun yanında, dünyaya getirdiği daha küçük bir hayvan yok oldu.

Paçavralar içinde üzüntülü bir adam:

—Yüzyılı kapsayacak savaş kargaşasının işaretidir, dedi.

Akşam duasında, Santiago Manastırı'ndan Mumdona isimli bir rahibe, yemekhaneye geç kaldığı sırada,

dua ettiği küçük kiliseyi, beyazlar giymiş erkeklerle kadınların doldurduğunu gördü. Üzerilerine mor ışıklar yansiyordu. Hepsinin önünde de, elinde ışıklı bir haç tutan bir adam vardı: o, bendim, Son Günlerin Efendisi olarak tüm gücümün içinde! Erkeklerle kadınların dudaklarından göksel bir ezgi döküldü. Onu duyduğunda, rahibe Mumadona, bu sesin insandan çıkmadığını anladı çünkü kilisenin görünmez tellerini titretmişti.

Gece duasında, Aziz Luka Manastırı'ndan keşiş Fulberto, ezeli yılan hikâyesinin etkisi altında, gelen geçene taş atmaya başladı. Şeytan çarpmış olduğu öğrenilince, Aziz Luka Manastırı'ndan güçlü kuvvetli üç rahip onu arkadan tutup, ağzını ve ellerini kutsanmış suyla ıslattılar, göğsünün üzerine haç koydular, ilahiler ve dualar okudular. Rahipler onu, sarıp sarmalayarak götürürken Fulberto garip bir sesle haykırıyordu:

—Herkesin deli olduğu Aziz Luka Manastırı'ndaki uşağım Şeytandır.

Öğleden sonra, gökyüzünde, batı yönünde, çok parlak bir kuyrukluyıldız görüldü. Uğursuz ışığı, sokak ve surları, tarlaları, kavak ağaçlarını ve nehirleri aydınlattı, evlerin ve mağaraların içine girdi ve bir saniyelik belirsiz görkemden sonra o ezeli yılan biçimini aldı.

Mucizeler devam ediyordu. Bir köylü kadın düşünde, insan yüzlü bir kedinin bağırsaklarını yediğini görmüştü. Uyanmış ve hayvanın kendisine tecavüz ettiğini fark etmişti. Bu da iblisin varlığına ve Son Yargı Günü'ne işaret etti. Akşam duasında, Aziz Luka Manastırı'nın keşişleri ve rahibeleri İkinci İlâhisini okurlarken, manastırın kapısına bir Viking getirildi. Eli, ayağı bağlı adamı muhafızlar kent surlarının dışında yakalamışlardı. Adam casuslukla suçlanmıştı ve adamı öldürmek istiyorlardı ama o, akli biraz uçuk, bir dil karmaşası içinde kendi adamları tarafından kuzeyde bırakıldığını, şayet serbest bırakılırsa Leónlu'lara, Konstantiniye'ye kadar, donmuş de-

nizler ile ırmakları geçerek at üzerinde giden yolu göstereceğini söylüyordu. Cellat Diego Bamba, mahpusa büyük bir merhamet gösterilmesi gerektiğini söyledi: onu öldürmeyecek, sadece gözlerini oyacak, dilini kesecek ve kör ve dilsiz olarak Kurtuba yoluna koyuverecekti. O zaman, bütün gün görülen ay kızardı ve biçim değiştirdi.

—Bir dişi kurt Ay'ı yiyecek ve hepimiz belamızı bulacağız, diye kükredi Spernicius.

Çevresinde hasta ve yaşlı dört adam vardı, Aziz Luka Manastırı'nın ve on iki yoksulun yenilenmesini ve gençleşmesini beklemeye gelmişlerdi.

Akşam duasından sonra din adamları ve siviller, bir işaret bulmak umuduyla gökyüzünü gözetlemeye koyuldular.

Kimileri, tarlaları ve cisimleri kızıla boyayan ve ufku kaplayan bulutlarda iki morumtrak buhar fark etti. Ölümcül bir savaşa atılmış son derece solgun ve yaralı bir asker resmi çiziyordu bu buharlar.

Aziz Luka rahibeleri bulutlardan kan yağdığını doğruladılar ve halifelere karşı ve Hıristiyan krallar arasında savaşlar olacağı kehanetinde bulundular.

Aralarında biri:

—Bu tutulmadan iblisin büyücüleri sorumludur, diye bağırırdı.

—Tutulmanın nedeni Ay, büyücüler bu işi beceremez, dedi Rahibe Froila.

—O zaman çocuğuma süt verebilirim, diye haykırdı diğeri, kollarındaki domuz yavrusunu göstererek.

Konuşmalara aldırmayan şövalyeler savaşanları, Müslümanlar ve Hıristiyanlar; melekler ve iblisler; halifeler ve krallar, Leónlu Alfonso ve Kordobalı Abdullah diye ikiye ayrılıyorlardı. İyilik ile Kötülük'ün ordularının gökyüzü katları için kavgaya giriştiklerinden emindiler. Yeryüzündeki savaşçılar gibi yıldızların da kendi aralarında dövüştüklerine inanıyorlardı.

Santiago hacılarından biri gökyüzünün güneyinde, cismani şehitin kanı ile boyanmış semavi giysi parçaları gördü; Aziz Salvador'dan iki rahip, ateş rengi bir haç görür gibi oldu. Garcia Cabezon yeryüzünün son imparatorunun, Tanrı halkını, gökyüzünde hiçbir yere sürüklediğini gördüğünü söylüyordu.

Dinlenmiş olan Rahip Andrés ile Martin Meñique birader, korkunç yüzler hayal ediyor ve bunların büyü-yerek ve belirginleşerek bütün gökyüzünü kaplamaya uğraştıklarını düşünüyorlardı. Geceyi Aziz Luka Manastırı'nda geçiren Kurtuba'lı *mulladi*'ler, gün batımının kanlı bulutları arasında Şeytanın çirkin yüzünü veya El-Mansur'un silahlı bedenini görmüşlerdi.

Aziz Luka ve Santiago rahibeleri, her çeşitinden melek ve aziz; ışık ve yıldızlar içindeki Meryem Ana'yı fark etmişlerdi. Diğer görüntülerden çok dünyanın sonunun semasını kaplayan O idi. Aniden, sokağın ortalık yerinde, rahibeler diz çöküp, yokuşun başında görünen Meryem Ana'nın görüntüsü karşısında dua etmeye başladılar.

—Azizeler cennete işte böyle giderler... diz üstü, dedi Rahip Andrés, Garcia Cabezon'un yakından süzdüğü Rahibe Froila'ya.

—Rahibelerin yıldız ve ışık sandıkları şey, ateşli hastalıktan ölmüş çocuklarının cenazelerini ağlayarak izleyen analardır, dedi Garcia Cabezon Froila'ya.

—Bu bir çocuk cenazesi değil, aç ve sefil bir kalabalık, dedi Martin Meñique. Soğuktan ayakları paçavralarla sarılmış bir kalabalık.

—Gün batımından gün doğumuna kadar Aziz Eulogio'nun asası gökyüzünde parladı. Tanrı'nın cisimleşmesinin bininci yılı sona erdiğinde bu mucize bitecek, diye açıkladı kaçmış kesik kulaklı bir *mulladi*.

—Bin yıl bittiğinde Şeytan, zincirlerinden kurtulacak, dedi yirmi yaşlarındaki Fransız keşişi. Büyük ormanlardan geçecek, ağaçları devirip, ırmakları zehirle-

yecek. Açlıktan kurtulmak için, insanoğlu tarlalara buğday ekecek.

—Bugün Aziz Luka keşişleri, etekleri ve pabuçları ıslanmadan Bernesga Nehri'nden geçtiler, diye anlattı Garcia Cabezon.

Jonás İbni Gabirol da şöyle konuştu:

—Bugün, yeryüzü imparatoru III.Otto, altın Merem Ana bazilikasının mahzeninde hiç bozulmamış halde olan Carlomagno'nun bedenini çıkarttı. Cesedi halka gösterildiğinde, adı Adalberto olan uzun boylu bir adam, hükümdarın altın tacını ölçmek için başına geçirdi ama taç başından aşağıya geçti. Bacağını kralinkiyle kıyasladı ve kendininkinin daha kısa ve daha ince olduğunu gördü.

Yıllar önce vebadan kurtulmuş olan Fransız:

—Tarih kutsaldır, insan hayatı tanrısalıdır, dedi.

Kimse dediklerini önemsemedi.

—İklimler ve dünyayı yöneten yasalar değişti, olumsuz kaosa karıştılar ve insan neslinin tükeneceğinden korktular, diye açıkladı genç keşiş.

—Adınız ne? diye sordum.

—Rodulfus Glaber, dedi ve kalabalıkta kayboldu.

Az uzakta bir sürü insan, yaşamı son kez kutlarcasına, dans etmeye ve şarkı söylemeye koyulmuştu. Hristiyanlar haçlarıyla, Afrikalılar oyunlarıyla, Yahudiler çalgılarıyla, hepsi kendi dilinde şarkı söylüyor ve kendi tarzlarında Mesih'i överek Kadir-i Mutlak Rabb'a dualar ediyordu.

Hüzünlü bir törende, yaşamış olmanın sevinci kutlanmak isteniyordu ve Yahudi şarkıcı kızlar Afrika'lı şarkıcılardan sonra ortaya çıkıyordu. Kafilenin başında, yol giysileri içinde ve gitarını kılıfına sokmuş, kendisini usulca izleyen sıska bir hayvanın yularına yapışmış Yahudi Tubal'ın ilerlediği görüldü.

Davulcu Mahoma Chacho, flüt çalan müzikçilerin

ve Afrikalı soytarıların önünden gidiyordu. Arkadan İsmael Cordobés ile karısı Crepusculo geliyordu. İnneli cüce Vitiza Rodriguez, Don Vermudo tarafından idam ettirilmiş Kont Ramiro Cuervo'nun dul eşiyle evlendiğinde Kral V. Alfonso'nun kendisine verdiği iskemleyi gösteriyordu.

—Hanımlar ve genç kızlar; şövalyeler ve rahipler, soylular ve serfler, yoksullar ve mutsuzlar, beni seyreden ve beni dinleyen dikkatli halkın ta kendisidir, diye böbürlendi Vitiza Rodriguez.

—Her ne kadar, zamanların sonunun arifesindeysen de, hokkabazlar bir ücrete ve giysilere, barınağa ve yiyeceğe karşılık şarkı söyleyip dans eder, dedi Oro Maria.

—Bu kafilende, yollarda zamanların sonunun işaretlerini haykıran hokkabazlar var. Ama şu büyük savaş olaylarını bilen kör hokkabaz, tek bir öykü ile bütün İspanya'yı katediyor, dedi Sancho Saborejo. Hepsi, şarkılarında ve danslarında, Kıyamet Günü'nden sonra yaşamak ve yeni bininci yıl çağına yetişmek umudu içinde, günahları için Tanrı'dan af diliyorlar.

Güneş karardı, bir bulut gökyüzünü ve insanları kapladı, evler ve cisimler safran rengi aldı. Sonra, öylesine şiddetli bir dolu indi ki, böylesini gördüğünü kimse anımsamadı ve Aziz Luka Manastırı rahibesinin bostanda bulunan atı ipini kopartıp kırlara kaçtı.

Gece oldu, yeryüzünü büyük bir sessizlik kapladı. Aziz Luka'da kadavraya benzer bir papaz, kilisede tek başına, cenaze ayini düzenlemişti. Hacı kılığına girmiş Spernicius, rahibelerin karşısına geçti ve onlara, kendisini bizzat İsa'yımış gibi kabul etmeleri gerektiğini söyledi. Sabahleyin delirmiş olan keşiş Fulberto onu sopa ile kovaladı.

O zaman, paçavralar içinde bir cüce, León yolundan çıkageldi. Kendi ağırlığı ve zamanın ağırlığı altında iki

büklüm yürüyordu. Ağzından hortum gibi çıkan ısıya karşın, soğuktan ölür gibiydi. Çocuk cesetleri, kemikler ve bozuk paralarla dolu bir çuval taşıyordu. İnsanları tavlama isteyen kadınlar ya da erkekler gibi, vücudunu bir o yana bir bu yana sallıyordu.

O gün akşam saatinde de onu görmüşlerdi. Santiago Manastırı'nın ayakyolunda Roman dilinde ve Arapça bağırıldığını duymuştum: "Calatanazor'da El-Mansur davulunu yitirecek"* . Manastırın dehlizinde, gümüş bir kılıçla kovaladım onu, kendi gecesinde kaybolana kadar.

—Tüm mucizelerde, tüm kehanetlerde, tüm felaketlerde ve hatta iblisin bütün görüntülerinde Tanrı'nın elini görmek gerekir, dedi Rahip Andrés. Bize kuyruklu yıldızlar ve canavarlar gösterirken, bize açlık ve salgın hastalıklar verirken, savaşlar ve ölümler yollarken, Tanrımız bize öfkesini gösteriyor. Korkuyu erdeme, dünyanın karınaşısını tövbeye dönüştürmemiz gerek.

Hayalet Urraca, Santa Maria de Regla'nın eşiğinde belirdiğinde gece yarısına geliyordu. Gözleri fırlamış halde, son zamanlarda ölenleri saymaya başladı:

—Damla hastası Vermudo öldü, Titrek Garcia Sanchez de öldü, Speciosa, Valide Sultan Subh, Sabaricus ve Teodaz da öldüler. Herkes ölüyor, mallı ya da malsız, paralı ya da parasız, haçlı ya da haçsız, çıplak ya da giyimli, herkes ölüyor. Toprak ölüyor, taş ölüyor, ağaçlar ölüyor, ışık da ölüyor.

—Sabahın mavi şafağında, kuyruklu yıldızın kuyruğu daha da korkunç oldu, gelecek ölümleri ve felaketleri bildirmekle! Uğursuz parıltısı karanlığın derinliklerini doldurdu. Horoz öttüğünde de böyle olacak, dedi Garcia Cabezón, gözlerini diktiği Rahibe Froila'ya.

—Bu, Tanrı'nın gökkubbeye oturttuğu yeni bir yıldızdır, dedi Martin Meñique.

* Davulu Avrupa'ya ilk kez sokan ve tanıtan İspanya'daki Arap orduları oldu —ç. n.

—Aziz Yâkub efendimizin gözü uzaya yayılıyor, dedi Froila.

—Bunu bir tek Tanrı bilir, dedi Rahip Andrés.

Artık topallamaya başlayan Spernicius da şöyle dedi:

—Gizemli bir ateş Aziz Luka Manastırı'nı yakmaya geldi.

—İmanın külleri üzerine inşa edilen her yapı, bütünüyle çöker, dedi paçavralı adam.

—Bu adam İsidoro'nun müritlerinden biri, onu çarpık dişlerinden ve kanlı gözlerinde tanıdım, dedi Diego Bamba adama bakarak.

—Bu, Joñas'ın Kâhin Yuhanna'ya ait anmalıkları León'a getirdiği gün olmalı, Kral Alfonso ile ülkenin bütün soyluları tarafından büyük iltifatlarla ve büyük sevinçle karşılandığı gün, Meryem Anamızın önünde, Aziz Yuhanna Manastırı'nda Kıyamet peygamberinin tahta oturtulduğu gün, tüm felaketlerin başa geldiği gün olmalı, dedi Papaz Sampiro.

—Aziz Luka Mezarlığı'ndan çocuk cesetleri çıkartılıp domuz eti diye satan kasabı yakaladılar. Bakın, hapse götürüyorlar, dedi Spernicius. Onu ben ihbar ettim.

—Efendi, artık yaşlılarla gençlerin evlerinden çıktıklarını, bakireler ile kadınların giysilerini yırttıklarını ve elleri ve bıçaklarıyla saçlarını kestiklerini ve arkalarında neleri varsa bıraktıklarını göreceksin, dedi Hayalet Urraca. Öte yandan, hapishane kaçını ve bağlı oldukları zincirleri taşıyan nice Afrikalıyı göreceksin. Ama, Peygamberin dediği gibi: “Masat boş yere masatladı, pislik ve pas gitmediğine göre.”

—Ve sen, hanımefendi, bu kentte çeşitli illerden ve krallıklardan gelen, çeşitli dilleri konuşan, çeşitli giysileri olan, her türlü eşyanın ticaretini yapan, çeşitli meslekten insanların geldiğini göreceksin, dedim.

Bir mum ışığında, Santa Marina de Regla'nın yıkık bir duvarına tünemiş insan yüzlü bir kedinin bana baktığını gördüm. Ona gözlerimi diktiğimi görünce, hayvan bakışlarını bana çevirdi. Sancho Saborejo ona bir taş attı ama kedi kımıldamadı.

—Bu Şeytan'ın kedisi, dedi Froila. El-Mansur León'u yıktığından beri her gece burada ortaya çıkıyor. En iyisi ona bakmamak, şafak sökünce kaybolacak.

YİRMİ BEŞİNCİ VAHİY

Zamanların sonu korkusu yayıldıkça insanlar kendi ölümlerinden korkar oldular:

—Dünyanın sonunu ne kadar az hissederek o kadar iyi, dedi Froila, Leónlu bir genç kız olan Fronilde'ye.

—Kendi ölümüze ne kadar az ilgi gösterirsek o kadar iyi, evrensel ölümün acısını duymayız, dedi Fronilde Froila'ya.

Piskopos Hanı'nın odalarından ve Kastilya'dan ve Endülüs'ten veya daha uzaklardan gelen Hıristiyan erkeklerle Hıristiyan kadınların kaldıkları evlerden, tensel zevklere kendilerini kaptırmış çiftlerin sızlanmaları ile iç çekişlerinin sesleri geliyordu.

Ayrıca, kentin yokuşlarının ve ırmakların yanındaki ağaçların kenarında, yaşlı erkeklerle genç kızlar, delikanlılar ile ihtiyar kadınlar, başları açık yeniyetmelerle güçlü erkekler çalgınca sevişiyorlardı.

Kıyamet Günü'nü belirten işaretler karşısında, insanlar oburluktan ve cinsellikten giderek az kaçır olmuşlardı. Mahkûm olabilecekleri cehennem tehdidi onları korkutmuyordu. Daha güçlü bir ateşle yanmaktaydılar, ömürlerinde asla tatmin edemedikleri arzularının ateşiyle.

Ne olsa Şeytan yeryüzündeydi, dirileri ve ölüleri yargılıyor, doğruları cehenneme gönderiyordu ve hiçbir şey olmuyordu. İsidoro'nun dediğine göre, Tanrı'nın kullanı önün eziyetlerinden ve onun iktidarından kurtulama-

yacaklardı. Pek çok insanın sorunu, yiyecek ve kendilerini lânetleyecek bedenler bulmaktı çünkü bu sefahet ve yoldan çıkma türleri bir avuç seçkine ayrılmıştı.

Birkaç gece üstüste Jimena beni yazı odasında görmeye geldi. Beni okşuyor, ben de onunla sevişiyordum; sanki onun ve benim için, onun içinde ölmek ve yaşamak doğal olmaya başlamış gibi. Sanki sinesine saklanmakla bedensel ve ruhsal ölümden kaçabilirmişim gibi; garip bir karanlığın içinde kaybolmuş en büyük düşmanımdan, kendimden, kardeşimden, kaçabilirmişim gibi.

Arzum tatmin buldukça, onunla bir olmak, onun içinde olmak istiyordum. İçinde, meleklerin bildirdiği kendi çocuğumun vücudunu, Tanrı'nın Oğlunu, taşımasına aldırmaksızın.

Pazar günü, gece yarısına doğru, Jimena'nın yüzüne, parşömenin üzerine çizdiğim ölüm maskesini taktım.

Can çekişmeye benzer bir umutsuzlukla vücudunu kendiminkiyle eziyordum. Nihai zevke ererken, kapalı dudaklarına öyle derin bir soluk kondurdum ki onun içinde öleceğimi sandım.

—Karanlıklar için bir tarih saptamayalım, dedi Hayalet Urraca, çünkü ölümün takvimi yoktur. Nice hayalperest ve bir o kadar şarlatan, Tanrı'nın kendilerine Öfke Günü'nü bildirdiğini iddia ediyor. Onu hiç kimse, Oğlu bile tanımaz. Kaç kere dünyanın sonu için tarih saptandı ama ertesi günü sevinçle kalktık ve tarihler gelip geçti. O gün geldiğinde, ölüm saatinin gelişi gibi, dünyanın yok olduğunu düşünecek vaktimiz olmayacak çünkü biz de yok olup gideceğiz.

—İnsanoğlunun duyduğu bu korku bin yılının çok öncesinden ve sonra da devam edecek. Bu bir yaşama korkusu, tarih korkusu, ölüm korkusu, Şeytan korkusu, kendimizden korkma her şeyden korkma, dedi Jonás İbni Gabirol.

Yavaş yavaş gökyüzü açıldı, yeryüzü aydınlandı.

Dağların sarp yolları, ağaçların biçimleri, kentlerin yokuşları ve kuleleri görüldü. Rahibe Froila, Garcia Cabezon'u elinden tutmuş, yolda görüldü; geceyi nerede geçirdiklerini kimse bilmiyordu ama geceyi beraber geçirdiklerini herkes biliyordu.

Bugün pazartesi, dünyanın sonuncu günü olabilir. Yarın salı, belki günahsız Meryem ufukta belirir. Öbür gün, belki de yeni bininci yılın şafağı dünya üzerinde parlayabilir. Hergün hiç görmediğimiz, son bin yılda her gün beklediğimiz mucize gerçekleşebilir. Önümde, Garcia Cabezon, bütün erkekleri, din adamlarını, köylüleri ve Şeytan'ın gönderdiği yaratıkla savaşmak isteyen herkesi çağırarak için borazanı çaldı.

—İman sahibi olunuz dostlarım, çünkü bu yıl bitmeden önce havari Aziz Yâkub'tan büyük yardım göreceksiniz. Bin yılının savaşında yenilmeyeceğiz, dedi yanında Froila olduğu halde.

YIRMİ ALTINCI VAHİY

Yoksulların Mesihi İsidoro, bir kuleye kapatılmış ve prangaya vurulmuştu. Ayakları ağır zincirler, bacakları demir halkalar arasında hapisti. Hücresinin kapısı çok kalın bir tahta ile kapanıyordu, açılmasın diye üzerine bir değirmen taşı konulmuştu. Değirmen taşının yanında silahlı dört muhafız bekliyordu. Yabancı birini gördüklerinde “vur” emri almışlardı. Kulenin kapısı, duvarının iki yanına çakılmış demir bir kolla güçlendirilmişti. Üstünde, kocaman bir asma kilit vardı. Hapishanenin dışında, üç vahşi köpek, kuşkulu sayılan herkesin hareketlerini izliyordu. Gecenin en sessiz saatinde, şafaktan az önce sabah serinliği duyulan, dünün ve bugünün düşsel örgüsünün henüz yırtılmadığı saatte İsidoro, zincirli ve taşlı uykusundaydı.

Kara paltolu biri sordu ona:

—Orada, canlı bir ölü gibi ne yapıyorsun bedbaht?

—Esaretime ağlamaktan başka ne yapabilirim? Düşmanlarım üzerime hayaletler salıyor, açlık ve susuzlukla işkence ediyor. Demirler ayaklarımı çok acıtıyor, diye yanıtladı İsidoro.

—Niye kaçmıyorsun? diye sordu varlık. İstedğim zaman gitmekte özgürsün.

—Ancak ölüme kaçabilirim çünkü ayaklarım prangalı; yerde yatıyorum ve istediğim kadar doğrulmaya kalkışayım, olanaksız. Cellatlarım ezilen parmaklarımı büyük bir ağırlığın altında tutuyor, onları korkmadan oradan çekemem. Kurtulsam bile, kapı, değirmen taşı ve

silahlı şövalyeler kaçınamı engeller. Sonra da çift kilitle kapanmış öteki kapıyla vahşi köpekler var.

—Kaçmaktan korkma, dene ve zincirlerinden kurtulacak, eski kötülüğüne kavuşacaksın. Kendini kötü şeyleri düşünmeye ver, zincirlerini atmayı başaracaksın. Dışarı çıktın mı, yollardan geç, benim kiliseme yönel ve kendilerine dürüst süsü vererek günah işlemiş kötülerini satın almaya gelen yeni İsa olduğunu söyle. Sana emir verenin ve bu işleri yaptıranın İblis olduğunu söyle.

İsidoro ayağa kalktı ve zincirleri açılmışçasına ayaklarının üzerinde durdu. Sonra elini tahtaya ve değirmen taşına koydu, kapıyı itti. Bu itiş ile demir kol ve koca kilit yere düştü.

İsidoro çıktı. Şövalyelerin önünde durduğu halde, onu fark etmediler, bedeni görünmezmişçesine.

Dış kapı, anahtarsız açılıverdi. Bekçi köpekleri yıkuda horluyorlardı.

—Dünyaya açıl, şövalyelerden, köpeklerden, seni hapseden insanlardan korkma. Kendi korkundan ürme. Benden başka kimsenin sana yeryüzünde kötülük edemeyeceğini bil.

Bu sözleri söyleyen kızıl hayalet bir hayli uzaklaştıktan sonra geri geldi:

—Şunu bilmelisin ki, sana yalanlarla dokulu eski dilde seslendim çünkü sen kişileşmiş yalansın. Adım Ahriman.

İsidoro, kalbi çarparak, hapishaneden yaya uzaklaştı ve sessizce yürüyerek silahlı şövalyelerin ve bekçi köpeklerinin yanından geçti.

Aniden, arkasında bıraktığı zincirler ve demirler, biri kulenin tepesinden atıyormuş gibi, gürültü çıkarttı. Hapishanenin kapıları çarpmaya, şövalyeler hareketlenmeye, köpekler havlamaya başladılar.

O sırada San Salvador keşişleri sabah duasına gitmekteydiler. Kilise bakıcısı, birinin geçmesi için kapıyı

açtı. Ancak o kişi o kadar karanlıktı ki, kimse, kim olduğunu bilemedi. Mihrabın önüne gelen kişi, taş masa önünde, ayin bitene kadar dua etti sonra da bayıldı.

Bir başka hapihsanede Sacul, zincirlere bağlanmış yatıyordu. Gece vakti, soğuk ve donlu gökyüzü saydamlaşıırken, ayakları prangalı elleri arkasına bağlı sahate peygamberi zindancılar ayaza bırakmıştı. Çıplak ayakları donmuş yere basıyordu.

Cellat Diego Bamba, ona eziyet etmek için, başından aşağı derisi buz tutacak şekilde soğuk su döküyordu. Mahpus, direncinin son noktasına geldiğinde, ateşin yanına götürülüyor, eli ayağı ovuluyor ve sonra işkence yeniden başlıyordu.

Gardiyanları aldatmak isteyen Sacul onlara:

—Şimdi öleceğimi hissederken, bedenimin Santa Maria de Regla Kilisesi'ne konulmasını istiyorum, dedi. Öldükten sonra, adet gereği gece ayini yapılır. Bu amaçla bana bir haç verilmesini, adet gereği, gömülecek cesedimin üzerine konmasını rica ediyorum. Onu göğsüme kor komaz, katılmış parmaklarımla sıkabilmem için.

Ona haçı verdiler, deli rolü oynadığı için onu eline alıp silah gibi sallıyarak kaçtı. Sonra da haçı, Isidoro'nun onu çağırdığı yere kadar tek söz etmeden taşıdı.

Nauj ve Noel'in her biri, çırlıçıplak, yüksek olmayan bir dar sandığın içinde kesici kiremit kırıklarının üzerine yatırılmışlardı. Bu sandıkların üzerine büyük taşlar konmuştu. Göğüsleri ezik iki havari, ne hareket edebiliyor ne bacaklarını uzatabiliyor ne bir yana dönebiliyordu. Onları o halde, gece gündüz, ekmeksiz susuz bırakıyorlardı. Ara sıra onları, cinsel uzuvlarından ve baş parmaklarından, ipleri gererek ve bırakarak, asıyorlardı. Isidoro, kimseye görünmeden onları kurtarmaya gelene kadar bu böyle sürdü.

Socram'a gelince, kızgın kerpetenlerle çarpık dişleri-

ni söktüler. Hepsini birden değil, her gün birer tane, bir öncekinin acısı dinmeden yenisini duysun diye.

—Gücüne inandığı iblisi inkâr et. Etkisine girdiğin iblisi yadsı, diyordu Diego Bamba onu kamışlarken.

—San Salvador Kilisesi'nin kutsanmış suru önünde yadsırım, beni oraya götürün, demişti mahkûm.

—Sana nasıl yardım edebileceğimi düşün, çünkü yemin ederim ki sana gerçekten yardım etmek istiyorum, diyordu cellat.

—Beni serbest bırakın, ben de bütün günahlarımı itiraf ederim, dedi Socram.

—Öyleyse serbest ol kardeşim! dedi Diego Bamba.

—İblis senden razı olsun! diye bağırdı dişsiz haliyle Socram, kent yokuşu yönünde koşmaya bakarken.

Öğleye doğru mesihlerinden haber almak için hapis-hanenin önünde kümelenme alışkanlığında olan İsidoro'nun müritleri, kapıları açık buldular ve yüksek sesle:

—Yaşasın Kral, Yaşasın Kral Birinci İsidoro, diye bağırdılar.

Sonra ısıklık çalıp bağırarak, mesihe benzeyen bir kuklayı omuzlarına atıp Piskopos Don Froilan'ın evine gittiler. Herşeyden habersiz olan Froilan, Papaz Sampiro'ya ve bana, tüm bu şamatanın nedenini sordu.

Sampiro, kulakları kendisini aldatmıyorsa, gürültünün deli İsidoro'nun hapsedildiği kuleden geldiğini söyledi.

Don Froilan, mahpuslar iyi korunmuş ve zincirlenmiş oldukları halde hapisanelerde garip şeyler olduğunu söyledi. Bunun üzerine İsidoro'nun iki adamı, Yoksullar Mesih'i'nin annesini kentte *Negriv** diye tanıtacaklarını bize haber vermeye geldi. Negriv daha sonra *Airam* diye çağırılacaktı. *Air m Aneladgam*, tövbe etmiş kadın olacaktı.

* İsidoro ve müritleri söz konusu olunca İncil'de geçen bütün kutsal adlar tersine çevrilmektedir. *Virgen*: Negriv (yani *Bakire*: Erikab gibi). Marcos: Socram; Maria Magdelana: Airam Aneledgam...) -y. n.

Takdis töreni o gün gece yarısı, *aiselgi ed Airam***'ın mihrabı önünde yapılacaktı.

—Kendimize ait olan bu kentte sizi, bu onuru Don Naliorf** ile paylaşmak üzere piskopos yapıyoruz. Böylece aramızda yaşamanız ve düşmanlarınızın cesetleri üzerine uzanmanız için, dedi habercilerden biri.

Diğeri de şöyle dedi:

—Tavsiyemizi kabul ederseniz size huzuru ve mesihin iyi dileklerini vaad ediyoruz.

Don Froilan öfkeyle yanıtladı:

—Piskoposluğun görevlerini paylaşmam, Tanrı'ya ait olanı iyi keşişlerden alıp hırsızlara ve Araplara vermem ne sağlıklı bir iştir ne de uygun. Araplar tarafından hemen hemen yıkılan ve toz haline getirilmiş olan León Kilisesi'ne İsidoro'nun ettiği küfürlerin sayısını ve ağırlığını biliyorsunuz, bir de ben bu felaketlere eklemeye bulunamam. İsidoro'nun gelmesiyle, olacak kötülükleri ve vahşeti biliyorsunuz. Kaçtı ama yakalanacak ve kimsenin kurtulamadığı tanrısal adalet tarafından cezalandırılacak.

—Bu günahkâr düşünceleri yeterince dinledik. Defolun! diye bağırdım ben de...

Piskopos Froilan yerinden kalktı ve habercilerin ziyaretine son vermiş oldu. Birlikte Santa Maria de Regla Kilisesi'ne gittik. Piskopos orada keşişlerle müminlerin önünde şu kararı okudu:

—“Tanrı'nın inayeti ve Roma Kutsal Kilisesi'nin seçimi ile León Piskoposu olan Froilan, küçüklü büyüklü müritlerinin itaat sözü verdiği İsidoro'ya seslenir: Size, hepinize anında León adaletine teslim olmanızı ve yargımıza boyun eğmenizi, aksi halde bize itaat etmeyi redderseniz bugünden itibaren, León piskoposlarının ve dinsel heyetlerinin kararlaştırdığı üzere, aforoz edilece-

* Aiselgi ed Airam: Iglesia de Maria (Meryem Ana Kilisesesi/Meyrem Ana İsesesilik) —ç.n.

** Naliorf: Froilan. —ç.n.

ğınızı bildiririm. Dolayısı ile hiçbir Hıristiyan sizinle konuşmaya, yemeye, içmeye, ayinde bulunmaya yeltenmesin, hiç kimse size en ufak bir malı satmaya ya da satın almaya kalkışmasın, canlı Tanrı'nın tapınağını kirlettiğiniz ve ölümlü insana bağımlı kıldığınız için aforoz edileceksiniz. Aynı şey, emirlerimize uymayan, keşişler için de geçerlidir, sizler ve söz konusu keşişler, Tanrı'ya, İsa'ya ve bize gereği gibi saygı gösterene kadar onları da lânetler ve aforoz ederiz. Yukarıda belirtilen emirlere uyarsanız yarar sağlar, selamete ulaşırsınız.” Bu karar okunduktan sonra, Efendimiz İsa'ya ve Meryem Ana'ya ettikleri küfürleri yazıya dökmenin gereği olmadığı ve uygun olmayacağı düşüncesindeyim.

Yine de, İsidoro León sokaklarından çırılçıplak kaçtı. Ona ulaşan Socram, ona çaldığı giysiler ve bir at verdi. Sacul, köylülerin aldığı yiyecekleri açgözlülükle bekleyen İsidoro'ya verdi. Eline, yanına almış olduğu haçı tutuşturdu. İkisi bir olup haçı, İsa'nın bedeninin resmi kaybolana kadar karaladılar. Noel ve Nauj ona silah getirdiler.

Ancak İsidoro, uyumak ya da yemek için bir yerde durmaya cesaret edemiyordu. Dinlenmeden, bir yerden bir yere, kuduz bir köpek gibi soluyarak, serüvene gidiyordu. Sonunda, uğursuz merhametin himayesine girdiği ve güvenliği için gerekli insanlar bulunduğu San Juan de Lairones'e vardı.

Orada Gaufredo adında bir dönme olan ve hepsine yatacak yer veren Toledolu eski bir keşiş vardı. Onlara, başlarına gelenlerden ötürü Kral Alfonso ile Piskopos Froilan'a karşı büyük bir nefret ve öfke duyduğunu söyledi.

İsidoro, Gaufredo'ya, iyi eylemlerinin Alfonso ve Froilan'ın felaketi olacağını ve León'daki düşmanlarının, gerçeği gizleyerek ruhlarını yitireceklerini söyledi.

—Her dilde, köylüleri ve basit halkı kandırmakta kullandığımız aldatmacalar ve hileler vardır.

—Bizi suçladıkları suçlardan ötürü masum olsaydık o zaman bizi hapse atmakla haklı olurlardı ama suçlu olduğumuza göre haksızlık gerekli, diye sözünü kesti Socram.

—Bize işkence ettiklerinde, kısa bir süre için üzüntü ve korkuya kapıldık. Üstelik açlığa da nasıl katlandık! dedi Noel ve Nauj. Ama ilahi dinsizlik tesellimizdi çünkü dürüst kötüler umutsuzluğumuza acıdılar ve bizi hapseden keşişleri lânetlediler. Gerçi bunun bize pek bir yardımı olmadı. Orada çok kalacak olursak, öfkemizin ve sapıklığımızın geçmesinden ve zamanı geldiğinde çektiklerimizden sorumlu olanlara ölüm ve kötülük verememekten korkuyorduk. Ama koruyucumuz, sakinleşmemize izin vermedi ve işte bizim için ölümcül olacak yüzyıla dönmeye hazır olarak yanınızdayız...

—Birinci İsidoro sözlerinizi memnuniyetsizlikle karşılıyor, dedi Sacul, sözlerini keserek.

—Ziza (Aziz) Hisem (Mesih) tarafından mühürlenmiş bu mektubu Kral Leon'a götüreceksiniz, diye emretti Nauj, Noel'e.

—Söylediği şu:

Ve Cram okumaya başladı:

“Ahriman mesihlerinin mesihi Birinci İsidoro, hastalık ve havari lâneti, Libka'nın* sevilemeyen çocuklarının üzerine olsun... Siz ve kullarınız, bininci yıl kralının husumetini çektiğinize ve gözünden düştüğünüze göre ona yarayacak her şeye katkıda bulunmalısınız. Peygambere, mallarını yıkıp el koyarak başkaldırdığınızı duyduğumuza göre ve bin yılının eski yasalarını ve adetlerini unutulması zor her türlü hakareti bizlere yağdırarak altüst ettiğinize göre, size ve kullarınıza, benim kiliseme ait olan ve olmayan her şeyi, bana ya da başkasına ait toprakları, bağları ve bostanları yerli yerine getirmenizi emrediyoruz. Ayrıca, çıkarttığımız yeni yasaları ve kararlaştır-

* Tersinden *Kabil* –ç. n.

dığımız örfleri ateşe atıp yakmalısınız. Her türlü iktidar-
dan uzak kalarak benim havarilerime kul olunuz ve Bi-
rinci İsidoro devrinde konulacak yasa ve örflere göre ya-
şamakla yetininiz. Başka türlü, kutsal kötülüğümün hın-
cını, öfkesini ve tiksintisini üzerinize çekersiniz. İmza: E-
fendiniz Birinci İsidoro”

—Bu mektubu Kralın kendisine vereceksiniz, o da
bu mektubu alınca Birinci İsidoro’nun dört incilinin, bir
başka deyimle dinimizin Üçüncü Ahiti’nin yer aldığı bu
kitap üzerine yemin edecek, diye buyurdu Nauj, Noel’e.
Kral mektubu okurken, onun yüksek sesle kiliselerde ve
kent meydanlarında da okunmasını emrediyorum.

—Bugünden itibaren, ne bir krala ne bir kraliçeye ne
de başka bir ölümlüye bağımlı olmak istiyoruz. Biz,
Kurtubalı Abdullah’ın, Kara Şövalye’nin korumasında
ve yönetiminde yaşamak istiyoruz. Piskopos Froilan’ın
bütün krallığa ilan ettiğini duyduğum aforoz cezasın-
dan kurtulmak için, dedi İsidoro.

Noel gittikten sonra Gaufredo, yolu gözetimde tut-
maları için dört muhafız görevlendirdi, sonra da karı-
sıyla yatmaya gitti ve inilti ve gürültülerle çiftleştiler
handa yalnızmışlarcasına!

—Efendim Ahriman bu sabah bana göründü ve “İsi-
doro dedi, gerekli olan her şeyi hazırla ve işine gelen ve
sana uyan yoldan Roma’ya yönel çünkü yersiz yere
II.Sylvestre diye adlandırılan Gerberto ölünce, bin yılı-
nın papası sen olacaksın. Kutsal olmayan bu kentten, ö-
nümüzdeki bin yılda, iblisin kilisesini yöneteceksin.
Kurtubalı Abdullah, Kara Şövalye, III.Otto yerine dün-
ya İmparatoru olacak”, diye anlattı İsidoro, papalığın
bulunduğu yerdir diye tahmin ettiği yöne bakarak.

—Kış bitmeden Pireneleri geçip Roma’ya varırız, de-
di Airam, görkem düşleriyle gözleri buğulanmış halde.

Socram ve Sacul geleceğin Papasının ayaklarını öp-
mek için secde ettiler.

—Kara Şövalye Kurtubalı Abdullah'ın komutasında, Arapların ülkede yaptıkları yıkımı ve Kral ile Piskopos'un bu zavallı ülkeyi nasıl yok ettiklerini öğrendiklerinde rahibeler bekâretlerine ve çocukluk günlerine lânet okuyacaklar ve zinacılara, kiliselerinin mihraplarında ve hücrelerindeki ince şiltelerinde kendileriyle çiftleşmeleri için yalvaracaklar, dedi Airam Aneladgam.

—Bize gelince, senyörlere ve başrahiplere karşı serfeleri ve köylüleri, dericileri ve demircileri, kalkan yapımcılarını veya iskemle boyacılarını, oduncuları veya evlerinin mahzeninde iş yapanları, angarya çekenleri isyan ettirmek üzere burada kalacağız. Yay ve oklarını, bıçak ve mızraklarını ellerine almaları, kral saraylarını, şövalye malikânelerini, piskopos kiliselerini, rahip manastırlarını yağmalayıp ateşe vermeleri için hepsini tek tek arayacağım. Tüm yasadışı güçlerimiz ağaçlardan meyveleri, tarlalardan ekinleri, otlaklardan samanları, bağlardan üzümeleri çalmaya, daha olgunlaşmalarına fırsat vermeden dünya meyvelerini ezmeye, kesmeye ve kirletmeye gelecekler ve böylece bu ülkede açlık ve ölüm kol gezecek, diye bağırdı Socram.

—Adamlarımız ayaklandığımızı haber vermek için pazar yerlerine ve köylere dağılsınlar, dedi Sacul.

—Biri çıkıp da bizi, başlıca kötülükleri, yaptığımız azgınlıkları kınayacak olursa, ona lânet olsun! diye devam etti Socram. Biri çıkıp da eylemlerimizi mahkûm edecek tek bir söz söyleyecek olursa, kafasını keser taşlara çarparız, diye uyardı.

—Efendimiz Ahriman'ın seçtikleri açlıktan ölürken obur papazların ve keşişlerin yiyip içmelerine göz yummayacağız, diye konuştu Airam. Aslında, dilim, tüm bu insanlara etmek istediğim hakaretleri ve dilediğim belaları anlatmakta yetersiz.

—Bana gelince, efendim ile birlikte, Roma'ya giden çetrefilli yolları izleyeceğim, dedi Airam Aneladgam.

Kara azizlerin anmalıkları bulunan sandıkları yere atacağım ve kemikleri ile uzuvlarını altüst ederek iskeletlerinin üzerinde altın ve gümüş bulacağım. Yük hayvanları bir kez papayı götürmek üzere yola çıktıklarında, yarı yoldan dönmeyecekler. Papa Gerberto'yu, Aziz İsidoro'yu değil.

—Taç giyeceğin kent senin yakınında ve ayaklarının altında, oğlum, çünkü İmparator Otto ve Papa ölüm yolculuğuna çıktılar bile, dedi Airam.

—Daha önce, aslanların inlerinden çıkışları gibi büyük sıçrayışı gerçekleştireceğiz ve bütün kentleri yavaş yavaş ateşle, açlıkla, ölümlle yok edeceğiz. Götüremediklerimizi ateşe atacağız, yansınlar ve kimse yararlanmasın diye. Ekmeklerini, şaraplarını, hayvanlarını, insanları besleyen tüm meyve ve sebzeleri ellerinden alacağız, dedi konuştukça coşan Sacul.

—Ah lânetlenmiş, yalancı, onursuz, açgözlü, hilebaz, fesat insanlar! Bilin ki Mesih Birinci İsidoro'nun düşmanlığını çekerseniz onun tarafından yenilir ve bu dünyadan yitik ve sefil olarak ayrılırsınız. Ama benim öğüdüme şimdi uyarsanız ve büyük bir alçakgönüllükle ayaklarıma kapanırsanız ve geçmişteki, bugünkü ve gelecekteki bütün hakaretleriniz için af dilerseniz belki size acır ve gökyüzündeki krallığıma girmenize izin veririm, dedi İsidoro görünmeyen kalabalığa.

—Size karşı savaşmayacağız çünkü mesihlik yolunda büyük bir güç gösterdiniz ve bu León kentinde size çok haksız davrandılar. Bir tanrı olduğunuzu bilmemiz için ilâhi gücünüzü göstermenizi beklemiyoruz, dedi Gaufredo'nun karısı.

Daha konuşmasını bitirmeden Diego Bamba arka kapıdan girdi, İsidoro'nun ayaklarına hücum ederek dizlerine sarıldı ve onu yere yıktı. Yanındaki şişman köylü, yüzünü örten saçını kıırttı ve tekme attı. Mesih'in göğsünü o denli bastırdı ki, Mesih kımıldayamaz oldu.

Cellat Diego Bamba, elinden kaçacak korkusuyla ona kadar süründü, onu ısırdı ve son darbeyi indirdi. Yanındakine:

—Ölse bile onu sıkı tutun, dedi. Çünkü İsidoro yerde yuvarlanıyordu.

Şişman köylü mesihi tutmak isterken bıçağının kabzası ile ona öylesine çok vurdu ki, adamın canı neredeyse ağzından çıkacaktı. Bu ara, pek çok şövalye evin içine girdi ve o sırada geri dönmüş olan Noel'in, Socram'ın, Sacul'un, Nauj'un, Airam'ın, Airam Aneladgam'ın, Gaufredo'nun; karısının ve muhafızların üzerine atılarak onları silahlarıyla hareketsiz duruma getirdiler. Nereden geldikleri bilinmeyen köpekler kaçanların bacaklarını ve kollarını, görülmemiş bir kudurganlıkla ısırdılar.

Şövalyeler ayrılmadan önce, İsidoro'un bütün adamları ile kadınlarını iplerle, zincirlerle ve halkalarla bağladılar. Uşaklar ve köpekler evi gözetliyordu, çünkü Diego Bamba, çevrede gizlenmiş müritler olabileceğinden kaygılanıyordu.

—Şeytanın oğluna ölüm! diye bağırdı şişinan adam. Bugün asılacaksın hırsız, kâfir ve hain adam!

Şövalyelerden birinin kollarından kurtulurken giysileri ellerinin arasında kalan Socram haykırdı:

—Düşük Mesih'e dokunmaya yeltenmeyin çünkü rahibelerin, cellatların ve keşişlerin ve tüm kişisel düşmanlarının kelleri uçacak.

Sahte İncilci, daha çabuk kaçmak için, bir adamı atından düşürüp mızrağını aldı, kafasından ayaklarına kadar derisini biçti sonra da çıplak ve yaralı olarak ve tersine söylenen sözcükler haykırarak ata binip kaçtı.

—Mesihimizi ve papamızı geri verin, hemen gideriz, diye kükredi Sacul, Diego Bamba ve iki köylü tarafından itilip kakıldığı sırada.

—*Te igitur*, diye bağırdı ayağa kalkmış ve kaybolan

onurunu tekrar kazanmaya çalışan ve başkalarının ölümünde kendi ölümünü gören İsidoro.

—İdam edilmekle bizi çalınmış tüm hazinelere ve sahte öğretilere kavuşturacaksın. Sen ki uyuşmazlığın değerini yerleştirdin, huzur içinde ölmeyeceksin, yazgın bu! dedi Airam Aneladgam.

Hıristiyan şövalyeler yere tutunduğu için daha da ağırlaşmış olan İsidoro'yu arkalarında sürükleyerek uzaklaştılar. Bu yüzden yerdeki tümsekleri tutmaktan vazgeçmesi için yüzüne ve göğsüne kutsanmış su dökmek gerekti.

Gece olunca, Piskopos Froilan'ın gönderdikleri zincire bağlanmış ve gözetimindeki mahpuslar ile birlikte olabildiğince uzağa gittiler. Müritlerin yolda saldırımlarından ya da bir kez León'a vardıklarında herkesi hapisten koyuvermelerinden çok korktular.

—Sevinin efendim sevinin, çünkü Tanrı bizimle, diye bağırdı Diego Bamba, iyi haberi vermek için Piskopos'un evine dalarak.

Don Froilan, Papa ve Mesih diye geçinenin yakalandığını duyunca, İsidoro'ya benzeyen samandan bir kukla yapılmasını ve onu kent kulelerinden birine, bir pencerenin önüne oturtulmasını, böylece müritlerinin sağ salım yaşadığını sanmalarını sağlayıp kandırılmasını istedi.

—Hiçbir keşiş yaralanmadı, hiçbir çiftçi öldürülmedi, hiçbir bakire kirletilmedi, hiçbir kadın onurunu yitirmedi, o lağım İsidoro boğuldu, o kenef Airam'ın içi dışına çıktı, o çirkef Airam Aneladgam kutsanmış suya sokuldu, dedi Diego Bamba kralın huzurunda.

—Gaufredo'nun evinde, ahırında gömülü dört insan kafası bulduk. Yarı yarıya bozulmuş, etleri dökülmüştü, dedi şişman adam.

—Kuşkusuz mutsuzların şikâyetleri ve günahkârların lânetlemeleri Tanrı'nın kulağına gitmişti, dedi Piskopos Froilan.

Ertesi günü, güneş doğmadan, Birinci İsidoro'nun vakti geldi: şeytanın oğlu için ayrılmış gümüş kılıç, vücudunu ikiye böldü.

Bu "İsa" da işte böyle bitti ve yok oldu.

Piskopos'un emriyle, artıklarının Aziz Yuhanna ve León manastırlarına ait diğer mezarlıklara gömülmesi yasaklandı, çünkü aforoz edilmiş olarak ölmüştü. Ölüsü hayvanlara yemlik diye kullanılan bir çöplüğe atıldı. Onu, Tanrı'nın Oğlu diye ilan eden kutsal mektup yakıldı.

Noel ve Nauj yakılmaya mahkûm edildiler, oraya gülererek yaklaştılar, aziz oldukları için alevlerin kendilerine bir şey yapmayacağını söylediler. Ama ateş onları insan meşalesine, yanan kemiklere ve küle dönüştürdü.

İki gün sonra, Socram'ın çevresini Kral Alfonso'nun şövalyeleri San Juan de Lairones'te Gaufredo'nun evinde sardılar. Bir kere görüldüğü ve onu orada kimsenin aramayacağını sandığı yerde. Tam yakalanacakken, mızrağını, giysilerini ve nesi varsa arkasında bırakarak pencereden kaçtı. Dört ayak damlara tırmandı ama kaydı, düştü ve yakalandı. Onu piskoposun önüne getirdiklerinde, Piskopos, Diego Bamba'dan yeryüzünde gün ışığını görmeden dolaşması için gözlerini oymasını istedi.

—Gördüğünüze iyi bakın, bildiğinizi iyi dinleyin, bu kentten kovuldum, gözlerim olmadan, neyim varsa kaybetmiş olarak, birlikte götürdüğüm şu birkaç kuruş dışında!

Ve Socram Kont kapısından kent dışına atılıverildi, herkesin kendisini duyması için naralar atarak:

—Mesih'in düşmanları, ölsünler ve yok olsunlar! diye bağırdı Sacul idam edileceği sırada. Gardiyanlarının ellerinden kaçmış ve düşüşü duyulamayacak kadar derin bir kuyuya kendini atmıştı.

Airam ve Airam Aneladgam'a gelince, iki ayrı hikâye anlatılıyor. Birine göre, onları darağacına götürmek üze-

re almaya gittiklerinde, hapiste yok olmuşlardı, şeytan tarafından satın alınmış olarak. Diğer hikâyeye göre, Aziz Yâkub Manastırı'nın hücrelerine kapatılmışlar ve orada rahibe Sinduara ile diğer rahibeler ruhlarını kurtarmaya boş yere uğraşmışlardı, çünkü bir yılın sonunda öylesine kurumuşlardı ki canlı birer iskelet olmuşlardı.

İsidoro'nun bedensel ölümünün ertesi günü en azgın müritlerinden bazıları hapsedildi, işkence gördü, iki parçaya ayrıldı ama daha önce bir çok cinayet, günah itiraf ederek. Aralarından biri, kendilerini kurtarmaya gelecek ve Yoksulların Mesihi'nin kendilerine verdiği ilâhi güce başvuracak bir tanrının adını anlaşılmaz biçimde geveliyordu.

Altı yoksul müridin bir eli ve bir ayağı ibret olsun diye kesildi. Bu halleriyle bu insanlar köyden kente, Krala, Piskopos'a, şişman adama ve Diego Bamba'ya küfrede küfrede dolaşacaklardı. Sonunda, açlıktan ve yoksulluktan bitik halde, şeytanın oğluna uymakla hata işlediklerini kabul ederek II.Froilan'dan af dilediler.

Diğer aptallar, Birinci İsidoro'nun öldüğünü öğrenince, ülkeye dağıldılar ve canı ile şaki kesildiler. Ömürlerinin son anına kadar sahte Mesih'in kutsallığına inanmaya devam ettiler. Aralarından pek azı gerçek dine döndü.

—İsa, bedensel ve ruhsal görüntüsüne yapılan hakaretleri, sessiz geçiştirmemizi af etmeyecek, dedim Garcia Cabezón'a.

—İsa'ya gelecekte, böyle çılgın yaratıklardan bizi kurtarması ve bu sonsuz tehlikeler ve sapıklıklar çağında kilisemize yardım etmesi için dua edelim, dedi Piskopos müritlere.

—Tanrı'ya, eski hata tekrarlanmadığı, İsa'nın imgesi hasar görmediği, şanlı Meryem'in onuru tek bir sefer zedelendiği için şükredelim, dedi Hayalet Urraca. Şimdi, son savaşa hazırlanalım.

YİRMİ YEDİNCİ VAHİY

Tan vaktinin ilk ışıltılarıyla birlikte horozlar uyandılar, Afrikalı Araplar davullarını, boru ve borazanlarını çaldılar ve bizleri yakında ellerine geçireceklerine inanarak ovalara, dağlara yayıldılar.

El-Mansur, bir tepenin üzerinden, koşumları takılmış atının üzerinde, sırtında zırhı, başında kırmızı kumaş sarılı miğferi ile, Hristiyanların Afrikalıların hareketlerini izliyordu. Sağında, siyah tüyleri güneşte parlayan bir kuzgun vardı. Çevresini silahlı prensler, Berberî askerler, Leónlular, Kastilyalılar ve Navarralılar almıştı. Onların ardında çadırlar kurulmuş, atlar otluyordu.

Şafak söktüğünde, vadi Hristiyan savaşçılarla dolmuştu. Üzengisiz, cılız atların üzerine oturmuş, deri zırhlarını geçirmiş, kollarını yuvarlak kalkanlarını takmış, mızrakları havada, geniş kılıçları savaşa hazır; renk renk işaretlerle donanmış miğferleri başlarındaydı.

Küçük bir tepenin üstünde, Çocuk Kral Alfonso, bir ağacın gölgesinde ayakta durmuş, savaşa hazırlanıyordu. Yanında, eyeri sağlam bir katıra binmiş kraliçe Donna Elvira, muhafızları ve din adamlarını çevreyi gözden geçirmeye zorluyordu. Kraliyet yazıcısı Sampiro, hiç kılmıdamadan beni inceliyor, *armiger regis* de, kutsanmış olan kraliyet bayrağını gösteriyordu.

Piskopos Froilan, altın Vizigot haçıyla değil, piskoposluk asasıyla da değil, bir mızrak ve bir kalkanla ortaya çıktı. Rahip Andrés de silahlanmış olarak geldi. Onun silahı, Aziz Romualdo'nun yazdığı *İblislere Karşı*

Savaş kitabıydı. Aziz Luka Manastırı'nın keşişleri anmalıklarla geldi; bunlar arasında Aziz Genadio'nun bir kemiği, Aziz Eulogio'nun sakalından üç kıl, Aziz Pavlus'un zincirinden bir parça, İsa'nın kefeninden bir iplik vardı. Köylü Spernicus, anmalığın büyüklüğü oranında gücünün büyük olduğu ve ölüme karşı koruduğu inancıyla Aziz Fósforo'nun hemen hemen tam olan (sadece bir ayağı ile bir eli eksikti) iskeletini getirmişti. Spernicus Aziz Fósforo'nun iskeletinin, savaşırken geceye kalınacak olunursa, parlayacağını ve Arapları korkutacağını söylüyordu. Sampiro'nun dediği gibi, öldüklerinde şeytan olacak olan Arapları.

Diğer savaşçılar, daha sabahın erken saatlerinde, giysilerinin ve zırhlarının altına anmalıklar koymuşlar ve bu mucizevî andaçların onları yaralamaktan ve ölümden koruyacağına inanmışlardı. Hristiyan münkirler, korkularıyla alay ediyor ve bu kemiklerle kolların, azizlere değil katırlara veya domuzlara ait olduklarını söylüyorlardı. Martin Meñique en çok korkanları teselli etmeye çalışıyordu, onlara ölmekten korkmamaları gerektiğini çünkü ölümler ordusunun, canlılar ordusundan daha güçlü olduğunu söylüyordu. Gerçekten de saflarında yeryüzünde var olmuş tüm insan kuşakları vardı ve ne kadar çok ölü olursa bu hayalet ordusu o denli kalabalık olacaktı.

Çocuk Kralın birkaç adım ötesinde bana güzel gülümsemesiyle bakan Jimena'yı gördüm. Işıkla giyinmiş, karnında güneş, ayaklarının altında ay vardı. İçinden, kızımı dünyaya getirmeye hazırlanıyordu.

İşte o sırada Kara Şövalye, düşmanlarımızın komutanı Abdullah ortaya çıktı. Çift katlı örme zırhına "Ölüm Savar" adı takılmıştı. Esnek ve üzerine tam oturuyor, bütün vücudunu kaplıyor ama yere değmiyordu. Demir bir toka yakasını tutuyordu. Giysisinin üzerine bir önlük ve bir arkalık ikişer ikişer takılmış halkalar

vardı. Abdullah'ın kısrağı Kara Şafak'ın toynakları taşların üzerinde kıvılcımlar yaratıyordu.

Kara Şövalye'nin yanında, karanlık, solgun, hiddetli Almarada duruyordu. Dik saçları, havaya uzanmış yılanlar gibiydi. Vahşi, şimşek kadar hızlı, beyaz bir ata binmişti.

İki sapık haremağası göz çukurları kemikli küheylanlarına binmiş, onu gözetliyorlardı. Her birinin yuvarlak ve beyzi kalkanları, eşek ve inek derisinden yapılmış kalkancıkları vardı. Her ikisi de solaktı, her ikisinin arkasında Bartolomea Rodriguez duruyordu. Her ikisinin çok uzun mızrakları, eğik birer yayı, oklarla dolu sadağı vardı.

Sınırdan gelen Afrikalılar ve yabancılar Abdullah'ın çevresinde nöbetteydi. Beş hain yaratık, savaşa atılmak için sabırsızlanan kara iblislerin üzerine binmişlerdi. Yaratıklar insan yüzlüydü. Kadın saçı gibi uzun saçları, sağlam iplerle tutturulmuş, zırhlarla korunmuş kılıklı bacakları vardı. Yüzlerinin yarısı, madeni bir başlıkla örtülmüştü ve burunlarının altından sivri dişleri görülüyordu. Alınlarındaki Deccal'in işaretini saklamıyorlardı, ne sırtlarındaki kanatları, ne de akrep kuyruklarını. Süs olarak ve savunmak için sivri başlıklar ve demir göğüslükler takmışlardı.

—Bunlar Mahşer'in Atlıları. Bir insana saldırdıklarında, kuyrukları ile göğüslerini delerler. İnsan simsiyah kesilir, zehirlenmiştir.

Yanımda, atsız, silahsız, Jonás İbni Gabirol duruyordu. Gözlerini boşluğa dikmişti, hiç kimseye bakmıyordu, belirsiz bir noktaya, mantıksız, dinsiz ve sözsüz ölümün bizleri beklediği iki ordu arasındaki noktaya bakıyordu.

—Korkmayın Leónlu Alfonso, dedi Hayalet Urraca haç işareti yaparak.

Yerinde duramayan atının üzerinde gidip geliyor ve

mavi giysisi içinde çok güzel görünüyordu. Savaşmak niyetinde değildi sadece bizim kampta savaşın evrelerini izlemek niyetindeydi, sadece lehimize davranmaları için Azizlerin ve Meryem Ana'nın adını anacaktı.

Sancho Sabarejo külüstür bir al beygire binmişti. Hayvanın yüksek bir beli, sivri sağrısı, çarpık bacakları ve toynakları, biri diğerinden büyük kulakları vardı. Bu harika hayvan ile kendini çok mutlu hissediyordu.

Dona Miguel'in bindiği dört ayaklının göğsü o kadar kocamandı ki yandan bakıldığında başka hiç bir şey görülmüyordu. Hayvanın boynuzlu toynakları vardı ve testislerinden biri yoktu. Yürürken dizleri birbirine sürtüyordu. Gözleri kanlıydı ve geceleri tökezliyordu. Pis bir beygir olmaktan memnun değildi ve inatçı ve ısıran bir hayvandı.

Baştan aşağı silahlanmış olan Garcia Cabezon, şişman, terli ve büyük olasılıkla gebe bir hayvanın gemlelerini çekiştiriyordu.

—Mızraklara dayan! diye bağırdım beyaz atıma, omuzuma yayımı almış, başıma tacımı geçirmiştim. Seni gözeteceğim, yaralanmazsan ve şayet istersen, gelecek hayatında insan olacaksın!

—Allahuekber! diye haykırıyordu Araplar. Sesleri savaşa alışkın olmayan bizimkileri ürkütüyordu.

Borular ve borazanlar aynı anda öttü ve bizim karargâhımızda piyadeler ve oklarıyla semayı karartan okçuların ilerlemeye başladığı görüldü. Bizim zavallı köylülerimizi bozguna uğratmakla kalmadılar, büyük kıyım da yaptılar.

—Aziz Yâkub! diye bağırdı Hristiyanlar haç çıkarıp İsa ve Meryem'in adlarını anarak.

Sonra birbirlerini ardından kalkanları kavradılar, mızraklarını indirdiler, başlarını eğdiler, atlarını mahmuzladılar ve yeri titrettiler.

Müslümanlarla Hristiyanlar, düşmanlarının üzerine

atıldılar, öfkeli darbeler indirdiler, kılıçları ve mızraklarıyla birbirlerini afallattılar, miğferleri ile birbirlerini atan düşürdüler, katırlar ve atlar tarafından yerlerde sürüklendiler. İki ordu, anlaştıkları gibi, güneşi paylaştılar.

Araplar haykırarak ani saldırıda bulunuyor, cephe de vuruşmaktan kaçınıyor, toplanır gibi yapıp yanlardan ve arkadan hücum ediyorlardı. Atların kolanlarını ve gemlerini kesiyor, okların düştüğü yerlere dikkat ediyor ve ne zaman kılıç ve mızrak kullanılması gerektiğini iyi biliyorlardı. Süvarileri her yerde üstün gelmişti.

Kara Şövalye, soğukkanlılıkla ilerleyerek, ilk kurbanını aradı. Miğferi başını ve yüzünü gizliyordu. Örtülü yüzü, doğan güneşte amber gibi parlıyordu. Almarada uzaklaşmasını izledi, hareketsiz, savaşa katılacağı anı bekliyordu. Sinsi harem ağaları, Almarada'nın bir önünde bir arkasında gidip geliyordu. Kara Şövalye, San Juan de Lairesnes'li bir köylüyü, mızrağının ucunda sürüklüyordu.

Bana gelince, kendini Tanrı'ya emanet ederek Abdullah'ın savaşçılarına saldırmış, omuzlarından bellerine kadar ikiye bölmüş, zırhlarını parçalamıştım. Elimdeki keskin kılıç, cehenneme gönderdiğim her Afrikalıdan sonra daha da ağırlaşıyordu. Beyaz atım cesetlerini çiğniyordu.

Mızrağımı, onlardan birinin göğsüne sapladım. Zırhları ve çizmeleri, darbeye yarılmış, onları koruyamamıştı. Bir diğerinin yüzüne o kadar şiddetle vurmuştum ki, miğferinin burunluğu ile burnunun yarısını kopartmıştım. Kalkanı paramparça ayaklarının dibine düştü.

Bir başkasını görünce, kalkanını uçurmuş, zırhını delmiş, mızrağımı boynuna saplamıştım. Yine de atın üstünde gözlerinin ve yüzünün üzerindeki kanı silmeye çalışıyordu. Keskin kılıcıma karşı koyamadığı için, zırh-

lı takımının kopçasını koparttım, deri kolluklu kolunu kestim ve kafasını uçurdum. Kılıcımın ucundan kanlar akıyor, dirseğimin altından süzülüyordu. Kafası düşünce, saçları halkalara ve kayışlara takılı kaldı.

Kara Şövalye beni gözden kaçırmıyordu. Olanaksız olmasına karşın, birbirimize yakınlaşmaya çalışıyorduk. Kılıcıyla bizimkileri doğruyor ve bunu kalkanını kâh sağa, kâh sola getirerek ve hep rakibinin karşısında tutarak müthiş bir hızla yapıyordu. Bazen bir kılıç ya da mızrak kalkanını yardığında, yarık en ufak iz bırakmadan kapanıyordu. Birden, bana kafa tutmak için, çelik başlığını çıkarttı ve çıplak boynunu gözümün önüne serdi. Baş, rüzgârda uçuşan siyah saçlarıyla, açıkta kalmıştı.

Leónlu bir süvari, aniden karşısına çıkıp omuzuna bir balta indirdi. Beyaz kemiği kesilmiş, düşmanın eli kan içinde kalmıştı. Yere bir kafa düştü, şaşkın bir bakışla kafasız bedenine baktı.

Bir an için kardeşimi atının üstünde kafasız gördüğümü sandım. Ama ölen o değildi, yerdeki kafa ona ait değildi, bir başka Araba aitti. Abdullah, Leónluyu atıyla izledi, sol eliyle, kim olduğu bilinmeyen yerdeki kafayı aldı, saldırganın üzerine hızla ilerledi, kanlı elindeki baltayı aldı ve kendi silahıyla kafasını koparttı. Kara Şövalyenin saldırısı karşısında afallayan süvari, kendini savunmadı çünkü onun boynunun koptuğunu görmüştü, onu öldürdüğünü biliyordu oysa ö ölmemişti.

Kara Şövalye diğer Hıristiyanlara yetişt. Birbiri ardından her birini öldürdü, onları baştan aşağı ikiye bölerken ve kara kırsığı ile ezerken ayrı bir zevk alıyordu. Almarada, beyaz atıyla yanı sıra gidiyor, elinde düşmanlarını sokan bir yılan sallıyordu.

Mahşer yaratıkları bizimkilere aldatıcı işaretler veriyor, bizimkiler de bu masal yaratıklarıyla dövüşüyordu. Sonra, gerçek savaşçılar bunları arkadan ya da yandan

sarıyor, silahlarını hızla ellerinden alıyor ve balta ya da mızrakla öldürüyordu. Onların ani saldırıları ve çılgınlıkları, bizimkilerde panik yaratıyordu. Bizimkilerden çok kişiyi öldürmüş bir atlı vardı. Onu öldürdüğüm sırada Sancho Saborejo'ya aptalca işaretler yapıyordu. Canavar yüzüstü balçıgın içine düştü. Yüzü çirkef içinde bana baktı. Yılan gibi kaçmak, akrep kuyruğu ile bana vurmak istiyordu. Onu mızrağımla yere mıhladım. Ağzından zehir aktı, yarılmış göğsünden iki kanlı çiçeğe benzer meme fırladı.

İnce bir yağmur yağmaya başladı. Kan içinde kalmış olan ellerimi ıslattı. Kimi zaman su beni kör ediyor, öldürdüğüm Afrikalıları görmemi engelliyordu. Her saniye, Hristiyanların kollarıyla bacaklarını vahşice biçen kardeşime daha çok yaklaşıyordum.

Dost ve düşman, korku içinde, koşumlu atları bir dereye doğru sürüyorlardı. Leónlu Abdullah ile Kordobalı Alfonso'dan saklanmak istiyorlardı. Onları tanımıyorlardı ve ölümü hangisinin elinden tadacaklarını bilmiyorlardı.

Bir Leónlu dereye girdi, atından indi, demir miğferini çıkartıp suya daldırdı, içi su dolu miğferden kana kana su içti. O sırada Abdullah ortaya çıktı. Onu görünce dehşete düşen Leónlu, saldırması mı yoksa atına binip kaçması mı gerektiğini bilemedi. Abdullah onu kararsızlığı içinde bıraktı, tam kaçacağı sırada ona öyle bir darbe indirdi ki, yanağının yarısını uçurdu. Yarasına karşın adam atına binmeye çalıştı ama ayağı, kayışlarla içiçe girmiş üzengiye takılı kaydı ve suya düştü. Abdullah kafasına öyle bir vurdu ki, kılıcının ucu biraz içeri girdi, kılıcının kenarına kumaş, saç ve deri parçaları takıldı. Çamur yutan bir Leónlu, çakıllar arasından kaçmaya çalıştı ancak sırtına yediği darbeden derenin suları kıpkırmızı oldu.

Bana gelince, derenin öte yanına doğru koşan iki Af-

rikalıyı yakaladım. Birinin demir miğferine öyle bir vuruş vurdum ki, miğferi ile birlikte saçlarını ve kafasını havaya uçurdum. Diğer mızrağını kaldırdı, ama boşunaydı, sağ omuzuna o kadar şiddetle vurdum ki, kılıcım kalçasına kadar indi. Adam, zırhı içinde düşüverdi, can çekişerek! Mızrağı, bayrağının uzun kumaşıyla birlikte toprağa çakıldı. İşini bitirmek için son derece ince örülmüş çoraba benzer zırhının üzerinden kalçasını ve dizini doğradım. Taktığı deri üstlük o kadar sertti ki ancak kaldırabildim, kumaşa vardığımda kafatasını yardım.

Öğle olduğunda çatışma sürüyordu. Yağmur da devam ediyordu. Tepenin doruğunda bir tahta oturmuş olan El-Mansur, savaşın aşamalarını izliyordu. Bulunduğu yerden Kara Şövalyeye ve diğer komutanlara emirler veriyordu. Hristiyanların direnmesi ve pek çok Arabın ölmesi onu çok öfkelenlendirmişti. Altın miğferini çıkartmış, yere oturmuştu. Onu öyle kızgın gören komutanları, öfkesinden korkarak, yiğitçe dövüştüler ve savaşa yeni bir süvari birliği sürdüler. Atlılar, vahşi çığlıklar atarak, Aziz Luka Manastırı'nın keşişlerine saldırdılar ve yok ettiler.

Düzinelerle Berberî atlısı, düzinelerle Hristiyanı León surlarına sürmüştü. Piskoposluk kapısı, izlenenlerin girmesi için açılmış, bu ara izleyenlerden de içeriye girenler olmuştu. Neyse ki içeride birkaç yiğit şövalye vardı ve onları saf dışı bırakabilmişlerdi.

Geç de olsa tekrar kapanmıştı kapı. Berberîler, çığlıklarını ve darbelerini artırarak dışarıdan yüklenmiş, herkesin ölmesi istenmiyorsa sürgününün açılmasını istemişlerdi. Leónlular duymazlıktan gelmişlerdi ama bir süre sonra dirençleri azaldı. Onca elin mühürlediği kapıya küçük bir kız yaklaştı:

—Bu kapıyı yitirirseniz, gözlerimizi yitiririz; gözlerimizi yitirirsek ruhumuzu yitiririz, dedi adamlara.

Sonra, oklardan kalbura dönmüş kapının bir çatla-

ğından atıyla dışarı çıktı. Peşinde Berberîler, savaş alanına geldi. Bir savaş atı kadar hızlı olan bir Berberî, kızı derenin yanında yakalayacakken mızrağımla yolunu kestim. Berberî göğsüne kalkanını siper etti ve kılıcıyla üzerime geldi. Hiç vakit kaybetmeden kılıcı karnına öyle bir sapladım ki yerlere dökülen işkembesini elimde hissettim. Bir başka düşmanı aramadan önce, onu ot ve çamur yemeye zorladım ve akrep kuyruğunu hissettim.

Bir başka Berberî beni görünce, kollarıyla atımı kaldırmak istedi. Ama ellerini kestim. Kavak ağaçlarının arasına gizlenmeye çalıştı ama Garcia Cabezon mızrağını içine daldırdı ve onu bir ağaca mıhladı. O, kılık değiştirmiş bir Mahşer Atlısı idi.

Tepenin sol yamacında, El-Mansur'un bulunduğu yerde, savaşa demir, mızrak, kalkan, mızraklarıyla inen bir sürü yaya görüldü. Sadakları oklarla dolu okçular saflarımıza girdi. Savaşçı kılığına girmiş ve ata binmiş şeytan, onların kampında davul çalıyordu.

Bizim tarafta, oklarına karşı koymak için küçük yuvarlak kalkanlar ortaya çıktı. Sancho'nun kullandığı, muazzam bir balığın kılıçğından Santiago'da yapılmıştı. Benimkisinin üzerinde kara ve deniz resmi vardı. Düşmanlara gelince, başlıklarının halkaları açılıp kopmuştu ve öldürücü kılıçlar boyunlarına giriyordu; başlıkları kırılmış, kafaları kopartılmıştı. O zaman Spornicius düşman tarafına geçti ama çok genç bir köylüyü öldürdükten sonra.

Bir kara köpek bana arkamdan saldırdı, dişlerini boynuma, pençelerini böğrümeye geçirmeye çalışıyordu. Uzun kırmızı dili, miğferimin üzerinden geçerek enseme yaladı. Bu cehennem yaratığının ağırlığı ve gücü o kadar çoktu ki, saldırınca öleceğimi sandım.

Dona Miguel, kara tazıyı, beline bıçak saplayarak öldürdü. Ancak Bartolomea Rodriguez de kılıcıyla ona saldırdı ve göğsüne o kadar çok vurdu ki, zırhı ve yaka-

sı işe yaramadı. Bartolomea kalbine girdi. Bir saniye sonra, cüce kadın yok olmuştu.

—Donmuş kemiklerimle bu dünyadan ayrılmadan önce, günahlarımdan birini, beni Jimena'nın annesi sanmaları için işlediğim günahı itiraf etmek istiyorum, dedi Dona Miguel. O benim kızım değil, rahip Andrés'in de kızı değil. O, Aziz Yâkub Manastırı'ndan adı Froila olan bir rahibe ile buradan uzaklarda olmayan ama adını vermeyeceğim genç bir adamın birlikteliğinden doğdu. Günahsız rahip ve ben, başkalarının işlediği günahı, Hristiyanlık iyilikseverliği adına yüklendik.

Ve ruhunu teslim etti.

Rahip Andrés onu teşhise geldi. Martin Meñique'in yardımı ile onu güçlkle, atların çığnemesinden korkarak, savaş alanının dışına çıkarttılar. Ona dinine uygun bir mezar yapmak istiyordu Rahip Andrés.

Gökyüzünde uğursuz kara kuşlar ötüyordu. Yer, zırhlı kollar, miğferli kafalarla doluydu. İnsanlar, havada salladıkları mızrakları, kırılmış ve kopmuş kalkanları, parıldayan kılıçları ile acımasızca birbirlerini öldürüyorlardı. Ölenlerin ortasında, şeytan davul çalıyordu.

Mahşerin iki atlısı bu şeytansı yarışta kalakalmışlardı. Çömez Garcia Cabezon, kiminle savaştığını bilmeksizin birincisinin karnını deşti, ikincisini boğazladı. Düşükleri yerde, yağmur karardı, zehir saçtı.

Garcia Cabezon'un kılıcı kıpkırmızıydı. Havaya kaldırdığında, kabzasından kanlar aktı. Atlılar ona cephe-den ve yandan saldırmışlardı. Öldüğünü sanarak, kalkanına sarıldı. Başını, burnunun yarısını ve kırık sakalını koruyan bir başlığı vadı. Papuçları, çamurdan ve yorgunluktan ağırlaşmıştı.

Atlıların öldüklerini gören üç *khur* yani üç "dilsiz", kafasını kesmek ve bir mızrağın ucuna takmak niyetiyle Garcia Cabezon'a saldırdı.

Savaşmayı sürdüren çömez, birincisini belinden kes-

ti, ikincisinin başını yardı, üçüncüsünün kolunu koparttı. Ağaçların ardına gizlenmiş diğer “dilsizler” savaşa katıldılar ve silahlarını Cabezon’un üzerine yağdırdılar. Garcia Cabezon vücudunu kalkarıyla korudu. “Dilsizler” ona mırzrakları, ayakları, kılıçlarıyla vuruyorlardı. O ise, değerli taşlarla bezeli miğferlerine bakıyor, yaklaşmakta olan davullarının sesini duyuyordu. Gün batımında ve savaşın ortasında, dağlar karanlık, tarlalar uğursuz, dereler ölümcül görünüyordu gözlerine; akrep-lerce zehirlenmiş suya gelince, içmek istemedi. Dirseğinde başkalarının kanı parlıyordu. Yağmur yüzüne ve ellerine inmeye başladı.

Akşam oluyordu.

Kampın bir başka yerinde, Piskopos Froilan ve iki keşiş, beyaz atının üzerindeki Almarada’nın peşine düştüler. Harem ağaları yanında değildi; köylüleri boğazlamakla uğraşıyorlardı.

Üçü düşman kampına girdi; ancak tepelerinde uçan oklar, atlarının ayaklarına atılan taşlar üzerine gerisin geriye döndüler. Yine de Piskopos, kilise giysileri yüzünden, korkusunu atamadı.

Görüntünün etkisi altında kalan Kara Şövalye’nin çevresini Diego Bamba ile Garcia Cabezon sardı. Onlara saldırmak istediğini gördüklerinde, sağ elini, tuttuğu kılıcı ile birlikte kestiler.

Bunu gördüğümde mızrağımı salladım ve atımı Abdullah’a doğru sürdüm.

—Buradayım, diye bağırdı kardeşim. Aradığınız adam benim.

Diego Bamba ve Garcia Cabezon bıçakla miğferini çıkarttılar. Boynu, miğferin paslı izlerini taşıyordu, alnında da halkaların izi vardı. Miğferinin tepesinde, batan güneşte parlayan kara bir taş vardı. Hareket edemez durumdaydı.

Gözlerine baktım, yitmiş bir kardeşliği arayarak. O

ise beni kibirle süzdü, sonsuzluğa kadar sürecektir bir nefretle. Yüzünde en ufak bir pişmanlık yoktu, merhametimi de dilenmiyordu. Gümüş kılıcımla ona vurdum. Ucu zırhını delip, göğsüne girdi. Vücudu kan içindeydi. Bana sarılmak, beni kan içinde bırakmak istedi. Sol eliyle kılıcını aradı ama elleri kesildi. Arkamda duran mızrağının üstüne iterek, beni de kendisiyle birlikte ölüme sürüklemek istiyordu. Diz çöktü, Kutsal Ruh'a ve Merzem Ana'ya küfür etti, ilk günden dünyanın sonuna kadar Tanrı'nın yarattığı yaratıklara hakaretler yağdırdı. Gözleri kızıla büründü, beni, ruhuma sinen bir nefretle yukarıdan aşağı süzdü.

Boğazının üzerinde sallanan kılıçla kafasını uçurmayla hazırlanırken, onu öldürürken kendimi de öldüreceğimi anladım. Gerçekten de, yaralarının acısını vücudumda, ölümünün sıkıntısını ruhumda hissetmeye başlamıştım. Çünkü ikizliğimiz, bu dünyada da, öteki dünyada da gizemli biçimde birbirine bağlıydı.

Tüm bu yıllar boyunca, ondan boş yere ayrılmaya, bedenlerimiz arasında bir mesafe koyarak ilişkilerimizi boş yere kesmeye çalışmıştım. O ve ben, aynı kişiydik, inançlarımız, tanrılarımız, eylemlerimiz farklı olsa ve beni ayırsa da.

Ne kadar istesek de benden ayrılmıyordu, ayrılamıyordu. Doğduğumuz günden beri düşman kardeşler olarak belki de birlikte ölmeye mahkûmduk. Tozda yuvarlanan kafasının benim kafam olabileceği düşüncesi bile beni hareketsiz bırakmaya yetiyordu.

—Öldür onu! dedi yanımda beliriveren Hayalet Urraca. Bir anlık duraksaman, dünya için bin yıllık terör demek olacaktır. Onu sağ bırakırsan, seni asla affetmem. Lânetli ruhu seni bir gün kendi elinle vurur.

—Yapamam! diye bağırdım.

—Öldür onu! diye ısrar etti Urraca. Birbirinize aynı gözlerle, sevecen gözlerle baktığınızı görerek.

—Almarada yalın kılıç yanına geliyor, dedi Garcia Cabezón beni harekete geçirmek için. Onu öldürmek için pek az zamanın kaldı.

Boğulduğumu, görüntümün susuz bir kuyunun dibinde onun görüntüsüne karıştığını hissediyorum. Benliğimin, onun benliğinde eridiğini, doğumumuzdan önceki gibi bir bedene dönüşeceğini hissediyordum. Almarada o kadar yakınımaya gelmişti ki, soluğunu hissediyordum:

—Bırak gideyim, diye yalvardı Abdullah ancak duyulabilen yumuşak sözlerle. Senden ilelebet ayrılacağım.

Almarada kafamı uçurmak için kılıcını kaldırdı. Kılıcın ölümcül parıltısı gökyüzünü körletti.

Almarada'nın kafası yerde yuvarlandı. Kafası kopmuş, vücudu ayakta duruyordu.

Hayalet Urraca'nın elleri kan içindeydi. Ömründe ilk kez bir silah kullanmış, birini öldürmüştü.

Uzakta, bir başka Almarada, Almarada'yı bekliyordu. Ona yöneldi, onun içine gridi, onunla birlikte çift hayalet oldu.

Abdullah kaçamadı. Son darbeyi indirmiştim.

Gözleri hâlâ açık, yerde sürünerek, toprağı tırmalayıp, kardeş sevgisine çağrıda bulunarak beni etkilemeye çalışıyordu. Öylesine umutsuz bir kardeş sevgisi ki, ondan mı, benden mi geldiğini bilemiyordum.

Ağzı aralandı, kıvrılıp buruştu, bir beddua söyledi ve kapandı.

Erişilmez kara miğferi, dört nala kaçmakta olan bir Berberinin atı tarafından çiğnendi.

Ölüm bunalımı ile Abdullah çamura, yağmura tutunmak istedi.

Bir parça çamur yakalamadan birkaç damla yağmur tutumadan önce, geri kalan elini balçığa mıhladım.

Vücudu orada kalakaldı: elsiz, hareketsiz.

Kımıldamadığını gören Araplar savaşmayı bıraktılar, silahlarını yere koydular, kaçmaya başladılar, ovalardan, kırlardan, tepelerden olan biteni izlemeye koyuldular. Bin yılının sonundaki savaş bitmişti. Şeytan yeni baştan, bin yıl için, zincirine bağlanmıştı.

Başlığımı çıkarttılar: yenilenler ve yenenler yüzüme baktı. Ölen bir insanın yüzü gibi yüzüm bembeyazdı. Kırmızı bir ışık alnıma gelip kondu. Batan güneşin son ışını idi.

Sancho Saborejo afallayarak bana baktı, hangimizin yaşadığını, hangimizin öldüğünü bilemiyordu.

—Ben, Leónlu Alfonso, zırhı, mızrağı, kılıcı, kalkanı, atı veya yük hayvanı olan her insanın, bunları Kralın adamlarına teslim etmelerini emrediyorum. Ben, İkinci Bin Yılının Mesihi, eğerime takılı bulunan silahların, Santa Maria de Regla'ya götürülmesini ve yıkık mihrabına, kardeşim Abdullah'ı öldürdüğüm için, yas işareti olarak konmasını emrediyorum. Bininci kez Kabil'i öldüren ben, Habil, kara koşum takılmış atımın, toprağı işlemesi ve yoksullara dağıtacağı meyveler elde etmesi için buralı yoksul bir adama verilmesini emrediyorum, dedim.

Sonra, Abdullah'ın silahlarını almalarını, kara giysilerini çıkartmalarını, vücudunu basit bir kefene sarak, tahta bir sıranın üzerine koymalarını, haç biçimi çivilerle mihlanmış bir tabuta yerleştirmelerini ve gece, İlahiyatçı Azuz Yuhanna Kilisesi'ne bırakmalarını emrettim. Orada, göğsünün üzerinde gümüş bir haç, bu haçın üzerinde kutsanmış bir taş ile ölülerin dirilmesini ve Yargı Günü'nün gelişini sönmüş mumlar arasında beklemesi için!

Tepede, kızgınlık ve öfke içinde olan El-Mansur, savaşın gidişatını izlemiş, atlı bir habercinin ona doğru geldiğini görmüş ama yırtık giysili adamın kendi gözleriyle gördüklerini tekrar edeceğini tahmin etmişti. Esa-

sen *hâcip*'in kendisi, ölüleri, yaralıları, bozguna uğramış atlıları, binicisiz atları görmüştü.

—Bana getirdiğiniz haberlere hiç aldırış etmiyorum, diye bağırdı El-Mansur.

Ve ricat başladı.

Onun arkasında, Araplar tek tek bulundukları yeri terk ediyorlardı. Pek çoğu ölmüş, yaralanmış, esir düşmüştü. Prenslerini ve komutanlarını yitirmişlerdi.

Tam bir bozgun halindeydiler, giysileri yırtılmış, silahları kırılmış, alınları yüzülmüş, bacak ve kolları çürümüş, çeneleri çıkmıştı. Almarada'nın harem ağalarından biri (diğeri ölmüştü) büyük insan kıyıcısı, yürüyemiyordu çünkü her iki yanına saplanmış kılıçlar vardı. İki *mulladin* onu omuzları üzerinde taşıyordu ve daha hâlâ, elindeki bıçakları saplamaya çalışıyordu. Kara derili bir Arap, bileğinde, tüyleri yolunmuş bir şahin tutuyordu. Kuş, arasıra havalanmak istiyor ama zinciri engelliyordu. Çarpık gülüşlü Berberîler, kanlı parmaklarıyla kuru ekmeği bölüşüyor ama yutmak için ağızlarının yerini bulamıyorlardı.

Emirlerim uyarınca, adamlarımızdan hiçbiri peşlelerinden gitmedi. Savaşa katılmamış bir Leónlu hepsini boğazlamak istese de...

El-Mansur, tepeden bir sedye ile indirildi. Altı zenci tarafından taşınıyordu. Solunda kara bir kuzgun vardı, tüyleri kanlı, gagası kırık, kanatları kopuktu.

El-Mansur, sağ eliyle, çiçek adları olan kızlarının kendisi için dokuduğu kefeninin kumaşını tuttu. Arkasından yorgun birlikter, kadınlar, harem ağaları, köleleri geliyordu. Giysileri yırtılmış, saçları kıvrıkcık bir Arabın yanında koşuyor ve hem Arapça hem Roman dilinde bağıırıyordu:

—Katalanazor'da El-Mansur davulunu kaybedecek, Katalanazor'da El-Mansur davulunu kaybedecek.

Bize doğru gelen El-Mansur, büyük bir meşe orma-

nına varınca saptı, Kurtuba yoluna girdi, dar bir geçidi izledi, gözden kaybolana kadar karanlık vadiden gitti.

Kara Şövalye'nin birlikleri, Bernesga Nehri'nin kıyısındaki kara kavaklar boyunca yürümeye koyuldu. Bir ara, El-Mansur'un birliklerine katılmayı istediklerini sandım, ama ayrı yollardan gittiler. Cüce kadın Bartolomea Rodriguez, başında kara tüller, yenik birliklerin önünde yürüyordu. Uşağı olmuş Spernicius da ona eşlik ediyordu.

Leónlu atlı, hainin arkasından gidip onu yakalamak üzere kısırağını mahmuzlarken:

—Asla doğmamalıydı! dedi.

Onu kılıcıyla durduran Garcia Cabezon:

—Kıyımı yeniden başlatmanın gereği yok! dedi.

—Kurtuba yoluna gitmekle El-Mansur ölümüne gidiyor. Allah'ın Muzaffer Yenilmez Kulu, birkaç yıl sonra korkunç acılar içinde, bu dünyayı kilden ayaklarıyla çiğnemiş bir zavallı gibi ölecek, diye kehanette bulundu Hayalet Urraca.

—Kurtuba'da o öldükten sonra, peşpeşe cinayetler olacak, peşpeşe ayaklanmalar olacak, Medinet üz-Zehra'daki binalar yağmalanacak, yakılacak ve yıkılacak. Endülüs'teki üçüncü halife, güçsüz III.Hişam, Berberî imamlarından birinin oğlu tarafından boğulacak. Caniler, o diye bir başkasını gösterecekler Sevilla'ya, diye ekledi Yonás İbni Gabirol.

—Öldüğü gün El-Mansur cehenneme gidecek, diye tahminde bulundu Leónlu atlı.

Hemen o an, Hıristiyanlar, El-Mansur'un, Kara Şövalye'nin ve diğer Arapların çadırlarda, yüklüklerde ve çantalarda buldukları hazinelerini paylaşmaya başladılar. Bunlar arasında zengin kakmalı kılıçlar ve kalkanlar, altın kupalar, vazolar, haçlar ve kadehler, fildişi ve tahta kutular ve küçük sandıklar, fildişi, maden ve değerli taşlardan yapılma şişeler, altın ve gümüş taşlar,

gerdanlıklar ve küpeler, tunç lambalar, avizeler, şamdanlar, güğümler ve musluklar, gümüş lavanta şişeleri, ipek ve keten kumaşlar, Medinet üz-Zehra'da basılmış ve yüzünde Arapça "Allah'tan başka Allah yoktur, o'na şirk koşulmaz"; tersinde de "İmam El-Hakim, Müminlerin Emiri, Tanrı'nın Zaferinin Arayıcısı", diye yazılı dinarlar vardı.

Yaralı Hristiyanlarla Arapların, Rahip Andrés, Martin Meñique ve Puento Castro'nun doktorları Yahudi Yusuf bin Guzman ile David ha-Levi tarafından tedavi edilmelerini istedim. El-Mansur'un ve Kara Şövalye'nin esirleri ile adamlarının, prangalarının çıkartılmalarını istedim, onlara giysi ve yiyecek verdirdim ve savaşta ölmüş yakınları ile arkadaşlarının kendilerine teslim edilmesini emrettim ve onları gerektiği gibi gömmedikçe León'dan ayrılmayacaklarına İncil üzerine yemin ettirdim. Giderlerken, Araplardan edindikleri katırlarını, atlarını, mallarını ve erzaklarını götürebileceklerdi.

—Kırlarda veya kentlerde, size asla zarar vermeyeceğiz, sadık bendeleriniz olacağız. Savaşlarda sizlere ekmek ve su vereceğiz, atlarınıza yem vereceğiz, diye gitmeyi reddeden birkaç özgür adam söz verdi.

—Şimdi esirleri ve köleleri alan biz olacağız, dedi Kraliyet noteri Sampiro, Garcia Cabezón'a Almara-da'nın beyaz atını göstererek.

—Arapların kafalarını keserek şeref kazanmayız; Arap kadınlarını satarsak, ruhumuzu şeytana satmış oluruz. Onlardan Tanrı'nın yaratıkları diye yararlanmak en iyisi, dedi Martin Meñique.

—*Mementote mei*, efendim. Şafakta, Oro Maria, Gomez ve ben, Aziz Santiago'ya gideceğiz, dedi Sancho Saborejo izin isteyerek. Bizi kutsa.

—Yarın oğlun duymak istemediğin sözler söyleyecek, onu duyunca tekrar dilsiz olmasını isteyeceksin, dedim.

—Böyle emrediyorsan, Gomez bu dünyada da, diğerrinde de dilsiz olsun, dedi Sancho Saborejo, sessizlikte kötülük yoktur.

—Bütün dünya duvarsız ve kapısız bir tapınaktır ve Tanrı'ya her yerde dua edebiliriz; burada kalalım, dedi Oria Maria ortaya çıkarak.

—Ben, León'daki Aziz Yâkub Manastırı rahibesi olan karım Froila ile gideceğiz; yeryüzünü nüfuslandırmak üzere. Karnında, Mayıs ayında oluşan, ikinci çocuğumu taşıyor, dedi Garcia Cabezon.

—Ya Jimena? diye sordum.

—Jimena'yı Tanrı ve insanların huzurunda kendi sevgili kızım olarak kabul ediyorum ve onu bu şekliyle kutsuyorum. Son Günlerin Efendisi'nin sevgilisi olarak, onun oğlunu dünyaya getirecek. Kutsanmış Olan, seni affetsin ve gelecek hayatta sana ömür versin.

Birinci bin yıl bitmişti. Dona Urraca ile birlikte bu günün gün batımını ovalarda, dağlarda ve oradakilerin gözlerinde seyretmeye başlamıştık. O ve ben kendi vücudumuzda oluyormuş gibi, Kutsal Ruh çağının doğuşunu, bir dizi harikaları ve bir dizi dehşeti, bir dizi doğum ve bir dizi ölüm ile seyrettik. Ruhlarımızda, anlatılması olanaksız ışığın, ertesi gün sadece yeryüzünün ufkunu değil insan kalbinin karanlıklarını aydınlatmak için doğacağı umudunu taşıyorduk.

—Bugünden itibaren, en belenmedik yerlerde, dağlarda ve kırlarda, ormanlarda ve mağaralarda, diriliş anını beklerken yüzyıllardır saklı kalan aziz anmalıklarını bulacağız, dedi Martin Meñique.

—Şeytanı bağladığımız halde başka felaketler de meydana gelecek. Bugüne kadar görülmedik bir açlık olacak, intikamcı bir çoraklık insanların leş yemelerine, birbirlerini öldürmelerine, birbirlerinin bedenlerini ve ruhlarını yemelerine yol açacak, dedi Hayalet Urraca.

—Sadece bin yıl için, daha sonra işler yoluna gire-

cek, ovalar yeşerecek ve insanlar cenneti tekrar kazanmak için yeryüzünün en uzak yerlerinde birbirine yaklaşıacaklar, diye kehanette bulundu Jonás İbni Gabirol.

—Cismanî dünyanın ardında görünmeyen bir dünya olduğunu, ruhların canlı olduğu, günün birinde, doğumumuzdan önce olduğu gibi Abdullah'la buluşacağımız bir dünya olduğunu biliyorum, diye mırıldandım. O, dünyada eceliyle ölmeye devam edecek, kendi adından başka adı olmayan o çukura düşmeyi sürdürecektir.

Burada benim gerçek öyküm başlıyor. Gün doğumunda, atımla satranç tahtasını dolaşmaya çıkacağım. Bu oyun tahtasında iyinin ve kötünün fildişinden taşları, yeni bin yılının egemenliğinin kavgasını yapacaklar.

Jimena masum bir çocuk doğuracak. Bakire'yi. Onu bir kez doğmuş görenler bedeninin ışıktan yapıldığını, güneşten bir tacın başının üstünde parladığını, yeşil gözlerinin ona bakanları büyülediğini söyleyecekler. Bininci yıl krallığının ilâhesi olacak. Ben, daha şimdiden diz çöküyor ve bu insan *Theotokos*'un önünde eğiliyorum.

Ben, Son Günlerin Efendisi, satranç tahtasında, ilk taşımı sürdüm. Beyazlarla mı yoksa siyahlarla mı oynadığımı bilmiyorum. Leónlu Alfonso muyum yoksa Kurtubalı Abdullah mı, bilmiyorum. Ölmüş adam, içimde yaşıyor. Yaşayan ben, onun içinde öldü. Hayalet Urraca, Martin Meñique ve Jonás İbni Gabirol, bin yılının son gecesinde ve yazgının şafağına doğru sessizce ilerlediğimi görüyorlar. *Bin Yılının Vahiyleri* kitabı bunu söylüyor, bu kitabın yazarı ve kahramanı olan ben de bunu söylüyorum. Zamanı geldiğinde, henüz adı konmamış kızım beni Vahiy'in, Çile'nin ve Diriliş'in yolunda izleyecek.

Ben, Son Günlerin Efendisi, imanın bayrağını kendi içimde ve gün ışığında sallayarak bu ruhsal çağın sonuna kadar at süreceğim. Ben, her şeyi bilen!

Bugün, bin bir yılının bir ocağında, León'lu Alfonso'nun sözlerini ve eylemlerini içeren Üçüncü Ahit başlıyor.

Burada, vahiyler son buluyor. Burada yaşam başlıyor.

Yüzyıllar boyunca Tanrı'ya şükürler olsun. Amin.

ünvanı verildi.

Yazarlar, sanatçılar
ve

bilimadamlarından
oluşan uluslararası
çevreci bir örgütün,
100'ler Grubu'nun
kurucusu ve

başkanı. Ayrıca

Uluslararası PEN

yazar derneklerinin

başkanıdır. Mexico

City'de

yaşamaktadır.

Son Günlerin Efendisi sanki yeni bir Vahiy Kitabı. Bininci Yıl'a yaklaşan yılları 1 Ocak 1001'e kadar anlatıyor: Bütün Müslüman İspanya'yı Emevî halifesinin egemenliği altında birleştiren Kurtuba o sırada Batı'nın en güzel ve en kalabalık kenti; "Muzaffer" El-Mansur'un hüküm sürdüğü "hedonist" kent, bilim ve refah kenti. Kuzey'de, yaklaşan Mahşer Günü'nün simgeleri olan hastalık, açlık ve korkunun hüküm sürdüğü, henüz "din şehitleri" kültürünü yaşamakta olan Hristiyan krallıklar. İkiz kardeşler olan Leon'lu Alfonso ile Kurtuba'lı Abdullah'ın kişiliğinde iki din ve iki uygarlık karşı karşıya. Homero Aridjis bir tarihçi zekâsı ve bir şairin imgelem gücüyle, kendi yanılsamalarına, kendi kehanet, mucize ve gizemciliğine tutsak olmuş Ortaçağ'ın gündelik yaşamını yeniden kurup tarihsel freskosunu yaratıyor. Kitabın sonunda ikinci binyılın başlamasıyla her şeyin yoluna girip yeryüzü cennetinin yeniden kurulacağını yazıyor. Şunun şurasında 1 Ocak 2000'e ne kaldı... Bakarsınız Son Günlerin Efendisi Leon'lu Alfonso'nun yirminci yüzyılda gerçekleşmeyen kehaneti yirmi birinci yüzyılda gerçekleşir. Dünyanın en önemli dillerine çevirilen ve hayranlık kazanan *Son Günlerin Efendisi* tarihsel romanın en önemli örneklerinden biri.



Roman

ISBN 975-545-133-1

*Kapak resmi: Béatus de Facundus

